॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ

ਨਿਦਾਨਵਗ੍ਗ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ

੧. ਨਿਦਾਨਸਂਯੁਤ੍ਤਂ

੧. ਬੁਦ੍ਧਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ – ਨਿਦਾਨਵਗ੍ਗੇ ਪਠਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ, ਏਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਦੇਸਕਾਲਪਰਿਦੀਪਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਯਂ ਸਮਯਂ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਸਮਯੇ, ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਜੇਤਵਨੇ’’ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਦੇਸਕਾਲੇ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਯੁਤ੍ਤੇ ਦੇਸੇ ਕਾਲੇ ਚ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਤਿ। ‘‘ਅਕਾਲੋ ਖੋ ਤਾਵ ਬਾਹਿਯਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਉਦਾ॰ ੧੦) ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਂ। **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ, ਅਵਧਾਰਣੇ ਆਦਿਕਾਲਤ੍ਥੇ ਵਾ ਨਿਪਾਤੋ। **ਭਗਵਾ**ਤਿ ਲੋਕਗਰੁਦੀਪਨਂ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਕਥਾਸਵਨਯੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਵਚਨਂ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਕੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਂ ਅਜ੍ਝੁਪਗਤੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੫; ਵਿਭ॰ ੫੧੦) ਨਯੇਨ ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਆਲਪਿ, ਅਭਾਸਿ, ਸਮ੍ਬੋਧੇਸਿ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਨ ਞਾਪਨੇਪਿ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਆਮਨ੍ਤਯਾਮਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਵੇਦਯਾਮਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ। ਪਕ੍ਕੋਸਨੇਪਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਆਮਨ੍ਤੇਹੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੧੧)। **ਭਿਕ੍ਖਵੋ**ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਾਕਾਰਦੀਪਨਂ। ਤਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖਨਸੀਲਤਾਦਿਗੁਣਯੋਗਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਿਕ੍ਖਨਸੀਲਤਾਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖਨਧਮ੍ਮਤਾਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖਨੇ ਸਾਧੁਕਾਰਿਤਾਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋਪੀਤਿ ਸਦ੍ਦਵਿਦੂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖਨਸੀਲਤਾਦਿਗੁਣਯੋਗਸਿਦ੍ਧੇਨ ਵਚਨੇਨ ਹੀਨਾਧਿਕਜਨਸੇਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਉਦ੍ਧਤਦੀਨਭਾਵਨਿਗ੍ਗਹਂ ਕਰੋਤਿ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਰੁਣਾਵਿਪ੍ਫਾਰਸੋਮ੍ਮਹਦਯਨਯਨਨਿਪਾਤਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਵਚਨੇਨ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਮੁਖੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤੇਨੇਵ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਦੀਪਕੇਨ ਨੇਸਂ ਵਚਨੇਨ ਸੋਤੁਕਮ੍ਯਤਂ ਜਨੇਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਚ ਸਮ੍ਬੋਧਨਤ੍ਥੇਨ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿਕਾਰੇਪਿ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿਕਾਰਾਯਤ੍ਤਾ ਹਿ ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ।

ਅਪਰੇਸੁਪਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਕਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂਯੇਵ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਚੇ? ਜੇਟ੍ਠਸੇਟ੍ਠਾਸਨ੍ਨਸਦਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵਤੋ। ਸਬ੍ਬਪਰਿਸਸਾਧਾਰਣਾ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਪਰਿਸਾਯ ਜੇਟ੍ਠਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਸੇਟ੍ਠਾ ਅਨਗਾਰਿਯਭਾਵਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਚਰਿਯਾਨੁਵਿਧਾਯਕਤ੍ਤਾ ਸਕਲਸਾਸਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤ੍ਤਾ ਚ, ਆਸਨ੍ਨਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸਤ੍ਥੁਸਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਸਦਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾ ਸਤ੍ਥੁਸਨ੍ਤਿਕਾਵਚਰਤ੍ਤਾਤਿ। ਅਪਿਚ ਤੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਭਾਜਨਂ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਚ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾਪੀਤਿ ਏਵਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ, ਨ ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਦੇਸੇਸੀਤਿ? ਸਤਿਜਨਨਤ੍ਥਂ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾਪਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਾਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ

ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ‘‘ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਕਿਂਨਿਦਾਨਾ ਕਿਂਪਚ੍ਚਯਾ ਕਤਮਾਯ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੇਸਿਤਾ’’ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁਂ, ਨ ਵਾ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁਂ, ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਸਤਿਜਨਨਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਪਠਮਂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ।

ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਗਾਰਵਵਚਨਮੇਤਂ, ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਪਟਿਵਚਨਦਾਨਂ ਵਾ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਲਪਤਿ। ‘‘ਭਦਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਦਮਾਨਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਾਲਪਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਭਗਵਾ ਆਭਾਸਤਿ, ‘‘ਭਦਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਭਾਸਨ੍ਤਿ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦਾਪੇਤਿ, ‘‘ਭਦਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯੇ ਭਗਵਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ, ਤੇ। **ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਆਮਨ੍ਤਨਂ ਪਤਿਅਸ੍ਸੋਸੁਂ, ਅਭਿਮੁਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਣਿਂਸੁ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ, ਭਗਵਾ ਏਤਂ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤਂ ਅਵੋਚ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯਂ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਦੇਸਨਾਞਾਣਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਸਂਸੂਚਕਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਾਵਗਾਹਣਤ੍ਥਂ ਕਾਲਦੇਸਦੇਸਕਪਰਿਸਾਪਦੇਸਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਨਿਦਾਨਂ ਭਾਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ** ਵੋਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਓਕਾਸੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਤਾਵ ਵਿਚਾਰੇਸ੍ਸਾਮ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਾ – ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋ, ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਾ ਪਰੇਹਿ ਅਨਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨੇਵ ਕਥੇਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਦਸਬਲਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਹਾਰਕੋ ਚਨ੍ਦੋਪਮ-ਵੀਣੋਪਮ-ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨ-ਇਦ੍ਧਿਪਾਦ-ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਲ-ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਮਗ੍ਗਙ੍ਗ-ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਹਾਰਕੋਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ, ਤੇਸਂ **ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ** ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ।

ਯਾਨਿ ਪਨ ‘‘ਪਰਿਪਕ੍ਕਾ ਖੋ ਰਾਹੁਲਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਰਾਹੁਲਂ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੇ ਵਿਨੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੧੬) ਏਵਂ ਪਰੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਖਨ੍ਤਿਂ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਂ ਮਨਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਂ ਬੁਜ੍ਝਨਭਾਵਞ੍ਚ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਕਥਿਤਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਚੂਲ਼ਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਂ, ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਂ, ਆਸੀਵਿਸੋਪਮਸੁਤ੍ਤਂ, ਧਾਤੁਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਵਮਾਦੀਨਿ, ਤੇਸਂ **ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ** ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ।

ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਨਾਗਾ ਸੁਪਣ੍ਣਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ ਅਸੁਰਾ ਯਕ੍ਖਾ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਤਾਵਤਿਂਸਾਦਯੋ ਦੇਵਾ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ‘‘ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ – (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੦੨) ਨੀਵਰਣਾ ਨੀਵਰਣਾਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ – ਇਮੇ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਕਿਂਸੂਧ ਵਿਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੩) ਨਯੇਨ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੇਨ ਭਗਵਤਾ ਯਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਂਯੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਦੇਵਤਾਸਂਯੁਤ੍ਤ, ਮਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਂਯੁਤ੍ਤ, ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹ, ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲ, ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲ, ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਆਲ਼ਵਕ, ਸੂਚਿਲੋਮ, ਖਰਲੋਮਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ, ਤੇਸਂ **ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋ** ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ।

ਯਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਥਿਤਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਂ। ਚੂਲ਼ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਂ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸੂਪਮਂ ਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧੂਪਮਂ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੂਪਮਂ ਫੇਣਪਿਣ੍ਡੂਪਮਂ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੂਪਮਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ, ਤੇਸਂ **ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ** ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ।

ਏਵਮੇਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਨਿਕ੍ਖੇਪੇਸੁ ਇਮਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਹਿਦਂ ਭਗਵਤਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਕਤਮੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨਾਤਿ? ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਨਂ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ ਨੇਯ੍ਯੋ ਪਦਪਰਮੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਹ ਉਦਾਹਟਵੇਲਾਯ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ**। ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਭਜਿਯਮਾਨੇ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ**। ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸਤੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੋ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਤੋ, ਭਜਤੋ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਨੇਯ੍ਯੋ**। ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਸੁਣਤੋ, ਬਹੁਮ੍ਪਿ

ਧਾਰਯਤੋ, ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਵਾਚਯਤੋ ਨ ਤਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਪਦਪਰਮੋ**। ਇਤਿ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ।

ਤਦਾ ਕਿਰ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਜਨਪਦਵਾਸਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਕਚਰਾ ਦ੍ਵਿਚਰਾ ਤਿਚਰਾ ਚਤੁਚਰਾ ਪਞ੍ਚਚਰਾ ਸਭਾਗਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤਯੋਗਾ ਵਿਪਸ੍ਸਕਾ ਸਣ੍ਹਂ ਸੁਖੁਮਂ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਦੇਸਨਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਸਾਣਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਮਾਨਾ ਵਿਯ ਦੇਸਨਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਮਾਨਾ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਭਗਵਾ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਰਭਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਛੇਕੋ ਚਿਤ੍ਤਕਾਰੋ ਅਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਭਿਤ੍ਤਿਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ, ਨ ਆਦਿਤੋਵ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਮਹਾਮਤ੍ਤਿਕਲੇਪਾਦੀਹਿ ਪਨ ਭਿਤ੍ਤਿਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਤਾਵ ਕਤ੍ਵਾ , ਕਤਪਰਿਕਮ੍ਮਾਯ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਕਤਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ, ਭਿਤ੍ਤਿਪਰਿਕਮ੍ਮਬ੍ਯਾਪਾਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ, ਰਙ੍ਗਜਾਤਾਨਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ, ਵਟ੍ਟਿਕਂ ਵਾ ਤੂਲਿਕਂ ਵਾ ਆਦਾਯ ਰੂਪਮੇਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਅਕਤਾਭਿਨਿਵੇਸਂ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਾਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋਵ ਅਰਹਤ੍ਤਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਸਣ੍ਹਂ ਸੁਖੁਮਂ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਸੀਲਸਮਾਧਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਨ ਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਂ ਤਾਵ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

''ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਆਦਿਮੇਵ ਵਿਸੋਧੇਹਿ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਕੋ ਚਾਦਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ? ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਉਜੁਕਾ। ਯਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਉਜੁਕਾ। ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਵਿਧੇਨ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਇਧ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਾਹਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਂ। ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਾ ਕਾਯੇ...ਪੇ॰... ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਾ ਕਾਯੇ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਾਹਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਂ। ਯਤੋ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵਂ ਤਿਵਿਧੇਨ ਭਾਵੇਸ੍ਸਸਿ, ਤਤੋ ਤੁਯ੍ਹਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯਾ ਰਤ੍ਤਿ ਵਾ ਦਿਵਸੋ ਵਾ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੁਦ੍ਧਿਯੇਵ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਨੋ ਪਰਿਹਾਨੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੬੯)।

ਏਵਂ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਲਕਥਾਯ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਸਣ੍ਹਂ ਸੁਖੁਮਂ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ।

ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਂ ਪਨ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਂ ਯੁਤ੍ਤਯੋਗਂ ਵਿਪਸ੍ਸਕਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ, ਨਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਉਜੁਕਮੇਵ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਸਣ੍ਹਂ ਸੁਖੁਮਂ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਂ ਪਰਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਸੁਧਨ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਸਦਿਸਾ ਸੁਪਰਿਮਜ੍ਜਿਤਮਣਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਨਿਭਾ, ਏਕੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋਵ ਨੇਸਂ ਅਨਾਗਤੋ। ਇਤਿ ਤਸ੍ਸਾਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਸਤ੍ਥਾ ਤੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ। ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਹਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਵੋਤਿ ਅਯਂ ਵੋ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤ-ਉਪਯੋਗਕਰਣ-ਸਮ੍ਪਦਾਨ-ਸਾਮਿਵਚਨ-ਪਦਪੂਰਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਕਚ੍ਚਿ ਪਨ ਵੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ ਸਮਗ੍ਗਾ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੬; ਮਹਾਵ॰ ੪੬੬) ਹਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣਾਮੇਮਿ ਵੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੭) ਉਪਯੋਗੇ। ''ਨ ਵੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੭) ਕਰਣੇ। ''ਵਨਪਤ੍ਥਪਰਿਯਾਯਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੦) ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ। ''ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸੁਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੪੫) ਸਾਮਿਵਚਨੇ। ''ਯੇ ਹਿ ਵੋ ਅਰਿਯਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੫)

ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ। ਇਧ ਪਨਾਯਂ ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਭਿਕ੍ਖਵ**ੇਤਿ ਪਤਿਸ੍ਸਵੇਨ ਅਭਿਮੁਖੀਭੂਤਾਨਂ ਪੁਨ ਆਲਪਨਂ। **ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਪਟਿਜਾਨਨਂ। **ਤਂ ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਤਂ ਦੇਸਨਂ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਸੁਣਾਥ।

ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਾਧੁਕਂ ਸਾਧੂਤਿ ਏਕਤ੍ਥਮੇਤਂ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਾਧੁਸਦ੍ਦੋ ਆਯਾਚਨ-ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ-ਸਮ੍ਪਹਂਸਨ-ਸੁਨ੍ਦਰ-ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਸਾਧੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੫੭; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੬੫; ੫.੩੮੧) ਹਿ ਆਯਾਚਨੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੬) ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇ। ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੯) ਸਮ੍ਪਹਂਸਨੇ।

> ''ਸਾਧੁ ਧਮ੍ਮਰੁਚੀ ਰਾਜਾ, ਸਾਧੁ ਪਞ੍ਞਾਣਵਾ ਨਰੋ।
> ਸਾਧੁ ਮਿਤ੍ਤਾਨਮਦ੍ਦੁਬ੍ਭੋ, ਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣਂ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੨.੧੮.੧੦੧) ਸੁਨ੍ਦਰੇ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸਾਧੁਕਂ ਸੁਣਾਹੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੯੨) ਸਾਧੁਕਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮੇ ਆਣਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨਾਯਂ ਏਤ੍ਥੇਵ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮੇ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੁਨ੍ਦਰਤ੍ਥੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਦਲ੍ਹੀਕਰਣਤ੍ਥੇਨ ਹਿ ''ਦਲ੍ਹਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਥ, ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ'', ਆਣਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੇਨ ''ਮਮ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਣਾਥ'' ਸੁਨ੍ਦਰਤ੍ਥੇਨ ''ਸੁਨ੍ਦਰਮਿਮਂ ਭਦ੍ਦਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਥਾ''ਤਿ ਏਤਂ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾ**ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਥ। ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸਾਮੇਥ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਕਰੋਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨੇਤ੍ਥ **ਤਂ ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਕ੍ਖੇਪਨਿਵਾਰਣਮੇਤਂ। **ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾ**ਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰੇ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਨਿਯੋਜਨੇਨ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਕ੍ਖੇਪਨਿਵਾਰਣਂ। ਪੁਰਿਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗਾਹਨਿਵਾਰਣਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਅਤ੍ਥਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗਾਹਨਿਵਾਰਣਂ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਸੁਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਧਾਰਣੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾਸੁ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਚ ''ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਵਨੀਯੋ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ''ਸਾਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਸਾਧੁਕਪਦਂ ਵਾ ਉਭਯਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ, ''ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ ਦੇਸਨਾਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਣਾਥ ਸਾਧੁਕਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ ਪਟਿਵੇਧਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ। ''ਤਂ ਸੁਣਾਥਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਂ ਦੇਸਨਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤਤੋਵ ਨ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋਪਿ ਨਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਵਾਚਕਾਨਿ ਹਿ ਏਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ। ਯਥਾਹ ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰੋ –

> ''ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦੇਸੇਤਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨਪਿ ਭਾਸਤਿ।
> ਸਾਲਿਕਾਯਿਵ ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ, ਪਟਿਭਾਨਂ ਉਦੀਰਯੀ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੪; ਥੇਰਗਾ॰ ੧੨੪੧)।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ** ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਨੇਸਂ **ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ** – ਏਤਂ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ''ਤਿਆਦਿਂ ਸਕਲਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ **ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ**ਤਿ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾ। ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ ਹਿ ਪੁਚ੍ਛਾ ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਦਿਟ੍ਠਸਂਸਨ੍ਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾਤਿ, ਤਾਸਂ ਇਦਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ –

ਕਤਮਾ **ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾ ਪੁਚ੍ਛਾ** (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੫੦; ਚੂਲਨਿ॰ ਪੁਣ੍ਣਕਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨)? ਪਕਤਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣੰ ਅਞ੍ਞਾਤੰ ਹੋਤਿ ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਅਤੁਲਿਤੰ ਅਤੀਰਿਤੰ ਅਵਿਭੂਤੰ ਅਵਿਭਾਵਿਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਤੁਲਨਾਯ ਤੀਰਣਾਯ ਵਿਭੂਤਾਯ ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਯੰ ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾਪੁਚ੍ਛਾ।

ਕਤਮਾ **ਦਿਟ੍ਠਸੰਸਨ੍ਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**? ਪਕਤਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣੰ ਞਾਤੰ ਹੋਤਿ ਦਿਟ੍ਠੰ ਤੁਲਿਤੰ ਤੀਰਿਤੰ ਵਿਭੂਤੰ ਵਿਭਾਵਿਤੰ। ਸੋ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਸਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਯੰ ਦਿਟ੍ਠਸੰਸਨ੍ਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ।

ਕਤਮਾ **ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**? ਪਕਤਿਯਾ ਸੰਸਯਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮਤਿਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ ਦ੍ਵੇਲ੍ਹਕਜਾਤੋ – ''ਏਵੰ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋ, ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ, ਸੋ ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਅਯੰ ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ।

ਕਤਮਾ **ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾ**? ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ – ''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੂਪੰ ਨਿਚ੍ਚੰ ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਵਾ''ਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚੰ, ਭਨ੍ਤੇ। ਯੰ ਪਨਾਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਾ ਤੰ ਸੁਖੰ ਵਾਤਿ, ਦੁਕ੍ਖੰ, ਭਨ੍ਤੇ। ਯੰ ਪਨਾਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੰ, ਕਲ੍ਲੰ ਨੁ ਤੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤੁੰ – ''ਏਤੰ ਮਮ ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ, ਨੋ ਹੇਤੰ ਭਨ੍ਤੇਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੯)। ਅਯੰ ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾ।

ਕਤਮਾ **ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾ**? ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਯ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ – ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿ? ਅਯੰ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪੁਰਿਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਪੁਚ੍ਛਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਤੀਸੁ ਅਦ੍ਧਾਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਙ੍ਖਤੰ ਅਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤੰ ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਅਜੋਤਿਤੰ ਅਤੁਲਿਤੰ ਅਤੀਰਿਤੰ ਅਵਿਭੂਤੰ ਅਵਿਭਾਵਿਤੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਨੇਸੰ ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੰ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਮਣੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ ਦੇਵੇਨ ਵਾ ਮਾਰੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਸਨ੍ਦਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਸੰਸਨ੍ਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸ ਅਕਥੰਕਥੀ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਹਤਸੰਸਯੋ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਤਰਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਪੁਚ੍ਛਾ ਭਗਵਤੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਾਸੁ ਅਯੰ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤਾਯ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਪੁਟ੍ਠੰ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੰ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾ ਨਾਮ ''ਪਿਤਰੰ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਰਦ੍ਧੋ ''ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਸੋਣਸ੍ਸ ਪਿਤਾ''ਤਿ ਪਠਮਤਰੰ ਪੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਥੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚਯੰ ਕਥੇਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੋ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਥੇਸਿ। ਆਹਾਰਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਨ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ''ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਞ੍ਚ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦) ਉਭਯੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਕਥੇਸਿ। ਇਦਾਨਿ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਸਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚਾਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਕਥਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਕਥਿਤਵਸੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਪਟਿਲੋਮਕਥਾਯੰ ਪਨ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤੁ ਏਵ। **ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸੇਸਨਿਰੋਧਾ। **ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ। ਏਵੰਨਿਰੋਧਾਨੰ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਞ੍ਚ ਨਿਰੋਧਾ ਨਾਮਰੂਪਾਦੀਨਿ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ, **ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇਵਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਕਲਸ੍ਸ, ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਾ, ਸਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਰਾਸਿਸ੍ਸ। **ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਨੁਲੋਮਤੋ

ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਟ੍ਟਕਥੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟੰ ਵਿਨਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲੋਮਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਿਵਟ੍ਟੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੇਨ ਦੇਸਨਾਯ ਕੂਟੰ ਗਣ੍ਹਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਾ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠਾਨਿ ਪਰਿਪਾਕਗਤਾਨਿ ਪਦੁਮਾਨਿ ਵਿਯ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੁ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾਤਿ ਇਦੰ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤੰ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ। **ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਖੀਣਾਸਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। **ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਵੀਕਰੁਤਮਞ੍ਜੁਨਾ ਕਣ੍ਣਸੁਖੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤਜਨਹਦਯਾਨੰ ਅਮਤਾਭਿਸੇਕਸਦਿਸੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨ ਭਾਸਤੋ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿੰਸੁ, ਅਨੁਮੋਦਿੰਸੁ ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿੰਸੁ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਤੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਸੁਭਾਸਿਤੰ ਸੁਲਪਿਤੰ, ਸਾਧੁ ਸਾਧੂਤਿ ਤਾਦਿਨੋ।
ਅਨੁਮੋਦਮਾਨਾ ਸਿਰਸਾ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿੰਸੁ ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ॥

ਪਠਮਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨. ਦੁਤਿਯੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਪਠਮੰ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੰ, ਇਦੰ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂਨੰ ਵਸੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਲ੍ਲਿਹਾਰਕਪੁਰਿਸੂਪਮਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਯਥਾ ਹਿ ਵਲ੍ਲਿਹਾਰਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਅਗ੍ਗੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਮੂਲੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਲ੍ਲਿੰ ਮੂਲੇ ਛੇਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਕਮ੍ਮੇ ਉਪਨੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਭੂਤਾ ਜਰਾਮਰਣਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮੂਲਭੂਤੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਦੰ, ਤਾਵ ਦੇਸਨੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਜਰਾਮਰਣਾਦੀਨੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾਯ ਅਤ੍ਥਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਜਰਾਮਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਤਾਵ **ਤੇਸੰ ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਨੇਕੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ। ਯਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਰਾ, ਯਾ ਸੋਮਦਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਵ ਸਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯਾਦਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਨ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ ਅਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਨੇਕੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ। **ਤਮ੍ਹਿ ਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਅਯੰ ਗਤਿਜਾਤਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕੇਸੰ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ**ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਰੂਪਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। **ਜਰਾ ਜੀਰਣਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਜਰਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਜੀਰਣਤਾ**ਤਿ ਆਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਤਯੋ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦ੍ਵੇ ਪਕਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ **ਜਰਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਸਭਾਵਤੋ ਦੀਪਿਤਾ, ਤੇਨਸ੍ਸਾਯੰ ਸਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋ । **ਜੀਰਣਤਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਕਾਰਤੋ, ਤੇਨਸ੍ਸਾਯੰ ਆਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਦਨ੍ਤਨਖਾਨੰ ਖਣ੍ਡਿਤਭਾਵਕਰਣਕਿਚ੍ਚਤੋ। **ਪਾਲਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕੇਸਲੋਮਾਨੰ ਪਲਿਤਭਾਵਕਰਣਕਿਚ੍ਚਤੋ। **ਵਲਿਤ੍ਤਚਤਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮੰਸੰ ਮਿਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਚਵਲਿਭਾਵਕਰਣਕਿਚ੍ਚਤੋ ਦੀਪਿਤਾ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਇਮੇ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਤਯੋ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸਾ। ਤੇਹਿ ਇਮੇਸੰ ਵਿਕਾਰਾਨੰ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਾਕਟੀਭੂਤਾ ਪਾਕਟਜਰਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਉਦਕਸ੍ਸ ਵਾ ਵਾਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਨੋ ਵਾ ਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਸੰਭਗ੍ਗਪਲਿਭਗ੍ਗਤਾਯ ਵਾ ਝਾਮਤਾਯ ਵਾ ਗਤਮਗ੍ਗੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਸੋ ਗਤਮਗ੍ਗੋ ਤਾਨੇਵ ਉਦਕਾਦੀਨਿ, ਏਵਮੇਵ ਜਰਾਯ ਦਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਗਤਮਗ੍ਗੋ ਪਾਕਟੋ, ਚਕ੍ਖੁੰ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾਪਿ ਗਯ੍ਹਤਿ ਨ ਚ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦੀਨੇਵ ਜਰਾ। ਨ ਹਿ ਜਰਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਹੋਤਿ।

ਆਯੁਨੋ ਸੰਹਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਰਿਪਾਕੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਪਦੇਹਿ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇਯੇਵ ਅਭਿਬ੍ਯਤ੍ਤਾਯ ਆਯੁਕ੍ਖਯ-ਚਕ੍ਖਾਦਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ-ਪਰਿਪਾਕਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਪਕਤਿਯਾ ਦੀਪਿਤਾ। ਤੇਨਸ੍ਸਿਮੇ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦ੍ਵੇ ਪਕਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ

ਯਸ੍ਮਾ ਜਰਂ ਪਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਆਯੁ ਹਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਰਾ ''ਆਯੁਨੋ ਸਂਹਾਨੀ''ਤਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਦਹਰਕਾਲੇ ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਸੁਖੁਮਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯਂ ਸੁਖੇਨੇਵ ਗਣ੍ਹਨਸਮਤ੍ਥਾਨਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਜਰਂ ਪਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਪਰਿਪਕ੍ਕਾਨਿ ਆਲੁਲ਼ਿਤਾਨਿ ਅਵਿਸਦਾਨਿ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਪਾਕੋ''ਤਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਏਵਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਜਰਾ ਪਾਕਟਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਜਰਾ **ਪਾਕਟਜਰਾ** ਨਾਮ, ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਨ ਜਰਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਜਰਾ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਯ੍ਵਾਯਂ ਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਦਨ੍ਤਾਦੀਨਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣੋਯੇਵ, ਤਂ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮੇ ਦਨ੍ਤਾ ਜਰਾਯ ਪਹਟਾ''ਤਿ ਜਰਂ ਜਾਨਾਤਿ ਉਦਕਟ੍ਠਾਨੇ ਬਦ੍ਧਾਨਿ ਗੋਸੀਸਾਦੀਨਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਜਾਨਨਂ ਵਿਯ। ਪੁਨ ਅਵੀਚਿ ਸਵੀਚੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਣਿ-ਕਨਕ-ਰਜਤ-ਪਵਾਲ਼ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਮਨ੍ਦਦਸਕਾਦੀਸੁ ਪਾਣੀਨਂ ਵਿਯ ਚ ਪੁਪ੍ਫਫਲਪਲ੍ਲਵਾਦੀਸੁ ਚ ਅਪਾਣੀਨਂ ਵਿਯ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਾਦੀਨਂ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਜਰਾ **ਅਵੀਚਿਜਰਾ** ਨਾਮ, ਨਿਰਨ੍ਤਰਜਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਪਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਾਦੀਨਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਜਰਾ **ਸਵੀਚਿਜਰਾ** ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਤੋ ਪਰਂ **ਤੇਸਂ ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਚੁਤਿ ਚਵਨਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਚੁਤੀ**ਤਿ ਚਵਨਕਵਸੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨਮੇਤਂ। **ਚਵਨਤਾ**ਤਿ ਭਾਵਵਚਨੇਨ ਲਕ੍ਖਣਨਿਦਸ੍ਸਨਂ । **ਭੇਦੋ**ਤਿ ਚੁਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭਙ੍ਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਅਨ੍ਤਰਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਘਟਸ੍ਸੇਵ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਚੁਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਠਾਨਾਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਮਚ੍ਚੁ ਮਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚੁਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਰਣਂ, ਤੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਮਰਣਾਦੀਨਿ ਨਿਸੇਧੇਤਿ। ਕਾਲੋ ਨਾਮ ਅਨ੍ਤਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾ **ਕਾਲਕਿਰਿਯਾ**। ਏਵਂ ਤੇਨ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਮਰਣਂ ਦੀਪੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਪਰਮਤ੍ਥੇਨ ਦੀਪੇਤੁਂ **ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪਰਮਤ੍ਥੇਨ ਹਿ ਖਨ੍ਧਾਯੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਮਰਤਿ। ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਪਨ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਸਤ੍ਤੋ ਮਰਤਿ, ਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ਮਤੋਤਿ ਵੋਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਤੁਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ, ਏਕਵੋਕਾਰਵਸੇਨ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਚਤੁਵੋਕਾਰਵਸੇਨ ਚ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ, ਸੇਸਦ੍ਵਯਵਸੇਨ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਭਵਦ੍ਵਯੇਪਿ ਰੂਪਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ ਖਨ੍ਧਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇਵ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪਕਾਰਣਤੋ ਮਰਣਂ ''ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਇਤਿ ਅਯਞ੍ਚ ਜਰਾ ਇਦਞ੍ਚ ਮਰਣਂ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਜਰਾਮਰਣਨ੍ਤਿ ਕਥੀਯਤਿ।

ਜਾਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਜਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਜਾਯਨਟ੍ਠੇਨ **ਜਾਤਿ**, ਸਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਤਨਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਸਞ੍ਜਾਯਨਟ੍ਠੇਨ **ਸਞ੍ਜਾਤਿ**, ਸਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਤਨਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਓਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠੇਨ **ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿ**, ਸਾ ਅਣ੍ਡਜਜਲਾਬੁਜਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਅਣ੍ਡਕੋਸਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ**, ਸਾ ਸਂਸੇਦਜਓਪਪਾਤਿਕਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਪਾਕਟਾਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਵੋਹਾਰਦੇਸਨਾ।

ਇਦਾਨਿ ਪਰਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾ ਹੋਤਿ। ਖਨ੍ਧਾਯੇਵ ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਚ **ਖਨ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਵੋਕਾਰਭਵੇ ਏਕਸ੍ਸ, ਚਤੁਵੋਕਾਰਭਵੇ ਚਤੁਨ੍ਨਂ, ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪਾਤੁਭਾਵੋ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਆਯਤਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯਤਨਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਟਿਲਾਭੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿਯਂ ਪਾਤੁਭਾਵੋਯੇਵ। ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਾਨੇਵ ਹਿ ਤਾਨਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਾਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਵੋਹਾਰਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਚ ਦੇਸਿਤਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਨਿਗਮਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ।

ਭਵਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਕਾਮਭਵੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਨਾਮ ਕਾਮਭਵੂਪਗਕਮ੍ਮਮੇਵ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ''ਸੁਖੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੯੪) ਦੁਕ੍ਖੋ ਪਾਪਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਯੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੧੭) ਵਿਯ ਫਲਵੋਹਾਰੇਨ ਭਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਨਾਮ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਭਵਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਭਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਮਿਧ ''ਕਾਮਭਵੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੁਪਿ।

ਉਪਾਦਾਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਕਾਮੁਪਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਂ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ, ਸਯਂ ਵਾ ਤਂ ਉਪਾਦਿਯਤੀਤਿ **ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਂ,** ਕਾਮੋ ਚ ਸੋ ਉਪਾਦਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਂ। **ਉਪਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਹਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦਲ੍ਹਤ੍ਥੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਸਦ੍ਦੋ ਉਪਾਯਾਸਉਪਕਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕਰਾਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ, ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਂ? ਯੋ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੨੦; ਵਿਭ॰ ੯੩੮) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਸਾ ਉਪਾਦਾਨਞ੍ਚਾਤਿ **ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ**। ਅਥ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਪਾਦਿਯਤਿ, ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ। ਉਪਾਦਿਯਤਿ ਹਿ ਪੁਰਿਮਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਤ੍ਤਰਦਿਟ੍ਠਿ, ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਚ ਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਂ। ਯਥਾਹ – ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭)। ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ, ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ? ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੨੧) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਥਾ ਸੀਲਬ੍ਬਤਮੁਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ, ਸਯਂ ਵਾ ਤਂ ਉਪਾਦਿਯਤਿ, ਸੀਲਬ੍ਬਤਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪਾਦਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵਾ **ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਂ**। ਗੋਸੀਲਗੋਵਤਾਦੀਨਿ ਹਿ ''ਏਵਂ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੨੨; ਵਿਭ॰ ੯੩੮) ਅਭਿਨਿਵੇਸਤੋ ਸਯਮੇਵ ਉਪਾਦਾਨਾਨੀਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ, ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਂ? ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾਦੋ, ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਉਪਾਦਾਨਂ, ਕਿਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਵਾ? ਅਤ੍ਤਾਨਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ **ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ**। ਅਤ੍ਤਵਾਦਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ। ਵੀਸਤਿਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ, ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ? ਇਧ ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਣ੍ਹਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਏਤਂ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਜਵਨਵੀਥਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ''ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਪਿਤਿਤੋ ਨਾਮਂ ਵਿਯ ਪਿਤਿਸਦਿਸਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਨਾਮਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਰੂਪੇ ਤਣ੍ਹਾਤਿ **ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ**। ਸਾ ਕਾਮਰਾਗਭਾਵੇਨ ਰੂਪਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੀ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ **ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ,** ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਰਾਗਭਾਵੇਨ ''ਰੂਪਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਧੁਵਂ ਸਸ੍ਸਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੀ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ **ਭਵਤਣ੍ਹਾ,** ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਰਾਗਭਾਵੇਨ ''ਰੂਪਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਪੇਚ੍ਚ ਨ ਭਵਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੀ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ **ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ ਏਵਂ ਤਿਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ, ਤਥਾ ਸਦ੍ਦਤਣ੍ਹਾਦਯੋਪੀਤਿ ਏਵਂ ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰੂਪਾਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪਾਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਤਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ। ਇਤਿ ਅਤੀਤਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਅਨਾਗਤਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸਾਤਿ ਏਵਂ ਅਟ੍ਠਸਤਂ ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਯ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਹੋਤਿ, ਇਤ੍ਥਸ੍ਮੀਤਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੭੩) ਵਾ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਰੂਪਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ''ਬਾਹਿਰਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਯ ਇਮਿਨਾ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਹੋਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਇਤ੍ਥਸ੍ਮੀਤਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੭੫) ਵਾ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਬਾਹਿਰਰੂਪਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਤਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਇਤਿ ਅਤੀਤਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਅਨਾਗਤਾਨਿ

ਛਤ੍ਤਿੰਸ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿੰਸਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਸਤੰ ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਸਙ੍ਗਹੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਛਲ਼ੇਵ ਤਣ੍ਹਾਕਾਯਾ ਤਿਸ੍ਸੋਯੇਵ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵੰ –

> ‘‘ਨਿਦ੍ਦੇਸਤ੍ਥੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਚ।
> ਪੁਨ ਸਙ੍ਗਹਤੋ ਤਣ੍ਹਾ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਾ ਵਿਭਾਵਿਨਾ’’ਤਿ॥

ਵੇਦਨਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਵੇਦਨਾਕਾਯਾ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਸਮੂਹਾ। **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ ਵੇਦਨਾ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਏਤੰ ‘‘ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਵੇਦਨਾ ਅਤ੍ਥਿ ਕੁਸਲਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਕੁਸਲਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਬਜਾਕਤਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵਿਭਙ੍ਗੇ (ਵਿਭ॰ ੩੪) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬਜਾਕਤਵੇਦਨਾਨੰ ‘‘ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਮਾਤਿਤੋ ਨਾਮੰ ਵਿਯ ਮਾਤਿਸਦਿਸਤੋ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਨਾਮੰ। ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਪਨੇਤ੍ਥ – ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਹੇਤੁ ਜਾਤਾ ਵੇਦਨਾ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ ਵੇਦਨਾਤਿ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਅਯੰ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ ਕਥਾ। ਵਿਪਾਕਵਸੇਨ ਪਨ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਦ੍ਵੇ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਮਨੋਧਾਤੁਯੋ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਯੋਤਿ ਏਤਾਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ। ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ।

ਫਸ੍ਸਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਾਯਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਿਪਾਕਾ ਪਞ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕਾ ਦਸ ਫਸ੍ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੇਸਬਾਵੀਸਤਿਲੋਕਿਯਵਿਪਾਕਮਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਫਸ੍ਸਾ।

ਸਲ਼ਾਯਤਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਚਕ੍ਖਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਖਨ੍ਧਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਚੇਵ ਆਯਤਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਨਾਮਰੂਪਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਨਮਨਲਕ੍ਖਣੰ **ਨਾਮੰ**। ਰੁਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣੰ **ਰੂਪੰ**। ਵਿਭਜਨੇ ਪਨਸ੍ਸ **ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, **ਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, **ਚੇਤਨਾ ਫਸ੍ਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਾਮਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਇਮੇ ਪਨ ਤਯੋ ਸਬ੍ਬਦੁਬ੍ਬਲੇਸੁਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇਸੰਯੇਵ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਮਹਾਭੂਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤਾਰੋ**ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਮਹਾਭੂਤਾ**ਤਿ ਪਥਵੀਆਪਤੇਜਵਾਯਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਯੇਨ ਪਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤਾਨਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਯੋ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਚਤੁਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ, ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿਪਿ ਏਕੇ। ‘‘ਵਤ੍ਤਮਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਸਮੂਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤੰ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ ਸਮੂਹੰ ਉਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਯਾਨਿ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਥਵੀਆਦੀਨਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ, ਯਞ੍ਚ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ ਉਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਾਦਿਭੇਦੇਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ ਤੇਵੀਸਤਿਵਿਧੰ ਰੂਪੰ, ਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ, ਚਕ੍ਖੁਤੋ ਵਾ ਜਾਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੰ**। ਏਵੰ ਸੋਤਘਾਨਜਿਵ੍ਹਾਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ। ਇਤਰੰ ਪਨ ਮਨੋਯੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ **ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣੰ**। ਦ੍ਵਿਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਵਜ੍ਜਿਤਤੇਭੂਮਕਵਿਪਾਕਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ।

ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਙ੍ਖਾਰੋ**। ਵਿਭਜਨੇ ਪਨਸ੍ਸ **ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਕਾਯਤੋ ਪਵਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਚੋਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਤੋ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ, ਅਕੁਸਲਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵੀਸਤਿਯਾ ਕਾਯਸਞ੍ਚੇਤਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। **ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਵਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਵਚਨਭੇਦਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਵੀਸਤਿਯਾ ਏਵ ਵਚੀਸਞ੍ਚੇਤਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ।

ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ ਚਿਤ੍ਤੋ ਪਵਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਚੋਪਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਰਹੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਸੇਨ ਏਕੂਨਤਿਂਸਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੇ ਅਞ੍ਞਾਣਂ, ਮੋਹਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਏਸ ਨਯੋ **ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੇ ਅਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤੋ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤੋ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ, ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਞ੍ਚਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਥੁ, ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਏਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਨਿਵਾਰਣੇਨ ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਚੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨ।

ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੇ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤੋ ਚ। ਨਿਰੋਧੇ ਪਟਿਪਦਾਯ ਚ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਏਕੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤੋ। ਨਿਰੋਧਪਟਿਪਦਾਨਞ੍ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਮੇਵ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਤੇਸਂ ਯਾਥਾਵਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਨਿਵਾਰਣੇਨ ਤੇਸੁ ਚ ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨ। ਨ ਪਨ ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਚ੍ਚਦ੍ਵਯੇ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਸਚ੍ਚਦ੍ਵਯਂ ਵਤ੍ਥੁ ਅਸਹਜਾਤਤ੍ਤਾ, ਨਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਤਦਾਰਬ੍ਭ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਪਚ੍ਛਿਮਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਦ੍ਵਯਂ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ ਦੁਦ੍ਦਸਂ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਧਭੂਤਂ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਪੁਰਿਮਂ ਪਨ ਵਚਨੀਯਤ੍ਥੇਨ ਸਭਾਵਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾ ਗਮ੍ਭੀਰਂ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗਾਹਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਅਪਿਚ ''ਦੁਕ੍ਖੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਙ੍ਗਹਤੋ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਦੀਪਿਤਾ। ''ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਚ। ''ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੇ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਿਚ੍ਚਤੋ। ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ''ਅਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਭਾਵਤੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਾ।

ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ। **ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਤੇਹਿ ਨਿਰੋਧਪਦੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਦੇਸਿਤਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਆਗਮ੍ਮ ਤੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੂਤਿ।

ਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਪਟਿਪਦਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩. ਤਤਿਯੇ **ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਤਾਵ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਪਟਿਪਦਾ। ਨਨੁ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਆਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋਪਿ, ਸੋ ਕਥਂ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਦਾ ਹੋਤੀਤਿ। ਵਟ੍ਟਸੀਸਤ੍ਤਾ। ਯਞ੍ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਵਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਟ੍ਟਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਾ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਪਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਵਟ੍ਟਪਕ੍ਖਿਯਂ ਵਟ੍ਟਸੀਸਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਸੀਸਤ੍ਤਾ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਦਾਵ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕਯਾਗੁਮਤ੍ਤਦਾਨਮ੍ਪਿ ਪਣ੍ਣਮੁਟ੍ਠਿਦਾਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਵਿਵਟ੍ਟਪਕ੍ਖਿਯਂ ਵਿਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਵਿਵਟ੍ਟਪਕ੍ਖਿਕਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਾਵ ਹੋਤਿ। ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਣ੍ਣਮੁਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਦਾਨਕੁਸਲਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵੇਲਾਮਦਾਨਾਦਿਕੁਸਲਂ ਵਾ, ਸਚੇ ਵਟ੍ਟਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਵਸੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾ ਠਪਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਮੇਵ ਆਹਰਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨੋ ਵਿਵਟ੍ਟਂ। ''ਇਦਂ ਮੇ ਦਾਨਂ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾਵਹਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਨ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਠਪਿਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿਯੇਵ, ਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਇਤਿ ਅਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਦਾ, ਪਟਿਲੋਮਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਾ ਦੇਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਨਨੁ ਚੇਤ੍ਥ ਪਟਿਪਦਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਭਾਜਿਤਂ, ਨਿਯ੍ਯਾਤਨੇਪਿ ਪਟਿਪਦਾਵ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿਤਾ। ਨ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਪਦਾਤਿ ਨਾਮਂ, ਸਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ

ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਗ੍ਗਾਨਮੇਤੰ ਨਾਮੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਚ੍ਛਾਨਿਯਜਾਤਨੇਹਿ ਪਦਭਾਜਨੰ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ। ਨੋ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ? ਫਲੇਨ ਪਟਿਪਦਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਫਲੇਨ ਹੇਤ੍ਥ ਪਟਿਪਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵ ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਏਤੰ ਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਯਸ੍ਸਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਫਲੰ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ, ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਾ ਅਸੇਸਨਿਰੋਧਾਤਿ ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯੇਨ ਵਾ ਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸੇਸਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਏਤੰ ਪਦਭਾਜਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਸਾਨੁਭਾਵਾ ਪਟਿਪਦਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਮੇਵ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ। ਤਤਿਯੰ।

੪. ਵਿਪਸ੍ਸੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾ ਲੋਕਿਯਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਪਰਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਜਪਸਾਦਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਲਤ੍ਤਾ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨ੍ਤਿ , ਨ ਏਵੰ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿੰਸੁ। ਬਲਵਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਕਮ੍ਮਜਪਸਾਦਸ੍ਸ ਬਲਵਤ੍ਤਾ ਅਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਅਨਿਮਿਸੇਹਿ ਏਵ ਅਕ੍ਖੀਹਿ ਪਸ੍ਸਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਦੇਵਾ ਤਾਵਤਿੰਸਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਅਨਿਮਿਸਨ੍ਤੋ ਕੁਮਾਰੋ ਪੇਕ੍ਖਤੀਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ 'ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਵਿਪਸ੍ਸੀ'ਤ੍ਵੇਵ ਸਮਞ੍ਞਾ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦)। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਨਿਮਿਸਜਨਿਤਨ੍ਧਕਾਰਵਿਰਹੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਵਟੇਹਿ ਵਾ ਅਕ੍ਖੀਹਿ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਵਿਪਸ੍ਸੀ**। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕਾਨੰ ਸਬ੍ਬਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਬਲਵਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਜਪਸਾਦਸ੍ਸ ਬਲਵਤ੍ਤਾ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਨ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਏਤੇਨੇਵ ਨਾਮੰ ਲਭਿ।

ਅਪਿਚ ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਵਿਪਸ੍ਸੀ,** ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਦਿਵਸੰ ਕਿਰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੇ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੰ ਮਹਾਪੁਰਿਸੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਕੇ ਠਪਯਿੰਸੁ। ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਅਙ੍ਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਲਾਲਯਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਅਮਚ੍ਚਾ ਸਾਮਿਕੰ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕੰ ਅਕੰਸੁ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨਸਦ੍ਦੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਕਿਮੇਤੰ ਉਪਧਾਰੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਉਪਧਾਰਯਮਾਨਾ ਅਞ੍ਞੰ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਟ੍ਟਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵੰ ਕਤੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪੁਨ ਸਾਮਿਕਮੇਵ ਸਾਮਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਞਤ੍ਵਾ ਨੁ ਖੋ ਕੁਮਾਰੋ ਏਵੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ? ਵੀਮੰਸਨ੍ਤਾ ਪੁਨ ਸਾਮਿਕੰ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਮਕੰਸੁ। ਪੁਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਤਥੇਵ ਸਦ੍ਦੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਰਾਜਾ ''ਜਾਨਾਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਕੁਮਾਰੋ ਅਤ੍ਥੇ ਪਨਾਯਤਿ ਞਾਯੇਨਾਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ 'ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਵਿਪਸ੍ਸੀ'ਤ੍ਵੇਵ ਸਮਞ੍ਞਾ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੧)।

ਭਗਵਤੋਤਿ ਭਾਗ੍ਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਅਰਹਤੋ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਅਰੀਨੰ ਹਤਤ੍ਤਾ, ਸੰਸਾਰਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਰਾਨੰ ਹਤਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਅਰਹਾਤਿ ਏਵੰ ਗੁਣਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨਾਮਧੇਯ੍ਯਸ੍ਸ। **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਨਯੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਸਾਮੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਵ **ਸਮ੍ਬੋਧਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣੰ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਵ। **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇ**ਵ **ਸਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬੋਧੀ**ਤਿ ਞਾਣੰ, ਬੋਧਿਮਾ ਸਤ੍ਤੋ **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ,** ਞਾਣਵਾ ਪਞ੍ਞਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਪਾਦਮੂਲੇ ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਣ੍ਡਿਤੋਵ ਸੋ ਸਤ੍ਤੋ, ਨ ਅਨ੍ਧਬਾਲੋਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ। ਯਥਾ ਵਾ ਉਦਕਤੋ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਪਰਿਪਾਕਗਤੰ ਪਦੁਮੰ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਅਵਸ੍ਸੰ ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਬੁਜ੍ਝਨਕਪਦੁਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਬ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਵਸ੍ਸੰ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤੋਤਿਪਿ **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ**। ਯਾ ਚ ਏਸਾ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਾ ਬੋਧਿ, ਤੰ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਬੋਧਿਯੰ ਸਤ੍ਤੋ ਆਸਤ੍ਤੋਤਿਪਿ **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ**। ਏਵੰ ਗੁਣਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨਾਮਵਸੇਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ। **ਕਿਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੰ। **ਆਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਅਹੋ ਅਯੰ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ। **ਚਵਤਿ ਚ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ**

ਚਾਤਿ ਇਦੰ ਅਪਰਾਪਰੰ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਸ੍ਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਜਰਾਮਰਣਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਕਤਰਸ੍ਮਿੰ ਨੁ ਖੋ ਕਾਲੇ।

ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਾਤਿ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੇਨ। **ਅਹੁ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਭਿਸਮਯੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਜਰਾਮਰਣਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਭਿਸਮਯੋ ਸਮਵਾਯੋ ਸਮਾਯੋਗੋ ਅਹੋਸਿ, ‘‘ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਾ ਅਹੁ ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਅਭਿਸਮਯੋ ਅਹੁ। ‘‘ਜਾਤਿਯਾ ਖੋ ਸਤਿ ਜਰਾਮਰਣ’’ਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਜਰਾਮਰਣਕਾਰਣਸ੍ਸ ਪਟਿਵੇਧੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਇਤਿ ਹਿਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਿਦੰ। **ਸਮੁਦਯੋ ਸਮੁਦਯੋ**ਤਿ ਏਕਾਦਸਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਸਮੁਦਯੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੂ**ਤਿ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਏਵੰ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਞਾਣਵੇਵਚਨਾਨੇਵ। ਞਾਣਮੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ **ਚਕ੍ਖੁ,** ਞਾਤਟ੍ਠੇਨ **ਞਾਣੰ,** ਪਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ **ਪਞ੍ਞਾ,** ਪਟਿਵੇਧਨਟ੍ਠੇਨ **ਵਿਜ੍ਜਾ,** ਓਭਾਸਨਟ੍ਠੇਨ **ਆਲੋਕੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ । ਤੰ ਪਨੇਤੰ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕੰ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਨਿਰੋਧਵਾਰੇਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੫-੧੦. ਸਿਖੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫-੧੦. ਪਞ੍ਚਮਾਦੀਸੁ **ਸਿਖਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦੀਨੰ ਪਦਾਨੰ ‘‘ਸਿਖਿਸ੍ਸਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਨ ਏਵੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਕਾਸਨੇ ਅਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਨਾਨਾਠਾਨੇਸੁ ਹਿ ਏਤਾਨਿ ਦੇਸਿਤਾਨਿ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਦਿਸੋਯੇਵ। ਸਬ੍ਬਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨੰ ਨ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਦੇਵੋ ਵਾ ਮਾਰੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘‘ਅਤੀਤੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੰ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਜਾਤਾ’’ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਕਾਲੇ ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇ ਉਦਕਸ੍ਸ ਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਅਪਰਾਪਰੰ ਵੁਟ੍ਠਿਉਦਕੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵੰ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਹਿ ਆਨਾਪਾਨਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੇ ਞਾਣੰ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮੰ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਨਾਮ ਕਥਿਤਾਤਿ।

ਬੁਦ੍ਧਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

੨. ਆਹਾਰਵਗ੍ਗੋ

੧. ਆਹਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. ਆਹਾਰਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਆਹਾਰਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਪਚ੍ਚਯਾ ਹਿ ਆਹਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹਾਰਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਭੂਤਾਨੰ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਜਾਤਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੋ**ਤਿ ਯੇ ਸਮ੍ਭਵੰ ਜਾਤਿੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰ ਏਸਨ੍ਤਿ ਗਵੇਸਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁ ਯੋਨੀਸੁ ਅਣ੍ਡਜਜਲਾਬੁਜਾ ਸਤ੍ਤਾ ਯਾਵ ਅਣ੍ਡਕੋਸੰ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਨ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੋ ਨਾਮ, ਅਣ੍ਡਕੋਸੰ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਭੂਤਾ ਨਾਮ। ਸੰਸੇਦਜਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਚ ਪਠਮਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੋ ਨਾਮ, ਦੁਤਿਯਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਤੋ ਪਭੁਤਿ ਭੂਤਾ ਨਾਮ। ਯੇਨ ਵਾ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਯਾਵ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੋ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਭੂਤਾ ਨਾਮ। ਅਥ ਵਾ **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਜਾਤਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਯੇ ਭੂਤਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਯੇਵ, ਨ ਪੁਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਖੀਣਾਸਵਾਨੰ ਏਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਸਮ੍ਭਵਮੇਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੋ**। ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਵਸੰਯੋਜਨਤ੍ਤਾ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਭਵੰ ਏਸਨ੍ਤਾਨੰ

ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ। ਵਾਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਭੂਤਾਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਠਿਤਿਯਾਤਿ ਠਿਤਤ੍ਥਂ। **ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਂ। ਵਚਨਭੇਦੋਯੇਵ ਚੇਸ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨਂ ਏਕੋਯੇਵ। ਅਥ ਵਾ **ਠਿਤਿਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਾਯ। **ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ। ਉਭੋਪਿ ਚੇਤਾਨਿ ''ਭੂਤਾਨਂ ਵਾ ਠਿਤਿਯਾ ਚੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯ ਚ, ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨਂ ਵਾ ਠਿਤਿਯਾ ਚੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯ ਚਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਭਯਤ੍ਥ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨੀਤਿ।

ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋਤਿ ਕਬਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਬ੍ਬਕੋ ਆਹਾਰੋ, ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਓਜਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਵਾ ਸੁਖੁਮੋ ਵਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਓਲ਼ਾਰਿਕਤਾਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ, ਸੁਖੁਮਤਾਯ ਸੁਖੁਮੋ। ਸਭਾਵੇਨ ਪਨ ਸੁਖੁਮਰੂਪਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋਵ ਹੋਤਿ। ਸਾਪਿ ਚਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕਤਾ ਸੁਖੁਮਤਾ ਚ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕੁਮ੍ਭੀਲਾਨਞ੍ਹਿ ਆਹਾਰਂ ਉਪਾਦਾਯ ਮੋਰਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਕੁਮ੍ਭੀਲਾ ਕਿਰ ਪਾਸਾਣੇ ਗਿਲਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚ ਨੇਸਂ ਕੁਚ੍ਛਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਲੀਯਨ੍ਤਿ। ਮੋਰਾ ਸਪ੍ਪਵਿਚ੍ਛਿਕਾਦਿਪਾਣੇ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਮੋਰਾਨਂ ਪਨ ਆਹਾਰਂ ਉਪਾਦਾਯ ਤਰਚ੍ਛਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇ ਕਿਰ ਤਿਵਸ੍ਸਛਡ੍ਡਿਤਾਨਿ ਵਿਸਾਣਾਨਿ ਚੇਵ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਚ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਚ ਨੇਸਂ ਖੇਲ਼ੇਨ ਤੇਮਿਤਮਤ੍ਤਾਨੇਵ ਕਨ੍ਦਮੂਲਂ ਵਿਯ ਮੁਦੁਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਰਚ੍ਛਾਨਂ ਆਹਾਰਂ ਉਪਾਦਾਯ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇ ਹਿ ਨਾਨਾਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਦਯੋ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਆਹਾਰਤੋ ਗਵਯਗੋਕਣ੍ਣਮਿਗਾਦੀਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇ ਕਿਰ ਨਿਸ੍ਸਾਰਾਨਿ ਨਾਨਾਰੁਕ੍ਖਪਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਤੋ ਗੁਨ੍ਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇ ਅਲ੍ਲਸੁਕ੍ਖਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਆਹਾਰਤੋ ਸਸਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਸਸਾਨਂ ਆਹਾਰਤੋ ਸਕੁਣਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਸਕੁਣਾਨਂ ਆਹਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਵਾਸੀਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਵਾਸੀਨਂ ਆਹਾਰਤੋ ਗਾਮਭੋਜਕਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਗਾਮਭੋਜਕਾਨਂ ਆਹਾਰਤੋ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਤੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਆਹਾਰਤੋ ਭੁਮ੍ਮਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਭੁਮ੍ਮਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਆਹਾਰਤੋ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਨਂ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀਨਂ ਆਹਾਰਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਸਂ ਪਨਾਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋਤ੍ਵੇਵ ਨਿਟ੍ਠਂ ਪਤ੍ਤੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਓਜਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਾ, ਸੁਖੁਮੇ ਬਲਵਤੀ। ਤਥਾ ਹਿ ਏਕਪਤ੍ਤਪੂਰਮ੍ਪਿ ਯਾਗੁਂ ਪੀਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਜਿਘਚ੍ਛਿਤੋ ਹੋਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੋ, ਸਪ੍ਪਿਂ ਪਨ ਪਸਤਮਤ੍ਤਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਂ ਅਭੋਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਰਿਸ੍ਸਯਂ ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਾਲੇਤੁਂ। ਓਜਾ ਪਨ ਪਾਲੇਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਂ ਵਿਨੋਦੇਤੁਂ। ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਯਞ੍ਚੇਵ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ ਪਾਲੇਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ।

ਫਸ੍ਸੋ ਦੁਤਿਯੋਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿ ਛਬ੍ਬਿਧੋਪਿ ਫਸ੍ਸੋ ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਆਹਾਰੇਸੁ ਦੁਤਿਯੋ ਆਹਾਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਦੇਸਨਾਨਯੋ ਏਵ ਚੇਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਕਾਰਣੇਨ ਦੁਤਿਯੋ ਤਤਿਯੋ ਚਾਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਨ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ**ਤਿ ਚੇਤਨਾਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਵਸੇਨ ਏਕਰਾਸਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਹਾਰੇ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਹਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕੋਪਿ, ਤਥਾ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਾਦੀਹਿ ਗਿਲਿਤਾਨਂ ਮਣ੍ਡੂਕਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਮਣ੍ਡੂਕਾਦਯੋ ਹਿ ਸਪ੍ਪਾਦੀਹਿ ਗਿਲਿਤਾ ਅਨ੍ਤੋਕੁਚ੍ਛਿਗਤਾਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲਂ ਜੀਵਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇ ਯਾਵ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਪਕ੍ਖੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਆਹਾਰਤ੍ਥਂ ਨ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ । ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਾ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਤਦਾਪਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਹਾਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ – ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਖਾਦਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਖਾਦਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਹਜਾਤਾ ਕਮ੍ਮਜਾ ਓਜਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਾ ਯਾਵਪਿ ਸਤ੍ਤਮਾ ਦਿਵਸਾ ਪਾਲੇਤਿ, ਅਯਮੇਵ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤੇਭੂਮਕਵਿਪਾਕਵਸੇਨ ਪਨ ਉਪਾਦਿਣ੍ਣਕਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਿਰਿਯਵਸੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਣ੍ਣਕਾ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਪਨ ਰੁਲ੍ਹੀਵਸੇਨ ਕਥਿਤਾਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ''ਯਦਿ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ ਆਹਾਰਟ੍ਠੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਇਮੇਯੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ। ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ ਹਿ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਭਕ੍ਖਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ, ਨਾਮਕਾਯੇ ਵੇਦਨਾਯ ਫਸ੍ਸੋ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ, ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਯਥਾਹ – ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕੋ ਆਹਾਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਨਾਹਾਰੋ ਨੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੮੩), ਤਥਾ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧; ਵਿਭ॰ ੨੨੫)।

ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਹਾਰੋ ਕਿਂ ਆਹਰਤੀਤਿ? ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਓਜਟ੍ਠਮਕਰੂਪਾਨਿ ਆਹਰਤਿ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ, ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋ ਤਯੋ ਭਵੇ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪਨ੍ਤਿ।

ਕਥਂ? ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਤਾਵ ਮੁਖੇ ਠਪਿਤਮਤ੍ਤੋਯੇਵ ਅਟ੍ਠ ਰੂਪਾਨਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਦਨ੍ਤਵਿਚੁਣ੍ਣਿਤਂ ਪਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਯਮਾਨਂ ਏਕੇਕਂ ਸਿਤ੍ਥਂ ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਰੂਪਾਨਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿਯੇਵ। ਏਵਂ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਓਜਟ੍ਠਮਕਰੂਪਾਨਿ ਆਹਰਤਿ। ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੋ ਪਨ ਸੁਖਵੇਦਨੀਯੋ ਫਸ੍ਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋਯੇਵ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਆਹਰਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੀਯੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਵੇਦਨੀਯੋ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਆਹਰਤਿ।

ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋ ਕਾਮਭਵੂਪਗਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਮਭਵਂ ਆਹਰਤਿ, ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੂਪਗਾਨਿ ਤਂ ਤਂ ਭਵਂ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋ ਤਯੋ ਭਵੇ ਆਹਰਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ ਪਨ ਯੇ ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਾ ਤਯੋ ਖਨ੍ਧਾ, ਯਾਨਿ ਚ ਤਿਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਤਿਂਸ ਰੂਪਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਹਜਾਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਨਯੇਨ ਤਾਨਿ ਆਹਰਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪਂ ਆਹਰਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਤਯੋ ਭਵੇ ਆਹਰਤੀ''ਤਿ ਸਾਸਵਕੁਸਲਾਕੁਸਲਚੇਤਨਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪਂ ਆਹਰਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪਨ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਹਰਣਤੋਪੇਤੇ ''ਆਹਾਰਾ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਆਹਾਰੇਸੁ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤਿ, ਫਸ੍ਸੋ ਫੁਸਨ੍ਤੋਯੇਵ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਆਯੂਹਮਾਨਾਵ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਮੇਵ। ਕਥਂ? ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਹਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਕਾਯਟ੍ਠਪਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਠਿਤਿਯਾ ਹੋਤਿ। ਕਮ੍ਮਜਨਿਤੋਪਿ ਹਿ ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੇਨ ਉਪਤ੍ਥਦ੍ਧੋ ਦਸਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਯਾਵ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ ? ਯਥਾ ਮਾਤੁਯਾ ਜਨਿਤੋਪਿ ਦਾਰਕੋ ਧਾਤਿਯਾ ਥਞ੍ਞਾਦੀਨਿ ਪਾਯੇਤ੍ਵਾ ਪੋਸਿਯਮਾਨੋ ਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਂ ਗੇਹਂ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ''ਯਥਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਗੇਹੇ ਪਪਤਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੇਨ ਦਾਰੁਨਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਂ ਸਨ੍ਤਂ ਏਵ ਤਂ ਗੇਹਂ ਨ ਪਤਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕੋ ਆਹਾਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤਿ।

ਏਵਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਰੂਪਸਨ੍ਤਤੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ ਆਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਚ ਉਪਾਦਿਣ੍ਣਕਸ੍ਸ ਚ। ਕਮ੍ਮਜਾਨਂ ਅਨੁਪਾਲਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਆਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਜਨਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ। ਫਸ੍ਸੋ ਪਨ ਸੁਖਾਦਿਵਤ੍ਥੁਭੂਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ

ਫੁਸਨ੍ਤੋਯੇਵ ਸੁਖਾਦਿਵੇਦਨਾਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ ਹੋਤਿ। ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਆਯੂਹਮਾਨਾਯੇਵ ਭਵਮੂਲਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ ਹੋਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਮੇਵ ਨਾਮਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ ਹੋਤੀਤਿ।

ਏਵੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਾਦਿਵਸੇਨ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨੇਸੁ ਪਨੇਤੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਭਯਾਨਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯੇਵ ਭਯੰ, ਫਸ੍ਸੇ ਉਪਗਮਨਮੇਵ, ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ ਆਯੂਹਨਮੇਵ, ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਅਭਿਨਿਪਾਤੋਯੇਵ ਭਯਨ੍ਤਿ। ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ? ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੇ ਹਿ ਨਿਕਨ੍ਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਤਾਦੀਨੰ ਪੁਰਕ੍ਖਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਮੁਦ੍ਦਾਗਣਨਾਦਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਨਪ੍ਪਕੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦਿਕਾਯ ਅਨੇਸਨਾਯ ਆਹਾਰੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਗਾਰਯ੍ਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਪਰਾਯੇਪਿ, ‘‘ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਿ ਆਦਿਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣਸੰਯੁਤ੍ਤੇ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੮) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮਣਪੇਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਤਾਵ ਕਾਰਣੇਨ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੇ ਆਹਾਰੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਏਵ ਭਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਫਸ੍ਸੰ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸਾਦਿਨੋ ਪਰੇਸੰ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤੇਸੁ ਦਾਰਾਦੀਸੁ ਭਣ੍ਡੇਸੁ ਅਪਰਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਹ ਭਣ੍ਡੇਨ ਭਣ੍ਡਸਾਮਿਕਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕੰ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟੇ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿ , ਰਞ੍ਞੋ ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਤੇ ਰਾਜਾ ਵਿਵਿਧਾ ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾ ਕਾਰਾਪੇਤਿ। ਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਭੇਦਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਤੇਸੰ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸਾਦਮੂਲਕੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਮ੍ਪਿ ਭਯੰ ਸਬ੍ਬਮਾਗਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੇ ਉਪਗਮਨਮੇਵ ਭਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨੇ ਪਨ ਤਮ੍ਮੂਲਕੰ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਭਯੰ ਸਬ੍ਬੰ ਆਗਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੇ ਆਯੂਹਨਮੇਵ ਭਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਿੰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਅਭਿਨਿਪਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਭਯਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਮੂਲਕਤ੍ਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੇ ਅਭਿਨਿਪਾਤੋਯੇਵ ਭਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਕਿੰਨਿਦਾਨਾਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਦਾਨਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਕਾਰਣਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਫਲੰ ਨਿਦੇਤਿ, ‘‘ਹਨ੍ਦ ਨੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪੇਤਿ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ **ਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੰ ਤਤੋ ਸਮੁਦੇਤਿ ਜਾਯਤਿ ਪਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਮੁਦਯੋ ਜਾਤਿ ਪਭਵੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਦਤ੍ਥੋ – ਕਿੰਨਿਦਾਨੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਿੰਨਿਦਾਨਾ**। ਕੋ ਸਮੁਦਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਿੰਸਮੁਦਯਾ**। ਕਾ ਜਾਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਿੰਜਾਤਿਕਾ**। ਕੋ ਪਭਵੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਿੰਪਭਵਾ**। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇਸੰ ਤਣ੍ਹਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਨਿਦਾਨਞ੍ਚੇਵ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਜਾਤਿ ਚ ਪਭਵੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਤਣ੍ਹਾਨਿਦਾਨਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਹਾਰਾ ਤਣ੍ਹਾਨਿਦਾਨਾਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਆਹਾਰਾਨੰ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾਨੰ ਵਸੇਨ ਨਿਦਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਥੰ? ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਤਾਵ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਤਨਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ, ਸੇਸਾਨੰ ਤਤੋ ਊਨਊਨਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਜਾਤਾ ਓਜਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਯੰ ਤਣ੍ਹਾਨਿਦਾਨੋ ਉਪਾਦਿਣ੍ਣਕਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਫਸ੍ਸਚੇਤਨਾ ਸਯਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਤਣ੍ਹਾਨਿਦਾਨਾ ਉਪਾਦਿਣ੍ਣਕ-ਫਸ੍ਸਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ-ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰਾਤਿ ਏਵੰ ਤਾਵ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾਨਿਦਾਨਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ ਆਹਾਰਾ। ਯਥਾ ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ, ਏਵੰ ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਠਮਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਾਦਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਆਹਾਰਾਨਮੇਵ ਨਿਦਾਨਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਆਹਾਰਨਿਦਾਨਭੂਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯਪਿ, ਤਣ੍ਹਾਯ ਨਿਦਾਨਾਨਂ ਵੇਦਨਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਨਿਦਾਨਂ ਜਾਨਾਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ **ਤਣ੍ਹਾ ਚਾਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਿਂਨਿਦਾਨਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਨ ਠਾਨੇ ਭਗਵਾ ਅਤੀਤਾਭਿਮੁਖਂ ਦੇਸਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤੀਤੇਨ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਥਂ? ਆਹਾਰਵਸੇਨ ਹਿ ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਗਹਿਤੋ।

ਤਣ੍ਹਾਤਿ ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਜਨਕਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਵੇਦਨਾਫਸ੍ਸਸਲਾਯਤਨਨਾਮਰੂਪਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਆਯੂਹਿਤਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਾ ਤਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਜਨਕਂ ਕਮ੍ਮਂ। ਇਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਤਸ੍ਸ ਜਨਕਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚੇਵ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਞ੍ਚਾਤਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਅਤੀਤਾਭਿਮੁਖਂ ਦੇਸਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤੀਤੇਨ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਦੇਸਨਾ ਅਨਾਗਤਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਤਿ ਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਨਯਤੋ ਪਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਤ੍ਵੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇ ਨਿਪਨ੍ਨਂ ਸੁਂਸੁਮਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਭਾਗਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਗੀਵਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਓਰਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਂ, ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਮੂਲਂ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਉਦਕਗਤਂ ਅਗ੍ਗਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਞ੍ਚੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਨ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਸੁਂਸੁਮਾਰੋ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨਯਤੋ ਪਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋਤ੍ਵੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸੁਂਸੁਮਾਰੋ ਵਿਯ ਹਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਂ। ਤੀਰੇ ਠਿਤੋ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋ। ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇ ਸੁਂਸੁਮਾਰਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ ਵਿਯ ਯੋਗਿਨਾ ਆਹਾਰਵਸੇਨ ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ। ਪਰਤੋ ਗੀਵਾਯ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ ਵਿਯ ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਜਨਿਕਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ। ਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ ਵਿਯ ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਵੇਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ। ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਮੂਲਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਜਨਕਾਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਗ੍ਗਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਞ੍ਚੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਅਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ''ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਸੁਂਸੁਮਾਰੋ''ਤਿ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਯਤੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋਤ੍ਵੇਵ ਗਹਣਂ ਵਿਯ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਯਵਟ੍ਟਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨ ਆਗਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ''ਦੇਸਨਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਯਤੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਤ੍ਵੇਵ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਆਹਾਰਤਣ੍ਹਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਸਨ੍ਧਿ, ਤਣ੍ਹਾਵੇਦਨਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋਤਿ ਏਵਂ ਤਿਸਨ੍ਧਿਚਤੁਸਙ੍ਖੇਪਮੇਵ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ। ਪਠਮਂ।

੨. ਮੋਲ਼ਿਯਫਗ੍ਗੁਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨਂ ਵਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਭਗਵਾ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਸਞ੍ਹਿ ਪਰਿਸਤਿ ਮੋਲ਼ਿਯਫਗ੍ਗੁਨੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥਸ੍ਸਾਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਓਕਾਸਦਾਨਤ੍ਥਂ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। **ਮੋਲ਼ਿਯਫਗ੍ਗੁਨੋ**ਤਿ ਮੋਲ਼ੀਤਿ ਚੂਲ਼ਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਛੇਤ੍ਵਾਨ ਮੋਲ਼ਿਂ ਵਰਗਨ੍ਧਵਾਸਿਤਂ
ਵੇਹਾਯਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿ ਸਕ੍ਯਪੁਙ੍ਗਵੋ।
ਰਤਨਚਙ੍ਕੋਟਵਰੇਨ ਵਾਸਵੋ,
ਸਹਸ੍ਸਨੇਤ੍ਤੋ ਸਿਰਸਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੀ''ਤਿ॥

ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਮਹਨ੍ਤਾ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ''ਮੋਲ਼ਿਯਫਗ੍ਗੁਨੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਾ ਉਦਪਾਦਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਮ੍ਪਿ ਨਂ ਤੇਨੇਵ ਨਾਮੇਨ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਏਤਂ ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਵੋਚ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋ ਨਾਮ ਸੋ, ਯੋ ਏਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੰ ਖਾਦਤਿ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਵਾਤਿ?

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯੰ ਇਤਰੇ ਤਯੋ ਆਹਾਰੇ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਇਮਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ? ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਲਦ੍ਧਿਯਾ। ਸੋ ਹਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਪਿਣ੍ਡੇ ਕਤ੍ਵਾਵ ਕਬਲੀਕਾਰਾਹਾਰੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਤੰ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਲਦ੍ਧਿ। ਤਿਤ੍ਤਿਰਵਟ੍ਟਕਮੋਰਕੁਕ੍ਕੁਟਾਦਯੋ ਪਨ ਮਾਤੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤੇ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਿ। ਕਚ੍ਛਪਾ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤੁਸਮਯੇ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰੇ ਵਾਲਿਕਨ੍ਤਰੇ ਅਣ੍ਡਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਲਿਕਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਮੇਵ ਓਤਰਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਮਾਤੁਅਨੁਸ੍ਸਰਣਵਸੇਨ ਨ ਪੂਤੀਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਯੰ ਲਦ੍ਧਿ, ਨ ਪਨ ਏਤਾਯ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ । ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਹਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸਦਿਸੋ। ਯਥਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਪਚ੍ਛਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿੰ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਗੋਮਯਮ੍ਪਿ ਪਾਸਾਣਮ੍ਪਿ ਗੂਥਮ੍ਪਿ ਖਜ੍ਜਖਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਤੰ ਤੰ ਮਨਾਪਮ੍ਪਿ ਅਮਨਾਪਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਯੰ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ''ਕਸ੍ਮਾ ਇਮੰ ਪੁਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਨ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਪੁਚ੍ਛਿਤਪੁਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ਗਹਣਮੇਵ ਨਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨੇਵ ਨੰ ਭਗਵਾ ''ਕਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਗਾਹਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਮੋਚੇਤੁੰ **ਨੋ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਨੋ ਕਲ੍ਲੋ**ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤੋ। **ਆਹਾਰੇਤੀਤਿ ਅਹੰ ਨ ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਅਹੰ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਆਹਾਰੇਤੀਤਿ ਨ ਵਦਾਮਿ। **ਆਹਾਰੇਤੀਤਿ ਚਾਹੰ ਵਦੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿ ਅਹੰ ਆਹਾਰੇਤੀਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੰ। **ਤਤ੍ਰਸ੍ਸ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਯਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਯੰ ਪਞ੍ਹੋ ਯੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਕਿਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ**ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ ਕਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਰ ਕਲ੍ਲੰ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਇਮੰ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੰ ਯੁਤ੍ਤੰ ''ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ ਆਯਤਿੰ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੰ। **ਆਯਤਿੰ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਹੁਪ੍ਪਨ੍ਨਨਾਮਰੂਪੰ। **ਤਸ੍ਮਿੰ ਭੂਤੇ ਸਤਿ ਸਲ਼ਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਨਾਮਰੂਪੇ ਜਾਤੇ ਸਤਿ ਸਲ਼ਾਯਤਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਲ਼ਾਯਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਫਸ੍ਸੋਤਿ ਇਧਾਪਿ ਭਗਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਓਕਾਸੰ ਦੇਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਹਿ ਨਵਪੁਚ੍ਛੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂਯੇਵ ਪਨ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਓਕਾਸੰ ਅਦਾਸਿ। ਅਤ੍ਥੋ ਪਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਵਤੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ ਹਿ ਸਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਭੂਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋਯੇਵਾਤਿ ਲਦ੍ਧਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਇਦਨ੍ਤਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਪਿਚ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਇਦੰ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਇਦਨ੍ਤਿ ਬਹੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਉਪਗਤੋ, ਤੇਨਾਪਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿ ''ਇਮਸ੍ਸ ਬਹੁੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਿਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੁਚ੍ਛਪੁਚ੍ਛਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੇਸਨੰ ਏਕਾਬਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਸਿ। **ਛਨ੍ਨੰ ਤ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੇਸਨਾਰੁਲ਼੍ਹੰ, ਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨੰ ਵਿਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਾਮਰੂਪਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਸਨ੍ਧਿ, ਵੇਦਨਾਤਣ੍ਹਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ, ਭਵਜਾਤੀਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋਤਿ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. ਤਤਿਯੇ **ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ** ਵਾਤਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਬਾਹਿਰਕਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। **ਜਰਾਮਰਣੰ ਨਪ੍ਪਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਜਰਾਮਰਣੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਵਸੇਨ , ਜਰਾਮਰਣਸਮੁਦਯੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਸਹ ਤਣ੍ਹਾਯ ਜਾਤਿ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋਤਿ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਵਸੇਨ, ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਵਸੇਨ, ਪਟਿਪਦੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਵਸੇਨ। ਜਾਤਿੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਵਸੇਨ, ਜਾਤਿਸਮੁਦਯੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਸਹ ਤਣ੍ਹਾਯ ਭਵੋ ਜਾਤਿਸਮੁਦਯੋਤਿ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਵਸੇਨ। ਏਵੰ ਸਹ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਮੁਦਯੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੰ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਤ੍ਥੰ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ

ਸਾਮਞ੍ਞਞ੍ਚੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਞ੍ਚ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਅਰਿਯਫਲਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਏਕਾਦਸਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਕਥੇਸੀਤਿ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਦੁਤਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਕਤਮੇ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਪਞ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤਂ, ਦੇਸਨਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ **ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਨਪ੍ਪਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਕਚ੍ਚਾਨਗੋਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਯਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਦ੍ਵਯਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਸਮਹਾਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਤ੍ਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਂ। **ਨਤ੍ਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਂ। **ਲੋਕਸਮੁਦਯ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੋ ਨਾਮ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਸਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ, ਤਾਯ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਾ ਲੋਕੇ ਨਤ੍ਥਿਤਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਯਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲੋਕਨਿਰੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਭਙ੍ਗਂ। **ਯਾ ਲੋਕੇ ਅਤ੍ਥਿਤਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੇ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਯਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ , ਸਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਪਿਚ **ਲੋਕਸਮੁਦਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਲੋਮਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ। **ਲੋਕਨਿਰੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਲੋਮਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ। ਲੋਕਨਿਸ੍ਸਯੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਯਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਨਿਰੋਧਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯਨਿਰੋਧੇਨ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਨਿਰੋਧਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਯਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਪਯੁਪਾਦਾਨਾਭਿਨਿਵੇਸਵਿਨਿਬਨ੍ਧੋਤਿ ਉਪਯੇਹਿ ਚ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ ਚ ਅਭਿਨਿਵੇਸੇਹਿ ਚ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਯਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਉਪਯਾ ਤਣ੍ਹੁਪਯੋ ਚ ਦਿਟ੍ਠੁਪਯੋ ਚ। ਉਪਾਦਾਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਮਮਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇ ਉਪੇਨ੍ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਯਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਾਦਾਨਾਤਿ ਚ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਾਹਿ ਚਾਯਂ ਲੋਕੋ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਉਪਯੁਪਾਦਾਨਾਭਿਨਿਵੇਸਵਿਨਿਬਨ੍ਧੋ''ਤਿ।

ਤਞ੍ਚਾਯਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਉਪਯੁਪਾਦਾਨਂ ਅਯਂ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ। **ਚੇਤਸੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ। **ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਨੁਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸਭੂਤਞ੍ਚ ਅਨੁਸਯਭੂਤਞ੍ਚ। ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਹਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਾ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਨੁਸੇਨ੍ਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯਂ ਚੇਤਸੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਨੁਸਯਨ੍ਤਿ ਚ ਆਹ। **ਨ ਉਪੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। **ਨ ਉਪਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਨਾਧਿਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਨ੍ਤਿ? **ਅਤ੍ਤਾ ਮੇ**ਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਮੇਵਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਮਤ੍ਤਮੇਵ। **ਨ ਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ''ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੋ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ।

ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਨ ਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇਨ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਪਤ੍ਤਿਯਾਯੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਞਾਣਮੇਵਸ੍ਸ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀਤਿ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਆਹ।

ਅਯਮੇਕੋ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਏਸ ਏਕੋ ਨਿਕੂਟਨ੍ਤੋ ਲਾਮਕਨ੍ਤੋ ਪਠਮਕਂ ਸਸ੍ਸਤਂ। **ਅਯਂ ਦੁਤਿਯੋ**ਤਿ ਏਸ ਦੁਤਿਯੋ ਸਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਨਿਕੂਟਨ੍ਤੋ ਲਾਮਕਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਕੋ ਉਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ। **ਵਿਰਾਗਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਰਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ। **ਨਿਰੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ। **ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੀਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਧਮ੍ਮਭੂਤਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰੂਪਸਭਾਵਭੂਤਂ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਵਿਰਾਗਾ ਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਚੇਵ ਵਿਰਾਗੇਨ ਚ ਨਿਰੋਧੇਨ ਚ। **ਅਨੁਪਾਦਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਪਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। **ਅਲਂ ਵਚਨਾਯਾ**ਤਿ, ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ, ਯੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਏਕੇਨ ਨਯੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾ ਕਥਿਤਾ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਤਂ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸੇਕ੍ਖਾਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਯੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਅਚੇਲਕਸ੍ਸਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਅਚੇਲੋ ਕਸ੍ਸਪੋ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗੇਨ ਅਚੇਲੋ ਨਿਚ੍ਚੇਲੋ, ਨਾਮੇਨ ਕਸ੍ਸਪੋ। **ਦੂਰਤੋ**ਵਾਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਵੁਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦੂਰਤੋ ਏਵ ਅਦ੍ਦਸ। **ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਕਾਰਣਂ। **ਓਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਸ ਖਣਂ ਕਾਲਂ। **ਅਨ੍ਤਰਘਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਨ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਨਿਵੇਸਨਂ ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ। ''ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਨ੍ਦਖੀਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੋ। ਇਧਾਪਿ ਅਯਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਯਦਾਕਙ੍ਖਸੀ**ਤਿ ਯਂ ਇਚ੍ਛਸਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪੀਤਿ? ਗਾਰਵਜਨਨਤ੍ਥਂ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਹਿ ਖਿਪ੍ਪਂ ਕਥਿਯਮਾਨੇ ਗਾਰਵਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ''ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਮ੍ਪਿ ਸੁਕਰਂ, ਪੁਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਨ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਗਾਰਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ''ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਰ''ਨ੍ਤਿ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਯਾਚਿਤੇ ਕਥਿਯਮਾਨਂ ਸੁਸ੍ਸੂਸਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ''ਅਯਂ ਸੁਸ੍ਸੂਸਿਸ੍ਸਤਿ ਸਦ੍ਦਹਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਯਾਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਸਿ। ਅਪਿਚ ਯਥਾ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਤੇਲਂ ਵਾ ਫਾਣਿਤਂ ਵਾ ਪਚਨ੍ਤੋ ਮੁਦੁਪਾਕਖਰਪਾਕਾਨਂ ਪਾਕਕਾਲਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਪਾਕਕਾਲਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਵ ਓਤਾਰੇਤਿ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ''ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਕਾਲੇਨ ਇਮਸ੍ਸ ਞਾਣਂ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾਵ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਯਾਚਾਪੇਸਿ।

ਮਾ ਹੇਵਂ, ਕਸ੍ਸਪਾਤਿ, ਕਸ੍ਸਪ, ਮਾ ਏਵਂ ਭਣਿ। **ਸਯਂਕਤਂ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਕਾਰਕੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਰਤੋਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਰਣੇਨ ਯਦਿਚ੍ਛਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ? ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਯਂ 'ਸਯਂਕਤਂ ਦੁਕ੍ਖ'ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਟ੍ਠੋ 'ਮਾ ਹੇਵ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ, 'ਨਤ੍ਥੀ'ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ 'ਅਤ੍ਥੀ'ਤਿ ਵਦਤਿ। 'ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ 'ਜਾਨਾਮਿ ਖ੍ਵਾਹ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਨੁ ਖੋ ਮਯਾ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ''ਤਿ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਚ੍ਛਮੇਵ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। **ਆਚਿਕ੍ਖਤੁ ਚ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ**ਤਿ ਇਧ ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਞ੍ਜਾਤਗਾਰਵੋ ''ਭਵ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਭਗਵਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ।

ਸੋ ਕਰੋਤੀਤਿਆਦਿ, ''ਸਯਂਕਤਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਤੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ – ਸੋ ਕਰੋਤਿ ਸੋ ਪਟਿਸਂਵੇਦਯਤੀਤਿ ਖੋ, ਕਸ੍ਸਪ, ਆਦਿਮ੍ਹਿਯੇਵ ਏਵਂ ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸਯਂਕਤਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਲਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਇਤਿ** ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮੇਨ ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰੇਨ ਚ ਸਸ੍ਸਤਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ

ਹੋਤਿ। ‘‘ਦੀਪੇਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤੀ’’ਤਿ ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ – ਇਤਿ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ਆਦਿਤੋਵ ਸਸ੍ਸਤਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਸਸ੍ਸਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਏਤਂ ਪਰੇਤਿ, ਕਾਰਕਞ੍ਚ ਵੇਦਕਞ੍ਚ ਏਕਮੇਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਏਤਂ ਸਸ੍ਸਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਞ੍ਞੋ ਕਰੋਤੀਤਿਆਦਿ ਪਨ ‘‘ਪਰਂਕਤਂ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਵੁੱਤੰ। ‘‘ਆਦਿਤੋ ਸਤੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਇਧਾਪਿ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਅਞ੍ਞੋ ਕਰੋਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਪਟਿਸਂਵੇਦਿਯਤੀਤਿ ਖੋ ਪਨ, ਕਸ੍ਸਪ, ਆਦਿਮ੍ਹਿਯੇਵ ਏਵੰ ਸਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ‘‘ਕਾਰਕੋ ਇਧੇਵ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨ ਕਤਂ ਅਞ੍ਞੋ ਪਟਿਸਂਵੇਦਿਯਤੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਅਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਤੋ ‘‘ਪਰਂਕਤਂ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਲਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀਤਿ। **ਇਤਿ ਵਦ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਏਵਞ੍ਚ ਵਦਨ੍ਤੋ ਆਦਿਤੋਵ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਏਤਂ ਪਰੇਤਿ, ਏਤਂ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤੇ ਤੇਤਿ ਯੇ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ (ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਤਥਾਗਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਏਤੇ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ) ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਪਹਾਯ ਅਨਲ੍ਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇਨ ਤਥਾਗਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਠਿਤੋ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਤਰਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਯਦਿਦਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਕਾਰਣਤੋ ਫਲਂ, ਕਾਰਣਨਿਰੋਧੇਨ ਚਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਦੀਪਿਤੋ, ਨ ਕੋਚਿ ਕਾਰਕੋ ਵਾ ਵੇਦਕੋ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸੇਸਪਞ੍ਹਾ ਪਟਿਸੇਧਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਤਤਿਯਪਞ੍ਹੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਚੇਵ ਅਜਾਨਨਞ੍ਚ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਲਭੇਯਜਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੰ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਆਹ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਯੋਨੇਨ ਖਨ੍ਧਕੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਵਾਸੋ (ਮਹਾਵ॰ ੮੬) ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ, ਯਂ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਸਾਮਣੇਰਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤੋ ‘‘ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਆਕਙ੍ਖਾਮਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ। ਸ੍ਵਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਵਾਸਂ ਯਾਚਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਯੋ ਖੋ, ਕਸ੍ਸਪ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਵਸੇਨ ਵੁੱਤੰ। ਅਪਰਿਵਸਿਤ੍ਵਾਯੇਵ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਲਭਤਿ। ਉਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਥਿਕੇਨ ਪਨ ਨਾਤਿਕਾਲੇਨ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਾਦੀਨਿ ਅਟ੍ਠ ਵਤ੍ਤਾਨਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਤਪੂਰਣੇਨ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਸ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਵਾਸੋ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੬) ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਪਿਚ ਮਯਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਾਠੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਅਪਿਚ ਮੇਤ੍ਥਾ’’ਤਿ। **ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਵਿਦਿਤਾ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵਿਦਿਤਂ। ‘‘ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ, ਅਯਂ ਨ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਕਟਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਅਹੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਏਵੰ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਸਞ੍ਜਾਤੁਸ੍ਸਾਹੋ **ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਿਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਦਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਕਸ੍ਸਪੋ ਪਰਿਵਾਸਂ ਅਰਹਤੀ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਗਚ੍ਛ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕਸ੍ਸਪਂ ਨਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਆਨੇਹੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਗਣੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ **ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ ਅਚੇਲੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਅਲਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦ**ਨ੍ਤਿ। **ਅਚਿਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿਆਦਿ ਸੇਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਂਯੁਤ੍ਤੇ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੭) ਵੁੱਤਮੇਵਾਤਿ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਤਿਮ੍ਬਰੁਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਸਾ ਵੇਦਨਾ**ਤਿਆਦਿ ‘‘ਸਯਂਕਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਵੁੱਤੰ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਸਤੋ**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇਯੇਵ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਤ੍ਥਦੀਪਨਾ – ‘‘ਸਾ ਵੇਦਨਾ, ਸੋ ਵੇਦਿਯਤੀ’’ਤਿ ਖੋ, ਤਿਮ੍ਬਰੁਕ, ਆਦਿਮ੍ਹਿਯੇਵ ਏਵੰ ਸਤਿ ‘‘ਸਯਂਕਤਂ

ਸੁਖਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਲਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਵੇਦਨਾਯ ਏਵ ਵੇਦਨਾ ਕਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦਨ੍ਤੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਵੇਦਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਅਤ੍ਥਿਤਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ, ਸਸ੍ਸਤਂ ਦੀਪੇਤਿ ਸਸ੍ਸਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਏਤਂ ਪਰੇਤਿ, ਏਤਂ ਸਸ੍ਸਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਰਿਮਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਵੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਤਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾਵਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ। **ਏਵਮ੍ਪਾਹਂ ਨ ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਅਹਂ ''ਸਾ ਵੇਦਨਾ, ਸੋ ਵੇਦਿਯਤੀ''ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਵਦਾਮਿ। ''ਸਯਂਕਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਞ੍ਞਾ ਵੇਦਨਾਤਿਆਦਿ ''ਪਰਂਕਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧਾਪਿ ਅਯਂ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ –''ਅਞ੍ਞਾ ਵੇਦਨਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵੇਦਿਯਤੀ''ਤਿ ਖੋ, ਤਿਮ੍ਬਰੁਕ, ਆਦਿਮ੍ਹਿਯੇਵ ਏਵਂ ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਯਾ ਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖੇ ਕਾਰਕਵੇਦਨਾ, ਸਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ। ਤਾਯ ਪਨ ਕਤਂ ਅਞ੍ਞੋ ਵੇਦਿਯਤੀਤਿ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਅਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ ''ਪਰਂਕਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਲਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦਨ੍ਤੋ ਕਾਰਕੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਗਹਿਤਾਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਏਤਂ ਪਰੇਤਿ, ਏਤਂ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧਾਪਿ ਹਿ ਇਮਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜਿਤਾਨੇਵ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵੇਦਨਾਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਕਥਿਤਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਵਿਪਾਕਸੁਖਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਬਾਲਪਣ੍ਡਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯. ਨਵਮੇ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੀਵਰਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨਿਵਾਰਿਤਸ੍ਸ। **ਏਵਮਯਂ ਕਾਯੋ ਸਮੁਦਾਗਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨਿਵਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਤਣ੍ਹਾਯ ਚ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। **ਅਯਞ੍ਚੇਵ ਕਾਯੋ**ਤਿ ਅਯਞ੍ਚਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੋ ਕਾਯੋ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਨਾਮਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਪਰੇਸਂ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੋ ਕਾਯੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਛਹਿ ਆਯਤਨੇਹਿ ਚਾਪਿ ਅਯਂ ਅਤ੍ਥੋ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋਵ। **ਇਤ੍ਥੇਤਂ ਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤਂ ਦ੍ਵਯਂ। **ਦ੍ਵਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਰੂਪਾਦੀਨਿ ਦ੍ਵਯਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਨਿ ਆਯਤਨਾਨਿ। ਮਹਾਦ੍ਵਯਂ ਨਾਮ ਕਿਰੇਤਂ। **ਸਲ਼ੇਵਾਯਤਨਾਨੀ**ਤਿ ਸਲ਼ੇਵ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨਾਨਿ ਫਸ੍ਸਕਾਰਣਾਨਿ। **ਯੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਕਾਰਣਭੂਤੇਹਿ ਆਯਤਨੇਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਫਸ੍ਸੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ। **ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਾਲਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਕਾਯਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਾਦਿਮ੍ਹਿ। **ਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪਯਾਸੋ**ਤਿ ਕੋ ਅਧਿਕਪਯੋਗੋ।

ਭਗਵਂਮੂਲਕਾਤਿ ਭਗਵਾ ਮੂਲਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਭਗਵਂਮੂਲਕਾ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਇਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਧਮ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ, ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਨੋ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ। ਭਗਵਨ੍ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਯਂ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਆਜਾਨਾਮ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਭਗਵਂਮੂਲਕਾ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਾਤਿ। **ਭਗਵਂਨੇਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨੇਤਾ ਵਿਨੇਤਾ ਅਨੁਨੇਤਾ, ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਾਤਿ ਧਮ੍ਮਾ ਭਗਵਂਨੇਤ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਭਗਵਂਪਟਿਸਰਣਾ**ਤਿ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਭਗਵਤਿ ਪਟਿਸਰਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਭਗਵਂਪਟਿਸਰਣਾ। **ਪਟਿਸਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮੋਸਰਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਮਹਾਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਫਸ੍ਸੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ''ਅਹਂ ਭਗਵਾ ਕਿਨ੍ਨਾਮੋ''ਤਿ? ਤ੍ਵਂ ਫੁਸਨਟ੍ਠੇਨ ਫਸ੍ਸੋ ਨਾਮ। ਵੇਦਨਾ, ਸਞ੍ਞਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ''ਅਹਂ ਭਗਵਾ ਕਿਨ੍ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਵਿਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਨਾਮਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਸਰਤੀਤਿ ਭਗਵਂਪਟਿਸਰਣਾ। **ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪਟਿਭਾਤੂ**ਤਿ ਭਗਵਤੋਵ ਏਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁ, ਤੁਮ੍ਹੇਯੇਵ ਨੋ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਦੇਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਾ ਚੇਵ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਤਣ੍ਹਾ ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਜਵਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ, ਯਥਾ ਪਨ ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਯਂ ਹਿਯ੍ਯੋ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਪੀਤਂ, ਤਦੇਵ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਾਤਿ ਸਰਿਕ੍ਖਕਤ੍ਤੇਨ ਤਦੇਵਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਸਾ ਚੇਵ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਸਾ ਚ ਤਣ੍ਹਾਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਰਿਕ੍ਖਕਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖਯਤ੍ਥਾਯ। **ਕਾਯੂਪਗੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਯਂ ਉਪਗਨ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। **ਯਦਿਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ**ਤਿ ਯੋ ਅਯਂ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ, ਅਯਂ ਬਾਲਤੋ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ‘‘ਬਾਲੋ’’ਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ‘‘ਪਣ੍ਡਿਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਪਨ ‘‘ਪਣ੍ਡਿਤਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਬਾਲਾ’’ਤਿ ਵਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਭਜਮਾਨਾ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤਪਕ੍ਖਂ ਭਜਨ੍ਤਿ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਪਚ੍ਚਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦. ਦਸਮੇ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਞ੍ਚ ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਚ ਪਚ੍ਚਯਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇ ਚ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਭਯਂ ਆਰਭਿ। **ਉਪ੍ਪਾਦਾ ਵਾ ਤਥਾਗਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਪਿ, ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁਪਿ ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣਂ, ਜਾਤਿਯੇਵ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਠਿਤਾਵ ਸਾ ਧਾਤੂ**ਤਿ ਠਿਤੋਵ ਸੋ ਪਚ੍ਚਯਸਭਾਵੋ, ਨ ਕਦਾਚਿ ਜਾਤਿ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਤਾ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਤਾ**ਤਿ ਇਮੇਹਿਪਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਚ੍ਚਯਮੇਵ ਕਥੇਤਿ। ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਧਮ੍ਮਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯੋਵ ‘‘ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਤਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਚ੍ਚਯੋ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਯਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਤਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਜਰਾਮਰਣਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ, ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਵ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਪਚ੍ਚਯਂ। **ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਤਿ। **ਅਭਿਸਮੇਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਅਭਿਸਮਾਗਚ੍ਛਤਿ। **ਆਚਿਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਕਥੇਤਿ। **ਦੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਤਿ। **ਪਟ੍ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਞਾਣਮੁਖੇ ਠਪੇਤਿ। **ਵਿਵਰਤੀ**ਤਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਿਭਜਤੀ**ਤਿ ਵਿਭਾਗਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਤਿ। **ਪਸ੍ਸਥਾਤਿ ਚਾਹਾ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਥ ਇਤਿ ਚ ਵਦਤਿ। ਕਿਨ੍ਤਿ? **ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਰਾਮਰਣ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ। **ਯਾ ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਯਾ ਤੇਸੁ ‘‘ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। **ਤਥਤਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਨੂਨਾਧਿਕੇਹੇਵ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ **ਤਥਤਾ**ਤਿ, ਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਉਪਗਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਸਮ੍ਭਵਾਭਾਵਤੋ **ਅਵਿਤਥਤਾ**ਤਿ, ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ **ਅਨਞ੍ਞਥਤਾ**ਤਿ, ਜਰਾਮਰਣਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਸਮੂਹਤੋ ਵਾ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਇਮੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ, ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ, ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਵਾ ਸਮੂਹੋ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ। ਲਕ੍ਖਣਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਨ ਜਰਾਮਰਣਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਅਨਿਚ੍ਚਸਭਾਵਾਨਂ ਪਨ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਜਰਾਮਰਣਤ੍ਤਾ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਜਾਤਂ। **ਸਙ੍ਖਤਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਤਂ। **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਖਯਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਖਯਸਭਾਵਂ। **ਵਯਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਚ੍ਛਨਕਸਭਾਵਂ। **ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰਜ੍ਜਨਕਸਭਾਵਂ। **ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਕਸਭਾਵਂ। ਜਾਤਿਯਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਜਨਕਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਾਨੁਭਾਵਕ੍ਖਣੇ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨੇਤ੍ਥ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿਆਦੀਨਿ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਭਵਾਦਯੋ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਭਾਵਾਯੇਵ।

ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਸਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ। **ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਂ ਅਤੀਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਨਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਕਾਰਞ੍ਚ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤੀਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਵਿਯ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਲਿਙ੍ਗੁਪਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ**ਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਾਕਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਦੀਘੋ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ ਰਸ੍ਸਓਦਾਤਕਣ੍ਹਪਮਾਣਿਕਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਇਸ੍ਸਰਨਿਮ੍ਮਾਨਾਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ 'ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣੇਨ ਅਹੋਸਿ'ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਤੋ ਕਙ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਿਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਅਹੋਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨੁ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹੋਸਿਂ...ਪੇ॰... ਦੇਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਮ੍ਪਰਂ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਪਨ **ਅਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਾਧਿਵਚਨਮੇਤਂ। **ਅਪਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਂ ਅਨ੍ਤਂ। **ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੁ ਖੋ ਨਨੁ ਖੋ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਕਾਰਞ੍ਚ ਉਚ੍ਛੇਦਾਕਾਰਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨਾਗਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਏਤਰਹਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚੁਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਕਥਂਕਥੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਅਹਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਯੁਤ੍ਤਂ ਪਨੇਤਨ੍ਤਿ? ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਾ ਏਤ੍ਥ ਚਿਨ੍ਤਾ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਇਦਂ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ ਉਦਾਹਰਨ੍ਤਿ – ਚੂਲ਼ਮਾਤਾਯ ਕਿਰ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮੁਣ੍ਡੋ, ਮਹਾਮਾਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਮੁਣ੍ਡੋ, ਤਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮੁਣ੍ਡੇਸੁਂ, ਸੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ''ਅਹਂ ਨੁ ਖੋ ਚੂਲ਼ਮਾਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਏਵਂ ਅਹਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਕਙ੍ਖਾ ਹੋਤਿ। **ਨੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਇਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਮਚ੍ਛੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਉਦਕੇ ਚਿਰਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸੀਤਿਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਊਰੁਂ ਮਚ੍ਛੋਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਹਰਿ। ਅਪਰੋ ਸੁਸਾਨਪਸ੍ਸੇ ਖੇਤ੍ਤਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਭੀਤੋ ਸਙ੍ਕੁਟਿਤੋ ਸਯਿ, ਸੋ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਣ੍ਣੁਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਯਕ੍ਖਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਹਰਿ। ਏਵਂ ਨੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ।

ਕਿਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋਵ ਸਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯਭਾਵਂ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਦੇਵੋ ਪਨ ਸਮਾਨੋ ਦੇਵਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋਪਿ ਪਨ ''ਅਹਂ ਰੂਪੀ ਨੁ ਖੋ ਅਰੂਪੀ ਨੁ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾ ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਗਹਟ੍ਠਾਪਿ ਚ ਪੋਤ੍ਥਲਿਕਾਦਯੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਪਿ ''ਕੁਪ੍ਪਂ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਗਹਟ੍ਠਸਞ੍ਞਿਨੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਚ ਰਾਜਾਨੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨਿ ਦੇਵਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਕਥਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕੇਵਲਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਜੀਵੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਾਕਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਦੀਘੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮਿ ਰਸ੍ਸਚਤੁਰਸ੍ਸਛਲ਼ਂਸਅਟ੍ਠਂਸਸੋਲ਼ਸਂਸਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਪ੍ਪਕਾਰੋ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਕਥਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ? ਕਙ੍ਖਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਰੀਰਸਣ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਕੁਤੋ ਆਗਤੋ ਸੋ ਕੁਹਿਂ ਗਾਮੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਆਗਤਿਗਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਧ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਇਤਰੇਪਿ ਪਨ ਤਯੋ ਅਵਾਰਿਤਾਯੇਵਾਤਿ। ਦਸਮਂ।

ਆਹਾਰਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

੩. ਦਸਬਲਵਗ੍ਗੋ

੧. ਦਸਬਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧. ਦਸਬਲਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸੇਵ ਸਙ੍ਖੇਪੋ।

੨. ਦੁਤਿਯਦਸਬਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨. ਦੁਤਿਯਂ ਭਗਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਦਸਬਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਦਸਹਿ ਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਬਲਞ੍ਚ ਨਾਮੇਤਂ ਦੁਵਿਧਂ ਕਾਯਬਲਞ੍ਚ ਞਾਣਬਲਞ੍ਚ। ਤੇਸੁ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਬਲਂ ਹਤ੍ਥਿਕੁਲਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪੋਰਾਣੇਹਿ –

> ‘‘ਕਾਲ਼ਾਵਕਞ੍ਚ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਂ, ਪਣ੍ਡਰਂ ਤਮ੍ਬਪਿਙ੍ਗਲਂ।
> ਗਨ੍ਧਮਙ੍ਗਲਹੇਮਞ੍ਚ, ਉਪੋਸਥਛਦ੍ਦਨ੍ਤਿਮੇ ਦਸਾ’’ਤਿ॥(ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੪੮; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬੦)। –

ਇਮਾਨਿ ਦਸ ਹਤ੍ਥਿਕੁਲਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲ਼ਾਵਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥਿਕੁਲਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਕਾਯਬਲਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਾਵਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨੋ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਕਾਲ਼ਾਵਕਾਨਂ ਬਲਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਰਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪਣ੍ਡਰਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਤਮ੍ਬਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਤਮ੍ਬਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਪਿਙ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪਿਙ੍ਗਲਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥਿਨੋ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥੀਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਮਙ੍ਗਲਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਹੇਮਵਤਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਹੇਮਵਤਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਉਪੋਸਥਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਾਨਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ। ਨਾਰਾਯਨਸਙ੍ਘਾਤਬਲਨ੍ਤਿਪਿ ਇਦਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਦੇਤਂ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥਿਗਣਨਾਯ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ, ਪੁਰਿਸਗਣਨਾਯ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਸਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਬਲਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ਤਾਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਬਲਂ। ‘‘ਦਸਬਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਏਤਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਤਞ੍ਹਿ ਬਾਹਿਰਕਂ ਲਾਮਕਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਂ ਸੀਹਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ। ਏਤਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਞ੍ਞਾ ਵਾ ਸਮੁਦਯਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਵਾ ਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਞ੍ਞਂ ਪਨ ਦਸਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਕਮ੍ਪਨਟ੍ਠੇਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਟ੍ਠੇਨ ਚ ਦਸਵਿਧਂ ਞਾਣਬਲਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਦਸਬਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ’’ਤਿ।

ਕਤਮਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਜਾਨਨਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਜਾਨਨਂ ਏਕਂ, ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾਨਂ ਠਾਨਸੋ ਹੇਤੁਸੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਪਾਕਜਾਨਨਂ ਏਕਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦਾਜਾਨਨਂ ਏਕਂ, ਅਨੇਕਧਾਤੁਨਾਨਾਧਾਤੁਲੋਕਜਾਨਨਂ ਏਕਂ, ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਨਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਤਾਜਾਨਨਂ ਏਕਂ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਜਾਨਨਂ ਏਕਂ, ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮਾਧਿਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਵੋਦਾਨਵੁਟ੍ਠਾਨਜਾਨਨਂ ਏਕਂ, ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਜਾਨਨਂ ਏਕਂ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਜਾਨਨਂ ਏਕਂ, ਆਸਵਕ੍ਖਯਜਾਨਨਂ ਏਕਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨ –

> ‘‘ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਤਥਾਗਤੋ ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਬਲਂ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਬਲਂ ਆਗਮ੍ਮ ਤਥਾਗਤੋ ਆਸਭਂ ਠਾਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ , ਪਰਿਸਾਸੁ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀ’’ਤਿ।

ਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੭੬੦) ਨਯੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਆਗਤਾਨੇਵ। ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਪਿ ਨੇਸਂ ਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚੇਵ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬੦) ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਚ ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੪੮) ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਚਤੂਹਿ ਚ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜੇਹੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਰਜ੍ਜਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ, ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਭਾਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੋਮਨਸ੍ਸਮਯਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਕਤਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ? ‘‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਚੋਦਨਾਵਤ੍ਥੂਸੁ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿ –

> ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਾਨਿ...ਪੇ॰...। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ’ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਵਤ ਮਂ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਦੇਵੋ ਵਾ ਮਾਰੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਾ ਕੋਚਿ ਵਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਸਹ ਧਮ੍ਮੇਨ ਪਟਿਚੋਦੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਏਤਮਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਖੇਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਭਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਾਮਿ। ‘ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ ਇਮੇ

ਆਸਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ'ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਵਤ ਮਂ...ਪੇ॰... 'ਯੇ ਖੋ ਪਨ ਤੇ ਅਨੁਰਾਯਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਪਟਿਸੇਵਤੋ ਨਾਲਂ ਅਨੁਰਾਯਾਯਾ'ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਵਤ ਮਂ...ਪੇ॰... 'ਯਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਤੇ ਅਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ, ਸੋ ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯਾ'ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਵਤ ਮਂ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ...ਪੇ॰... ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਾਮੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੮)।

ਆਸਭਂ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠਾਨਂ। ਆਸਭਾ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇਸਂ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਗਵਸਤਜੇਟ੍ਠਕੋ ਉਸਭੋ, ਗਵਸਹਸ੍ਸਜੇਟ੍ਠਕੋ ਵਸਭੋ, ਵਜਸਤਜੇਟ੍ਠਕੋ ਵਾ ਉਸਭੋ, ਵਜਸਹਸ੍ਸਜੇਟ੍ਠਕੋ ਵਸਭੋ, ਸਬ੍ਬਗਵਸੇਟ੍ਠੋ ਸਬ੍ਬਪਰਿਸ੍ਸਯਸਹੋ ਸੇਤੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਮਹਾਭਾਰਵਹੋ ਅਸਨਿਸਤਸਦ੍ਦੇਹਿਪਿ ਅਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਿਯੋ ਨਿਸਭੋ, ਸੋ ਇਧ ਉਸਭੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ। ਉਸਭਸ੍ਸ ਇਦਨ੍ਤਿ **ਆਸਭਂ। ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਥਵਿਂ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਅਵਟ੍ਠਾਨਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੦)। ਇਦਂ ਪਨ ਆਸਭਂ ਵਿਯਾਤਿ **ਆਸਭਂ**। ਯਥੇਵ ਹਿ ਨਿਸਭਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਸਭੋ ਉਸਭਬਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਥਵਿਂ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਅਚਲਟ੍ਠਾਨੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਤਥਾਗਤੋਪਿ ਦਸਹਿ ਤਥਾਗਤਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚਤੂਹਿ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪਾਦੇਹਿ ਅਟ੍ਠਪਰਿਸਪਥਵਿਂ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਕੇਨਚਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤੇਨ ਅਕਮ੍ਪਿਯੋ ਅਚਲਟ੍ਠਾਨੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਵਂ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੋ ਚ ਤਂ ਆਸਭਂ ਠਾਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਆਰੋਪੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਆਸਭਂ ਠਾਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ।

ਪਰਿਸਾਸੂਤਿ ''ਅਟ੍ਠ ਖੋ ਇਮਾ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪਰਿਸਾ। ਕਤਮਾ ਅਟ੍ਠ? ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਸਾ ਗਹਪਤਿਪਰਿਸਾ ਸਮਣਪਰਿਸਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਪਰਿਸਾ ਤਾਵਤਿਂਸਪਰਿਸਾ ਮਾਰਪਰਿਸਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਰਿਸਾ''ਤਿ, ਇਮਾਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ। **ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤੀ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਨਾਦਂ ਅਭੀਤਨਾਦਂ ਨਦਤਿ, ਸੀਹਨਾਦਸਦਿਸਂ ਵਾ ਨਾਦਂ ਨਦਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਵਾ ਸੀਹੋ ਸਹਨਤੋ ਚੇਵ ਹਨਨਤੋ ਚ ਸੀਹੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਹਨਤੋ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾਨਞ੍ਚ ਹਨਨਤੋ ਸੀਹੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਹਸ੍ਸ ਨਾਦਂ ਸੀਹਨਾਦਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਸੀਹੋ ਸੀਹਬਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਸਾਰਦੋ ਵਿਗਤਲੋਮਹਂਸੋ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ, ਏਵਂ ਤਥਾਗਤਸੀਹੋਪਿ ਤਥਾਗਤਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਟ੍ਠਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ ਵਿਸਾਰਦੋ ਵਿਗਤਲੋਮਹਂਸੋ, ''ਇਤਿ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਾਨਾਵਿਧਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਰਿਸਾਸੁ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤੀ''ਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਹ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਂ ਉਤ੍ਤਮਂ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਦੁਵਿਧਂ ਹੋਤਿ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਞ੍ਚ ਦੇਸਨਾਞਾਣਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਪਭਾਵਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਰਿਯਫਲਾਵਹਂ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਂ, ਕਰੁਣਾਪਭਾਵਿਤਂ ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਿਯਫਲਾਵਹਂ ਦੇਸਨਾਞਾਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। ਤੁਸਿਤਭਵਨਤੋ ਵਾ ਯਾਵ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। ਦੀਪਙ੍ਕਰਤੋ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ , ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। ਦੇਸਨਾਞਾਣਮ੍ਪਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਾਵ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਤੇਸੁ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ, ਦੇਸਨਾਞਾਣਂ ਲੋਕਿਯਂ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਓਰਸਞਾਣਂ।

ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਇਮਿਨਾ ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਇਤਿ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਤਿ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਰੂਪਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਰੂਪਂ, ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਰੂਪਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਰੁਪ੍ਪਨਸਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਭੇਦਞ੍ਚ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਰਸਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਪਦਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਅਨਵਸੇਸਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਇਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਵਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਰੂਪਸਮੁਦਯੋ ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾ, ਕਮ੍ਮਸਮੁਦਯਾ ਆਹਾਰਸਮੁਦਯਾ ਰੂਪਸਮੁਦਯੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਉਦਯਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੦) ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੇਪਿ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਰੂਪਨਿਰੋਧੋ...ਪੇ॰... ਵਿਪਰਿਣਾਮਲਕ੍ਖਣਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ।

ਇਤਿ ਵੇਦਨਾਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਅਯਂ ਵੇਦਨਾ ਏਤ੍ਤਕਾ ਵੇਦਨਾ, ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਵੇਦਨਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯਂ ਸਞ੍ਞਾ, ਇਮੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਇਦਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ , ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੇਦਯਿਤਸਞ੍ਜਾਨਨਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਵਿਜਾਨਨਸਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਸੁਖਾਦਿਰੂਪਸਞ੍ਞਾਦਿਫਸ੍ਸਾਦਿਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਭੇਦਞ੍ਚ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਰਸਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਪਦਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਅਨਵਸੇਸਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਇਤਿ ਵੇਦਨਾਯ ਸਮੁਦਯੋ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਨ ਏਵਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਂ ਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਸਮੁਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਵੇਦਨਾਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੦) ਰੂਪੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਤੀਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ''ਆਹਾਰਸਮੁਦਯਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ''ਨਾਮਰੂਪਸਮੁਦਯਾ''ਤਿ। ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਪਦਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਉਦਯਬ੍ਬਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੂਰੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਇਦਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਪਰੋ ਸੀਹਨਾਦੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਂ ਫਲਂ ਹੋਤਿ। **ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਂ ਫਲਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਇਦਂ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਸਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਂ ਫਲਂ ਨ ਹੋਤਿ। **ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਂ ਫਲਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਤਂ ਹੋਤਿ ਚੇਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਚ, ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਯਦਿਦਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਏਵਂ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਵਿਭਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਕਥਿਤੋ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਧਮ੍ਮੋ। **ਉਤ੍ਤਾਨੋ**ਤਿ ਅਨਿਕੁਜ੍ਜਿਤੋ। **ਵਿਵਟੋ**ਤਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ। **ਪਕਾਸਿਤੋ**ਤਿ ਦੀਪਿਤੋ ਜੋਤਿਤੋ। **ਛਿਨ੍ਨਪਿਲੋਤਿਕੋ**ਤਿ ਪਿਲੋਤਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਛਿਨ੍ਨਂ ਭਿਨ੍ਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਿਬ੍ਬਿਤਗਣ੍ਠਿਤਂ ਜਿਣ੍ਣਵਤ੍ਥਂ, ਤਂ ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਟ੍ਠਹਤ੍ਥਂ ਨਵਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਅਹਤਸਾਟਕਂ ਨਿਵਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਛਿਨ੍ਨਪਿਲੋਤਿਕੋ ਨਾਮ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਤਾਦਿਸੋ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਕੋਹਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਸਿਬ੍ਬਿਤਗਣ੍ਠਿਤਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਪਿਚ ਖੁਦ੍ਦਕਸਾਟਕੋਪਿ ਪਿਲੋਤਿਕਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਾ ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਟ੍ਠਨਵਹਤ੍ਥੋ ਮਹਾਪਟੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋਪਿ ਛਿਨ੍ਨਪਿਲੋਤਿਕੋ, ਅਪਗਤਪਿਲੋਤਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਾਦਿਸੋ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਚਤੁਹਤ੍ਥਂ ਸਾਟਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਅਞ੍ਛਨ੍ਤੋ ਕਿਲਮਤਿ, ਏਵਂ ਬਾਹਿਰਕਸਮਯੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਤ੍ਤਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ''ਏਵਂ ਸਤਿ ਏਵਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਾ ਕਿਲਮਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਅਟ੍ਠਹਤ੍ਥਨਵਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਾਰੁਪਤਿ ਨ ਕਿਲਮਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਨਕਿਚ੍ਚਂ; ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮੇ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਮਯਾਵ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤੋ ਸੁਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਛਿਨ੍ਨਪਿਲੋਤਿਕੋ''ਤਿ ਆਹ। ਅਪਿਚ ਕਚਵਰੋਪਿ ਪਿਲੋਤਿਕਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਾਸਨੇ ਸਮਣਕਚਵਰਂ ਨਾਮ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ –

''ਕਾਰਣ੍ਡਵਂ ਨਿਦ੍ਧਮਥ, ਕਸਮ੍ਬੁਂ ਅਪਕਸ੍ਸਥ।
ਤਤੋ ਪਲਾਪੇ ਵਾਹੇਥ, ਅਸ੍ਸਮਣੇ ਸਮਣਮਾਨਿਨੇ॥

''ਨਿਦ੍ਧਮਿਤ੍ਵਾਨ ਪਾਪਿਚ੍ਛੇ, ਪਾਪਆਚਾਰਗੋਚਰੇ।
ਸੁਦ੍ਧਾ ਸੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸਂਵਾਸਂ, ਕਪ੍ਪਯਵ੍ਹੋ ਪਤਿਸ੍ਸਤਾ।
ਤਤੋ ਸਮਗ੍ਗਾ ਨਿਪਕਾ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੦)।

ਇਤਿ ਸਮਣਕਚਵਰਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾਪਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਛਿਨ੍ਨਪਿਲੋਤਿਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਅਲਮੇਵਾਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ। **ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪੂਰੇਤਿ, ਅਯਂ **ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਯਸਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਵਿਯ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਅਯਂ **ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ। ਤੇਸੁ ਇਧ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਆਚਾਰਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਉਤ੍ਤਮੋਯੇਵ। ਏਵਰੂਪੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ। **ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਵੀਰਿਯਂ ਕਾਤੁਂ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਚਤੁਰਙ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਕਾਮਂ ਤਚੋ ਚਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਤਚੋ ਏਕਂ ਅਙ੍ਗਂ, ਨ੍ਹਾਰੁ ਏਕਂ, ਅਟ੍ਠਿ ਏਕਂ, ਮਂਸਲੋਹਿਤਂ ਏਕਨ੍ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਵੀਰਿਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਨ ਨਵਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਮਾਧਾਤਬ੍ਬਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੇ ਪੁਰਿਮਯਾਮੇ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਗਮਨੇ ਠਾਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਸਯਨੇਤਿ।

ਦੁਕ੍ਖਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਸੀਤੋ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਯੋ ਕੁਸੀਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਬਾਹਿਰਸਮਯੇ ਪਨ ਯੋ ਕੁਸੀਤੋ, ਸੋ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਤਿ। **ਵੋਕਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤੋ। **ਸਦਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਭਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ ਸਕਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ, ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਪਰਿਹਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਹਾਪੇਤਿ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਕੁਸੀਤਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਹਿ ਛ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਅਗੁਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੀਣਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਿ, ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਂ ਸੀਲਂ ਅਪਰਿਯੋਦਾਤਂ, ਭਿਨ੍ਨਾਜੀਵੋ ਕੁਲੂਪਕੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਪਤਿਤਰਜਂ ਵਿਯ ਉਪਘਾਤਕਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਹਰਤਿ, ਪੀਠਮਦ੍ਦਨੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਲਣ੍ਡਪੂਰਕੋ ਚ, ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਦੁਲ੍ਲਭਂ ਖਣਂ ਵਿਰਾਧੇਤਿ, ਤੇਨ ਭੁਤ੍ਤੋ ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋਪਿ ਨ ਮਹਪ੍ਫਲੋ ਹੋਤਿ।

ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਾਸਨੇ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਬਾਹਿਰਸਮਯੇ ਪਨ ਯੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ, ਸੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਹਰਤਿ। **ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਸਦਤ੍ਥਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਹਿ ਛ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਸੁਗੁਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੀਣਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਿ, ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਂ ਸੀਲਂ ਪਰਿਯੋਦਾਤਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਸੁਸੀਤਲਞ੍ਜਨਂ ਵਿਯ ਧਾਤੁਗਤਚਨ੍ਦਨਂ ਵਿਯ ਚ ਮਨਾਪੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਹਿ –

''ਚਿਰਂ ਜੀਵ ਮਹਾਵੀਰ, ਕਪ੍ਪਂ ਤਿਟ੍ਠ ਮਹਾਮੁਨੀ''ਤਿ –

ਏਵਂ ਗੋਤਮਿਯਾ ਵਨ੍ਦਿਤੋ, ''ਨ ਖੋ, ਗੋਤਮਿ, ਤਥਾਗਤਾ ਏਵਂ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਯਾਚਿਤੋ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਕਾਰਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ –

''ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇ ਪਹਿਤਤ੍ਤੇ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੇ।
ਸਮਗ੍ਗੇ ਸਾਵਕੇ ਪਸ੍ਸ, ਏਸਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਵਨ੍ਦਨਾ''ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੧੭੧)।

ਏਵਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਦੁਲ੍ਲਭਂ ਖਣਂ ਨ ਵਿਰਾਧੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਸਫਲਾ ਹੋਤਿ ਸਉਦ੍ਰਯਾ, ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋਪਿ ਤੇਨ ਭੁਤ੍ਤੋ ਮਹਪ੍ਫਲੋ ਹੋਤਿ।

ਹੀਨੇਨ ਅਗ੍ਗਸ੍ਸਾਤਿ ਹੀਨਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਹੀਨੇਨ ਵੀਰਿਯੇਨ ਹੀਨਾਯ ਸਤਿਯਾ ਹੀਨੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਹੀਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। **ਅਗ੍ਗੇਨ ਚ ਖੋ**ਤਿ ਅਗ੍ਗੇਹਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਅਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। **ਮਣ੍ਡਪੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਸਨ੍ਨਟ੍ਠੇਨ ਮਣ੍ਡਂ, ਪਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਪੇਯ੍ਯਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯਂ ਪਤਿਤੋ ਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਟਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਪਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਪਾਤਬ੍ਬਂ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਨ ਸਾਸਨਂ ਏਵਂ ਪਸਨ੍ਨਞ੍ਚ ਪਾਤਬ੍ਬਞ੍ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਮਣ੍ਡਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਤਤ੍ਥ ਤਿਵਿਧੋ ਮਣ੍ਡੋ – ਦੇਸਨਾਮਣ੍ਡੋ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਮਣ੍ਡੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਣ੍ਡੋਤਿ। ਕਤਮੋ ਦੇਸਨਾਮਣ੍ਡੋ? ਚਤੁੰਨੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨਾ ਦੇਸਨਾ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾ ਪਟ੍ਠਪਨਾ ਵਿਵਰਣਾ ਵਿਭਜਨਾ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਮ੍ਮੰ, ਚਤੁੰਨੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨੰ...ਪੇ॰... ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਨਾ...ਪੇ॰... ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਮ੍ਮੰ, ਅਯੰ **ਦੇਸਨਾਮਣ੍ਡੋ**। ਕਤਮੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਮਣ੍ਡੋ? ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਪਾਸਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਦੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਯੇ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞੇਪਿ ਕੇਚਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾਰੋ, ਅਯੰ **ਪਟਿਗ੍ਗਹਮਣ੍ਡੋ**। ਕਤਮੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਣ੍ਡੋ? ਅਯਮੇਵ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਅਯੰ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਣ੍ਡੋ**। ਅਪਿਚ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਮਣ੍ਡੋ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੰ ਕਸਟੋ, ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੰ ਕਸਟੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਮਣ੍ਡੰ ਪਿਵਤੀਤਿ ਮਣ੍ਡਪੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੨੩੮) ਨਯੇਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਤ੍ਥਾ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੋ**ਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਵਚਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥਾ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਯੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਵਥ ਏਤੰ ਮਣ੍ਡੰ। ਬਾਹਿਰਕਞ੍ਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜਮਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਵੇਜ੍ਜਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਿਵਨ੍ਤਾਨੰ ਪਮਾਣੰ ਵਾ ਉਗ੍ਗਮਨੰ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਮਨੰ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਮਾਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾ ਹੋਤਿ। ਵੇਜ੍ਜਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਨ ''ਵੇਜ੍ਜੋ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਾ ਪਿਵਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮਿ ਸਤ੍ਥਾ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੋਤਿ ਵੀਰਿਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਵਥਾਤਿ ਮਣ੍ਡਪਾਨੇ ਨੇਸੰ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਫਲਾ**ਤਿ ਸਾਨਿਸੰਸਾ। **ਸਉਦ੍ਰਯਾ**ਤਿ ਸਵਡ੍ਢਿ। ਇਦਾਨਿ ਨਿਯੋਜਨਾਨੁਰੂਪੰ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ **ਅਤ੍ਤਤ੍ਥੰ ਵਾ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਤਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਭੂਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤੰ। **ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਾਤੁੰ। **ਪਰਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲਾਨਿਸੰਸੰ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਉਪਨਿਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩. ਤਤਿਯੇ ''ਜਾਨਤੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਜਾਨਤੋ**ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਦਾਨਿ ਏਕਤ੍ਥਾਨਿ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨੰ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਜਾਨਤੋ''ਤਿ ਞਾਣਲਕ੍ਖਣੰ ਉਪਾਦਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। ਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣਞ੍ਹਿ ਞਾਣੰ। ''ਪਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ ਞਾਣਪ੍ਪਭਾਵੰ ਉਪਾਦਾਯ। ਪਸ੍ਸਨਪ੍ਪਭਾਵਞ੍ਹਿ ਞਾਣੰ, ਞਾਣਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਵਿਯ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਾਨਿ , ਞਾਣੇਨ ਵਿਵਟੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਆਸਵਾਨੰ ਖਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਸਵਾਨੰ ਪਹਾਨੰ ਅਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਖੀਣਾਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਙ੍ਗੋਪਿ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿਪਿ। ''ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੮; ਵਿਭ॰ ੮੩੧) ਹਿ ਖੀਣਾਕਾਰੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਯੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੋ ਵਯੋ ਭੇਦੋ ਪਰਿਭੇਦੋ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੩੫੪) ਏਤ੍ਥ ਭਙ੍ਗੋ।

''ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ, ਉਜੁਮਗ੍ਗਾਨੁਸਾਰਿਨੋ।
ਖਯਸ੍ਮਿੰ ਪਠਮੰ ਞਾਣੰ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾ''ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੬੨)। –

ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ। ਸੋ ਹਿ ਆਸਵੇ ਖੇਪੇਨ੍ਤੋ ਵੂਪਸਮੇਨ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਸਮਣੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਆਸਵਾਨੰ ਖੀਣਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

''ਆਸਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਆਰਾ ਸੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾ''ਤਿ। (ਧ॰ ਪ॰ ੨੫੩) –
ਏਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਆਗਮ੍ਮ ਆਸਵਾ ਖੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਧ ਪਨ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ। **ਨੋ ਅਜਾਨਤੋ ਨੋ ਅਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਪਨ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨੋ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਯੇ ਅਜਾਨਤੋ ਅਪਸ੍ਸਤੋਪਿ ਸੰਸਾਰਾਦੀਹਿਯੇਵ ਸੁਦ੍ਧਿੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਉਪਾਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਪਾਯੰ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੰ ਜਾਨਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ **ਕਿਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਾਨਤੋ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛੰ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ ਜਾਨਨਾ ਬਹੁਵਿਧਾ। ਦਬ੍ਬਜਾਤਿਕੋ ਏਵ ਹਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਕੋਚਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ, ਤਸ੍ਸ ਈਦਿਸਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ

ਵਤ੍ਤੁਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਜਾਨਨਾ ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਪਨ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਕਾਤੁਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਜਾਨਤੋ ਆਸਵਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਜਾਨਤੋ ਪਸ੍ਸਤੋ ਚ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਦੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਇਤਿ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਾਨਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ''ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੋ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਅਰਹਤ੍ਤੁਂ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਅਰਹਤ੍ਤੁਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਆਗਮਨੀਯਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਯਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਖਯਸ੍ਮਿਂ ਖਯੇਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਵਕ੍ਖਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤੁਫਲੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧੇ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਫਲਸਙ੍ਖਾਤੇ ਖਯਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਵਾਰਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਖਯੇਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਉਪਨਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਾਰਣਂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਹਿਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਰਾਗੋਤਿ ਮਗ੍ਗੋ। ਸੋ ਹਿ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਰਾਜੇਨ੍ਤੋ ਖੇਪੇਨ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਞਾਣਂ। ਏਤੇਨ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਭਯਤੂਪਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਣਂ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨੇ ਞਾਣਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾਞਾਣਂ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਞਾਣਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਜਾਨਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ। ਏਤੇਨ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਹਿ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਞਾਣਂ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੇ ਞਾਣਂ ਸਮ੍ਮਸਨੇ ਞਾਣਂ ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਞਾਣਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਮਾਧੀ**ਤਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ। ਸੋ ਹਿ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸੁਖਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਦਰਥਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ। ਸਾ ਹਿ ਅਪ੍ਪਨਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਪੀਤੀ**ਤਿ ਬਲਵਪੀਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਦਰਥਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਪਾਮੋਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਪੀਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਬਲਵਪੀਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਸਦ੍ਧਾ। ਸਾ ਹਿ ਦੁਬ੍ਬਲਪੀਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਪਰਾਪਰਸਦ੍ਧਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਜਾਤੀ**ਤਿ ਸਵਿਕਾਰਾ ਖਨ੍ਧਜਾਤਿ । ਸਾ ਹਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। **ਭਵੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਭਵੋ। (ਸੋ ਹਿ ਸਵਿਕਾਰਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ।) ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸੇਸਪਦਾਨਿਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਥੁਲ੍ਲਫੁਸਿਤਕੇਤਿ ਮਹਾਫੁਸਿਤਕੇ। **ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਪਦਰਸਾਖਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਨ੍ਦਰਂ** ਨਾਮ 'ਕ'ਨ੍ਤਿਲਦ੍ਧਨਾਮੇਨ ਉਦਕੇਨ ਦਾਰਿਤੋ ਉਦਕਭਿਨ੍ਨੋ ਪਬ੍ਬਤਪਦੇਸੋ, ਯੋ ''ਨਿਤਮ੍ਬੋ''ਤਿਪਿ ''ਨਦੀਕੁਞ੍ਜੋ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਦਰਂ** ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਮਾਸੇ ਦੇਵੇ ਅਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਫਲਿਤੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ। **ਸਾਖਾ**ਤਿ ਕੁਸੁਮ੍ਭਗਾਮਿਨਿਯੋ ਖੁਦ੍ਦਕਮਾਤਿਕਾਯੋ। **ਕੁਸੋਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਆਵਾਟਾ। **ਮਹਾਸੋਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਮਹਾਆਵਾਟਾ। **ਕੁਨ੍ਨਦਿਯੋ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਨਦਿਯੋ। **ਮਹਾਨਦਿਯੋ**ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਯਮੁਨਾਦਿਕਾ ਮਹਾਸਰਿਤਾ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ** , **ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਵਿਜ੍ਜੂਪਨਿਸਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਬ੍ਬਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾ ਮੇਘੋਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਵਟ੍ਟਂ ਕਨ੍ਦਰਾਦਯੋਤਿ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਸਾਗਰੋਤਿ।

ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਾਦੀਨਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਸਾਗਰਂ ਪੂਰੇਤਿ, ਏਵਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਤਾਵ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮੇਘਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਹਿ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਞ੍ਞਾਣੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਭਿਲਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਆਯੂਹਤਿ, ਤਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਿ ਨਾਮਰੂਪਾਦੀਨਂ। ਇਤਿ ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਵੁਟ੍ਠਦੇਵਸ੍ਸ ਕਨ੍ਦਰਾਦਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਵੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮੇਘਸ੍ਸ ਪਰਮ੍ਪਰਪਚ੍ਚਯਤਾਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਵਟ੍ਟਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕਾਲੋ। ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ''ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਸੇਨ ਗਹਿਤਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਸਾ

ਕਮ੍ਮਭਵਪਚ੍ਚਯਾ ਸਵਿਕਾਰਾ ਜਾਤਿ ਨਾਮ। ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਂ ਆਗਮ੍ਮ ਵਟ੍ਟਦੋਸਦੀਪਕਂ ਲਕ੍ਖਣਾਹਟਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਸਵਿਕਾਰਾ ਖਨ੍ਧਜਾਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੇਨ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਦ੍ਧਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਅਪਰਾਪਰਸਦ੍ਧਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਊਨਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇਮਾਤਿਕਾ ਪਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਨਿਜ੍ਜਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦੀਸੁ ਕਮ੍ਮਂ ਆਰਭਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਦਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧੂਪਨਿਸਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਤਂ ਬਲਵਪੀਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਬਲਵਪੀਤਿ ਦਰਥਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ, ਸਾ ਅਪ੍ਪਨਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸੁਖਸ੍ਸ, ਤਂ ਸੁਖਂ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿਸ੍ਸ। ਸੋ ਸਮਾਧਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਕਲ੍ਲਤਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ, ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਮਗ੍ਗੋ ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸਾਤਿ । ਏਵਂ ਦੇਵਸ੍ਸ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਗਰਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਾਗਰਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕਾਲੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਪਾਵਿਸੀ**ਤਿ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਸੋ ਚ ਨ ਤਾਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ''ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਥਾ ਕਿਂ? ਯਥਾ ''ਗਾਮਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਤਂ ਗਾਮਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋਪਿ ''ਕਹਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਗਾਮਂ ਗਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ। **ਅਤਿਪ੍ਪਗੋ**ਤਿ ਤਦਾ ਕਿਰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਤਿਪ੍ਪਗੋਯੇਵ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਦਿਵਸੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਤਿਪ੍ਪਗੋਯੇਵ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂ ਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣੇ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਇਮੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਪਪਞ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ''ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਦ੍ਵੇਕਥਾਵਾਰੇ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ **ਯਂਨੂਨਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਦਹੋਸਿ। **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਆਰਾਮੋ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਆਰਾਮੋ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਚ ਵੇਲ਼ੁਵਨਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਹੋਸਿ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਵਾਦੇਸੁ। **ਕਿਂਵਾਦੀ ਕਿਮਕ੍ਖਾਯੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਵਦਤਿ ਕਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਕਿਂ ਏਤ੍ਥ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾਨੁਧਮ੍ਮਂ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ, ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਾਰਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਕਾਰਣਂ ਕਥੇਯ੍ਯਾਮ। **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ ਵਾਦਾਨੁਪਾਤੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨ ਸਕਾਰਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦਾਨੁਪਾਤੋ ਵਾਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਂ ਕਾਰਣਂ ਕੋਚਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੋਪਿ ਕਥਂ ਨਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ? ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਕਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨਪਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦੇ ਗਾਰਯ੍ਹਂ ਕਾਰਣਂ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ?

ਇਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਵਾਦੇਸੁ। **ਤੇ ਵਤ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਫਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦਂ ''ਤਦਪਿ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਸਾਧਕਵਚਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਨ ਵਿਨਾ ਫਸ੍ਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਸਂਵੇਦਨਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਮੇਤਂ ਯਥਾ ''ਤਦਪਿ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਾਧੁ , **ਸਾਧੁ, ਆਨਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਾਧੁਕਾਰੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। **ਏਕਮਿਦਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਏਕਂ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਵਚਨਂ ''ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਵ ਰਾਜਗਹਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਪਾਵਿਸਿਂ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸੇਵਾਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਾ ਜਾਤਾ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਜਾਤਪੁਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਅਬ੍ਭੁਤਨ੍ਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਵਿਮ੍ਹਯਦੀਪਨਮੇਵ। ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਚ੍ਛਰਂ ਪਹਰਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ। ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭੁਤਂ। **ਏਕੇਨ ਪਦੇਨਾ**ਤਿ ''ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕੇਨ ਪਦੇਨ। ਏਤੇਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬਵਾਦਾਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ

ਵੁੱਤੋ। **ਏਸੇਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਸੋਯੇਵ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਤ੍ਤੋ। **ਤਥ੍ਵੇਵੇਤ੍ਤ ਪਟਿਭਾਤੂ**ਤਿ ਤਥ੍ਵੇਵੇਤ੍ਤ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁ। ਇਦਾਨਿ ਥੇਰੋ ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਕਾਯ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਯ ਤਂ ਅਤ੍ਤਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤੇਵ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸਤ੍ਤ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਸਚੇ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ਯਂਮੂਲਕਾ ਕਥਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਦੇਵ ਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਛਨ੍ਨਂਤ੍ਵੇਵਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਭੂਮਿਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫-੨੬. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਭੂਮਿਜੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਕੇਵਲਂ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਾਯੇਨਪਿ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਵਾਚਾਯਪਿ ਮਨਸਾਪਿ, ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਪਰੇਨਪਿ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਸਮ੍ਪਜਾਨੇਨਪਿ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਅਸਮ੍ਪਜਾਨੇਨਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਕਾਯੇ ਵਾ ਹਾਨਨ੍ਦ, ਸਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਕਾਯਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹੇਤੂ**ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੇਤਨਾਹੇਤੁ। ਵਚੀਸਞ੍ਚੇਤਨਾਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਸੇਨ ਵੀਸਤਿ ਚੇਤਨਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ। ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਨਵਹਿ ਰੂਪਾਰੂਪਚੇਤਨਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕੂਨਤਿਂਸਾਤਿ ਤੀਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਏਕੂਨਸਤ੍ਤਤਿ ਚੇਤਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਵਿਪਾਕਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਚਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਤਾਪਿ ਚੇਤਨਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਚੇਤਨਾਭੇਦਂ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਞ੍ਚੇਵ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਞ੍ਚ ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਞ੍ਚ ਪਰੇਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਿਤੋ ਸਾਮਂ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਰੋਤਿ, ਪਰੇਹਿ ਕਾਰਿਯਮਾਨੋ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਚਿਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਕਰੋਤਿ, ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪੋ ਨਾਮ ਵਿਪਾਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਏਵਂ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਵਿਪਾਕਞ੍ਚ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਕਰੋਤਿ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਅਨੁਕਰੋਨ੍ਤਾ ਦਾਰਕਾ ਵਿਯ ਕੇਵਲਂ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ''ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਯਂ ਵਿਪਾਕੋ''ਤਿ ਵਿਪਾਕਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਸਾਮਂ ਵਾ ਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਮੇਸੁ, ਆਨਨ੍ਦ, ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਯੇ ਇਮੇ ''ਸਾਮਂ ਵਾ ਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾ ਛਸਤ੍ਤਤਿ ਦ੍ਵੇਸਤਾ ਚੇਤਨਾਧਮ੍ਮਾ, ਇਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ ਅਨੁਪਤਿਤਾ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ ਤੇ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਸੋ ਕਾਯੋ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯੇ ਸਤਿ ਕਾਯਸਞ੍ਚੇਤਨਾਪਚ੍ਚਯਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਕਾਯੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਵਾਚਾਮਨੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਪਿਚ ਕਾਯੋਤਿ ਚੇਤਨਾਕਾਯੋ, ਵਾਚਾਪਿ ਚੇਤਨਾਵਾਚਾ, ਮਨੋਪਿ ਕਮ੍ਮਮਨੋਯੇਵ। ਦ੍ਵਾਰਕਾਯੋ ਵਾ ਕਾਯੋ। ਵਾਚਾਮਨੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਖੀਣਾਸਵੋ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਕਥਮਸ੍ਸ ਕਾਯਾਦਯੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਅਵਿਪਾਕਤ੍ਤਾ। ਖੀਣਾਸਵੇਨ ਹਿ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨੇਵ ਕੁਸਲਂ ਹੋਤਿ ਨਾਕੁਸਲਂ। ਅਵਿਪਾਕਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਰਿਯਾਮਤ੍ਤੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਤੇ ਕਾਯਾਦਯੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਖੇਤ੍ਤਂ ਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਵਿਰੁਹਨਟ੍ਠੇਨ ਤਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਵਤ੍ਥੁ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੇਨ ਆਯਤਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ਅਧਿਕਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਸਞ੍ਚੇਤਨਾਮੂਲਕਞ੍ਹਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਏਤੇਸਂ ਵਿਰੁਹਨਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨੇਵ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਨ ਵਤ੍ਥੁ ਨ ਆਯਤਨਂ, ਨ ਅਧਿਕਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵੇਦਨਾਦੀਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਕਥਿਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਵਿਪਾਕਮੇਵਾਤਿ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

ਛਟ੍ਠਂ ਉਪਵਾਣਸੁਤ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਪਚ੍ਚਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭-੨੮. ਸਤ੍ਤਮੇ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਰਿਯੋਸਾਨਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਕਤਮਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਰਾਮਰਣ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਦਯਾਦਯੋਪਿ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਾਦੀਨਂਯੇਵ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਆਗਤੋ ਇਮਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਆਗਤੋ। **ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਦ੍ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਸੇਕ੍ਖੇਨ ਞਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨੇਵ। **ਸੇਕ੍ਖਾਯ ਵਿਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾਯ ਏਵ। **ਧਮ੍ਮਸੋਤਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਮੇਵ ਧਮ੍ਮਸੋਤਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ। **ਅਰਿਯੋ**ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭੂਮਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਅਮਤਦ੍ਵਾਰਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਅਮਤਂ ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ। ਅਟ੍ਠਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਤ੍ਤਮਅਟ੍ਠਮਾਨਿ।

੯. ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯-੩੦. ਨਵਮਂ ਅਕ੍ਖਰਭਾਣਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਹਿ **ਪਰੀ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਨਵਮਂ।

ਦਸਮੇ ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧੋਵ ਕਥਿਤੋ। ਦਸਮਂ।

ਦਸਬਲਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

੪. ਕਲ਼ਾਰਖਤ੍ਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਭੂਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧. ਕਲ਼ਾਰਖਤ੍ਤਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਅਜਿਤਪਞ੍ਹੇ**ਤਿ ਅਜਿਤਮਾਣਵੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹੇ। **ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਾਸੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਞਾਤਧਮ੍ਮਾ ਤੁਲਿਤਧਮ੍ਮਾ ਤੀਰਿਤਧਮ੍ਮਾ। **ਸੇਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਸੇਕ੍ਖਾ। **ਪੁਥੂ**ਤਿ ਤੇਯੇਵ ਸਤ੍ਤ ਜਨੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਥੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਨਿਪਕੋ**ਤਿ ਨੇਪਕ੍ਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਨਿਪਕੋ, ਤ੍ਵਂ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪਬ੍ਰੂਹੀਤਿ ਯਾਚਤਿ। **ਇਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਿਂ ਆਚਾਰਂ ਗੋਚਰਂ ਵਿਹਾਰਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ। **ਮਾਰਿਸਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਲਪਤਿ। ਸੇਕ੍ਖਾਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਖੀਣਾਸਵਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਮਯਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਪਣ੍ਡਿਤ, ਮਾਰਿਸ, ਮਯ੍ਹਂ ਕਥੇਹੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ।

ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਯਾਵ ਤਤਿਯਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ? ਕਿਂ ਪਞ੍ਹੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਤਿ? ਅਜ੍ਝਾਸਯੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਨੋ ਪਞ੍ਹੇ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਮਂ ਸੇਕ੍ਖਾਸੇਕ੍ਖਾਨਂ ਆਗਮਨੀਯਪਟਿਪਦਂ ਕਥਾਪੇਤੁਕਾਮੋ; ਸਾ ਚ ਖਨ੍ਧਵਸੇਨ ਧਾਤੁਵਸੇਨ ਆਯਤਨਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਵਸੇਨਾਤਿ ਬਹੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਕਥੇਤੁਂ। ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਨੁ ਖੋ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ? ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਂ ਅਞ੍ਞੋ ਪਤ੍ਤਂ ਆਦਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਸਾਵਕੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸਮੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਮਯਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਯਾਵ ਤਤਿਯਂ ਤੁਣ੍ਹੀ ਏਵ। ਪਞ੍ਹੇ ਨੁ ਖੋ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇ’’ਤਿ। ਅਥ ‘‘ਅਜ੍ਝਾਸਯੇ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਕਥਨਤ੍ਥਾਯ ਨਯਂ ਦਦਮਾਨੋ **ਭੂਤਮਿਦਨ੍ਤਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਆਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ, ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਇਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਵਸੇਨ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਹੀ’’ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਯਂ ਦੇਤਿ। ਸਹਨਯਦਾਨੇਨ ਪਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤੀਰੇ ਠਿਤਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਿਵਟੋ ਏਕਙ੍ਗਣੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਨਯਸਤੇਨ ਨਯਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਭੂਤਮਿਦਨ੍ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਭੂਤਮਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ। **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸੀਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਤਦਾਹਾਰਸਮ੍ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਏਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਆਹਾਰਂ

ਪਟਿਚ੍ਚ ਠਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਆਹਾਰਸਮ੍ਭਵਂ ਨਾਮ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਦਂ ਆਰਭਿ। ਇਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੇਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਕਥਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਤਦਾਹਾਰਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਆਹਾਰਾਨਂ ਨਿਰੋਧੇਨ। ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਤਞ੍ਹਿ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਆਹਾਰਨਿਰੋਧਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਆਹਾਰਨਿਰੋਧਸਮ੍ਭਵਂ ਨਾਮ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਦਂ ਆਰਭਿ। ਇਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਪਦਾ ਕਥਿਤਾ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ**ਤਿ ਆਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਾਰਣਵਚਨਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਅਨੁਪਾਦਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ''ਭੂਤਮਿਦ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹਾਤਿ। ਪਠਮਂ।

੨. ਕਲ਼ਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਕਲ਼ਾਰਖਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਦਨ੍ਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਕਲ਼ਾਰਾ ਵਿਸਮਸਣ੍ਠਾਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਲ਼ਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਹੀਨਸ੍ਸ ਗਿਹਿਭਾਵਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨਿਵਤ੍ਤੋ। **ਅਸ੍ਸਾਸਮਲਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਂ ਅਵਸ੍ਸਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਨ ਹਿ ਨੂਨ ਅਲਤ੍ਥ, ਤਯੋ ਮਗ੍ਗੇ ਤੀਣਿ ਚ ਫਲਾਨਿ ਨੂਨ ਨਾਲਤ੍ਥਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਤਾਨਿ ਲਭੇਯ੍ਯ, ਨ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਯਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਅਹਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ''ਅਸ੍ਸਾਸਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਨ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਨ ਕਙ੍ਖਾਮਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ ਅਵਸ੍ਸਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਨ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਆਯਤਿਂ ਪਨਾਵੁਸੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਆਯਤਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਉਗ੍ਘਾਟਿਤਾ, ਨ ਉਗ੍ਘਾਟਿਤਾ''ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਨ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਥੇਰੋ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ।

ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ''ਇਮਂ ਸੁਤਕਾਰਣਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਅਞ੍ਞਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਬ੍ਯਾਕਤਂ। **ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ**ਤਿ ਨ ਥੇਰੇਨ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਤਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਥੇਰੋ ਤੁਟ੍ਠੋ ਪਸਨ੍ਨੋ ਏਵਂ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਆਹ। **ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਧੀਰੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ। ਨ ਸੋ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਪਞ੍ਹੋ ਬ੍ਯਾਕਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਂ ਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਰਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਸਚੇ ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਇਦਂ ਭਗਵਾ ''ਨ ਏਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਞ੍ਹਮੇਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਵ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰਾਪੇਤੁਂ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। **ਯਂਨਿਦਾਨਾਵੁਸੋ, ਜਾਤੀ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਅਯਂ ਜਾਤਿ ਨਾਮ ਯਂਪਚ੍ਚਯਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਖਯਾ ਖੀਣਸ੍ਮਿਂ ਜਾਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੇ ਜਾਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਫਲਂ ਖੀਣਨ੍ਤਿ ਵਿਦਿਤਂ। ਇਧਾਪਿ ਚ ਥੇਰੋ ਪਞ੍ਹੇ ਅਕਙ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਤਣ੍ਹਾ ਖੀਣਾ, ਉਪਾਦਾਨਂ ਖੀਣਂ, ਭਵੋ ਖੀਣੋ, ਪਚ੍ਚਯੋ ਖੀਣੋ, ਕਿਲੇਸਾ ਖੀਣਾਤਿਆਦੀਹਿ ਬਹੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਬ੍ਯਾਕਾਤੁਂ, ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਵਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਪਞ੍ਹਂ ਪਨ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਵਸੇਨ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਵਸੇਨੇਵ ਬ੍ਯਾਕਰਾਪੇਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਸ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਾਵਦੇਵ ''ਗਹਿਤੋ ਮੇ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਨਯਸਤੇਨ ਨਯਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਤਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਅਨੁਮੋਦਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਕਥਂ ਜਾਨਤੋ ਪਨ ਤੇਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਸਵਿਸਯੇ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਾਪੇਤੁਂ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਸੂਕਰਨਿਖਾਤਲੇਣਦ੍ਵਾਰੇ ਦੀਘਨਖਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਹਸੁਤ੍ਤੇ ਕਥਿਯਮਾਨੇ ਤਾਲਵਣ੍ਟਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਬੀਜਯਮਾਨੋ ਠਿਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ ਅਧਿਗਤੋ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸਵਿਸਯੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਵਿਸਯੇ ਠਿਤੋ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਤ੍ਥਾ ਇਦਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। **ਅਨਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾ। **ਯਦਨਿਚ੍ਚਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ

ਠਿਤਿਸੁਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਠਿਤਿਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਸੁਖਾ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਞਾਣਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਾਣਦੁਕ੍ਖਾ, ਵਿਪਰਿਣਾਮਕੋਟਿਯਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਵ ਦੁਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ। **ਵਿਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਤ੍ਤਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਿਦਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾ, ਸਾ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਾਧੁ ਸਾਧੂਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਜਾਨਨੇ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਂ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਵੇਦਨਾ ਏਕਾਤਿ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚਤਸ੍ਸੋਤਿ ਵਾ ਅਵਤ੍ਵੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਾਸਂ ਤਿਸ੍ਸੋਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਤੇਨ ਤਂ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਭਗਵਾ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਆਹ – ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਯਂ ਤਯਾ 'ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਵੇਦਨਾਸੁ ਤਣ੍ਹਾ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਸੀ'ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਤਂ, ਤਂ ਸੁਬ੍ਯਾਕਤਂ। 'ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ'ਤਿ ਵਿਭਜਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਤੇ ਅਤਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚੋ ਕਤੋ, ਤਂ 'ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿ'ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੇਨਪਿ ਹਿ ਤੇ ਸੁਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਵੇਦਯਿਤਂ, ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਞਾਤਮਤ੍ਤੇਪਿ ਹਿ ਵੇਦਨਾਸੁ ਤਣ੍ਹਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ''।

ਕਥਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਤਿ ਕਤਰਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ, ਕਤਰੇਨ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਤਯਾ ਅਞ੍ਞਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ? **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਅਰਹਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਧਮ੍ਮਾਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਯੇਵ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਭਿਨਿਵੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਪਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਓਤਾਰੇਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਓਤਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨਕਾਲੇ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਕੋਚਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਓਤਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨਕਾਲੇ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਕੋਚਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਤੇ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਓਤਾਰੇਤਿ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਓਤਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨਕਾਲੇ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਕੋਚਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਓਤਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨਕਾਲੇ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਰ ਥੇਰੋ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਵਤ੍ਥਾਨਕਾਲੇ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਆਹ।

ਸਬ੍ਬੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਾਨਾਨਂ ਖਯੇਨ। **ਤਥਾ ਸਤੋ ਵਿਹਰਾਮੀ**ਤਿ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਿਹਰਾਮਿ। **ਯਥਾ ਸਤਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਮਂ ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ। **ਆਸਵਾ ਨਾਨੁਸ੍ਸਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਤੋ ਰੂਪੇ ਸਵਨ੍ਤਿ ਆਸਵਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਛਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਛਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਸਵਨਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਾਸਵਾਦਯੋ ਆਸਵਾ ਨਾਨੁਸ੍ਸਵਨ੍ਤਿ ਨਾਨੁਪ੍ਪਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਮੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਨਾਵਜਾਨਾਮੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਨ ਅਵਜਾਨਾਮਿ। ਇਮਿਨਾ ਓਮਾਨਪਹਾਨਂ ਕਥਿਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਪਜਾਨਨਾ ਪਸਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ।

ਸਮਣੇਨਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਮਣੇਨ। **ਤੇਸ੍ਵਾਹਂ ਨ ਕਙ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਅਹਂ ''ਕਤਰੋ ਕਾਮਾਸਵੋ, ਕਤਰੋ ਭਵਾਸਵੋ, ਕਤਰੋ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੋ, ਕਤਰੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਰੂਪਭੇਦਤੋਪਿ, ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋਪਿ ਨ ਕਙ੍ਖਾਮਿ। **ਤੇ ਮੇ ਪਹੀਨਾਤਿ ਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਪਹੀਨਾਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਮਿ। ਇਦਂ ਭਗਵਾ ''ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੇਨਪਿ ਤਯਾ ਸੁਬ੍ਯਾਕਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ 'ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ'ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਤੇ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਅਤਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚੋ ਕਤੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ।

ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਵਿਹਾਰੰ ਪਾਵਿਸੀਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੰ ਅਨ੍ਤੋਮਹਾਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਾਵਿਸਿ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਯ ਏਵ ਪਰਿਸਾਯ। ਕਸ੍ਮਾ? ਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਥੋਮਨਤ੍ਥੰ ਵਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਥੋਮਨਤ੍ਥੰ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਥੋਮਨਤ੍ਥੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵੰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮੰ ਮਯਾ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸੰ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਚ ਅਵਿਭਤ੍ਤੰ ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਨਨ੍ਦੰ ਵਾ ਕਚ੍ਚਾਯਨੰ ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਮਯ੍ਹੰ ਞਾਣੇਨ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤੋਪਿ ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਪੁਨ ਮੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਮਹੰ 'ਸੁਕਥਿਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਨਨ੍ਦੇਨ, ਸੁਕਥਿਤੰ ਕਚ੍ਚਾਯਨੇਨ, ਮੰ ਚੇਪਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਨੰ ਏਵਮੇਵ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਥੋਮੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਤਤੋ ਤੇਸੁ ਗਾਰਵੰ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਨਿਯੋਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੇਹਿ ਨਿਯੋਜਿਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਰਿਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤੰ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ''ਏਸ ਮਯਿ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਨੰ ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਥੋਮੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੰ ਮਮ ਥੋਮਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਾਰਵਜਾਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ, ਵਚਨਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸੋਤਬ੍ਬੰ ਸਦ੍ਧਾਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਥੋਮਨਤ੍ਥੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਏਵੰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ਯਥਾ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤੇ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਤ੍ਰ ਹਿਸ੍ਸ ਏਵੰ ਅਹੋਸਿ – ''ਮਯਿ ਵਿਹਾਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦੰ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਞ੍ਚ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਇਮਿਸ੍ਸੰਯੇਵ ਪਰਿਸਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਤਿ, ਏਵੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾਯ ਮਤਿਯਾ ਦੇਸਿਤਾ ਅਯੰ ਦੇਸਨਾ ਅਗ੍ਗਾ ਚ ਗਰੁਕਾ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਸਦਿਸਾ''ਤਿ।

ਇਧ ਪਨ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਉਕ੍ਕੰਸੇਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਕਾਮੋ ਪੁਗ੍ਗਲਥੋਮਨਤ੍ਥੰ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਵਿਹਾਰੰ ਪਾਵਿਸਿ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਭਗਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸਨੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਚਿਤ੍ਤਗਤਿਯਾ ਵਿਹਾਰੰ ਪਵਿਸਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਦਿ ਹਿ ਕਾਯਗਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸਬ੍ਬਾ ਪਰਿਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਏਕਵਾਰੰ ਭਿਨ੍ਨਾ ਪੁਨ ਦੁਸ੍ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਭਗਵਾ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਕਾਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਗਤਿਯਾ ਏਵ ਪਾਵਿਸਿ।

ਏਵੰ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਪਨ ਭਗਵਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਰੂਪਮੇਵ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਿਤੁਕਾਮੋ **ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਨਾਮ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਯਾ ਅਵਿਦਿਤੰ ਅਞ੍ਞਾਤੰ। **ਪਠਮੰ ਪਞ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ, ''ਸਚੇ ਤੰ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁੰ ਕਥੰ ਜਾਨਤਾ ਪਨ ਤਯਾ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਕਥੰ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਞ੍ਞਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ''ਤਿ ਇਮੰ ਪਠਮੰ ਪਞ੍ਹੰ। **ਦਨ੍ਧਾਯਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਆਸਯਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਦਨ੍ਧਭਾਵੋ ਅਸੀਘਤਾ। **ਪਠਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਅਨੁਮੋਦੀ**ਤਿ, ''ਜਾਤਿ ਪਨਾਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਕਿੰਨਿਦਾਨਾ''ਤਿ ਇਮੰ ਦੁਤਿਯੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ''ਯੰਨਿਦਾਨਾਵੁਸੋ, ਜਾਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੰ ਪਠਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਅਨੁਮੋਦਿ।

ਏਤਦਹੋਸੀਤਿ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤੇ ਨਯਸਤੇਨ ਨਯਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਏਕਙ੍ਗਣਿਕਭਾਵੇਨ ਪਾਕਟੀਭੂਤਤ੍ਤਾ ਏਤੰ ਅਹੋਸਿ। **ਦਿਵਸਮ੍ਪਾਹੰ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਅਹੰ ਭਗਵਤੋ ਏਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਤ੍ਥੰ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਕਲਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇਹਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯੰ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਥੇਰੋ ਉਲ੍ਲਾਰਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਤਿ, ਸੁਕਾਰਣੰ ਏਤੰ, ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਨੰ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਸਾ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਧਾਤੂਤਿ ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਧਾਤੂਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਵਟਭਾਵਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥੰ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੰ। ਸਾਵਕਾਨਞ੍ਹਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਗਤਿਕਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੰ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਾਵਕਞਾਣਸ੍ਸ ਗੋਚਰਧਮ੍ਮੇ ਜਾਨਾਤੀਤਿ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਞਾਣਵ੍ਤ੍ਥੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩. ਤਤਿਯੇ **ਤਂ ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਤਂ ਞਾਣਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਂ ਸੁਣਾਥ। **ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਞਾਣਮੇਵ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਜਰਾਮਰਣੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਠਮਂ ਸਵਨਮਯਞਾਣਂ ਸਮ੍ਮਸਨਞਾਣਂ ਪਟਿਵ◌ੇਧਞਾਣਂ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ। ਤਤਿਯਂ ਪਨ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਮਸਨਞਾਣਂ ਤਿਵ◌ਿਧਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇਸੁ ਹਿ ਸਮ੍ਮਸਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਜਾਤਿਯਾ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਨ ਵ◌ਾ ਮਗ੍ਗਞਾਣਧਮ੍ਮੇਨ ਵ◌ਾ।

ਦਿਟ੍ਠੇਨਾਤਿਆਦੀਸੁ **ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਟ੍ਠੇਨ। **ਵ◌ਿਦਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵ◌ਿਦਿਤੇਨ। **ਅਕਾਲਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਵ◌ੇਧਾਨਨ੍ਤਰਂਯੇਵ ਫਲਦਾਯਕੇਨ। **ਪਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਤੇਨ। **ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਯੋਗਾਹਿਤੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਪਵ◌ਿਟ੍ਠੇਨ। **ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇ ਨਯਂ ਨੇਤੀ**ਤਿ ''ਯੇ ਖੋ ਕੇਚੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤੀਤੇ ਚ ਅਨਾਗਤੇ ਚ ਨਯਂ ਨੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਨ ਵ◌ਾ ਮਗ੍ਗਞਾਣਧਮ੍ਮੇਨ ਵ◌ਾ ਸਕ੍ਕਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇ ਨਯਂ ਨੇਤੁਂ, ਚਤੁਸਚ੍ਚੇ ਪਨ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵ◌ਿਦ੍ਧੇ ਪਰਤੋ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਨਯਂ ਨੇਤੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਂਸੂ**ਤਿ ਅਭਿਅਞ੍ਞਂਸੁ ਜਾਨਿਂਸੁ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਾਹਂ, ਏਤਰਹੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਹਂ ਏਤਰਹਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਜਾਨਾਮਿ। **ਅਨ੍ਵਯੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਅਯੇ ਞਾਣਂ, ਧਮ੍ਮਞਾਣਸ੍ਸ ਅਨੁਗਮਨੇ ਞਾਣਂ, ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। **ਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿ ਕਥਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਦੁਤਿਯਞਾਣਵਤ੍ਥੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਰੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਚ ਸਤ੍ਤਰਿ ਚ। ਬਜ੍ਝਨਭਾਣਕਾ ਕਿਰ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਬਹੁਬਜ੍ਝਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੇ ਞਾਣਂ। ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਿਤਿਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤੀਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣਂ, ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਛਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਖਯਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਖਯਗਮਨਸਭਾਵ◌ਂ। **ਵਯਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਯਗਮਨਸਭਾਵ◌ਂ। **ਵ◌ਿਰਾਗਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਰਜ੍ਜਨਸਭਾਵ◌ਂ। **ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਸਭਾਵ◌ਂ। **ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਰੀ**ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਾਦਸਸੁ ਪਦੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਰਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਥਿਤਾ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਇਧੇਵ ਦੇਸਨਂ ਓਸਾਪੇਸਿ। ਕਿਂਕਾਰਣਾਤਿ? ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ ਓਕਾਸਦਾਨਤ੍ਥਂ। ਤਸ੍ਸਞ੍ਹਿ ਪਰਿਸਤਿ ਉਪਾਰਮ੍ਭਚਿਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥਸ੍ਸਾਹਂ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਓਕਾਸਦਾਨਤ੍ਥਂ ਦੇਸਨਂ ਓਸਾਪੇਸਿ। **ਨੋ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਹੋ। ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਹੋ ਏਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਨੁ ਚ ''ਕਤਮਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ? ਇਦਂ ਸੁਪੁਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਪੁਚ੍ਛਿਤਂ, ਯਥਾ ਪਨ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕੇ ਸੁਵਣ੍ਣਥਾਲੇ ਵਡ੍ਢਿਤਸ੍ਸ ਸੁਭੋਜਨਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਆਮਲਕਮਤ੍ਤੇਪਿ ਗੂਥਪਿਣ੍ਡੇ ਠਪਿਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਭੋਜਨਂ ਦੁਬ੍ਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਮੇਵ ''ਕਸ੍ਸ ਚ ਪਨਿਦਂ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ? ਇਮਿਨਾ ਸਤ੍ਤੂਪਲਦ੍ਧਿਵ◌ਾਦਪਦੇਨ ਗੂਥਪਿਣ੍ਡੇਨ ਤਂ ਭੋਜਨਂ ਦੁਬ੍ਭੋਜਨਂ ਵ◌ਿਯ ਅਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਹੋਵ ਜਾਤੋਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵ◌ਾਸੋਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਵ◌ਾਸੋ। **ਤਂ ਜੀਵ◌ਂ ਤਂ ਸਰੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਅਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਸੋ ''ਜੀਵ◌ੇ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਸਰੀਰਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਸਰੀਰੇ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਜੀਵ◌ਿਤਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਗਣ੍ਹਤੋ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ''ਸਤ੍ਤੋ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ । ਸਚੇ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਸਾਸਨਾਵਚਰਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਚ ਨਾਮੇਸੋ ਵਟ੍ਟਂ ਨਿਰੋਧੇਨ੍ਤੋ ਵਟ੍ਟਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ , ਤਦੇਵ ਤਂ ਵਟ੍ਟਂ

ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਗਹਿਤਾਕਾਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੇ ਸਤਿ ਵਿਨਾਵ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਨਯੇ **ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਯੰ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਸੋ ‘‘ਸਰੀਰੰ ਇਧੇਵ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਜੀਵਿਤੰ, ਜੀਵਿਤੰ ਪਨ ਪਞ੍ਜਰਤੋ ਸਕੁਣੋ ਵਿਯ ਯਥਾਸੁਖੰ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵੰ ਗਣ੍ਹਤੋ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ ਜੀਵਿਤੰ ਪਰਲੋਕੰ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟੰ ਵਿਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਏਕਸਙ੍ਖਾਰੇਪਿ ਨਿਚ੍ਚੇ ਧੁਵੇ ਸਸ੍ਸਤੇ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਵਟ੍ਟੰ ਵਿਵਟ੍ਟੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

ਵਿਸੂਕਾਯਿਕਾਨੀਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਵੇਵਚਨਮੇਵ। ਸਾ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਸੂਕਮਿਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਆਵਰਣਤੋ **ਵਿਸੂਕਾਯਿਕੰ,** ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿੰ ਅਨਨੁਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਰੋਧੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਵਿਸੇਵਿਤੰ,** ਕਦਾਚਿ ਉਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਕਦਾਚਿ ਸਸ੍ਸਤਸ੍ਸ ਗਹਣਤੋ ਵਿਰੂਪੰ ਫਨ੍ਦਿਤੰ **ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾਨੀ**ਤਿ ਤਾਲਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਕਤਾਨਿ, ਪੁਨ ਅਵਿਰੁਹਨਟ੍ਠੇਨ ਮਤ੍ਥਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਾਲੋ ਵਿਯ ਸਮੂਲੰ ਤਾਲੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਯ ਚ ਕਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਭਾਵੰਕਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਨੁਅਭਾਵੰ ਕਤਾਨੀਤਿ। ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਦੁਤਿਯਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਇਤਿ ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੰ ਪਰਿਸਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਪਨ ਅਵਿਸਾਰਦਧਾਤੁਕੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਦਸਬਲੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਸਯਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਮਾਹ। ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਨਤੁਮ੍ਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਹਿ ਸਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿਯੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਾਯੇਵ ਚ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਨਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਨਾਮ ਪਰੇਸੰ ਅਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਸੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਨਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਪੁਰਾਣਮਿਦੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਯਿਦੰ ਪੁਰਾਣਕਮ੍ਮਮੇਵ, ਪੁਰਾਣਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਪਨੇਸ ਕਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯਵੋਹਾਰੇਨ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਕਮ੍ਮਵੋਹਾਰਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਪੁਰਿਮਲਿਙ੍ਗਸਭਾਗਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – **ਅਭਿਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤਨਾਵਤ੍ਥੁਕੋ ਚੇਤਨਾਮੂਲਕੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਵੇਦਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਿਯਵਤ੍ਥੂਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸਤ੍ਤਮੰ।

੮. ਚੇਤਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਯਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੇਤੇਤੀ**ਤਿ ਯੰ ਚੇਤਨੰ ਚੇਤੇਤਿ, ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਞ੍ਚ ਪਕਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ਯੰ ਪਕਪ੍ਪਨੰ ਪਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਪਵਤ੍ਤੇਤਿਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਸੇਤੀ**ਤਿ ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਸਯੰ ਅਨੁਸੇਤਿ, ਪਵਤ੍ਤੇਤਿਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਚੇਤੇਤੀ**ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲਾਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਗਹਿਤਾ, **ਪਕਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਸੁ ਲੋਭਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪਾ ਗਹਿਤਾ, **ਅਨੁਸੇਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨੰ ਚੇਤਨਾਨੰ ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾ ਚੇਵ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ ਚ ਅਨੁਸਯੋ ਗਹਿਤੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣਮੇਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ (ਚੇਤਨਾਦਿਧਮ੍ਮਜਾਤੇ ਸਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਾਰਿਤਤ੍ਤਾ) ਏਤੰ ਚੇਤਨਾਦਿਧਮ੍ਮਜਾਤੰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਪਚ੍ਚਯੋ ਹਿ ਇਧ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਠਿਤਿਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਠਿਤਤ੍ਥੰ। **ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ। **ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ

ਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ। **ਵਿਰੂਲ੍ਹੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਜਵਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਆਕਡ੍ਢਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮੂਲੇ ਜਾਤੇ। **ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਨੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੇਤੇਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਭੂਮਕਚੇਤਨਾਯ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਕ੍ਖਣੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਨੋ ਚੇ ਪਕਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪਾਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਕ੍ਖਣੋ। **ਅਥ ਚੇ ਅਨੁਸੇਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਭੂਮਕਵਿਪਾਕੇਸੁ ਪਰਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਾਸੁ ਰੂਪੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਹੀਨਕੋਟਿਯਾ ਅਨੁਸਯੋ ਗਹਿਤੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣਮੇਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਸਯੇ ਸਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਏਤਂ ਅਨੁਸਯਜਾਤਂ ਪਚ੍ਚਯੋਵ ਹੋਤਿ।

ਨੋ ਚੇਵ ਚੇਤੇਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਪਠਮਪਦੇ ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲਾਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਨਿਵਤ੍ਤਾ, ਦੁਤਿਯਪਦੇ ਅਟ੍ਠਸੁ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ, ਤਤਿਯਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨਕੋਟਿਯਾ ਅਨੁਸਯਿਤੋ ਅਨੁਸਯੋ, ਸੋ ਨਿਵਤ੍ਤੋ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ ਚੇਤੇਤਿ ਪਕਪ੍ਪੇਤਿ ਅਨੁਸੇਤਿ, ਚੇਤੇਤਿ ਨ ਪਕਪ੍ਪੇਤਿ ਅਨੁਸੇਤਿ, ਨ ਚੇਤੇਤਿ ਨ ਪਕਪ੍ਪੇਤਿ ਅਨੁਸੇਤਿ, ਨ ਚੇਤੇਤਿ ਨ ਪਕਪ੍ਪੇਤਿ ਨ ਅਨੁਸੇਤੀਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਨਯੇ ਧਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਦੁਤਿਯਨਯੇ **ਚੇਤੇਤੀ**ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਚੇਵ ਚਤਸ੍ਸੋ ਚ ਅਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਗਹਿਤਾ। **ਨ ਪਕਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਸੁ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਨਿਵਤ੍ਤਾ। **ਅਨੁਸੇਤੀ**ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲੇ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ, ਚਤੂਸੁ ਅਕੁਸਲਚੇਤਨਾਸੁ ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾ ਚੇਵ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ ਚ ਅਨੁਸਯੋ ਗਹਿਤੋ। ਤਤਿਯਨਯੇ **ਨ ਚੇਤੇਤੀ**ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਨਿਵਤ੍ਤਂ, **ਨ ਪਕਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਸੁ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਨਿਵਤ੍ਤਾ, **ਅਨੁਸੇਤੀ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਂ ਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯਾਰੂਪੇਸੁ ਅਪ੍ਪਹੀਨਕੋਟਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਗਹਿਤੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਨਯੋ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸੋਵ।

ਤਦਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ। **ਅਵਿਰੂਲ੍ਹੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਜਵਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਆਕਡ੍ਢਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮੂਲੇ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਿਂ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ? ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਂ, ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣਨ੍ਤਿਪਿ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਚੇਵ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਸਨ੍ਧਿ, ਵੇਦਨਾਤਣ੍ਹਾਨਮਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ, ਭਵਜਾਤੀਨਮਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋਤਿ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਦੁਤਿਯਚੇਤਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯. ਨਵਮੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਾਮਰੂਪਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਸਨ੍ਧਿ, ਵੇਦਨਾਤਣ੍ਹਾਨਮਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ, ਭਵਜਾਤੀਨਮਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋਤਿ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਤਤਿਯਚੇਤਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦. ਦਸਮੇ **ਨਤੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ। ਸਾ ਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਸੁ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਨਮਨਟ੍ਠੇਨ ''ਨਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਆਗਤਿ ਗਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਗਤਿਮ੍ਹਿ ਗਤਿ ਹੋਤਿ, ਆਗਤੇ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੇ ਕਮ੍ਮੇ ਵਾ ਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਵਾ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਗਤਿ ਹੋਤਿ। **ਚੁਤੂਪਪਾਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਗਤੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਸਯੇ ਗਤਿਯਾ ਸਤਿ ਇਤੋ ਚਵਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚੁਤਿ, ਤਤ੍ਥੁਪਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਪਪਾਤੋਤਿ ਅਯਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਨਤਿਯਾ ਚ ਆਗਤਿਗਤਿਯਾ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋਵ ਸਨ੍ਧਿ ਕਥਿਤੋਤਿ। ਦਸਮਂ।

ਕਲ਼ਾਰਖਤ੍ਤਿਯਵਗ੍ਗੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ।

੫. ਗਹਪਤਿਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਞ੍ਚਵੇਰਭਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧. ਗਹਪਤਿਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਯਤੋ**ਤਿ ਯਦਾ। **ਭਯਾਨਿ ਵੇਰਾਨੀ**ਤਿ ਭਯਵੇਰਚੇਤਨਾਯੋ। **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗੇਹੀ**ਤਿ ਦੁਵਿਧੰ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗੰ, (ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਙ੍ਗੰ,) ਯੰ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ, ''ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਸੰਸੇਵੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੧) ਏਵੰ ਆਗਤੰ, ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣਸ੍ਸ ਚ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੰ, ਯੰ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਾਦੀਨੰ ਏਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਇਦਮਿਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। **ਅਰਿਯੋ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸੋ ਨਿਰੁਪਾਰਮ੍ਭੋ। **ਞਾਯੋ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਞਤ੍ਵਾ ਠਿਤਞਾਣਮ੍ਪਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋਪਿ। ਯਥਾਹ – ''ਞਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਅਰਿਯੋਪਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਞਾਯੋ''ਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਪਰਾਪਰੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ। **ਸੁਦਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਪਰਾਪਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਿਟ੍ਠੋ।

ਖੀਣਨਿਰਯੋਤਿਆਦੀਸੁ ਆਯਤਿੰ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤਾਯ ਖੀਣੋ ਨਿਰਯੋ ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਸੋ ਅਹੰ ਖੀਣਨਿਰਯੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸੋਤੰ ਆਪਨ੍ਨੋ। **ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਨ ਵਿਨਿਪਾਤਸਭਾਵੋ । **ਨਿਯਤੋ**ਤਿ ਪਠਮਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨ ਨਿਯਤੋ। **ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਨੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿ ਪਰੰ ਅਯਨੰ ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਸੋਹੰ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਨੋ, ਤੰ ਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਵਸ੍ਸੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਨਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾ। **ਭਯੰ ਵੇਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ। ਵੇਰਞ੍ਚ ਨਾਮੇਤੰ ਦੁਵਿਧੰ ਹੋਤਿ ਬਾਹਿਰੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ। ਏਕੇਨ ਹਿ ਏਕਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਮਾਰਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਏਤੇਨ ਕਿਰ ਮੇ ਪਿਤਾ ਮਾਰਿਤੋ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਂਯੇਵ ਮਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਸਿਤੰ ਸਤ੍ਥੰ ਆਦਾਯ ਚਰਤਿ। ਯਾ ਤਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੇਰਚੇਤਨਾ, ਇਦੰ ਬਾਹਿਰੰ ਵੇਰੰ ਨਾਮ। ਯਾ ਪਨ ਇਤਰਸ੍ਸ ''ਅਯੰ ਕਿਰ ਮੰ ਮਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਰਤਿ, ਅਹਮੇਵ ਨੰ ਪਠਮਤਰੰ ਮਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚੇਤਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਦੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਵੇਰੰ ਨਾਮ। ਇਦੰ ਤਾਵ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਮੇਵ। ਯਾ ਪਨ ਤੰ ਨਿਰਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤੰ ਪਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਜਲਿਤੰ ਅਯਮੁਗ੍ਗਰੰ ਗਣ੍ਹਤੋ ਨਿਰਯਪਾਲਸ੍ਸ ਚੇਤਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੰ ਬਾਹਿਰਵੇਰੰ। ਯਾ ਚਸ੍ਸ ''ਅਯੰ ਨਿਦ੍ਦੋਸੰ ਮੰ ਪਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਹਮੇਵ ਨੰ ਪਠਮਤਰੰ ਪਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚੇਤਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਰੰ। ਯੰ ਪਨੇਤੰ ਬਾਹਿਰਵੇਰੰ, ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਦੁਕ੍ਖੰ ਦੋਮਨਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਮੇਵ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵੰ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ''ਇਮਿਨਾ ਮਮ ਭਣ੍ਡੰ ਹਟੰ , ਮਯ੍ਹੰ ਦਾਰੇਸੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤੰ ਆਪਨ੍ਨੰ, ਮੁਸਾ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਭਗ੍ਗੋ, ਸੁਰਾਮਦਮਤ੍ਤੇਨ ਇਦੰ ਨਾਮ ਕਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੇਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਤੇਨ ਅਚਲਪ੍ਪਸਾਦੇਨ। **ਅਰਿਯਕਨ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸੀਲੇਹਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਅਰਿਯਾਨੰ ਕਨ੍ਤਾਨਿ ਪਿਯਾਨਿ। ਭਵਨ੍ਤਰਗਤਾਪਿ ਅਰਿਯਾ ਤਾਨਿ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਪਠਮੰ।

੨. ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਚਵੇਰਭਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨. ਦੁਤਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਕਥਿਤਭਾਵਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਦੁਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩. ਤਤਿਯੇ **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਸਮੁਦਯ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸਮੁਦਯਾ ਖਣਿਕਸਮੁਦਯੋ ਚ ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਦਯੋ ਚ। ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਦਯੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਖਣਿਕਸਮੁਦਯੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਖਣਿਕਸਮੁਦਯੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਦਯੰ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋਪਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ

ਭੇਦਤ੍ਥੇਨ੍ਹੇਤਿ ਦੁਵਿਧੋ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਤ੍ਥੇਨ੍ਹੇਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਭੇਦਤ੍ਥੇਨ੍ਹੇਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਭੇਦਤ੍ਥੇਨ੍ਹੇਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਤ੍ਥੇਨ੍ਹੇਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਅਤ੍ਥੇਨ੍ਹੇਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਭੇਦਂ ਨਾਮ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਂ ਸੁਣਾਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਚੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਚ ਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਙ੍ਗਤਿ ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਙ੍ਗਤਿਯਾ ਫਸ੍ਸੋ। **ਅਯਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਅਤ੍ਥੇਨ੍ਹੇ**ਤਿ ਭੇਦੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਭਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਲੋਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਲੋਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕਸ੍ਸ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਞਾਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਞਾਤਿਕੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਞਾਤਕਾਨਂ ਗਾਮੇ। **ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥੇ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਕਤੇ ਮਹਾਪਾਸਾਦੇ। **ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਾਰਣਂ। **ਉਪਸ੍ਸੁਤੀ**ਤਿ ਉਪਸ੍ਸੁਤਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਯਂ ਠਾਨਂ ਉਪਗਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਦ੍ਦਂ ਸੋਤੁਂ, ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਆਗਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਂ ਪਹਾਯ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਘੋਸਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਅਦ੍ਦਸਾ**ਤਿ ਤਦਾ ਕਿਰ ਭਗਵਤੋ ਆਦਿਤੋਵ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ''ਇਦਂ ਇਮਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਹੋਤਿ, ਇਦਂ ਇਮਿਨਾ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਤੋ ਯਾਵ ਭਵਗ੍ਗਾ ਏਕਙ੍ਗਣਂ ਅਹੋਸਿ, ਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਪਹਾਯ ਵਚਸਾ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਅਪਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯਂ ਕੋਚਿ ਅਸ੍ਸੋਸੀ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮਦ੍ਦਸ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ।

ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਨੋਤਿ ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਨੁ। ਅਥ ਵਾ **ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਨੋ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਾਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਸ੍ਸੋਸੀਤਿ। **ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਹੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋਵ ਪਗੁਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨਾਮ। ਪਦਾਨੁਪਦਂ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਪਰਿਚਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤਿ ਨਾਮ। ਉਭਯਥਾਪਿ ਪਗੁਣਂ ਆਧਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਧਾਰੇਤਿ ਨਾਮ। **ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤੋ**ਤਿ ਕਾਰਣਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ। ਇਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਇਮੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਮੇਵ ਕਥਿਤਂ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਅਞ੍ਞਤਰਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਨਾਮਵਸੇਨ ਅਪਾਕਟੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣੀ**ਤਿ ਠਾਨਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਏਵਂਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਵਿਭਵੋ ਮਹਾਪੁਰੋਹਿਤੋ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਲੋਕਾਯਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਲੋਕਾਯਤਿਕੋ**ਤਿ ਵਿਤਣ੍ਡਸਤ੍ਥੇ ਲੋਕਾਯਤੇ ਕਤਪਰਿਚਯੋ। **ਜੇਟ੍ਠਮੇਤਂ ਲੋਕਾਯਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਲੋਕਾਯਤਂ। **ਲੋਕਾਯਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਲੋਕਸ੍ਸੇਵ ਆਯਤਂ, ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਲੋਕਸ੍ਸ ਆਯਤਂ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਗਮ੍ਭੀਰਨ੍ਤਿ ਉਪਧਾਰਿਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ। **ਏਕਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸਭਾਵਂ, ਨਿਚ੍ਚਸਭਾਵਮੇਵਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਪੁਥੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਸਭਾਵੇਨ ਨਾਨਾਸਭਾਵਂ, ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਭਾਵੇਨ ਪਠਮਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ''ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਮੇਕਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯੋ, ''ਸਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਥੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਅਰਿਯਸਾਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. ਨਵਮੇ **ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ**ਤਿ ਸਂਸਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਸਮੁਦਯਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਅਰਿਯਸਾਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦. ਦਸਮੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਨਯਾ ਏਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਦਮੇਵ ਪੁਰਿਮੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤਂ, ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ। ਦਸਮਂ।

ਗਹਪਤਿਵਗ੍ਗੋ ਪਞ੍ਚਮੋ।

੬. ਦੁਕ੍ਖਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਰਿਵੀਮਂਸਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧. ਦੁਕ੍ਖਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਪਰਿਵੀਮਂਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਮਾਨੋ। **ਜਰਾਮਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਜਰਾਮਰਣਂ ਏਕਮੇਵ ‘‘ਅਨੇਕਵਿਧਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਹਿਤੇ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਚੂਲ਼ਾਯ ਗਹਿਤੇ ਪੁਰਿਸੇ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਗਹਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਜਰਾਮਰਣੇ ਗਹਿਤੇ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਂ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਯਂ ਖੋ ਇਦਂ ਅਨੇਕਵਿਧਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਨੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਚੂਲ਼ਾਯ ਗਣ੍ਹੰਤੋ ਵਿਯ ਜਰਾਮਰਣਂ ਗਣ੍ਹਿ।

ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧਸਾਰੁਪ੍ਪਗਾਮਿਨੀਤਿ ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਸਾਰੁਪ੍ਪਭਾਵੇਨ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਸਦਿਸਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਾਮਿਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਥਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਚ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਗਤਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤਿ, ਪੂਰੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸੀਲਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜਰਾਮਰਣਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। **ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਤ੍ਥਾਯ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਾ ਕਥਿਤਾ।

ਇਦਾਨਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਂ ਸਤਤਵਿਹਾਰਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ, ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ? ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ । ਅਪਿਚ ਪੁਨ ਵਟ੍ਟਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵਟ੍ਟੇ ਕਥਿਯਮਾਨੇ ਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨਾਪਿ ਇਦਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਗਤੋ ਉਪਗਤੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਪੁਰਿਸੋਯੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਥਂ ਕਥੇਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਥਾ ਪਰਮਤ੍ਥਕਥਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਤ੍ਤੋ ਨਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਗੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਥਾ ਨਾਮ। ‘‘ਖਨ੍ਧਾ ਧਾਤੁਯੋ ਆਯਤਨਾਨੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਰਮਤ੍ਥਕਥਾ ਨਾਮ। ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾਪਿ ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾਪਿ ਸਚ੍ਚਮੇਵ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਦੁਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਕ੍ਖਾਸਿ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਦਤਂ ਵਰੋ।
ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਪਰਮਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਤਤਿਯਂ ਨੂਪਲਬ੍ਭਤਿ।
ਸਙ੍ਕੇਤਵਚਨਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਕਾਰਣਂ।
ਪਰਮਤ੍ਥਵਚਨਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭੂਤਲਕ੍ਖਣ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਪੁਞ੍ਞਂ ਚੇ ਸਙ੍ਖਾਰਨ੍ਤਿ ਤੇਰਸਚੇਤਨਾਭੇਦਂ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤੀ**ਤਿ ਕਰੋਤਿ। **ਪੁਞ੍ਞੂਪਗਂ ਹੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਕਮ੍ਮਪੁਞ੍ਞੇਨ ਉਪਗਤਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵਿਪਾਕਪੁਞ੍ਞੇਨ। **ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਚੇ ਸਙ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਚੇਤਨਾਭੇਦਂ ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ। **ਆਨੇਞ੍ਜਂ ਚੇ ਸਙ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਚੇਤਨਾਭੇਦਂ ਆਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ।

ਆਨੇਞ੍ਜੂਪਗਂ ਹੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਨੇਞ੍ਜੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਵਿਪਾਕਾਨੇਞ੍ਜੇਨ ਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਉਪਗਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਿਵਿਧਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸਪਦਿਕੋ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਗਹਿਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਯਤੋ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣਂ। **ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮਮੇਵ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਹੀਨਾਯ ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗੇਪਿ ਤਮੇ ਰਤ੍ਤਿਂ ਪਦੀਪੁਜ੍ਜਲੇਨ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਪਹੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਾਦਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਹਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ ਉਪਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਲੋਕੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ। **ਅਨੁਪਾਦਿਯਂ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਨੇਵ ਤਣ੍ਹਾਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾਯ, ਨ ਭਯਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾਯ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਣ੍ਹਾਯਤਿ ਨ ਭਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵ**ਾਤਿ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ।

ਸੋ ਸੁਖਂ ਚੇ ਵੇਦਨਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞ੍ਞਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਤਤਵਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਆਰਭਿ। **ਅਨਜ੍ਝੋਸਿਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗਹਿਤਾ। ਅਥ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਕਿਂ ਤਮ੍ਪਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਆਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੁਖਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤੋਯੇਵ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਨਾਮ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸੁਖਂ ਪਤ੍ਥਨਤੋ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਤੋਤਿ। **ਕਾਯਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਯਾਵ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਕਾਯੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ । ਯਾਵ ਜੀਵਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਪਵਤ੍ਤਂ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਾ ਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਪਵਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਪਠਮਵਯੇ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਰਜ੍ਜਨਦੁਸ੍ਸਨਮੁਯ੍ਹਨਵਸੇਨ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਬਲਵਤੀ ਹੋਤਿ, ਪਣ੍ਣਾਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨਾ ਅਸੀਤਿਨਵੁਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਮਨ੍ਦਾ ਹੋਤਿ। ਤਦਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ''ਚਿਰਰਤ੍ਤਂ ਏਕਤੋ ਨਿਸੀਦਿਮ੍ਹਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਪਿ ''ਨ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਧਿਮਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ''ਨ ਪਸ੍ਸਾਮ ਨ ਸੁਣਾਮ'', ''ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਵਾ ਸਾਦੁਂ ਅਸਾਦੁਂ ਵਾ ਥਦ੍ਧਂ ਮੁਦੁਕਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਨੇਸਂ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਾ ਭਗ੍ਗਾ ਹੋਤਿ, ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਾਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸਾਪਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨਾ ਮਰਣਸਮਯੇ ਹਦਯਕੋਟਿਂਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਯਾਵ ਪਨੇਸਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਸਤ੍ਤੋ ਜੀਵਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਦਾ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਦਾ ਮਤੋ ਨਿਰੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਵਾਪਿਯਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ –

ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸੋ ਪਞ੍ਚਉਦਕਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਾਪਿਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪਠਮਂ ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇ ਪਞ੍ਚਹਿ ਉਦਕਮਗ੍ਗੇਹਿ ਉਦਕਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਾਪਿਯਂ ਆਵਾਟੇ ਪੂਰੇਯ੍ਯ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਉਦਕਮਗ੍ਗੇ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਗਾਵੁਤਡ੍ਢਯੋਜਨਮਤ੍ਤਂ ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਤਤੋ ਤਤੋ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਮਾਨਂ, ਅਥ ਨਿਦ੍ਧਮਨਤੁਮ੍ਬੇ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਉਦਕਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਂ, ਸਸ੍ਸਪਾਕਕਾਲੇ (ਉਦਕਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਂ,) ਉਦਕਂ ਪਰਿਹੀਨਂ ''ਮਚ੍ਛੇ ਗਣ੍ਹਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਕਤਿਪਾਹੇਨ ਆਵਾਟੇਸੁਯੇਵ ਉਦਕਂ ਸਣ੍ਠਹੇਯ੍ਯ। ਯਾਵ ਪਨ ਤਂ ਆਵਾਟੇਸੁ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ''ਮਹਾਵਾਪਿਯਂ ਉਦਕਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ''ਵਾਪਿਯਂ ਉਦਕਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਠਮਂ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਉਦਕੇ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇ ਆਵਾਟਾਨਂ ਪੂਰਣਕਾਲੋ ਵਿਯ ਹਿ ਪਠਮਮੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਾਯ ਵਤ੍ਥੁਰੂਪੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲੋ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਪੂਰਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੋ, ਗਾਵੁਤਡ੍ਢਯੋਜਨਮਤ੍ਤਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਂ ਵਿਯ ਪਠਮਵਯੇ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਰਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ

ਤਸ੍ਸਾ ਅਧਿਮਤ੍ਤਬਲਵਭਾਵੋ, ਯਾਵ ਵਾਪਿਤੋ ਉਦਕਂ ਨ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਪੂਰਾਯ ਵਾਪਿਯਾ ਠਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਤਸ੍ਸਾ ਠਿਤਕਾਲੋ, ਨਿਦ੍ਧਮਨਤੁਮ੍ਬੇਸੁ ਵਿਵਟੇਸੁ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਉਦਕਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਹਾਨਿ, ਉਦਕੇ ਭਟ੍ਠੇ ਉਦਕਮਗ੍ਗੇਸੁ ਪਰਿਤ੍ਤੋਦਕਸ੍ਸ ਠਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਅਸੀਤਿਨਵੁਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਾਯ ਮਨ੍ਦਕਾਲੋ, ਆਵਾਟੇਸੁਯੇਵ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁਕੋਟਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੋ, ਆਵਾਟੇਸੁ ਪਰਿਤ੍ਤੇਪਿ ਉਦਕੇ ਸਤਿ ''ਵਾਪਿਯਂ ਉਦਕਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਕਾਲੋ ਵਿਯ ਯਾਵ ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ''ਸਤ੍ਤੋ ਜੀਵਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਆਵਾਟੇਸੁ ਉਦਕੇ ਛਿਨ੍ਨੇ ''ਨਤ੍ਥਿ ਵਾਪਿਯਂ ਉਦਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਵੇਦਨਾਯ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ''ਸਤ੍ਤੋ ਮਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਮਂ ਵੇਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਿਯਮਾਨੋ''ਤਿ।

ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾਤਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦੇਨ। **ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਾਦਾਨਾ ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਤੋ ਉਦ੍ਧਂ। **ਇਧੇਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਪਰਤੋ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ। **ਸੀਤੀਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਦਰਥਰਹਿਤਾਨਿ ਸੀਤਾਨਿ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਧਮ੍ਮਾਨਿ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਸਰੀਰਾਨੀ**ਤਿ ਧਾਤੁਸਰੀਰਾਨਿ। **ਅਵਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਨਿ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਪਾਕਾਤਿ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਭਾਜਨਪਚਨਟ੍ਠਾਨਤੋ। **ਪਟਿਸਿਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਠਪੇਯ੍ਯ। **ਕਪਲ੍ਲਾਨੀ**ਤਿ ਸਹ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਨਿ ਕੁਮ੍ਭਕਪਲ੍ਲਾਨਿ। **ਅਵਸਿਸ੍ਸੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯੁਂ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਆਦਿਤ੍ਤਕੁਮ੍ਭਕਾਰਪਾਕੋ ਵਿਯ ਹਿ ਤਯੋ ਭਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਵਿਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋ, ਪਾਕਤੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਭਾਜਨਾਨਂ ਨੀਹਰਣਦਣ੍ਡਕੋ ਵਿਯ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਂ, ਸਮੋ ਭੂਮਿਭਾਗੋ ਵਿਯ ਅਸਙ੍ਖਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤਲਂ, ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਉਣ੍ਹਕੁਮ੍ਭਂ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਸਮੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਕੁਮ੍ਭਸ੍ਸ ਠਪਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਰੂਪਸਤ੍ਤਕਂ ਅਰੂਪਸਤ੍ਤਕਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਪਗੁਣੇ ਵਿਭੂਤੇ ਉਪਟ੍ਠਹਮਾਨੇ ਤਥਾਰੂਪਂ ਉਤੁਸਪ੍ਪਾਯਾਦਿਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਏਕਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਅਪਾਯੇਹਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਅਸਙ੍ਖਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤਲੇ ਠਿਤਕਾਲੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਖੀਣਾਸਵੋ ਪਨ ਉਣ੍ਹਕੁਮ੍ਭੋ ਵਿਯ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਦਿਵਸੇਯੇਵ ਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ, ਸਾਸਨਪ੍ਪਵੇਣਿਂ ਪਨ ਘਟਯਮਾਨੋ ਪਣ੍ਣਾਸਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਠਤ੍ਵਾ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਾਦਿਣ੍ਣਕਕ੍ਖਨ੍ਧਭੇਦਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਸ੍ਸ ਵਿਯ ਕਪਲ੍ਲਾਨਿ ਅਨੁਪਾਦਿਣ੍ਣਕਸਰੀਰਾਨੇਵ ਅਵਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। **ਸਰੀਰਾਨਿ ਅਵਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਅਨੁਯੋਗਾਰੋਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯੇਥਾਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯੇਥ। **ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ**ਤਿ ਥੇਰਾਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਸਮ੍ਪਹਂਸਤਿ। **ਏਵਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਦੇਤਂ ਤਿਵਿਧੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਸਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿਆਦਿ, ਏਵਮੇਵ ਏਤਂ। **ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਥਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਂ ਪਟਿਲਭਥ। **ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਅਯਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਯਦਿਦਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ। ਪਠਮਂ।

੨. ਉਪਾਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਉਪਾਦਾਨਿਯੇਸੂ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਉਪਾਦਾਨਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। **ਤਦਾਹਾਰੋ**ਤਿ ਤਂਪਚ੍ਚਯੋ। **ਤਦੁਪਾਦਾਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਹਿ ਤਯੋ ਭਵਾ, ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਪਿ ਏਤਦੇਵ, ਅਗ੍ਗਿਜਗ੍ਗਕਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ, ਸੁਕ੍ਖਤਿਣਗੋਮਯਾਦਿਪਕ੍ਖਿਪਨਂ ਵਿਯ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਦਿਵਸੇਨ ਛਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਕਰਣਂ। ਤਿਣਗੋਮਯਾਦੀਸੁ ਖੀਣੇਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤੇਸਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨੇਨ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਂ ਵਿਯ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨੇਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਂ।

ਨ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਸੁਕ੍ਖਾਨਿ ਚੇਵ ਤਿਣਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਞ੍ਹਿ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – ‘‘ਭੋ ਕਸ੍ਮਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਕਲਾਪੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਤਿਣਕਟ੍ਠਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਯਞ੍ਚ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਗੋਮਯਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਏਤਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਸਿ? ਅਪਿ ਨੁ ਤੇ ਅਤ੍ਥਿ ਇਤੋਨਿਦਾਨਂ ਕਾਚਿ ਵਡ੍ਢੀਤਿ? ਵਂਸਾਗਤਮੇਤਂ ਭੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਇਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪਨ ਮੇ ਅਵਡ੍ਢਿਯੇਵ, ਕੁਤੋ ਵਡ੍ਢਿ? ਅਹਞ੍ਹਿ ਇਮਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਗ੍ਗਨ੍ਤੋ ਨੇਵ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਲਭਾਮੀਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ ਭੋ ਕਿਂ ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕੇਨ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਨੇਨ? ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ ਏਤਾਨਿ ਆਭਤਾਨਿ ਤਿਣਾਦੀਨਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਕ੍ਖਿਪ, ਤਾਨਿ ਸਯਮੇਵ ਝਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸੀਤੋਦਕਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ, ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨੇਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥੋ ਸੁਪਾਰੁਤੋਵ ਪਾਦੁਕਾਹਿ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਵਰਮਾਰੁਯ੍ਹ ਵਾਤਪਾਨਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਵੀਥਿਯਂ ਵਿਰੋਚਮਾਨੋ ਨਿਸੀਦ ਏਕਗ੍ਗੋ ਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਿਣਾਦੀਨਂ ਖਯੇਨ ਸਯਮੇਵ ਅਯਂ ਅਗ੍ਗਿ ਅਪ੍ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਤਥੇਵ ਚ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯੇਨ ਅਪ੍ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ‘‘ਨ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਕਟ੍ਠਵਾਹਾਨਂ ਜਲਮਾਨੋ ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਹਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਅਗ੍ਗਿਜਗ੍ਗਨਕਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੋ ਯੋਗਾਵਚਰੋ, ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਓਵਾਦੋ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤੇਨ ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਕਥਿਤਕਾਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਯੋਗਿਨੋ ਸੁਗਤੋਵਾਦਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਆਹਾਰਸਪ੍ਪਾਯਾਦਿਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ, ਏਕਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਨ੍ਹਾਨਵਿਲੇਪਨਾਦੀਹਿ ਸੁਧੋਤਮਣ੍ਡਿਤਕਾਯਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਏਕਗ੍ਗਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਯੋਗਿਨੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣੋਦਕੇਨ ਸੁਨ੍ਹਾਤਸੁਧੋਤਕਿਲੇਸਮਲਸ੍ਸ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਟਕੇ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸੀਲਵਿਲੇਪਨਾਨੁਲਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਣ੍ਡਨੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪੁਪ੍ਫਦਾਮਂ ਪਿਲਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਪਾਦੁਕਾ ਆਰੁਯ੍ਹ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਪਾਸਾਦਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਹਾਵੀਥਿਯਂ ਵਿਰੋਚਮਾਨਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਿਣਾਦੀਨਂ ਖਯੇਨ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਗਮਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਕ੍ਖਨ੍ਧਭੇਦੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਮਹਾਵਟ੍ਟਵੂਪਸਮੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਸਂਯੋਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩. ਤਤਿਯੇ **ਸਂਯੋਜਨਿਯੇਸੂ**ਤਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ। **ਝਾਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਜਲੇਯ੍ਯ। **ਤੇਲਂ ਆਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ ਵਟ੍ਟਿਂ ਉਪਸਂਹਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਦੀਪਪਟਿਜਗ੍ਗਨਤ੍ਥਂ ਤੇਲਭਾਜਨਞ੍ਚ ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਿਕਪਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮੀਪੇ ਨਿਚ੍ਚਂ ਠਿਤੋਵ ਤੇਲੇ ਖੀਣੇ ਤੇਲਂ ਆਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਵਟ੍ਟਿਯਾ ਖੀਣਾਯ ਵਟ੍ਟਿਂ ਉਪਸਂਹਰੇਯ੍ਯ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਿਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨੇਨ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਦੁਤਿਯਸਂਯੋਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਉਪਮਂ ਪਠਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਮਹਾਰੁਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਉਦ੍ਧਂ ਓਜਂ ਅਭਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਥਵੀਰਸਞ੍ਚ ਆਪੋਰਸਞ੍ਚ ਉਪਰਿ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤਿ। ਓਜਾਯ ਆਰੋਪਿਤਤ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਸਤੁਬ੍ਬੇਧਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਙ੍ਕੁਰਗ੍ਗੇਸੁ ਬਿਨ੍ਦੁਬਿਨ੍ਦੂਨਿ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਹੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ –

ਮਹਾਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਹਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਂ, ਮੂਲਾਨਿ ਵਿਯ ਆਯਤਨਾਨਿ, ਮੂਲੇਹਿ ਓਜਾਯ ਆਰੋਹਨਂ ਵਿਯ ਛਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਕਮ੍ਮਾਰੋਹਨਂ, ਓਜਾਯ ਅਭਿਰੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾ ਮਹਾਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਯਾਵਕਪ੍ਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਛਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਆਯੂਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਾਪਰਂ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ।

ਕੁਦ੍ਦਾਲਪਿਟਕਨ੍ਤਿ ਕੁਦ੍ਦਾਲਞ੍ਚੇਵ ਪਚ੍ਛਿਭਾਜਨਞ੍ਚ। **ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕਂ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਇਧਾਪਿ ਹਿ ਮਹਾਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਂ, ਰੁਕ੍ਖਂ ਨਾਸੇਤੁਕਾਮੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋ, ਕੁਦ੍ਦਾਲੋ ਵਿਯ ਞਾਣਂ, ਪਚ੍ਛਿ ਵਿਯ ਸਮਾਧਿ, ਰੁਕ੍ਖਚ੍ਛੇਦਨਫਰਸੁ ਵਿਯ ਞਾਣਂ, ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲੇ ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਯੋਗਿਨੋ ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ, ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕਂ ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਫਾਲਨਂ ਵਿਯ ਦ੍ਵੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਵਿਤ੍ਥਾਰਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਸਕਲਿਕਂ ਸਕਲਿਕਂ ਕਰਣਕਾਲੋ ਵਿਯ ਉਪਾਦਾਰੂਪਸ੍ਸ ਚੇਵ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਵਸੇਨ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਮੂਲਾਨਂ ਉਪਚ੍ਛੇਦਨਂ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਯੇਸਨਂ, ਵਾਤਾਤਪੇ ਵਿਸੋਸੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਡਹਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਭੂਤੇ ਉਪਟ੍ਠਹਮਾਨੇ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਫਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਮਸਿਕਰਣਂ ਵਿਯ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਦਿਵਸੇਯੇਵ ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਿਤ ਕਾਲੋ, ਮਹਾਵਾਤੇ ਓਪੁਨਨਂ ਨਦਿਯਾ ਪਵਾਹਨਂ ਵਿਯ ਚ ਉਪਾਦਿਣ੍ਣਕਕ੍ਖਨ੍ਧਭੇਦੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਵੂਪਸਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਦੁਤਿਯਮਹਾਰੁਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬. ਛਟ੍ਠੇਪਿ ਉਪਮਂ ਪਠਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਦਮੇਵ ਨਾਨਤ੍ਤਂ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਤਰੁਣਰੁਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭-੫੯. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਤਰੁਣੋ**ਤਿ ਅਜਾਤਫਲੋ। **ਪਲਿਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸੋਧੇਯ੍ਯ। **ਪਂਸੁਂ ਦਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਥਦ੍ਧਫਰੁਸਪਂਸੁਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮੁਦੁਗੋਮਯਚੁਣ੍ਣਮਿਸ੍ਸਂ ਮਧੁਰਪਂਸੁਂ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ। **ਵੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫੂਪਗੋ ਪੁਪ੍ਫਂ, ਫਲੂਪਗੋ ਫਲਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਤਰੁਣਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਹਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਂ, ਰੁਕ੍ਖਜਗ੍ਗਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ, ਮੂਲਫਲਸਨ੍ਹਾਨਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਤੀਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਂ, ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵੁਡ੍ਢਿਆਪਜ੍ਜਨਂ ਵਿਯ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਤੀਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਆਯੂਹਤੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਵਟ੍ਟਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ। ਸਤ੍ਤਮਾਦੀਨਿ।

੧੦. ਨਿਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦. ਦਸਮੇ **ਕੁਰੂਸੁ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਕੁਰੂਤਿ ਏਵਂ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੇ ਜਨਪਦੇ ਵਿਹਰਤਿ। **ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਕੁਰੂਨਂ ਨਿਗਮੋ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਕੁਰੂਨਂ ਨਿਗਮੋ, ਤਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਚਨਮੇਤਂ ਗਰੁਵਚਨਮੇਤਂ। **ਆਨਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਛ ਨਿਸਜ੍ਜਦੋਸੇ ਵਿਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਅਭਿਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮੀਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਲਾਖਾਰਸਂ ਵਿਗਾਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਵਿਤਾਨਮਜ੍ਝਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦੀ''ਤਿ।

ਕਾਯ ਪਨ ਵੇਲਾਯ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋਤਿ? ਸਾਯਨ੍ਹਵੇਲਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਨਕਾਰਣੇਨ। ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਕਿਰ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਸਹਸ੍ਸਭਣ੍ਡਿਕੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਸੁ ਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੰ ਪਟਿਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਣ੍ਡੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਤੁਮ੍ਬਤੋ ਉਦਕੇਨ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਸੀਤਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਅਥ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਵਸੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੇ ਞਾਣੰ ਓਤਾਰੇਸਿ। ਸੋ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ''ਤਿਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤੰ, ਅਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਦਿੰ, ਉਭਯਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਜ੍ਝੰ, ਮਜ੍ਝਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਦ੍ਵਾਦਸਪਦੰ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੰ ਸਮ੍ਮਸਿ। ਤਸ੍ਸੇਵੰ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਵਿਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਾਨਕੁਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯੰ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚੇਵ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸੋ ਚਾਤਿ ਕਥਿਤੋ, ਮਯ੍ਹੰ ਖੋ ਪਨ ਪਦੇਸਞਾਣੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਸਤੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋ ਵਿਯ ਵਿਭੂਤੋ ਪਾਕਟੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਮਯ੍ਹੰਯੇਵ ਨੁ ਖੋ ਏਸ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਕਾਰਣੰ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਣ੍ਡੰ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਸਾਯਨ੍ਹਵੇਲਾਯੰ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਨਕਾਰਣੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ''ਤਿ।

ਯਾਵ ਗਮ੍ਭੀਰੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਾਵ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਮੇ। ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਮਾਣੰ ਗਮ੍ਭੀਰੋ, ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸੋ**ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਵਭਾਸਤਿ, ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਞ੍ਹਿ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸੰ ਹੋਤਿ ਪੂਤਿਪਣ੍ਣਰਸਵਸੇਨ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣੰ ਪੁਰਾਣਉਦਕੰ ਵਿਯ। ਤਞ੍ਹਿ ਜਾਣੁਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਸਤਪੋਰਿਸੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਕੰ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਉਤ੍ਤਾਨਾਵਭਾਸੰ ਹੋਤਿ ਮਣਿਭਾਸੰ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਉਦਕੰ ਵਿਯ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਤਪੋਰਿਸਮ੍ਪਿ ਜਾਣੁਪ੍ਪਮਾਣੰ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ। ਏਕੰ ਉਤ੍ਤਾਨੰ ਉਤ੍ਤਾਨਾਵਭਾਸੰ ਹੋਤਿ ਪਾਤਿਆਦੀਸੁ ਉਦਕੰ ਵਿਯ। ਏਕੰ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸੰ ਹੋਤਿ ਸਿਨੇਰੁਪਾਦਕਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਉਦਕੰ ਵਿਯ। ਏਵੰ ਉਦਕਮੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਾਮਾਨਿ ਲਭਤਿ। ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇ ਪਨੇਤੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸੋ ਚਾਤਿ ਏਕਮੇਵ ਨਾਮੰ ਲਭਤਿ । ਏਵਰੂਪੋ ਸਮਾਨੋਪਿ ਅਥ ਚ ਪਨ ਮੇ ਉਤ੍ਤਾਨਕੁਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ, ਤਦਿਦੰ ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਮ੍ਹਯੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਨਿਸੀਦਿ।

ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਵਗ੍ਗਗਹਣਾਯ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਿਨੇਰੁੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਿਞ੍ਜੰ ਨੀਹਰਿਤੁੰ ਵਾਯਮਮਾਨੋ ਵਿਯ ਵਿਨਾ ਨਾਵਾਯ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ ਤਰਿਤੁਕਾਮੋ ਵਿਯ ਪਥਵਿੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਥਵੋਜੰ ਗਹੇਤੁੰ ਵਾਯਮਮਾਨੋ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੰ ਪਞ੍ਹੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ, ਹਨ੍ਦਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੰ ਆਚਿਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ **ਮਾ ਹੇ**ਵਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਾ ਹੇ**ਵਨ੍ਤਿ **ਹ**-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ, ਏਵੰ ਮਾ ਭਣੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਮਾ ਹੇਵ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਦੰ ਵਚਨੰ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਉਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਭਣਤਿ ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੋਪੀਤਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਵਿਸਦਞਾਣੋ, ਤੇਨ ਤੇ ਗਮ੍ਭੀਰੋਪਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਪਨੇਸ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋਤਿ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੋ, ਗਮ੍ਭੀਰੋਯੇਵ ਚ ਸੋ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸੋ ਚ।

ਤਤ੍ਥ ਚਤਸ੍ਸੋ ਉਪਮਾ ਵਦਨ੍ਤਿ – ਛ ਮਾਸੇ ਸੁਭੋਜਨਰਸਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਕਿਰ ਕਤਯੋਗਸ੍ਸ ਮਹਾਮਲ੍ਲਸ੍ਸ ਸਮਜ੍ਜਸਮਯੇ ਕਤਮਲ੍ਲਪਾਸਾਣਪਰਿਚਯਸ੍ਸ ਯੁਦ੍ਧਭੂਮਿੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾ ਮਲ੍ਲਪਾਸਾਣੰ ਦਸ੍ਸੇਸੁੰ। ਸੋ ''ਕਿੰ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਮਲ੍ਲਪਾਸਾਣੋਤਿ। ਆਹਰਥ ਨਨ੍ਤਿ। ''ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਯੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕੁਹਿੰ ਇਮਸ੍ਸ ਭਾਰਿਯਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਸਾਣੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕੀਲ਼ਾਗੁਲ਼ੇ ਵਿਯ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਲ੍ਲਸ੍ਸ ਮਲ੍ਲਪਾਸਾਣੋ ਲਹੁਕੋਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਲਹੁਕੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਛ ਮਾਸੇ ਸੁਭੋਜਨਰਸਪੁਟ੍ਠੋ ਮਲ੍ਲੋ ਵਿਯ ਹਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ। ਯਥਾ

ਮਲ੍ਲਸ੍ਸ ਮਹਾਬਲਤਾਯ ਮਲ੍ਲਪਾਸਾਣੋ ਲਹੁਕੋ, ਏਵਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ।

ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਚ ਤਿਮਿ ਨਾਮ ਮਹਾਮਚ੍ਛੋ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਸਤਿਕੋ, ਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕੋ, ਤਿਮਿਰਪਿਙ੍ਗਲੋ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤਿਕੋ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਤਿਮਿਨਨ੍ਦੋ ਅਜ੍ਝਾਰੋਹੋ ਮਹਾਤਿਮੀਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਿਕਾ। ਤਤ੍ਥ ਤਿਮਿਰਪਿਙ੍ਗਲੇਨੇਵ ਦੀਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਦਕ੍ਖਿਣਕਣ੍ਣਂ ਚਾਲੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤੇ ਪਦੇਸੇ ਉਦਕਂ ਚਲਤਿ, ਤਥਾ ਵਾਮਕਣ੍ਣਂ, ਤਥਾ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ, ਤਥਾ ਸੀਸਂ। ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਕਣ੍ਣੇ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸੀਸਂ ਅਪਰਾਪਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੀਲਿਤ੍ਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਯੋਜਨਸਤੇ ਠਾਨੇ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਨੇ ਆਰੋਪਿਤਂ ਵਿਯ ਉਦਕਂ ਪਕ੍ਕੁਥਤਿ। ਯੋਜਨਸਤਮਤ੍ਤੇ ਪਦੇਸੇ ਉਦਕਂ ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਛਾਦੇਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – ''ਅਯਂ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕੁਤਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾ, ਮਯਂ ਪਿਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਚ੍ਛਾਦਨਮ੍ਪਿ ਉਦਕਂ ਨ ਲਭਾਮਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਯੂਪਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਿਮਿਰਪਿਙ੍ਗਲਸ੍ਸ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਖੁਦ੍ਦਕਮਚ੍ਛਾਨਂ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ, ਏਵਮੇਵ ਞਾਣੂਪਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ। ਸੁਪਣ੍ਣਰਾਜਾ ਚ ਦਿਯਡ੍ਢਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਪਕ੍ਖੋ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਵਾਮਪਕ੍ਖੋ, ਪਿਞ੍ਛਵਟ੍ਟਿ ਚ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਿਕਾ, ਗੀਵਾ ਤਿਂਸਯੋਜਨਿਕਾ, ਮੁਖਂ ਨਵਯੋਜਨਂ, ਪਾਦਾ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਿਕਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਪਣ੍ਣਵਾਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੇ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਯੋਜਨਸਤਂ ਠਾਨਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – ''ਅਯਂ ਆਕਾਸੋ ਅਨਨ੍ਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕੁਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਤਾ, ਮਯਂ ਪਕ੍ਖਵਾਤਪ੍ਪਸ੍ਸਰਣੋਕਾਸਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਾਮਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਯੂਪਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਪਣ੍ਣਰਞ੍ਞੋ ਆਕਾਸੋ ਪਰਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਖੁਦ੍ਦਕਪਕ੍ਖੀਨਂ ਪਰਿਤ੍ਤੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ, ਏਵਮੇਵ ਞਾਣੂਪਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ।

ਰਾਹੁ ਅਸੁਰਿਨ੍ਦੋ ਪਨ ਪਾਦਨ੍ਤਤੋ ਯਾਵ ਕੇਸਨ੍ਤਾ ਯੋਜਨਾਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਚ ਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬਾਹਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਸਤਿਕਂ, ਬਹਲਤ੍ਤੇਨ ਛਯੋਜਨਸਤਿਕਂ, ਹਤ੍ਥਪਾਦਤਲਾਨਿ ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕਾਨਿ, ਤਥਾ ਮੁਖਂ, ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਪਬ੍ਬਂ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਂ, ਤਥਾ ਭਮੁਕਨ੍ਤਰਂ, ਨਲਾਟਂ ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕਂ, ਸੀਸਂ ਨਵਯੋਜਨਸਤਿਕਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਓਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਉਦਕਂ ਜਾਣੁਪ੍ਪਮਾਣਂ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – ''ਅਯਂ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੁਤਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾ? ਮਯਂ ਜਾਣੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਦਕਂ ਨ ਲਭਾਮਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਯੂਪਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਰਾਹੁਨੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ। ਏਵਮੇਵ ਞਾਣੂਪਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ। ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਾ **ਮਾ ਹੇਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਾ ਹੇਵਂ, ਆਨਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਆਹ।

ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਕਤਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ? ਪੁਬ੍ਬੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਿਤ੍ਥਵਾਸੇਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਤਾਯ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵੇਨਾਤਿ।

ਇਤੋ ਕਿਰ ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਮੇ ਕਪ੍ਪੇ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਂਸਵਤੀ ਨਾਮ ਨਗਰਂ ਅਹੋਸਿ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਪਿਤਾ, ਸੁਮੇਧਾ ਨਾਮ ਦੇਵੀ ਮਾਤਾ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਰਕੁਮਾਰੋ ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਦਿਵਸੇ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ''ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਂਸਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ''ਪਥਵਿਯਂ ਪਾਦਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਾਦਂ ਅਭਿਨੀਹਰਿ। ਅਥ ਪਥਵਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਦੁਮਂ ਉਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਧੁਰਪਤ੍ਤਾਨਿ ਨਵੁਤਿਹਤ੍ਥਾਨਿ, ਕੇਸਰਂ ਤਿਂਸਹਤ੍ਥਂ, ਕਣ੍ਣਿਕਾ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਾ, ਨਵਘਟਪ੍ਪਮਾਣਾ ਰੇਣੁ ਅਹੋਸਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਪਨ ਉਬ੍ਬੇਧਤੋ ਅਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾਸਹਤ੍ਥੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਬਾਹਾਨਮਨ੍ਤਰਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਤ੍ਥਂ, ਨਲਾਟਂ ਪਞ੍ਚਹਤ੍ਥਂ, ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ ਏਕਾਦਸਹਤ੍ਥਾ। ਤਸ੍ਸ ਏਕਾਦਸਹਤ੍ਥੇਨ ਪਾਦੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਾਯ ਕਣ੍ਣਿਕਾਯ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤਾਯ ਨਵਘਟਪ੍ਪਮਾਣਾ ਰੇਣੁ ਉਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾਸਹਤ੍ਥਂ ਪਦੇਸਂ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਓਕਿਣ੍ਣਮਨੋਸਿਲਾਚੁਣ੍ਣਂ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚੋਕਿਣ੍ਣਂ। ਤਦੁਪਾਦਾਯ ਭਗਵਾ ''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ''ਤ੍ਵੇਵ

ਪਵ੍ਵਾਜਿਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਦੇਵਿਲੋ ਚ ਸੁਜਾਤੋ ਚ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਅਹੇਸੁੰ, ਅਮਿਤਾ ਚ ਅਸਮਾ ਚ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਿਕਾ, ਸੁਮਨੋ ਨਾਮ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ। ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਭਗਵਾ ਪਿਤੁਸਙ੍ਗਹੰ ਕੁਰੁਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਹੰਸਵਤਿਯਾ ਰਾਜਧਾਨਿਯਾ ਵਸਤਿ।

ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਸੁਮਨਕੁਮਾਰੋ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਰਾਜਾ ਹੰਸਵਤਿਤੋ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤੇ ਭੋਗਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਕਦਾਚਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਤਰਞ੍ਚ ਸਤ੍ਥਾਰਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਕੁਪਿਤੋ। ਸੁਮਨੋ ਰਞ੍ਞੋ ਸਾਸਨਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਤ੍ਵਂ ਮਯਾ, ਤਾਤ, ਕਸ੍ਮਾ ਠਪਿਤੋ''ਤਿ ਪਟਿਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਚੋਰੇ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ ''ਉਪਸਨ੍ਤੋ, ਦੇਵ, ਜਨਪਦੋ''ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪੇਸੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਤੁਟ੍ਠੋ ''ਸੀਘਂ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸ ਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਅਮਚ੍ਚਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਤਾ ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਚੇ ਮੇ ਵਰਂ ਦੇਤਿ, ਕਿਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ? ਅਥ ਨਂ ਏਕਚ੍ਚੇ ''ਹਤ੍ਥਿਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਅਸ੍ਸਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਜਨਪਦਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਸਤ੍ਤਰਤਨਾਨਿ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਅਪਰੇ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਥਵਿਸ੍ਸਰਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਧਨਂ ਦੁਲ੍ਲਭਂ, ਲਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯਂ, ਪੁਞ੍ਞਮੇਵ ਏਕਂ ਆਦਾਯ ਗਮਨੀਯਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਵੇ ਵਰਂ ਦਦਮਾਨੇ ਤੇਮਾਸਂ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਰਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ। ਸੋ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਯ੍ਹਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ, ਮਮੇਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਂ, ਏਵਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਤਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਤਰਾ ਆਲਿਙ੍ਗੇਤ੍ਵਾ, ਮਤ੍ਥਕੇ ਚੁਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ''ਵਰਂ ਤੇ, ਪੁਤ੍ਤ, ਦੇਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਤੇਮਾਸਂ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਤਂ ਅਵਞ੍ਝਂ ਕਾਤੁਂ, ਇਦਂ ਮੇ ਵਰਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਾਤ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਰੇਹੀਤਿ। ਦੇਵ, ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇਕਥਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਤਮੇਵ ਮੇ ਦੇਹਿ, ਨ ਮਮਞ੍ਞੇਨ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। ਤਾਤ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਾਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ, ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਨ ਇਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਿਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ? ''ਸਾਧੁ, ਦੇਵ, ਅਹਂ ਭਗਵਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੋ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇ ਨਂ ਆਹਂਸੁ – ''ਰਾਜਪੁਤ੍ਤ ਕਸ੍ਮਾ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ? ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ, ਦਸ੍ਸੇਥ ਮੇ ਭਗਵਨ੍ਤਨ੍ਤਿ। ''ਨ ਮਯਂ, ਰਾਜਪੁਤ੍ਤ, ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਲਭਾਮਾ''ਤਿ। ਕੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਲਭਤੀਤਿ? ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਨਾਮ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾਤਿ। ਸੋ ''ਕੁਹਿਂ ਭਨ੍ਤੇ ਥੇਰੋ''ਤਿ? ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ – ''ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ, ਦਸ੍ਸੇਥ ਮੇ ਭਗਵਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ''ਏਹਿ, ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਆਰੁਹਿ। ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ ''ਸੁਮਨ, ਕਸ੍ਮਾ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਤੋਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਹੀਤਿ। ਥੇਰੋ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਅਕਾਸਿ, ''ਕਦਾ ਆਗਤੋਸਿ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ? ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇਸੁ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨ ''ਨ ਮਯਂ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਲਭਾਮਾ''ਤਿ ਮਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪਾਹੇਸੁਂ, ਥੇਰੋ ਪਨ ਏਕਵਚਨੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਥੇਰੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਸਨੇ ਵਲ੍ਲਭੋ ਮਞ੍ਞੇਤਿ। ਆਮ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਵਲ੍ਲਭੋ ਏਸ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਸਨੇਤਿ। ਭਨ੍ਤੇ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨੇ ਕਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਲ੍ਲਭੋ ਹੋਤੀਤਿ? ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਕੁਮਾਰਾਤਿ। ਭਗਵਾ ਅਹਮ੍ਪਿ ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਵਲ੍ਲਭੋ ਹੋਤੁਕਾਮੋ, ਤੇਮਾਸਂ ਮੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਅਧਿਵਾਸੇਥਾਤਿ। ਭਗਵਾ, ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਗਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਥਾਗਤਾ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਕੁਮਾਰੋ ''ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਭਗਵਾ, ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਸੁਗਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ – ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਮਤਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਮਿ, ਮਯਾ ਪੇਸਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਦਿਨ੍ਨਾ ਮੇ, ਦੇਵ, ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾ, ਮਯਾ ਪਹਿਤੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੇਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਪਿਤਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨੇ ਯੋਜਨੇ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਗਤੋ। ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਗਰੇ ਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸੋਭਨਸ੍ਸ ਨਾਮ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ, ਸੇਸਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਾਯ ਕੁਟਿਲੇਣਮਣ੍ਡਪੇ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਞ੍ਚ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪੇਸੇਸਿ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਕਿਚ੍ਚਂ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਹਿਣਥਾ''ਤਿ।

ਰਾਜਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਗਵਾ ਸੁਮਨਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਆਗਮਨੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤੀ’’ਤਿ। ਭਗਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਵਾਰੋ ਯੋਜਨੇ ਯੋਜਨੇ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਵਸਮਾਨੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਆਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨੰ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਪੂਜਯਮਾਨੋ ਵਿਹਾਰੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ –

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਮੇ ਕੀਤੰ, ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਮਾਪਿਤੰ।
ਸੋਭਨੰ ਨਾਮ ਉਯਜਾਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹ, ਮਹਾਮੁਨੀ’’ਤਿ॥ –

ਵਿਹਾਰੰ ਨਿਯਜਾਤੇਸਿ। ਸੋ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੇ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੇ ਚ ਅਮਚ੍ਚੇ ਚ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਹ –‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਦੂਰਤੋ ਆਗਤੋ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਗਰੁਨੋਵ, ਨਾਮਿਸਗਰੁਕਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਹੰ ਇਮੰ ਤੇਮਾਸੰ ਦ੍ਵੇ ਸਾਟਕੇ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਦਸ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਖੀਣਾਸਵਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਇਮਿਨਾਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਤੇਮਾਸੰ ਦਾਨੰ ਦਦੇਯਜਾਥਾ’’ਤਿ।

ਸੋ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਸਭਾਗੇਯੇਵ ਠਾਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਯੰ ਥੇਰੋ ਭਗਵਤੋ ਵਤ੍ਤੰ ਕਰੋਤਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਏਕਨ੍ਤਵਲ੍ਲਭੋ ਏਸ ਥੇਰੋ, ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਥੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮਹਾਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਤਿਚੀਵਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦੇਤੰ ਮਯਾ ਮਗ੍ਗੇ ਯੋਜਨਨ੍ਤਰਿਕਵਿਹਾਰਕਾਰਾਪਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਤੰ, ਤੰ ਨੇਵ ਸਕ੍ਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ, ਨ ਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨ ਉਪਟ੍ਠਾਕਭਾਵੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੇਨ ਕਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਅਨਾਗਤੇ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਹੋਮੀ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ। ਭਗਵਾ ‘‘ਮਹਨ੍ਤੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਇਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਨੋ’’ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ , ‘‘ਅਨਾਗਤੇ ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਮੇ ਕਪ੍ਪੇ ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ –

‘‘ਇਚ੍ਛਿਤੰ ਪਤ੍ਥਿਤੰ ਤੁਯ੍ਹੰ, ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਸਮਿਜ੍ਝਤੁ।
ਸਬ੍ਬੇ ਪੂਰੇਨ੍ਤੁ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ, ਚਨ੍ਦੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਯਥਾ’’ਤਿ॥ –

ਆਹ। ਕੁਮਾਰੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਅਦ੍ਵੇਜ੍ਝਕਥਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇਪਿ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਉਤ੍ਤਰਿਸਾਟਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪੂਜੰ ਅਕਾਸਿ। ਪੁਨ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯੋ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਮਣਿਆਧਾਰਕੇ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਦਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਅਕਾਸਿ। ਏਤਾਨਿ ਪਾਕਟਟ੍ਠਾਨਾਨਿ।

ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਪਨ ਦਾਨੰ ਦਦਮਾਨੋਵ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤੁਸਿਤਪੁਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਮਿਤੋਦਨਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਤਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਠਮਗਮਨੇਨ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਵਾਰਤ੍ਥੰ ਰਾਜਕੁਮਾਰੇਸੁ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੇਸੁ ਭਦ੍ਦਿਯਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। ਏਵਮੇਸ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸਿਮਾਯ ਪੁਬ੍ਬੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਮ੍ਭੀਰੋਪਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ।

ਤਿਤ੍ਥਵਾਸੋਤਿ ਪਨ ਗਰੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਗ੍ਗਹਣਸਵਨਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਧਾਰਣਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਤਿਵਿਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ। ਤੇਨਾਪਿਸ੍ਸਾਯੰ ਗਮ੍ਭੀਰੋਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ

ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ। ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਚਤੁਹਤ੍ਥੇ ਓਵਰਕੇ ਪਦੀਪੇ ਜਲਮਾਨੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਵਿਯ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਆਯਸ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ। ਇਤਿ **ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਭਾਵੇਨ**ਪਿਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਚਤੂਹਿ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾਹਿ ਗਮ੍ਭੀਰੋ। ਸਾ ਪਨਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਵ। ਸਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਕਾ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਉਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੋ **ਮਾ ਹੇਵ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਆਨਨ੍ਦ, ਤ੍ਵਂ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਵਿਸਦਞ੍ਞਾਣੋ, ਤੇਨ ਤੇ ਗਮ੍ਭੀਰੋਪਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਨੁ ਖੋ ਏਸ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਮਾ ਏਵਂ ਅਵਚ।

ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋ''ਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਆਨਨ੍ਦ, ''ਅਥ ਚ ਪਨ ਮੇ ਉਤ੍ਤਾਨਕੁਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਖਾਯਤੀ''ਤਿ ਮਾ ਹੇਵਂ ਅਵਚ। ਯਦਿ ਹਿ ਤੇ ਏਸ ਉਤ੍ਤਾਨਕੁਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਨਾਹੋਸਿ, ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨਨਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ? ਆਨਨ੍ਦ , ਇਦਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਗਮ੍ਭੀਰਂ, ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਪਨ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਜਾਤੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਕਾਮਰਾਗਸਂਯੋਜਨਂ ਪਟਿਘਸਂਯੋਜਨਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯਂ ਪਟਿਘਾਨੁਸਯਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਤ੍ਵਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਂ ਨ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਸਿ, ਤੇਯੇਵ ਅਣੁਸਹਗਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਨ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਸਿ, ਰੂਪਰਾਗਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ, ਮਾਨਾਨੁਸਯਂ ਭਵਰਾਗਾਨੁਸਯਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੁਸਯਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਨ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਸਿ? ਕਸ੍ਮਾ ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕਂ ਏਕਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮਿਨੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ ਵਿਯ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ ਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਸਿ, ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮਿਨੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਵਿਯ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਂ ਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਸਿ? ਯਦਿ ਵਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬਥਾਵ ਏਸ ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਟ੍ਠ ਸੋਲ਼ਸ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮਿਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਨ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਸਿ? ਕਿਂ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋਸਿ ਏਤੇਹਿ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੇਹਿ? ਪਸ੍ਸ ਯਾਵ ਚ ਤੇ ਅਪਰਦ੍ਧਂ, ਤ੍ਵਂ ਨਾਮ ਸਾਵਕਪਦੇਸਞਾਣੇ ਠਿਤੋ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਂ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ''ਉਤ੍ਤਾਨਕੋ ਵਿਯ ਮੇ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ ਵਦਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਥਾਯ ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਹੋਤਿ। ਤਾਦਿਸੇਨ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਥਾਯ ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨ ਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਨਨੁ ਮਯ੍ਹਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮਂ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਵਾਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨਿ। ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ ਚ ਪਨ ਮੇ ਅਦਿਨ੍ਨਦਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪੂਰਿਤਪਾਰਮੀ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਅਜ੍ਜ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਨ ਮੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਂ ਵਿਯ ਮਾਰਬਲਂ ਵਿਧਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਯਂ ਮਹਾਪਥਵੀ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਕਮ੍ਪਿ, ਤਥਾ ਪਠਮਯਾਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ, ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਪਨ ਮੇ ਬਲਵਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ, ''ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਨਵਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਅਯਦਣ੍ਡੇਨ ਆਕੋਟਿਤਕਂਸਥਾਲੋ ਵਿਯ ਵਿਰਵਸਤਂ ਵਿਰਵਸਹਸ੍ਸਂ ਮੁਞ੍ਚਮਾਨਾ ਵਾਤਾਹਤੇ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣੇ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਪਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਏਵਂ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚਾਯਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵਭਾਸੋ ਚ, ਏਤਸ੍ਸ, ਆਨਨ੍ਦ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਨੁਬੋਧਾ...ਪੇ॰... ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤੀਤਿ।

ਏਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਅਨਨੁਬੋਧਾ**ਤਿ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਅਨਨੁਬੁਜ੍ਝਨਾ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵੇਧਾ**ਤਿ ਤੀਰਣਪ੍ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਾ। **ਤਨ੍ਤਾਕੁਲਕਜਾਤਾ**ਤਿ ਤਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਆਕੁਲਜਾਤਾ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਮੂਸਿਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਪੇਸਕਾਰਾਨਂ ਤਨ੍ਤਂ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ ਆਕੁਲਂ ਹੋਤਿ, ''ਇਦਂ ਅਗ੍ਗਂ, ਇਦਂ ਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਅਗ੍ਗਂ, ਮੂਲੇਨ ਵਾ ਮੂਲਂ ਸਮਾਨੇਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਸਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੇ ਖਲਿਤਾ ਆਕੁਲਾ ਬ੍ਯਾਕੁਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ਉਜੁਂ ਕਾਤੁਂ। ਤਤ੍ਥ ਤਨ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾਪਿ ਭਵੇਯ੍ਯ ਉਜੁਂ ਕਾਤੁਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੋ ਸਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ਉਜੁਂ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਆਕੁਲਂ ਤਨ੍ਤਂ ਕਞ੍ਜਿਯਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕੋਚ੍ਛੇਨ ਪਹਟਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗੁਲ਼ਕਜਾਤਂ ਹੋਤਿ ਗਣ੍ਠਿਬਦ੍ਧਂ, ਏਵਮਿਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਪਕ੍ਖਲਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੇ ਉਜੁਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵਸੇਨ ਗੁਲ਼ਕਜਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਬਦ੍ਧਾ। ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਜੁਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਯੇਵ।

ਕੁਲਾਗਣ੍ਠਿਕਜਾਤਾਤਿ ਕੁਲਾਗਣ੍ਠਿਕਂ ਵੁੱਚਤਿ ਪੇਸਕਾਰਕਞ੍ਜਿਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਕੁਲਾ ਨਾਮ ਸਕੁਣਿਕਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਲਾਵਕੋਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਯਥਾ ਹਿ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਆਕੁਲਂ ਅਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਅਗ੍ਗਂ, ਮੂਲੇਨ ਵਾ ਮੂਲਂ ਸਮਾਨੇਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਮੁਞ੍ਜਪਬ੍ਬਜਭੂਤਾਤਿ ਮੁਞ੍ਜਤਿਣਂ ਵਿਯ ਪਬ੍ਬਜਤਿਣਂ ਵਿਯ ਚ ਭੂਤਾ ਤਾਦਿਸਾ ਜਾਤਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਤਾਨਿ ਤਿਣਾਨਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਤਰਜ੍ਜੁ ਜਿਣ੍ਣਕਾਲੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਤਿਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਤਿਣਾਨਂ ''ਇਦਂ ਅਗ੍ਗਂ, ਇਦਂ ਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਅਗ੍ਗਂ, ਮੂਲੇਨ ਵਾ ਮੂਲਂ ਸਮਾਨੇਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ ਉਜੁਂ ਕਾਤੁਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੋ ਸਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ਉਜੁਂ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਮਯਂ ਪਜਾ ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਜੁਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵਸੇਨ ਗਣ੍ਠਿਕਜਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਸਂਸਾਰਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਪਾਯੋ**ਤਿ ਨਿਰਯਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਅਸੁਰਕਾਯਾ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ ਤੇ ਵਡ੍ਢਿਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ''ਅਪਾਯੋ''ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਤਿਭਾਵਤੋ **ਦੁਗ੍ਗਤਿ,** ਸੁਖਸਮੁਸ੍ਸਯਤੋ ਵਿਨਿਪਤਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਨਿਪਾਤੋ**। ਇਤਰੋ ਪਨ –

''ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਪਾਟਿ, ਧਾਤੁਆਯਤਨਾਨ ਚ।
ਅਬ੍ਭੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ, **ਸਂਸਾਰੋ**ਤਿ ਪਵੁੱਚਤਿ''॥

ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਚੁਤਿਤੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਚੁਤਿਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋ ਗਣ੍ਹਮਾਨਾ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਯੋਨੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਗਤੀਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤੀਸੁ ਨਵਸੁ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੇਸੁ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਵਾਤਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਨਾਵਾ ਵਿਯ ਯਨ੍ਤੇ ਯੁਤ੍ਤਗੋਣੋ ਵਿਯ ਚ ਪਰਿਬ੍ਭਮਤਿਯੇਵ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ। ਦਸਮਂ।

ਦੁਕ੍ਖਵਗ੍ਗੋ ਛਟ੍ਠੋ।

੭. ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਸ੍ਸੁਤਵਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧. ਮਹਾਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਉਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਰਹਿਤੋ। **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ**ਤਿ ਪੁਥੂਨਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਦੀਨਂ ਜਨਨਾਦਿਕਾਰਣੇਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਪੁਥੁ ਕਿਲੇਸੇ ਜਨੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚ ਪੁਥੂਨਂ ਗਣਨਪਥਮਤੀਤਾਨਂ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਪਰਮ੍ਮੁਖਾਨਂ ਨੀਚਧਮ੍ਮਸਮਾਚਾਰਾਨਂ ਜਨਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ, ਪੁਥੁ ਵਾ ਅਯਂ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੋ, ਵਿਸਂਸਟ੍ਠੋ ਸੀਲਸੁਤਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਜਨੋਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ। ਏਵਮੇਤੇਹਿ ''ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ''ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਯੇ ਤੇ –

''ਦੁਵੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ।
ਅਨ੍ਧੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਏਕੋ, ਕਲ੍ਯਾਣੇਕੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ''ਤਿ॥ (ਮਹਾਨਿ॰ ੯੪)। –

ਦ੍ਵੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੁ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਗਹਿਤੋ। **ਇਮਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ** ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ** ਚਤੁਮਹਾਭੂਤਕਾਯੇ ਚਤੁਮਹਾਭੂਤੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇ ਚਤੁਮਹਾਭੂਤਮਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠੇਯ੍ਯ। **ਵਿਰਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਨ

ਰਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਵਿ**ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਆਚਯੋ**ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਿ। **ਅਪਚਯੋ**ਤਿ ਪਰਿਹਾਨਿ। **ਆਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਨਿਕ੍ਖੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਭੇਦੋ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵੁਡ੍ਢਿਹਾਨਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਭੇਦਾ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂਕਾਰਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕੇ ਕਾਯੇ ਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਰੂਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪਂ ਕਰੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਰੂਪਸ੍ਮਿਂ ਗਾਹੋ ਬਲਵਾ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ, ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਰੂਪੇ ਗਾਹਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਰੂਪਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਅਰੂਪੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਂ ਏਵਮਾਹ।

ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਮਨਾਯਤਨਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਗੋਚਰਤਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਚ **ਚਿਤ੍ਤਂ,** ਮਨਨਟ੍ਠੇਨ **ਮਨੋ,** ਵਿਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿ**ਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਸਮਤ੍ਥੋ। **ਅਜ੍ਝੋਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਂ। **ਮਮਾਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਮਮਤ੍ਤੇਨ ਮਮ ਇਦਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਂ। **ਪਰਾਮਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਂ। **ਏਤਂ ਮਮਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਗਾਹੋ, ਤੇਨ ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਂ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਮਾਨਗਾਹੋ, ਤੇਨ ਨਵ ਮਾਨਾ ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹੋ, ਤੇਨ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਗਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਸਮਤ੍ਥੋ।

ਵ**ਰਂ, ਭਿਕ੍ਖ**ਵੇਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਹ? ਪਠਮਞ੍ਹਿ ਤੇਨ ਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਰੂਪਂ ਕਤਂ, ਅਰੂਪਂ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪਂ, ਅਥ ''ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਰੂਪਤੋ ਗਾਹੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਂ ਗਤੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੁਂ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਤਤੋ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। **ਭਿਯ੍ਯੋਪੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਸਤਤੋ ਉਦ੍ਧਮ੍ਪਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ? ਕਿਂ ਅਤਿਰੇਕਵਸ੍ਸਸਤਂ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਂ ਰੂਪਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ? ਨਨੁ ਪਠਮਵਯੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਰੂਪਂ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯਂ, ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਠਮਯਾਮਂ, ਪਠਮਯਾਮੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਂ, ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ? ਤਥਾ ਗਮਨੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ, ਠਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਨਿਸਜ੍ਜਂ, ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਪਵਤ੍ਤਂ ਸਯਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਏਕਇਰਿਯਾਪਥੇਪਿ ਪਾਦਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਤਿਹਰਣਂ, ਅਤਿਹਰਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵੀਤਿਹਰਣਂ, ਵੀਤਿਹਰਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ, ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਨਿਕ੍ਖੇਪਨਂ, ਸਨ੍ਨਿਕ੍ਖੇਪਨੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਓਧਿ ਓਧਿ ਪਬ੍ਬਂ ਪਬ੍ਬਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਤਕਪਾਲੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤਿਲਾ ਵਿਯ ਪਟਪਟਾਯਨ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ। ਯਥਾ ਪਨ ਪਦੀਪਸ੍ਸ ਜਲਤੋ ਜਾਤਾ ਤਂ ਤਂ ਵਟ੍ਟਿਪ੍ਪਦੇਸਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਅਥ ਚ ਪਨ ਪਵੇਣਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਜਲਿਤੋ ਪਦੀਪੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਪਵੇਣਿਵਸੇਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਾਯੋ ਏਵਂ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕੋ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਰਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ ਚ ਦਿਵਸੇ ਚ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਹੇਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਅਞ੍ਞਦੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਚ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਦੇਵ ਦਿਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਅਞ੍ਞਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਚਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਰਿਮਪਵੇਣਿਤੋ ਪਰਿਤ੍ਤਕਂ ਪਵੇਣਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵੇਣਿਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਕਰਤ੍ਤਿਂ ਪਨ ਏਕਦਿਵਸਂ ਵਾ ਏਕਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਠਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਚ੍ਛਰਾਕ੍ਖਣੇ ਅਨੇਕਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਮਿਲਿਨ੍ਦਪਞ੍ਹੇ –

''ਵਾਹਸਤਂ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ , ਵੀਹੀਨਂ, ਅਡ੍ਢਚੂਲਞ੍ਚ ਵਾਹਾ, ਵੀਹਿਸਤ੍ਤਮ੍ਬਣਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਚ ਤੁਮ੍ਬਾ,
ਏਕਚ੍ਛਰਾਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕਾ ਵੀਹੀ ਲਕ੍ਖਂ ਠਪੀਯਮਾਨਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ।

ਪਵਨੇਤਿ ਮਹਾਵਨੇ। **ਤਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਸੋ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਸਾਖਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਂ ਓਤਰਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਵਨੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਤਂ ਤਂ ਸਾਖਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਯੇਵ ਚਰਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਅਰਞ੍ਞਮਹਾਵਨਂ ਵਿਯ ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਵਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਨੇ ਵਿਚਰਣਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ ਆਰਮ੍ਮਣਵਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਚਿਤ੍ਤਂ। ਸਾਖਾਗਹਣਂ ਵਿਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਲੁਬ੍ਭਨਂ। ਯਥਾ ਸੋ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਮਕ੍ਕਟੋ ਤਂ ਤਂ ਸਾਖਂ ਪਹਾਯ ਤਂ ਤਂ ਸਾਖਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਮਿਦਂ ਆਰਮ੍ਮਣਵਨੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਦਾਚਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ, ਕਦਾਚਿ ਅਤੀਤਂ, ਕਦਾਚਿ ਅਨਾਗਤਂ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਾ, ਤਥਾ ਕਦਾਚਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ, ਕਦਾਚਿ ਬਾਹਿਰਂ। ਯਥਾ ਚ ਸੋ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਮਕ੍ਕਟੋ ਸਾਖਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਏਕਂ ਪਨ ਪਣ੍ਣਸਾਖਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਵਨੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਏਕਂ ਓਲੁਬ੍ਭਾਰਮ੍ਮਣਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਏਕਜਾਤਿਯਂ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਰੂਪਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪੇ ਗਾਹੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ, ਅਰੂਪਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਰੂਪੇ।

ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਉਭਯਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੁਕਾਮੋ **ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਤਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ**ਤਿ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਸੀਵਿਸਦਟ੍ਠੂਪਮਾਯ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਪੁਰਿਸੋ ਆਸੀਵਿਸੇਨ ਦਟ੍ਠੋ, ਅਥਸ੍ਸ ਵਿਸਂ ਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਛੇਕੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਮਨਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਰੁਲ਼ੋ, ਉਪਰਿ ਨਾਗੋਤਿ ਮਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸਂ ਉਪਰਿ ਆਰੋਪੇਸਿ। ਸੋ ਯਾਵ ਅਕ੍ਖਿਪ੍ਪਦੇਸਾ ਆਰੁਲ਼੍ਹਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਇਤੋ ਪਰਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਦਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਰਿ ਗਰੁਲ਼ੋ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਾਗੋਤਿ ਮਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣੇ ਧੁਮੇਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਠਪੇਸਿ। ਤਤ੍ਰਸ੍ਸ ਠਿਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਗਦਲੇਪੇਨ ਵਿਸਂ ਨਿਮ੍ਮਥੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਸੁਖੀ ਹੋਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯੇਨਕਾਮਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਤਤ੍ਥ ਆਸੀਵਿਸੇਨ ਦਟ੍ਠਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਵਿਸਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਇਮੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਰੂਪੇ ਅਧਿਮਤ੍ਤਗਾਹਕਾਲੋ, ਛੇਕੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤੋ, ਮਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਵਿਸਸ੍ਸ ਆਰੋਪਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤੇਨ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਰੂਪਤੋ ਗਾਹਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਕਾਲੋ, ਯਾਵ ਅਕ੍ਖਿਪ੍ਪਦੇਸਾ ਆਰੁਲ਼੍ਹਵਿਸਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਅਭਿਰੁਹਿਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਮਨ੍ਤਬਲੇਨ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਠਪਨਂ ਵਿਯ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਰੂਪਤੋ ਗਾਹਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਰੂਪੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਕਾਲੋ। ਦਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਿਸਸ੍ਸ ਅਗਦਲੇਪੇਨ ਨਿਮ੍ਮਥਨਂ ਵਿਯ ਉਭਯਤੋ ਗਾਹਂ ਨੀਹਰਣਤ੍ਥਾਯ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਆਰਦ੍ਧਕਾਲੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਂ ਵਿਰਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ, **ਵਿਰਾਗਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਫਲਂ, **ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ। ਪਠਮਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਅਸ੍ਸੁਤਵਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਸੁਖਵੇਦਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯਂ। **ਫਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਂ। ਨਨੁ ਚ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਸੁਖਵੇਦਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇਨ ਨ ਹੋਤਿ, ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਨ ਜਵਨਵੇਦਨਾਯ ਹੋਤਿ , ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਤਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਤਜ੍ਜਾਤਿਕਂ ਤਸ੍ਸਾਰੁਪ੍ਪਂ, ਤਸ੍ਸ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਿਯ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਸਮੋਧਾਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇਨ ਚੇਵ ਸਮੋਧਾਨੇਨ ਚ, ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਉਣ੍ਹਾਕਾਰੋ। **ਤੇਜੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਚੁਣ੍ਣੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਉਸ੍ਮਾਕਾਰਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਏਤਂ ਵੇਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਰਣੀਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਧੋਅਰਣੀ ਵਿਯ ਵਤ੍ਥੁ, ਉਤ੍ਤਰਾਰਣੀ ਵਿਯ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਂ ਵਿਯ ਫਸ੍ਸੋ, ਉਸ੍ਮਾਧਾਤੁ ਵਿਯ ਵੇਦਨਾ। ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਪੁਤ੍ਤਮਂਸੂਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੩. ਤਤਿਯੇ **ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਹਾਰਾ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵੇਤ੍ਥ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਕਤਰਾਯ ਪਨ ਇਦਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੇਨ। ਭਗਵਤੋ

ਕਿਰ ਮਹਾਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਯਥਾ ਤਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇ ਪੂਰਿਤਦਾਨਪਾਰਮੀਸਞ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਹਿਸ੍ਸ ਯਮਕਮਹਾਮੇਘੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਹੋਘਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਪਾਰਮਿਯੋ ''ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਵਿਯ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਮਹੋਘਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਯਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਤਤੋ ਅਨ੍ਨਪਾਨਯਾਨਵਤ੍ਥਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਾਦਿਹਤ੍ਥਾ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਕਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਕਹਂ ਭਗਵਾ, ਕਹਂ ਦੇਵਦੇਵੋ ਨਰਾਸਭੋ ਪੁਰਿਸਸੀਹੋ''ਤਿ? ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ। ਸਕਟਸਤੇਹਿਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਸਕਟਧੁਰੇਨ ਸਕਟਧੁਰਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚ ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਸਬ੍ਬਂ ਖਨ੍ਧਕੇ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਯਥਾ ਭਗਵਤੋ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਪਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰ-ਪਿਣ੍ਡਪਾਤ-ਸੇਨਾਸਨ-ਗਿਲਾਨ-ਪਚ੍ਚਯ-ਭੇਸਜ੍ਜ-ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਖੋ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੧੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੦)।

> ਤਥਾ ''ਯਾਵਤਾ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ, ਏਤਰਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਵਾ ਗਣੋ ਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਨਾਹਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਅਞ੍ਞਂ ਏਕਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਏਵਂ ਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗਪਤ੍ਤਂ ਯਥਰਿਵਾਯਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੭੬)।

ਸ੍ਵਾਯਂ ਭਗਵਤੋ ਚ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਹਾਨਦੀਨਂ ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਰਹੋਗਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਹਾਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਅਤੀਤਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਨਾਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ । ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹਾਰਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕੇਨ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ?

ਸੋ ਅਦ੍ਦਸ ਏਕਚ੍ਚੇ ਅਧੁਨਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਮਾਨੇ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਮਯਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨ ਨ ਚੀਵਰਾਦਿਹੇਤੁ ਪੂਰਿਤਾ, ਉਤ੍ਤਮਫਲਸ੍ਸ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪੂਰਿਤਾ। ਇਮੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਾ ਨ ਚੀਵਰਾਦਿਹੇਤੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਤੇ ਇਦਾਨਿ ਅਸਾਰਮੇਵ ਸਾਰਂ ਅਨਤ੍ਥਮੇਵ ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਤਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚੇ ਪਠਮਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸ, ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਾਹਾਰਪਰਿਭੋਗੋ ਪਠਮਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾ ਏਵਂ ਕਾਤੁਂ, ਧੁਵਪਟਿਸੇਵਨਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹੇਤਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। ਯਥਾ ਪਨ ਕਥਿਤੇ ਪਠਮਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵਿਯ ਨਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਾਦਾਸਂ ਸਂਵਰਂ ਮਰਿਯਾਦਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਂ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਇਮਾਯ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਇਮਂ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸੂਪਮਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਹਾਰਾ**ਤਿਆਦਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਨ ਆਹਾਰੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ? ਤਤ੍ਥ **ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ**ਤਿ ਜਾਯਾ ਚੇਵ ਪਤਿ ਚ। **ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਟਭਤ੍ਤਸਤ੍ਤੁਮੋਦਕਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ। **ਕਨ੍ਤਾਰਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਨ੍ਤਾਰਭੂਤਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਕਨ੍ਤਾਰੇ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ। **ਕਨ੍ਤਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਰਕਨ੍ਤਾਰਂ ਵਾਲ਼ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਅਮਨੁਸ੍ਸਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਰੁਦਕਕਨ੍ਤਾਰਂ ਅਪ੍ਪਭਕ੍ਖਕਨ੍ਤਾਰਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ। ਤੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਚੋਰਭਯਂ ਅਤ੍ਥਿ , ਤਂ ਚੋਰਕਨ੍ਤਾਰਂ। ਯਤ੍ਥ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਯੋ ਵਾਲ਼ਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਵਾਲ਼ਕਨ੍ਤਾਰਂ। ਯਤ੍ਥ ਬਲਵਾਮੁਖਯਕ੍ਖਿਨਿਆਦੀਨਂ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਸੇਨ ਭਯਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਅਮਨੁਸ੍ਸਕਨ੍ਤਾਰਂ। ਯਤ੍ਥ ਪਾਤੁਂ ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਂ ਵਾ ਉਦਕਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਨਿਰੁਦਕਕਨ੍ਤਾਰਂ। ਯਤ੍ਥ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕਨ੍ਦਮੂਲਾਦਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਅਪ੍ਪਭਕ੍ਖਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਾਮ। ਯਤ੍ਥ ਪਨੇਤਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧਮ੍ਪਿ ਭਯਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਕਨ੍ਤਾਰਮੇਵ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਏਕਾਹਦ੍ਵੀਹਤੀਹਾਦਿਵਸੇਨ

ਨਿਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਤਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਨਿਰੁਦਕਂ ਅਪ੍ਪਭਕ੍ਖਂ ਯੋਜਨਸਤਿਕਕਨ੍ਤਾਰਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਏਵਰੂਪੇ ਕਨ੍ਤਾਰੇ ਮਗ੍ਗੇ। **ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਛਾਤਕਭਯੇਨ ਚੇਵ ਰੋਗਭਯੇਨ ਚ ਰਾਜਭਯੇਨ ਚ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ''ਏਤਂ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵੇ ਰਟ੍ਠੇ ਸੁਖਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ।

ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੋ ਅਥਿਰਸਰੀਰੋ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ। **ਵਲ੍ਲੂਰਞ੍ਚ ਸੋਣ੍ਡਿਕਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਘਨਘਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਲ੍ਲੂਰਂ, ਅਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਿਤਸਿਰਾਨਿਸ੍ਸਿਤਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੂਲਮਂਸਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਪਿਸੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਹਰੇਯ੍ਯੁਂ। **ਕਹਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਪਰਿਦੇਵਨਾਕਾਰੋ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭੂਤਮਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਦ੍ਵੇ ਕਿਰ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਥੇਯ੍ਯੇਨ ਯੋਜਨਸਤਿਕਂ ਕਨ੍ਤਾਰਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਨਿਟ੍ਠਾਸਿ, ਤੇ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਤੁਰਾ ਵਿਰਲਚ੍ਛਾਯਾਯਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਭਰਿਯਂ ਆਹ – ''ਭਦ੍ਦੇ ਇਤੋ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਾਨਿ ਗਾਮੋ ਵਾ ਨਿਗਮੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਤਂ ਪੁਰਿਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿਕਮ੍ਮਂ, ਨ ਦਾਨਿ ਸਕ੍ਕਾ ਤਂ ਮਯਾ ਕਾਤੁਂ, ਏਹਿ ਮਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਮਂਸਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਂ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਤ੍ਥਰਾਹੀ''ਤਿ। ਪੁਨ ਸਾਪਿ ਤਂ ਆਹ – ''ਸਾਮਿ ਮਯਾ ਦਾਨਿ ਯਂ ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਨਾਦਿਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਹਿ ਮਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਮਂਸਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਂ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਤ੍ਥਰਾਹੀ''ਤਿ। ਪੁਨ ਸੋਪਿ ਤਂ ਆਹ – ''ਭਦ੍ਦੇ ਮਾਤੁਗਾਮਮਰਣੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ । ਨ ਹਿ ਮਨ੍ਦੋ ਕੁਮਾਰੋ ਮਾਤਰਾ ਵਿਨਾ ਜੀਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਮਯਂ ਜੀਵਾਮ। ਪੁਨ ਦਾਰਕਂ ਲਭੇਯ੍ਯਾਮ। ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ ਪੁਤ੍ਤਕਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਮਂਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਤ੍ਥਰਾਮਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤਮਾਹ – ''ਤਾਤ, ਪਿਤੁਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ, ਸੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਪਿਤਾ, ''ਮਯਾ 'ਪੁਤ੍ਤਕਂ ਪੋਸੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਦੁਕ੍ਖਮਨੁਭੂਤਂ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਹਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮਾਰੇਤੁਂ, ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ''ਤਾਤ ਮਾਤੁਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿ, ''ਮਯਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿਯਾ ਗੋਵਤਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਦੇਵਤਾਯਾਚਨਾਦੀਹਿਪਿ ਤਾਵ ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਦੁਕ੍ਖਮਨੁਭੂਤਂ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਕੁਚ੍ਛਿਨਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿਯਾ? ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਹਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮਾਰੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤਾਤ, ਪਿਤੁਸਨ੍ਤਿਕਮੇਵ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਸੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮਨ੍ਤਰਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਯੇਵ ਮਤੋ। ਤੇ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਦੇਵਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮਂਸਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ।

ਤੇਸਂ ਸੋ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਾਹਾਰੋ ਨਵਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਟਿਕੂਲਤ੍ਤਾ ਨੇਵ ਦਵਾਯ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਦਾਯ, ਨ ਮਣ੍ਡਨਾਯ, ਨ ਵਿਭੂਸਨਾਯ, ਕੇਵਲਂ ਕਨ੍ਤਾਰਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਤਮੇਹਿ ਨਵਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਟਿਕੂਲੋਤਿ ਚੇ? ਸਜਾਤਿਮਂਸਤਾਯ ਞਾਤਿਮਂਸਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਤਾਯ ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਮਂਸਤਾਯ ਤਰੁਣਮਂਸਤਾਯ ਆਮਕਮਂਸਤਾਯ ਅਭੋਗਮਂਸਤਾਯ ਅਲੋਣਤਾਯ ਅਧੂਪਿਤਤਾਯਾਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਤੇ ਨਵਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਟਿਕੂਲਂ ਤਂ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਂ ਖਾਦਨ੍ਤਾ ਨ ਸਾਰਤ੍ਤਾ ਗਿਦ੍ਧਮਾਨਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੇਯੇਵ ਪਨ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗੇ ਠਿਤਾ ਖਾਦਿਂਸੁ। ਨ ਅਟ੍ਠਿਨ੍ਹਾਰੁਚਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਥੂਲਥੂਲਂ ਵਰਮਂਸਮੇਵ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਹਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਮਂਸਮੇਵ ਪਨ ਖਾਦਿਂਸੁ। ਨ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਕਣ੍ਠਪ੍ਪਮਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਪਨ ਏਕਦਿਵਸਂ ਯਾਪਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਖਾਦਿਂਸੁ। ਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਵਿਗਤਮਚ੍ਛੇਰਮਲੇਨ ਪਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨੇਵ ਚੇਤਸਾ ਖਾਦਿਂਸੁ। ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਿਗਮਂਸਂ ਵਾ ਮੋਰਮਂਸਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਖਾਦਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਮਂਸਭਾਵਂ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤਾਵ ਖਾਦਿਂਸੁ। ਨ ''ਅਹੋ ਵਤ ਮਯਂ ਪੁਨਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਂ ਖਾਦੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਨ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ। ਨ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਨ੍ਤਾਰੇ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਲੋਣਮ੍ਬਿਲਾਦੀਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਅਕਂਸੁ, ਕਨ੍ਤਾਰਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਨ ''ਪੁਰੇ ਮਹਾਜਨੋ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਨਿਖਣਿਂਸੁ, ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਵਾ ਝਾਪਯਿਂਸੁ। ਨ ''ਕੋਚਿ ਅਞ੍ਞੋ ਅਮ੍ਹੇ ਵਿਯ ਏਵਰੂਪਂ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਮਾਨਂ ਵਾ ਦਪ੍ਪਂ ਵਾ ਅਕਂਸੁ, ਨਿਹਤਮਾਨਾ ਪਨ ਨਿਹਤਦਪ੍ਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ। ''ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਅਲੋਣੇਨ ਅਨਮ੍ਬਿਲੇਨ ਅਧੂਪਿਤੇਨ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇਨਾ''ਤਿ ਨ ਹੀਲੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਹੀਲਨਂ ਪਨ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ । ਨ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਭਾਗੋ ਮਯ੍ਹਂ ਭਾਗੋ ਤਵ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਤਿਮਞ੍ਞਿਂਸੁ। ਸਮਗ੍ਗਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ। ਇਮਂ ਨੇਸਂ ਏਵਰੂਪਂ

ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਾਦਿਪਰਿਭੋਗਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੇ ਸਤ੍ਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਨ੍ਤੋ **ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪਿ ਨੁ ਤੇ ਦਵਾਯ ਵਾ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਦਵਾਯ** ਵਾਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੮) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ। **ਕਨ੍ਤਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤਿਣ੍ਣਾਵਸੇਸਸ੍ਸ ਕਨ੍ਤਾਰਸ੍ਸ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਨਵਨ੍ਨਂ ਪਾਟਿਕੂਲ੍ਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਮਂਸਸਦਿਸੋ ਕਤ੍ਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਤਮੇਸਂ ਨਵਨ੍ਨਂ? ਗਮਨਪਾਟਿਕੂਲ੍ਯਤਾਦੀਨਂ। ਗਮਨਪਾਟਿਕੂਲ੍ਯਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋਪਿ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਰਿਯੇਸਨਪਾਟਿਕੂਲ੍ਯਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋਪਿ, ਪਰਿਭੋਗਨਿਧਾਨਆਸਯਪਰਿਪਕ੍ਕਾਪਰਿਪਕ੍ਕਸਮ੍ਮਕ੍ਖਣਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਪਾਟਿਕੂਲ੍ਯਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋਪਿ, ਤਾਨਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਗਮਨਪਾਟਿਕੂਲ੍ਯਤਾਦੀਨਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੯੪) ਆਹਾਰਪਾਟਿਕੂਲ੍ਯਤਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ। ਇਤਿ ਇਮੇਸਂ ਨਵਨ੍ਨਂ ਪਾਟਿਕੂਲ੍ਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸੂਪਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਥਾ ਤੇ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ ਪਾਟਿਕੂਲ੍ਯਂ ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਮਂਸਂ ਖਾਦਨ੍ਤਾ ਨ ਸਾਰਤ੍ਤਾ ਗਿਦ੍ਧਮਾਨਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੇਯੇਵ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗੇ ਠਿਤਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਏਵਂ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਨ ਅਟ੍ਠਿਨ੍ਹਾਰੁਚਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਥੂਲਥੂਲਂ ਵਰਮਂਸਮੇਵ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਹਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵ ਪਨ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਏਵਂ ਸੁਕ੍ਖਭਤ੍ਤਮਨ੍ਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਪਿਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥੇਨ ਅਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਕੇਨ ਵਿਯ ਕੁਕ੍ਕੁਟੇਨ ਵਿਯ ਚ ਓਧਿਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਤਤੋ ਸਪ੍ਪਿਮਂਸਾਦਿਸਂਸਟ੍ਠਵਰਭੋਜਨਂਯੇਵ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਸੀਹੇਨ ਵਿਯ ਸਪਦਾਨਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਨ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਕਣ੍ਠਪ੍ਪਮਾਣਂ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਪਨ ਏਕੇਕਦਿਵਸਂ ਯਾਪਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਏਵਮੇਵ ਆਹਰਹਤ੍ਥਕਾਦਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਿਯ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਉਦਰਾਵਦੇਹਕਂ ਅਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਾ ਆਲੋਪਾਨਂ ਓਕਾਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਵਿਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਪਞ੍ਚਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੋ ''ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੇ ਅਮ੍ਬਿਲੁਗ੍ਗਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਂ ਨ ਆਹਾਰੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ –

''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਚ ਆਲੋਪੇ, ਅਭੁਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਪਿਵੇ।
ਅਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ''ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੯੮੩)।

ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਵਿਗਤਮਲਮਚ੍ਛੇਰੇਨ ਪਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨੇਵ ਚੇਤਸਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਏਵਮੇਵ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਛਰਾਯਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਂ ਸਬ੍ਬਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਉਪਡ੍ਢਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਂ, ਸਚੇ ਗਹਿਤਾਵਸੇਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੇਨੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਨ ''ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਯਂ ਮਿਗਮਂਸਂ ਵਾ ਮੋਰਮਂਸਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਖਾਦਾਮਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਮਂਸਭਾਵਂ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤਾਵ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਏਵਮੇਵ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਖਾਦਾਮਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤੂਪਲਦ੍ਧਿਸਮ੍ਮੋਹਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ 'ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕਕਾਯਂ ਵਡ੍ਢੇਮੀ'ਤਿ, ਕਾਯੋਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ 'ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਮਂ ਵਡ੍ਢੇਤੀ'''ਤਿ, ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੋਹਂ ਪਹਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਸੇਨਾਪਿ ਚੇਸ ਅਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੇਨੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਨ ''ਅਹੋ ਵਤ ਮਯਂ ਪੁਨਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਂ ਖਾਦੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਨ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਏਵਮੇਵ ਪਣੀਤਭੋਜਨਂ ਲਦ੍ਧਾ 'ਅਹੋ ਵਤਾਹਂ ਸ੍ਵੇਪਿ ਪੁਨਦਿਵਸੇਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਲਭੇਯ੍ਯਂ', ਲੂਖਂ ਵਾ ਪਨ ਲਦ੍ਧਾ ''ਹਿਯ੍ਯੋ ਵਿਯ ਮੇ ਅਜ੍ਜ ਪਣੀਤਭੋਜਨਂ ਨ ਲਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਵਾ ਅਨੁਸੋਚਨਂ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੇਨ –

''ਅਤੀਤਂ ਨਾਨੁਸੋਚਾਮਿ, ਨਪ੍ਪਜਪ੍ਪਾਮਿਨਾਗਤਂ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਯਾਪੇਮਿ, ਤੇਨ ਵਣ੍ਣੋ ਪਸੀਦਤੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੯੦) –

ਇਮੰ ਓਵਾਦੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨੇਵ ਯਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਨ ‘‘ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਨ੍ਤਾਰੇ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠੰ ਕਨ੍ਤਾਰੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਲੋਣਮ੍ਬਿਲਾਦੀਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਅਕੰਸੁ, ਕਨ੍ਤਾਰਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਨ ‘‘ਪੁਰੇ ਮਹਾਜਨੋ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਭੂਮਿਯੰ ਵਾ ਨਿਖਣਿੰਸੁ, ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਵਾ ਝਾਪਯਿੰਸੁ, ਏਵਮੇਵ –

‘‘ਅਨ੍ਨਾਨਮਥੋ ਪਾਨਾਨੰ,
ਖਾਦਨੀਯਾਨੰ ਅਥੋਪਿ ਵਤ੍ਥਾਨੰ।
ਲਦ੍ਧਾ ਨ ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਕਯਿਰਾ,
ਨ ਚ ਪਰਿਤ੍ਤਸੇ ਤਾਨਿ ਅਲਭਮਾਨੋ’’ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੯੩੦)। –

ਇਮੰ ਓਵਾਦੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੇਨ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਯੰ ਯੰ ਲਭਤਿ, ਤਤੋ ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਾਪਨਮਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਨ ‘‘ਕੋਚਿ ਅਞ੍ਞੋ ਅਮ੍ਹੇ ਵਿਯ ਏਵਰੂਪੰ ਪੁਤ੍ਤਮੰਸੰ ਖਾਦਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਮਾਨੰ ਵਾ ਦਪ੍ਪੰ ਵਾ ਅਕੰਸੁ, ਨਿਹਤਮਾਨਾ ਪਨ ਨਿਹਤਦਪ੍ਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿੰਸੁ, ਏਵਮੇਵ ਪਣੀਤਭੋਜਨੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਨ ਮਾਨੋ ਵਾ ਦਪ੍ਪੋ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਨਾਯੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚੀਵਰਾਦਿਹੇਤੁ, ਅਰਹਤ੍ਤਹੇਤੁ ਪਨਾਯੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨਿਹਤਮਾਨਦਪ੍ਪੇਨੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਥਾ ਚ ਤੇ ‘‘ਕਿੰ ਇਮਿਨਾ ਅਲੋਣੇਨ ਅਨਮ੍ਬਿਲੇਨ ਅਧੂਪਿਤੇਨ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇਨਾ’’ਤਿ ਹੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਨ ਖਾਦਿੰਸੁ, ਹੀਲ਼ਨੰ ਪਨ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿੰਸੁ, ਏਵਮੇਵ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿੰ ਇਮਿਨਾ ਅਸ੍ਸਗੋਣਭਤ੍ਤਸਦਿਸੇਨ ਲੂਖੇਨ ਨਿਰਸੇਨ, ਸੁਵਾਨਦੋਣਿਯੰ ਤੰ ਪਕ੍ਖਿਪਥਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਵਾ ‘‘ਕੋ ਇਮੰ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਾਕਸੁਨਖਾਦੀਨੰ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਦਾਯਕੰ ਵਾ ਅਹੀਲ਼ੇਨ੍ਤੇਨ –

‘‘ਸ ਪਤ੍ਤਪਾਣਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ, ਅਮੂਗੋ ਮੂਗਸਮ੍ਮਤੋ।
ਅਪ੍ਪੰ ਦਾਨੰ ਨ ਹੀਲ਼ੇਯ੍ਯ, ਦਾਤਾਰੰ ਨਾਵਜਾਨਿਯਾ’’ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੭੧੮)। –

ਇਮੰ ਓਵਾਦੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਨ ‘‘ਤੁਯ੍ਹੰ ਭਾਗੋ, ਮਯ੍ਹੰ ਭਾਗੋ, ਤਵ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਅਤਿਮਞ੍ਞਿੰਸੁ, ਸਮਗ੍ਗਾ ਪਨ, ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿੰਸੁ, ਏਵਮੇਵੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਏਕਚ੍ਚੋ ‘‘ਕੋ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨੰ ਦਸ੍ਸਤਿ ਨਿਕ੍ਕਾਰਣਾ ਉਮ੍ਮਾਰੇਸੁ ਪਕ੍ਖਲਨ੍ਤਾਨੰ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤਾਨੰ ਵਿਜਾਤਮਾਤਾਪਿ ਵੋ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਮਯੰ ਪਨ ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਣੀਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਲਭਾਮਾ’’ਤਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਤਿਮਞ੍ਞਤਿ, ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ –

‘‘ਸੋ ਤੇਨ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਪਰਿਯਾਦਿਣ੍ਣਚਿਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਪੇਸਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤਿਮਞ੍ਞਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੋਘਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯਾ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੧)।

ਏਵੰ ਕਞ੍ਹਿ ਅਨਤਿਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ।

ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇਤਿ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਤਿ ਇਮਾਹਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ। ਕਥੰ? ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ‘‘ਕਬਲੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਨਾਮ ਅਯੰ ਸਵਤ੍ਥੁਕਵਸੇਨ ਓਜਟ੍ਠਮਕਰੂਪੰ ਹੋਤਿ, ਓਜਟ੍ਠਮਕਰੂਪੰ ਕਤ੍ਥ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ? ਜਿਵ੍ਹਾਪਸਾਦੇ, ਜਿਵ੍ਹਾਪਸਾਦੋ ਕਿਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ? ਚਤੁਮਹਾਭੂਤਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। ਇਤਿ ਓਜਟ੍ਠਮਕੰ ਜਿਵ੍ਹਾਪਸਾਦੋ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾਨਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨੀਤਿ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਨਾਮ, ਤੰ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਨਾਮਰੂਪਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਰਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮੰ

ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਨੇਨ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਮੁਖੇਨ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਤਦੇਵ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਨਾਮਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਤੀਣਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਸਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਨੇਨ ਸੋ ਤਿਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਸਮ੍ਮਸਨਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਾਮਰੂਪੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਾਵਕਡ੍ਢਨੇਨ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਜਾਨਤਾ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਸਮ੍ਭਵੋ ਰਾਗੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾ ਏਕਪਰਿਞ੍ਞਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਞ੍ਞਾ ਮੂਲਪਰਿਞ੍ਞਾਤਿ। ਕਤਮਾ **ਏਕਪਰਿਞ੍ਞਾ**? ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਿਵ੍ਹਾਦ੍ਵਾਰੇ ਏਕਰਸਤਣ੍ਹਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਰਾਗੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਸਾਯੇਵ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਰੂਪਰਾਗੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਦ੍ਦਰਾਗਾਦਯੋ। ਇਤਿ ਯਥਾ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਚੋਰਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਮਗ੍ਗੇ ਹਨਤੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਮਗ੍ਗੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੀਸੇ ਛਿਨ੍ਨੇ ਪਞ੍ਚਪਿ ਮਗ੍ਗਾ ਖੇਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਜਿਵ੍ਹਾਦ੍ਵਾਰੇ ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾਯ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਰਾਗੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਂ ਏਕਪਰਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ।

ਕਤਮਾ **ਸਬ੍ਬਪਰਿਞ੍ਞਾ**? ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕਰਾਗੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਕਥਂ? ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਤਾਵਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਓਲੋਕਯਤੋ ਰੂਪਰਾਗੋ ਹੋਤਿ, ਉਣ੍ਹੇ ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਆਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੇ ਪਟਪਟਾਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਰੁਮੁਰੂਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ ਸਦ੍ਦਰਾਗੋ। ਜੀਰਕਾਦਿਵਸਗਨ੍ਧਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਰਾਗੋ, ਸਾਦੁਰਸਵਸੇਨ ਰਸਰਾਗੋ। ਮੁਦੁਭੋਜਨਂ ਫਸ੍ਸਵਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਰਾਗੋ। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਆਹਾਰੇ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਪਰਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ।

ਕਤਮਾ **ਮੂਲਪਰਿਞ੍ਞਾ**? ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕਰਾਗਸ੍ਸ ਹਿ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਮੂਲਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ । ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਤਿਸ੍ਸਭਯੇ ਕਿਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾਨਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਆਹਾਰਮਨ੍ਦਤਾਯ। ਭਯੇ ਪਨ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇ ਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪੋ ਦਾਰਕਾਨਂ ਜਾਤਮਙ੍ਗਲੇਹਿ ਏਕਮਙ੍ਗਲੋ ਅਹੋਸਿ। ਇਤਿ ਮੂਲਭੂਤੇ ਆਹਾਰੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਰਾਗੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਂ ਮੂਲਪਰਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ।

ਨਤ੍ਥਿ ਤਂ ਸਂਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਰਾਗੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਹਾਨੇਕਟ੍ਠਤਾਯ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵਮਯਂ ਦੇਸਨਾ ਯਾਵ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਾ ਕਥਿਤਾ। ''ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਪਨ ਮਾ ਵੋਸਾਨਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂਸੂ''ਤਿ ਏਤੇਸਂਯੇਵ ਰੂਪਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਪਠਮਾਹਾਰੋ (ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ)।

ਦੁਤਿਯੇ **ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਖੁਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸਿਙ੍ਗਮੂਲਾ ਸਕਲਸਰੀਰਤੋ ਉਦ੍ਦਾਲਿਤਚਮ੍ਮਾ ਕਿਂਸੁਕਰਾਸਿਵਣ੍ਣਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਞ੍ਞਂ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਗੋਣਾਦਿਉਪਮਂ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਮਗਾਵੂਪਮਾ ਗਹਿਤਾਤਿ? ਤਿਤਿਕ੍ਖਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ। ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ ਤਿਤਿਕ੍ਖਿਤੁਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੋ ਅਬਲੋ ਦੁਬ੍ਬਲੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸਦਿਸਮੇਵ ਉਪਮਂ ਆਹਰਿ। **ਕੁਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਲਾਕੁਟ੍ਟਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। **ਕੁਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਾ** ਪਾਣਾ ਨਾਮ ਉਣ੍ਣਨਾਭਿਸਰਬੂਮੂਸਿਕਾਦਯੋ। **ਰੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਲਿਙ੍ਗਪਾਣਕਾਦਯੋ। **ਉਦਕਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਸੁਂਸੁਮਾਰਾਦਯੋ। **ਆਕਾਸਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**ਤਿ ਡਂਸਮਕਸਕਾਕਕੁਲਲਾਦਯੋ। **ਖਾਦੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦੇਯ੍ਯੁਂ। ਸਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਤਂ ਤਂਠਾਨਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਮੂਲਿਕਂ ਪਾਣਖਾਦਨਭਯਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨਾ ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨਂ, ਨ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਸਰੀਰਸਮ੍ਬਾਹਨਉਣ੍ਹੋਦਕਾਨਿ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰਮੂਲਕਂ ਕਿਲੇਸਪਾਣਕਖਾਦਨਭਯਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਤੇਭੂਮਕਫਸ੍ਸੇਨ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ ਹੋਤਿ।

ਫਸ੍ਸੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਹਾਰੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇਤਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ। ਇਧਾਪਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਫਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ , ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਸਞ੍ਞਾ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ

ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਤੁਲਨਂ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾ। ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਨ ਨਾਮਰੂਪੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੇ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਇਤਿ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਕਥਿਤਾ। ਦੁਤਿਯਾਹਾਰੋ।

ਤਤਿਯੇ **ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਾਨਂ ਕਾਸੁ। **ਕਾਸੂ**ਤਿ ਰਾਸਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਵਾਟੋਪਿ।

''ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਂ ਅਪਰੇ ਫੁਣਨ੍ਤਿ,
ਨਰਾ ਰੁਦਨ੍ਤਾ ਪਰਿਦਡ੍ਢਗਤ੍ਤਾ।
ਭਯਞ੍ਹਿ ਮਂ ਵਿਨ੍ਦਤਿ ਸੂਤ ਦਿਸ੍ਵਾ,
ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਂ ਮਾਤਲਿ ਦੇਵਸਾਰਥੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੪੬੨)। –

ਏਤ੍ਥ ਰਾਸਿ ''ਕਾਸੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

''ਕਿਨ੍ਨੁ ਸਨ੍ਤਰਮਾਨੋਵ, ਕਾਸੁਂ ਖਨਸਿ ਸਾਰਥੀ''ਤਿ? (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੩)। –

ਏਤ੍ਥ ਆਵਾਟੋ। ਇਧਾਪਿ ਅਯਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਸਾਧਿਕਪੋਰਿਸਾ**ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਪੋਰਿਸਾ ਪਞ੍ਚਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾ। **ਵੀਤਚ੍ਚਿਕਾਨਂ ਵੀਤਧੂਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਜਾਲ਼ਾਯ ਵਾ ਹਿ ਧੂਮੇ ਵਾ ਸਤਿ ਵਾਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਮਹਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਦਭਾਵੇ ਵਾਤਾਭਾਵਤੋ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਮਹਾ ਹੋਤਿ। **ਆਰਕਾਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੂਰੇਯੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁ ਵਿਯ ਹਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਜੀਵਿਤੁਕਾਮੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ। ਦ੍ਵੇ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ ਵਿਯ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। ਤੇਸਂ ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਨਾਨਾਬਾਹਾਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਂ ਉਪਕਡ੍ਢਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕਾਲੋ। ਕਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਆਯੂਹਿਯਮਾਨਮੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਆਕਡ੍ਢਤਿ ਨਾਮ। ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਨਿਦਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਨਿਦਾਨਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇਤਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ। ਪਰਿਞ੍ਞਾਯੋਜਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਫਸ੍ਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ ਭਵਤਣ੍ਹਾ ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾਤਿ ਇਮਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ। ਨ ਹਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨੇ ਫਲਂ ਪਹੀਯਤਿ। ਇਤਿ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰਵਸੇਨਪਿ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਾ ਕਥਿਤਾ। ਤਤਿਯਾਹਾਰੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਆਗੁਚਾਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਚਾਰਿਂ ਦੋਸਕਾਰਕਂ। **ਕਥਂ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕਥਂਭੂਤੋ, ਕਿਂ ਯਾਪੇਤਿ, ਨ ਯਾਪੇਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? **ਤਥੇਵ ਦੇਵ ਜੀਵਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਇਦਾਨਿਪਿ ਤਥੇਵ ਜੀਵਤਿ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਇਧਾਪਿ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਰਾਜਾ ਵਿਯ ਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਆਗੁਚਾਰੀ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ, ਤੀਣਿ ਸਤ੍ਤਿਸਤਾਨਿ ਵਿਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਆਗੁਚਾਰਿਂ ਪੁਰਿਸਂ ''ਤੀਹਿ ਸਤ੍ਤਿਸਤੇਹਿ ਹਨਥਾ''ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਆਣਤ੍ਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਰਞ੍ਞਾ ਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਪੁਥੁਜ੍ਜਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨਕਾਲੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੀਣਿ ਸਤ੍ਤਿਸਤਾਨਿ ਵਿਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਸਤ੍ਤੀਸੁ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਤ੍ਤੀਹਿ ਪਹਟਵਣਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਏਵਮੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤੇ ਵਿਪਾਕਦੁਕ੍ਖਂ ਸਤ੍ਤਿਪਹਟਵਣਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ।

ਪਰਿਵ੍ਵਾਤੇਤਿ ਤੀਹੇਵ ਪਰਿਵ੍ਵਾਹਿ ਪਰਿਵ੍ਵਾਤੇ। ਇਧਾਪਿ ਪਰਿਵ੍ਵਾਯੋਜਨਾ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨਾਮਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪਂ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਰਿਵ੍ਵਾਤੇ ਤਂ ਪਰਿਵ੍ਵਾਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਤਮ੍ਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਸਹੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ। ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰਵਸੇਨਪਿ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਾ ਕਥਿਤਾਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਾਹਾਰੋ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਅਤ੍ਥਿਰਾਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਰਾਗੋ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਲੋਭਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਾਨਿ। ਸੋ ਹਿ ਰਞ੍ਜਨਵਸੇਨ ਰਾਗੋ, ਨਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਨਨ੍ਦੀ, ਤਣ੍ਹਾਯਨਵਸੇਨ ਤਣ੍ਹਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਜਵਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਆਕਡ੍ਢਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਞ੍ਚੇਵ ਵਿਰੂਲ੍ਹਞ੍ਚ। **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਾ ਪੁਰਿਮਪੁਰਿਮਪਦੇ ਏਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਅਤ੍ਥਿ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਵੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਆਯਤਿਵਟ੍ਟਹੇਤੁਕੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਰਜਕਚਿਤ੍ਤਕਾਰਾ ਵਿਯ ਹਿ ਸਹਕਮ੍ਮਸਮ੍ਭਾਰਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਫਲਕਭਿਤ੍ਤਿਦੁਸ੍ਸਪਟਾ ਵਿਯ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਂ। ਯਥਾ ਰਜਕਚਿਤ੍ਤਕਾਰਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਸੁ ਫਲਕਾਦੀਸੁ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਸਸਮ੍ਭਾਰਕਕਮ੍ਮਂ ਭਵੇਸੁ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਅਕੁਸਲੇਨ ਚਿਤ੍ਤਕਾਰੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਂ ਰੂਪਂ ਵਿਰੂਪਂ ਹੋਤਿ ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਿਤਂ ਅਮਨਾਪਂ, ਏਵਮੇਵ ਏਕਚ੍ਚੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਂ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਿਤਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮ੍ਪਿ ਅਮਨਾਪਂ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਕੁਸਲੇਨ ਚਿਤ੍ਤਕਾਰੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਂ ਰੂਪਂ ਸੁਰੂਪਂ ਹੋਤਿ ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਂ ਮਨਾਪਂ, ਏਵਮੇਵ ਏਕਚ੍ਚੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਂ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਂ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਹਾਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰਨਾਮਰੂਪਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਸਨ੍ਧਿ, ਵਿਪਾਕਵਿਧਿਂ ਨਾਮਰੂਪੇਨ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਾਮਰੂਪਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਸਨ੍ਧਿ, ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਞ੍ਚ ਆਯਤਿਭਵਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਸਨ੍ਧੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕੂਟਾਗਾਰਨ੍ਤਿ ਏਕਕਣ੍ਣਿਕਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਅਗਾਰਂ। **ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕਣ੍ਣਿਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਤਸਾਲਾ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਮਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਾ ਕੇਵਲਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ, ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਏਵ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਕਾਯਾਦਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਹਿ ਪਨ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਿਰਿਯਮਤ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਵਿਪਾਕਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਏਵ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਜਾਤਨ੍ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਨਗਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਨਾਮਰੂਪੇ ਖੋ ਸਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਸਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ''ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਾ ਹਿ ਤਤਿਯੋ ਭਵੋ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਨ ਘਟੀਯਤਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਹਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੋਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਅਦਿਟ੍ਠੇਸੁ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਵਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਸਚ੍ਚਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਤੇ ਭਵਉਪਾਦਾਨਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਗੋਧਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਂ ਕੂਪਂ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਗੋਧਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਰਭਾਗਂ ਖਣੇਯ੍ਯ , ਕਸ੍ਮਾ? ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ। ਏਵਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋਪਿ

ਗੋਧੰ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਜਰਾਮਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਅਯੰ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਅਯੰ ਪਚ੍ਚਯੋ’’ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਯਾਵ ਨਾਮਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਚ੍ਚਯੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਤੋ ‘‘ਏਤ੍ਤਕੋ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੋ’’ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇਸਿ, ਪਰਤੋ ਤੁਚ੍ਛਕੂਪਸ੍ਸ ਅਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਦ੍ਵਯੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਦੇਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਸਮ੍ਮਸਨੂਪਗੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ।

ਪਚ੍ਚੁਦਾਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਕਤਮੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਚ੍ਚੁਦਾਵਤ੍ਤਤੀਤਿ? ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਨਾਮਰੂਪੰ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਨਾਮਰੂਪਤੋ ਪਰੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਜਾਯੇਥ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੇ ਹੋਨ੍ਤੇ, ਨਾਮਰੂਪੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੇ ਹੋਨ੍ਤੇ, ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਹੋਨ੍ਤੇਸੁ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਜਾਯੇਥ ਵਾ ਉਪਪਜ੍ਜੇਥ ਵਾ। ਇਤੋ ਹਿ ਪਰੰ ਕਿਮਞ੍ਞੰ ਜਾਯੇਥ ਵਾ ਉਪਪਜ੍ਜੇਥ ਵਾ, ਨਨੁ ਏਤਦੇਵ ਜਾਯਤਿ ਚ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਚਾਤਿ?

ਏਵੰ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਪਰਾਪਰਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧੀਹਿ ਪਞ੍ਚ ਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੰ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤੋ **ਯਦਿਦੰ ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਅਨੁਲੋਮਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਵਸੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪਮੂਲਕੰ ਆਯਤਿਜਰਾਮਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਞ੍ਜਸਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। **ਉਦ੍ਧਾਪਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਤੋ ਉਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਉਦ੍ਧਾਪਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੇਨ ਪਾਕਾਰਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ। **ਰਮਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਦ੍ਵਾਰਾਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਚ ਨਾਨਾਭਣ੍ਡਾਨੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰਮਣੀਯੰ। **ਮਾਪੇਹੀ**ਤਿ ਮਹਾਜਨੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸੰ ਕਾਰੇਹਿ। **ਮਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਾਸੰ ਕਾਰੇਯ੍ਯ। ਕਾਰੇਨ੍ਤੋ ਚ ਪਠਮੰ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਮਨੁਸ੍ਸਕੋਟਿਯੋ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਤਾਵ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਪਰਾਨਿ ਪਞ੍ਚਕੁਲਾਨਿ ਪੇਸੇਯ੍ਯ। ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਤਾਵ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਪਰਾਨਿ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਕੁਲਾਨਿ ਪੇਸੇਯ੍ਯ। ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਤਾਵ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਪਰਾਨਿ ਤਿੰਸ ਕੁਲਾਨਿ ਪੇਸੇਯ੍ਯ। ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਤਾਵ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਪਰੰ ਕੁਲਸਹਸ੍ਸੰ ਪੇਸੇਯ੍ਯ। ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਤਾਵ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਪਰਾਨਿ ਏਕਾਦਸਨਹੁਤਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਪੇਸੇਯ੍ਯ। ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਤਾਵ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਪਰਾਨਿ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਕੁਲਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪੇਸੇਯ੍ਯ। ਪੁਨ ‘‘ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ, ‘‘ਮਹਾਰਾਜ, ਕਿੰ ਵਦੇਸਿ? ਮਹਨ੍ਤੰ ਨਗਰੰ ਅਸਮ੍ਬਾਧੰ, ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕੁਲਾਨਿ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪੂਰੇਤੁੰ, ਭੇਰਿੰ ਪਨ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਨਗਰੰ ਇਮਾਯ ਚ ਇਮਾਯ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤੁਕਾਮਾ, ਯਥਾਸੁਖੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ, ਇਮਞ੍ਚਿਮਞ੍ਚ ਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਨਗਰਸ੍ਸ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣੰ ਲੋਕਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਹਾਰਲਾਭੰ ਘੋਸਾਪੇਥਾ’’ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਏਵੰ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਤਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਗਰਗੁਣਞ੍ਚੇਵ ਪਰਿਹਾਰਲਾਭਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਹਿ ਸਮੋਸਰਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰੰ ਪੂਰੇਯ੍ਯੁੰ। ਤੰ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਅਸ੍ਸ ਫੀਤਞ੍ਚ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਤਦਸ੍ਸ ਨਗਰੰ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇ**ਵ **ਫੀਤਞ੍ਚਾ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧੰ ਸੁਭਿਕ੍ਖੰ। **ਫੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਪੁਪ੍ਫਿਤੰ। **ਬਾਹੁਜਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੂਹਿ ਞਾਤਬ੍ਬੰ, ਬਹੁਜਨਾਨੰ ਹਿਤੰ ਵਾ। ‘‘ਬਹੁਜਨ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਆਕਿਣ੍ਣੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਫੁਟ੍ਠੰ। **ਵੁਡ੍ਢਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਵਿਪੁਲਭਾਵਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤੰ, ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਅਗ੍ਗਨਗਰੰ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦੰ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨੰ – ਅਰਞ੍ਞਪਵਨੇ ਚਰਮਾਨਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਹਿ ਦੀਪਙ੍ਕਰਪਾਦਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਨੁਯਾਤਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੰ ਵਿਯ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੰ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤੰ ਏਕਪਦਿਕਮਗ੍ਗੰ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਮਹਾਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੰ ਵਿਯ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਚਿਣ੍ਣਨ੍ਤੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੰ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗੇਨ

ਗਚ੍ਛਤੋ ਪੁਰਤੋ ਨਗਰਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਦਸ੍ਸਨਂ, ਬਹਿਨਗਰਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੇਨ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਵਾਸਂ ਕਤਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਂ ਸਤ੍ਥਾ ਸਯਮੇਵ ਪਸ੍ਸਿ, ਸਯਂ ਵਾਸਮਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵਾਰਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਚਤੂਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਨਗਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਕਾਲੋ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠਕਾਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਭਣ੍ਡਵਵਤ੍ਥਾਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨ ਪਰੋਪਣ੍ਣਾਸਕੁਸਲਧਮ੍ਮਵਵਤ੍ਥਾਨਕਾਲੋ। ਨਗਰਸ੍ਸ ਅਗਾਰਕਰਣਤ੍ਥਂ ਕੁਲਪਰਿਯੇਸਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸਤ੍ਥੁ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵੇਨੇਯਜਸਤ੍ਤੇ ਵੋਲੋਕਨਕਾਲੋ, ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਯਾਚਿਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਏਕਂ ਮਹਾਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਂ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ ਵਿਯ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਯਾਚਿਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਂ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲੋ, ਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਨਗਰਵਾਸਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਪਹਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਾਰਸਯੋਜਨਮਗ੍ਗਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਇਸਿਪਤਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਕਾਲੋ, ਮਹਾਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੇਨ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਪੁਰਿਸਕੋਟਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵੁਟ੍ਠਕਾਲੋ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤੇਨ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋਟੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲੋ, ਏਵਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਂ ਪਠਮਂ ਆਵਾਸਿਤਂ, ਤਤੋ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਂ ਨਗਰਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨ ਤਾਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚ ਕੁਲਾਨਿ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਕੁਲਸਹਸ੍ਸਪੇਸਨਂ ਵਿਯ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਸਪਮੁਖਾ ਪਞ੍ਚਪਣ੍ਣਾਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ, ਤਿਂਸ ਭਦ੍ਦਵਗ੍ਗਿਯਾ, ਸਹਸ੍ਸਪੁਰਾਣਜਟਿਲਾ, ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਪਮੁਖਾਨਿ ਏਕਾਦਸਪੁਰਿਸਨਹੁਤਾਨਿ, ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਾਨੁਮੋਦਨੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਜਨਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਂ ਪੇਸਿਤਕਾਲੋ, ਅਥ ਤੇਨ ਨਯੇਨ ਨਗਰੇ ਅਪੂਰਿਯਮਾਨੇ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਘੋਸਨਂ ਕੁਲਾਨਂ ਪਰਿਹਾਰਲਾਭਘੋਸਨਂ ਵਿਯ ਚ ਮਾਸਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠ ਦਿਵਸੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਜਾਤਿਕਨ੍ਤਾਰਾਦਿਨਿਤ੍ਥਰਣਾਨਿਸਂਸਸ੍ਸ ਚ ਘੋਸਨਂ, ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਹਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਗਰਸਮੋਸਰਣਂ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਪਰਿਮਾਣਾਨਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮੋਸਰਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਪੁਰਾਣਂ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਪਵਾਰਣਸੁਤ੍ਤੇ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੫) ਅਵਤ੍ਤਮਾਨਕਟ੍ਠੇਨ ''ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਅਵਲ਼ਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ''ਪੁਰਾਣਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਂ ਸਕਲਸਾਸਨਂ। **ਇਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਝਾਨਸ੍ਸਾਦੇਨ ਸਮਿਦ੍ਧਂ ਸੁਭਿਕ੍ਖਂ। **ਫੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਭਰਣੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫਿਤਂ। **ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਂ। **ਬਾਹੁਜਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਜਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। **ਯਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤਂ ਸੁਦੇਸਿਤਂ ਤਥਾਗਤੇਨਾਤਿ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਸਮ੍ਮਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ? ਯਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਸੁਖੁਮਾ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਜਨਪਦੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਹੇਤੁਕਾ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ। ਸਿਨਿਦ੍ਧਾਨਿ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਭੋਜਨਾਨਿ, ਤਾਨਿਸੇਵਤੋ ਜਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਤੇ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਭਗਵਾ ਦੀਘਮਜ੍ਝਿਮੇਸੁ ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੨ ਆਦਯੋ) ਮਹਾਨਿਦਾਨਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੫ ਆਦਯੋ), ਆਨੇਞ੍ਜਸਪ੍ਪਾਯਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੬ ਆਦਯੋ), ਸਂਯੁਤ੍ਤਕੇ ਚੂਲ਼ਨਿਦਾਨਾਦਿਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਗਮ੍ਭੀਰਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਕਥੇਸਿ। **ਸਮ੍ਮਸਥ ਨੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਸਥ ਨੁ। **ਅਨ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਮਸਨਂ। **ਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਸੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਵਸੇਨ ਬ੍ਯਾਕਾਰਾਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਤਥਾ ਅਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰਵਸੇਨ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ।

ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ਦੇਸਨਾ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਨ ਗਤਾ, ਦੇਸਨਾਯ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਗਮਨਤ੍ਥਂ ਏਤਦਵੋਚ। **ਤੇਨਹਾਨਨ੍ਦ, ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਪਦਂ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਹਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਉਪਧਿਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧੁਪਧਿਨਿਦਾਨਂ। ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਉਪਧੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਜਾਯਤਿ। **ਨਿਵਿਸਤੀ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਹਤਿ।

ਯਂ ਖੋ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪਂ ਸਾਤਰੂਪਨ੍ਤਿ ਯਂ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਪਿਯਸਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਮਧੁਰਸਭਾਵਞ੍ਚ। **ਚਕ੍ਖੁਂ ਲੋਕੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਲੋਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਮਮਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਕ੍ਖੁਂ ਆਦਾਸਾਦੀਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਪਞ੍ਚਪਸਾਦਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਿਮਾਨੇ ਉਗ੍ਘਾਟਿਤਮਣਿਸੀਹਪਞ੍ਜਰਂ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਸੋਤਂ ਰਜਤਪਨਾਲ਼ਿਕਂ ਵਿਯ ਪਾਮਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਚ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਤੁਙ੍ਗਨਾਸਾਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਂ ਘਾਨਂ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਹਰਿਤਾਲਵਟ੍ਟਿਂ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਜਿਵ੍ਹਂ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਪਟਲਂ ਵਿਯ ਮੁਦੁਸਿਨਿਦ੍ਧਮਧੁਰਰਸਦਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਕਾਯਂ ਸਾਲਲਟ੍ਠਿਂ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਤੋਰਣਂ ਵਿਯ ਚ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਮਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਮਨੇਨ ਅਸਦਿਸਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ।

ਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖੁਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਿਂਸੁ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਕਲਸ੍ਮਾਪਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਿਂਸੁ। **ਦਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਆਪਾਨੀਯਕਂਸੋ**ਤਿ ਸਰਕਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਪਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਆਪਾਨੀਯੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਪਾਨੀਯੋ ਚ ਸੋ ਕਂਸੋ ਚਾਤਿ ਆਪਾਨੀਯਕਂਸੋ। ਸੁਰਾਮਣ੍ਡਸਰਕਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ‘‘ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਪਨ ਕਂਸੇ ਠਿਤਪਾਨਮੇਵ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਘਮ੍ਮਾਭਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਘਮ੍ਮੇਨ ਅਭਿਤਤ੍ਤੋ। **ਘਮ੍ਮਪਰੇਤੋ**ਤਿ ਘਮ੍ਮੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ, ਅਨੁਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਵਤੋ ਹਿ ਖੋ ਤਂ ਛਾਦੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਪਾਨੀਯਂ ਵਣ੍ਣਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਵਾ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦਯਮਾਨਂ ਠਸ੍ਸਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਆਪਾਨੀਯਕਂਸੋ ਵਿਯ ਹਿ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪਂ ਸਾਤਰੂਪਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਘਮ੍ਮਾਭਿਤਤ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ, ਆਪਾਨੀਯਕਂਸੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪੇਨ ਸਾਤਰੂਪੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਕਜਨੋ, ਆਪਾਨੀਯਕਂਸੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਆਪਾਨਕਮਨੁਸ੍ਸੋ ਵਿਯ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦਿਕੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਿਤਮਨੁਸ੍ਸੋ ਆਪਾਨੀਯਕਂਸੇ ਗੁਣਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਆਚਰਿਯੋ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚ ਕਥੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਆਪਾਨੀਯਕਂਸਮ੍ਹਿ ਗੁਣੇ ਚ ਆਦੀਨਵੇ ਚ ਆਰੋਚਿਤੇ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਿਯਵਣ੍ਣਾਦਿਸਮ੍ਪਦਾਯਮੇਵ ਸਞ੍ਜਾਤਵੇਗੋ ‘‘ਸਚੇ ਮਰਣਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਹਸਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਤਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਮਰਣਂ ਵਾ ਮਰਣਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮੇਵ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ‘‘ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੋਮਨਸ੍ਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਸ੍ਸਾਦੋ, ਆਦੀਨਵੋ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ ਬਹੁ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੋ, ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾ ਕਾਮਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਆਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਕਥੇਤ੍ਵਾ – ‘‘ਸਮਣਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਭਵ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਓਵਦਿਤੋਪਿ ਅਸ੍ਸਾਦਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ‘‘ਸਚੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਆਦੀਨਵੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇ ਅਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਨਿ ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਲੋਕਾਮਿਸਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤੋ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਧਿਚ੍ਛੇਦਨਾਦਿਕਾਲੇ ‘‘ਚੋਰੋ ਅਯ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਇਧੇਵ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਛੇਦਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭੋਤਿ।

ਪਾਨੀਯੇਨ ਵਾ ਵਿਨੇਤੁਨ੍ਤਿ ਸੀਤੇਨ ਵਾਰਿਨਾ ਹਰਿਤੁਂ। **ਦਧਿਮਣ੍ਡਕੇਨਾ**ਤਿ ਦਧਿਮਣ੍ਡਨਮਤ੍ਤੇਨ। **ਭਟ੍ਠਲੋਣਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਸਲੋਣੇਨ ਸਤ੍ਤੁਪਾਨੀਯੇਨ। **ਲੋਣਸੋਵੀਰਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਧਞ੍ਞਫਲਕਲੀਰਾਦੀਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਲੋਣਸੋਵੀਰਕਂ ਨਾਮ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ।

ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਪਨੇਤ੍ਥ – ਘਮ੍ਮਾਭਿਤਤ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਾਲੇ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਆਪਾਨੀਯਕੰਸੰ ਪਹਾਯ ਪਾਨੀਯਾਦੀਹਿ ਪਿਪਾਸਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨੰ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਛਦ੍ਵਾਰਾਦੀਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਾਧਿਗਮੋ, ਪਾਨੀਯਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਨਾਨਿ ਵਿਯ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ, ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਸੁਰਾਪਿਪਾਸਿਤੰ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖਿਨੋ ਯੇਨ ਕਾਮੰ ਗਮਨੰ ਵਿਯ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਚਤੁਮਗ੍ਗਪਾਨੰ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹੰ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਤਪੁਬ੍ਬੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਸੰ ਗਮਨਕਾਲੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਨਲ਼ਕਲਾਪੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਕਿਨ੍ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ‘‘ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਜਾਨਨਤ੍ਥੰ। ਅਪਿਚ ਅਤੀਤੇ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਿੰਸੂਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਇਦਾਨੇਵ ਖੋ ਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਥੇਰੋ ਯਸ੍ਸ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਦੇਵ ਨਾਮਰੂਪੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ । **ਨਲ਼ਕਲਾਪਿਯੋ**ਤਿ ਇਧ ਪਨ ਅਯਕਲਾਪਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪਮੰ ਅਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਾਮਰੂਪਾਨੰ ਅਬਲਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਅਯੰ ਉਪਮਾ ਆਭਤਾ।

ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਕਥਿਤਾ। **ਛਤ੍ਤਿੰਸਾਯ ਵਤ੍ਥੂਹੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਸੁ ਪਦੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਵਸੇਨ ਛਤ੍ਤਿੰਸਾਯ ਕਾਰਣੇਹਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਗੁਣੋ, ਦੁਤਿਯਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਤਤਿਯੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਫਲੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਨਯੇਨ ਦੇਸਨਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਕਥਿਤਾ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿ, ਤਤਿਯੇਨ ਅਸੇਕ੍ਖਭੂਮੀਤਿ। ਸਤ੍ਤਮੰ।

੮. ਕੋਸਮ੍ਬਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵਾ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਪਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਯੰ ਏਸ ਭਣਤਿ, ਤੰ ਭੂਤਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਪਰਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੰ ਕਾਰਣੰ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਏਤ’’ਨ੍ਤਿ ਰੁਚਿਯਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਕੋ ‘‘ਚਿਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਵਂ ਅਨੁਸ੍ਸਵੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਭੂਤਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਯਤੋ ਏਕੰ ਕਾਰਣੰ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਸੋ ‘‘ਅਤ੍ਥੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਆਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਪਰਸ੍ਸ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ ਏਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਾਯਸ੍ਸ ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਨਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਮਤਿ, ਸੋ ‘‘ਅਤ੍ਥੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਪਞ੍ਚਪਿ ਏਤਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਭਾਵਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ, ਆਵੁਸੋ ਮੁਸਿਲ, ਸਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਨਾ ਏਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਵਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ।

ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀਤਿ ਥੇਰੋ ਖੀਣਾਸਵੋ, ਅਹੰ ਪਨ ਖੀਣਾਸਵੋਤਿ ਵਾ ਨ ਵਾਤਿ ਵਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਯੇਵ ਅਹੋਸਿ। **ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਰਦੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਪਵਿਟ੍ਠੰ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਅਵੋਚ? ਸੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਭਵਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਾਮਾਤਿ ਸੇਖੇਹਿਪਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ ਪਞ੍ਹੋ ਏਸ, ਅਯੰ ਪਨ ਥੇਰੋ ਇਮੰ ਥੇਰੰ ਅਸੇਖਭੂਮਿਯਾ ਕਾਰੇਤਿ, ਇਮੰ ਠਾਨੰ ਜਾਨਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਤੰ ਅਵੋਚ।

ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਿਟ੍ਠੰ। **ਨ ਚਮ੍ਹਿ ਅਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਰਹੰ ਨ ਹੋਮੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯੰ ਪਨਸ੍ਸ ਇਦਾਨਿ ‘‘ਭਵਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਞਾਣੰ, ਤੰ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੰ। **ਉਦਪਾਨੇ**ਤਿ ਵੀਸਤਿੰਸਹਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰੇ ਪਾਨੀਯਕੂਪੇ। **ਉਦਕਵਾਰਕੋ**ਤਿ ਉਦਕਉਸ੍ਸਿਞ੍ਚਨਵਾਰਕੋ। **ਉਦਕਨ੍ਤਿ ਹਿ ਖੋ ਞਾਣੰ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੀਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਓਲੋਕਯਤੋ ਏਵਂ ਞਾਣੰ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਨ ਚ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਦਕੰ ਪਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ। ਉਦਪਾਨੇ ਉਦਕਦਸ੍ਸਨੰ ਵਿਯ ਹਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸਨੰ, ਘਮ੍ਮਾਭਿਤਤ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਅਨਾਗਾਮੀ, ਉਦਕਵਾਰਕੋ ਵਿਯ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ, ਯਥਾ ਘਮ੍ਮਾਭਿਤਤ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਉਦਪਾਨੇ ਉਦਕੰ ਪਸ੍ਸਤਿ।

ਏਵਂ ਅਨਾਗਾਮੀ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਾਏਨ ''ਉਪਰਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਯੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਉਦਕਵਾਰਕਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਉਦਕਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਏਵਂ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਉਪਯਨ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯. ਨਵਮੇ **ਉਪਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਦਕਵਡ੍ਢਨਸਮਯੇ ਉਪਰਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਮਹਾਨਦਿਯੋ**ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਯਮੁਨਾਦਿਕਾ ਮਹਾਸਰਿਤਾਯੋ। **ਉਪਯਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਯਾਪੇਤਿ, ਵਡ੍ਢੇਤਿ ਪੂਰੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪਰਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣਨ੍ਤੀ। **ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਉਪਯਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਉਪਰਿ ਯਾਪੇਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਪਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਓਸਰਨ੍ਤੋ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਅਪਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਅਪਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਓਸਰਮਾਨਾ ਉਪਰਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਪਯਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਪਗਚ੍ਛਾਪੇਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਸੁਸਿਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦. ਦਸਮੇ **ਗਰੁਕਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਰੁਕਤੋ। **ਮਾਨਿਤੋ**ਤਿ ਮਨੇਨ ਪਿਯਾਯਿਤੋ। **ਪੂਜਿਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਪੂਜਾਯ ਪੂਜਿਤੋ। **ਅਪਚਿਤੋ**ਤਿ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿਕਰਣੇਨ ਅਪਚਿਤੋ। ਸਤ੍ਥਾਰਞ੍ਹਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਓਤਰਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਅਂਸਕੂਟਤੋ ਸਾਟਕਂ ਅਪਨੇਨ੍ਤਿ, ਆਸਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸੋ ਤੇਹਿ ਅਪਚਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਸੁਸਿਮੋ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਵੇਦਙ੍ਗੇਸੁ ਕੁਸਲੋ ਪਣ੍ਡਿਤਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ। **ਏਹਿ ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਨ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਆਗਮ੍ਮ ਲਾਭਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਜਾਤੋ, ਕਵਿਸੇਟ੍ਠੋ ਪਨੇਸ ਉਤ੍ਤਮਕਵਿਤਾਯ ਸਾਵਕਾਨਂ ਗਨ੍ਥਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਤੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਮ੍ਪਿ ਅਨੁਮੋਦਨਮ੍ਪਿ ਸਰਭਞ੍ਞਮ੍ਪੀਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੇਸਂ ਪਸਨ੍ਨਾ ਲਾਭਂ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਮਯਂ ਯਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਤੋ ਥੋਕਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਮ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਯਂ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮਯਮ੍ਪਿ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਕਥੇਯ੍ਯਾਮ, ਤਤੋ ਏਤੇਹਿ ਲਾਭਿਤਰਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਮ। ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤੇ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਸੁਸਿਮੋ ਪਟਿਬਲੋ''ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ।

ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ, ''ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਹਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਖਿਪ੍ਪਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ? ਤਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਗਰੁ ਤੇਜੁਸ੍ਸਦੋ ਨਿਯਮਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਕਾਲੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬਹੂ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਮਯੇ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ। ਸਾਵਕੇਸੁਪਿਸ੍ਸ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣਮ੍ਹਿ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ, ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਸਮਾਧਿਲਕ੍ਖਣਸ੍ਮਿਂ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰੇਸੁ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੇਸੁ, ਪੁਣ੍ਣੋ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੇਸੁ, ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਨਯਧਰੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ, ਅਯਂ ਪਨ ਆਨਨ੍ਦੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਤਿਪਿਟਕਧਰੋ, ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕਥਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ, ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਵਰਾਨਂ ਲਾਭੀ, ਚਤੂਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪਂ ਗਤੋ ਖਿਪ੍ਪਂ ਧਮ੍ਮਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਸਯਂ ਅਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਯਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਯੇ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ 'ਅਹਂ ਸਤ੍ਥਾ'ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਚਰਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਲਾਭਾਯਪਿ ਪਰਿਸਕ੍ਕੇਯ੍ਯ। ਨ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾਹਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਆਜਾਨਾਮਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਤੇਨਹਾਨਨ੍ਦ, ਸੁਸਿਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਯੇ 'ਅਹਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਸਤ੍ਥਾ'ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋ ਚਰਤਿ, 'ਇਧ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ ਇਚ੍ਛਾਮੀ'ਤਿ ਕਿਰ ਵਦਤਿ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਮਯਿ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਉਦਾਹੁ ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਵਕੇਸੁ, ਉਦਾਹੁ ਮਯ੍ਹਂ ਵਾ ਮਮ

ਸਾਵਕਾਨਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਪਸਨ੍ਨੋ’’ਤਿ? ਅਥਸ੍ਸ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਪਸਾਦਾਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ, ‘‘ਅਯਂ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਧਮ੍ਮਂ ਥੇਨੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਬ੍ਬਜਤਿ। ਇਤਿਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ; ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਕੀਦਿਸਾ’’ਤਿ? ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ‘ਧਮ੍ਮਂ ਥੇਨੇਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਪਨ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੇਨਹਾਨਨ੍ਦ, ਸੁਸਿਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾ’’ਤਿ ਆਹ।

ਅਞ੍ਞਾ ਬਜਾਕਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਨ੍ਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਤੇਮਾਸੇ ਘਟੇਨ੍ਤਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਟਿਲਭਿਂਸੁ। ਤੇ ‘‘ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣਂ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਪਵਾਰਿਤਪਵਾਰਣਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਬਜਾਕਤਾ**ਤਿ ਆਰੋਚਿਤਾ। **ਅਸ੍ਸੋਸੀ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਤਂ ਤਂ ਕਥਂ ਸੁਣਿਤੁਕਾਮੋ। **ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਤਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਅਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਰਮਪ੍ਪਮਾਣਂ ਸਾਰਭੂਤਾ ਆਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠਿ ਮਞ੍ਞੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਵਿਧਂ। **ਇਦ੍ਧਿਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਕੋਟ੍ਠਾਸਂ। **ਆਵਿਭਾਵਂ ਤਿਰੋਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਿਭਾਵਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਰੋਭਾਵਂ, ਤਿਰੋਭਾਵਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਵਿਭਾਵਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਕੁਟ੍ਟਂ। ਇਤਰਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਞ੍ਚ। **ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਬਨ੍ਧਨੇਨ। **ਕਮਥਾ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕੋਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? **ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਯੁਤ੍ਤੋ ਸਕੁਣੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਇਮਸ੍ਸ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਸ੍ਸ, ਇਤੋ ਪਰੇਸਂ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਾਦੀਨਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਨਾਨਯੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਤਿ ਅਙ੍ਗਸਨ੍ਤਤਾਯ ਚੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਸਨ੍ਤਤਾਯ ਚ ਸਨ੍ਤਾ ਆਰੁਪ੍ਪਵਿਮੋਕ੍ਖਾ। **ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਾਮਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਖੋ ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਮਯਂ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕਾ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਾ ਪਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਆਜਾਨੇਯਜਾਸਿ ਵਾ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ ਸੁਸਿਮ, ਨ ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਆਜਾਨੇਯਜਾਸੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ? ਏਵਂ ਕਿਰ ਨੇਸਂ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਮਯਂ ਇਮਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮ, ਦਸਬਲਂ ਪਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ, ਤਂ ਪਠਮਤਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਚਿਣ੍ਣਨ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਂ, ਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ।

ਆਜਾਨੇਯਜਾਸਿ ਵਾਤਿਆਦਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਵਿਨਾਪਿ ਸਮਾਧਿਂ ਏਵਂ ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਸੁਸਿਮ, ਮਗ੍ਗੋ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਨ ਸਮਾਧਿਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੋ, ਨ ਸਮਾਧਿਆਨਿਸਂਸੋ, ਨ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਨੇਸੋ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਨਿਸਂਸੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਨੇਯਜਾਸਿ ਵਾ ਤ੍ਵਂ, ਨ ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਜਾਨੇਯਜਾਸਿ, ਅਥ ਖੋ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣਂ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਪਟਿਵੇਧਭਬ੍ਬਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤੇਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਸੁਸਿਮ? ਰੂਪਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਂ** ਵਾਤਿਆਦਿਮਾਹ? ਤੇ ਪਰਿਵਟ੍ਟਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ ਪਨ ਥੇਰੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਅਨੁਯੋਗਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੋ **ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣਨ੍ਤਿ, ਸੁਸਿਮ, ਪਸ੍ਸਸੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਪਿ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਸੁਸਿਮਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਨਿਜ੍ਝਾਨਕਾਨਂ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਕਟਕਰਣਤ੍ਥਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਨ ਕੇਵਲਂ ਤ੍ਵਮੇਵ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕੋ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋ, ਏਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਰੂਪਾਯੇਵਾਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵਾਤਿ। ਦਸਮਂ।

ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ ਸਤ੍ਤਮੋ।

੮. ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗੋ

੧. ਜਰਾਮਰਣਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੧-੭੨. ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗੇ ਜਰਾਮਰਣਾਦੀਸੁ ਏਕੇਕਪਦਵਸੇਨ ਏਕੇਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਾਦਸ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵਾਤਿ।

ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗੋ ਅਟ੍ਠਮੋ।

੯. ਅਨ੍ਤਰਪੇਯ੍ਯਾਲੰ

੧. ਸਤ੍ਥੁਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੩. ਇਤੋ ਪਰੰ ''ਸਤ੍ਥਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅਨ੍ਤਰਪੇਯ੍ਯਾਲਵਗ੍ਗਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤਥਾ ਤਥਾ ਬੁਜ੍ਝਨਕਾਨੰ ਵੇਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਸਾਵਕੋ ਵਾ, ਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਗ੍ਗਞਾਣੰ ਲਭਤਿ, ਅਯੰ ਸਤ੍ਥਾ ਨਾਮ, ਸੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਰਣੀਯਾ**ਤਿ ਤਿਵਿਧਾਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਯੋਗਾਦੀਸੁ **ਯੋਗੋ**ਤਿ ਪਯੋਗੋ। **ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦੋ। **ਉਸ੍ਸੋਲ਼੍ਹੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਹੰ ਅਧਿਮਤ੍ਤਵੀਰਿਯੰ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨੀ**ਤਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਾ। **ਆਤਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਤਾਪਨਵੀਰਿਯਮੇਵ। **ਸਾਤਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਤਕਿਰਿਯੰ। **ਸਤੀ**ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ। **ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਞਾਣੰ। **ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਭਾਵਨਾਯ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਅਨ੍ਤਰਪੇਯ੍ਯਾਲੋ ਨਵਮੋ।

ਨਿਦਾਨਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਭਿਸਮਯਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਨਖਸਿਖਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੪. ਅਭਿਸਮਯਸੰਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਨਖਸਿਖਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੰਸਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੇ ਨਖਗ੍ਗੇ। ਨਖਸਿਖਾ ਚ ਨਾਮ ਲੋਕਿਯਾਨੰ ਮਹਤੀਪਿ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਪਨ ਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤਕੋਟਿ ਵਿਯ ਸੁਖੁਮਾ। ਕਥੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪੰਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਤਿ? ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਬਲੇਨ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਅਤ੍ਥੰ ਞਾਪੇਤੁਕਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਬਲੇਨ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ। **ਸਤਿਮੰ ਕਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਪੰਸੁੰ ਸਤਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਕਕੋਟ੍ਠਾਸੰ। ਪਰਤੋਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਭਿਸਮੇਤਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਭਿਸਮੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ। **ਪੁਰਿਮੰ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੰ ਪਰਿਯਾਦਿਣ੍ਣੰ ਉਪਨਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਏਤਦੇਵ ਬਹੁਤਰੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਯਦਿਦੰ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਠਮੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਉਪਨਿਧਾਯ, ਞਾਣੇਨ ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਤਮੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਦੁਕ੍ਖੰ ਨਾਮ? ਯੰ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੰ। ਕਤਮੰ ਪਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੰ? ਯੰ ਪਠਮਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਕਤਮੰ ਪਨ ਉਪਨਿਧਾਯ? ਯੰ ਸਤ੍ਤਸੁ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਸੁ ਅਪਾਯੇ ਅਟ੍ਠਮਞ੍ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਵਾਰੇ, ਸਤ੍ਤਸੁ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਮਤਾ**ਤਿ ਇਦਮਸ੍ਸ ਪਰੰ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਹਤ੍ਥਿਯੋ**ਤਿ ਮਹਤੋ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦਕੋ। ਪਠਮੰ।

੨. ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੫. ਦੁਤਿਯੇ **ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ**ਤਿ ਵਾਪੀ। **ਉਬ੍ਬੇਧੇਨਾ**ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾਯ। **ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਸਮਾ। **ਕਾਕਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਤੀਰੇ ਠਿਤੇਨ ਕਾਕੇਨ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੰ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤੁੰ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਸੰਭੇਜ੍ਜਉਦਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੬-੭੭. ਤਤਿਯੇ **ਯਤ੍ਥਿਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮ੍ਭਿਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨੇ ਇਮਾ। **ਸੰਸਨ੍ਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਸਮੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਿ ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ। **ਉਦਕਫੁਸਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੂਨਿ। **ਸੰਭੇਜ੍ਜਉਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਹਿ ਨਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕੰ। ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ।

੫. ਪਥਵੀਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੭੮-੮੪. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਯ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। **ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਪਦਰਟ੍ਠਿਪਮਾਣਾ। **ਗੁਲ਼ਿਕਾ**ਤਿ ਮਤ੍ਤਿਕਗੁਲ਼ਿਕਾ। **ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਠਪੇਯ੍ਯ। ਛਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਨ **ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨੰ ਅਧਿਗਮੋ**ਤਿ ਬਾਹਿਰਕਾਨੰ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਗੁਣਾਧਿਗਮੋ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਅਧਿਗਤਗੁਣਾਨੰ ਸਤਭਾਗਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਭਾਗਮ੍ਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਭਾਗਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਪਞ੍ਚਮਾਦੀਨਿ।

ਅਭਿਸਮਯਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਧਾਤੁਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਨਾਨਤ੍ਤਵਗ੍ਗੋ

੧.ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੫. ਧਾਤੁਸੰਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਸੁਞ੍ਞਤਟ੍ਠਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਧਾਤੂਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨਾਨਾਸਭਾਵੋ **ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤੰ। ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੂ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦੋ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁ, ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ਰੂਪਧਾਤੁ, ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦਵਤ੍ਥੁਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ। ਸੋਤਪਸਾਦੋ ਸੋਤਧਾਤੁ, ਸਦ੍ਦਾਰਮ੍ਮਣੰ ਸਦ੍ਦਧਾਤੁ, ਸੋਤਪਸਾਦਵਤ੍ਥੁਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ। ਘਾਨਪਸਾਦੋ ਘਾਨਧਾਤੁ, ਗਨ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੰ ਗਨ੍ਧਧਾਤੁ, ਘਾਨਪਸਾਦਵਤ੍ਥੁਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਘਾਨਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ। ਜਿਵ੍ਹਾਪਸਾਦੋ ਜਿਵ੍ਹਾਧਾਤੁ, ਰਸਾਰਮ੍ਮਣੰ ਰਸਧਾਤੁ, ਜਿਵ੍ਹਾਪਸਾਦਵਤ੍ਥੁਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ। ਕਾਯਪਸਾਦੋ ਕਾਯਧਾਤੁ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣੰ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਧਾਤੁ, ਕਾਯਪਸਾਦਵਤ੍ਥੁਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਮਨੋਧਾਤੁਯੋ ਮਨੋਧਾਤੁ, ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਤਯੋ ਖਨ੍ਧਾ ਸੁਖੁਮਰੂਪਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੂਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੋਲ਼ਸ ਧਾਤੁਯੋ ਕਾਮਾਵਚਰਾ, ਅਵਸਾਨੇ ਦ੍ਵੇ ਚਤੁਭੂਮਿਕਾਤਿ। ਪਠਮੰ।

੨. ਫਸ੍ਸਨਾਨਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬. ਦੁਤਿਯੇ **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਫਸ੍ਸਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਸਭਾਵੋ ਫਸ੍ਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਠਮਜਵਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਮਨੋਧਾਤੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨੰ ਕਿਰਿਯਾਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਠਮਜਵਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਨੋਫਸ੍ਸਨਾਨਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੭. ਤਤਿਯੇ **ਨੋ ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਮਨੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਠਮਜਵਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਆਵਜ੍ਜਨਕਿਰਿਯਾਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਤਿਯੰ।

੪. ਵੇਦਨਾਨਾਨਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਮਨੋਧਾਤੁਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦ੍ਵਾਰੇ ਵੇਦਨਾ ਵਤ੍ਤੁਂਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਫਾਸੁਕਤ੍ਥੰ ਪਨ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਵੇਦਨਮੇਵ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਆਵਜ੍ਜਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਠਮਜਵਨਵੇਦਨਾ, ਪਠਮਜਵਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਦੁਤਿਯਜਵਨਵੇਦਨਾਤਿ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੫. ਦੁਤਿਯਵੇਦਨਾਨਾਨਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯. ਪਞ੍ਚਮੇ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਵ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤਾਤਿ। ਇਤਿ ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਮਨੋਧਾਤੁੰ ਮਨੋਧਾਤੂਤਿ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨੰ ਮਨੋਧਾਤੂਤਿ ਗਹਿਤੰ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚੇਤਾਨਿ ਤਥਾ ਤਥਾ ਕਥਿਤੇ ਬੁਜ੍ਝਨਕਾਨੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਦੇਸਿਤਾਨਿ। ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਬਾਹਿਰਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦. ਛਟ੍ਠੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਧਾਤੁਯੋ ਕਾਮਾਵਚਰਾ, ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ ਚਤੁਭੂਮਿਕਾਤਿ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਸਞ੍ਞਾਨਾਨਤ੍ਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਰੂਪਧਾਤੂ**ਤਿ ਆਪਾਥੇ ਪਤਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਟਕਵੇਠਨਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ। **ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ। **ਰੂਪਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਾਦੀਹਿ ਤੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। **ਰੂਪਚ੍ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਰੂਪੇ ਛਨ੍ਦਿਕਤਟ੍ਠੇਨ ਛਨ੍ਦੋ। **ਰੂਪਪਰਿਲ਼ਾਹੋ**ਤਿ ਰੂਪੇ ਅਨੁਡਹਨਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ। **ਰੂਪਪਰਿਯੇਸਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਲ਼ਾਹੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਸਮ੍ਭਤ੍ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਯੇਸਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਛਨ੍ਦਾ ਏਕਜਵਨਵਾਰੇਪਿ ਨਾਨਾਜਵਨਵਾਰੇਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਲ਼ਾਹਪਰਿਯੇਸਨਾ ਪਨ ਨਾਨਾਜਵਨਵਾਰੇਯੇਵ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ। **ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਏਵਂ ਰੂਪਾਦਿਨਾਨਾਸਭਾਵਂ ਧਾਤੁਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਦਿਨਾਨਾਸਭਾਵਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਨੋਪਰਿਯੇਸਨਾਨਾਨਤ੍ਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੨. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਨੋ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯੇਸਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਧਮ੍ਮਪਰਿਲ਼ਾਹੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਤਂ ਪਟਿਸੇਧਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨਾਨਂ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਬਾਹਿਰਫਸ੍ਸਨਾਨਤ੍ਤੁਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੯੩-੯੪. ਨਵਮੇ **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸਞ੍ਞਾ। **ਰੂਪਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਤੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। **ਰੂਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਤਦੇਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਫੁਸਮਾਨੋ **ਫਸ੍ਸੋ। ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਤਦੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ ਵੇਦਨਾ। ਛਨ੍ਦਾਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਵ। **ਰੂਪਲਾਭੋ**ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸਹ ਤਣ੍ਹਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ''ਰੂਪਲਾਭੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਨਯੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਯੇਵਾਰਮ੍ਮਣੇ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਪਰੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਰਮ੍ਮਣਮਿਸ੍ਸਕੋ ਹੋਤਿ – ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ ਰੂਪਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਫਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾਤਿ ਇਮੇ ਤਾਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾ ਧੁਵਪਰਿਭੋਗੇ ਨਿਬਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੇ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨਿਬਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਹਿ ਇਟ੍ਠਂ ਕਨ੍ਤਂ ਮਨਾਪਂ ਪਿਯਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪਨ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮਾਨਮ੍ਪਿ ਖੋਭੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਅਮਚ੍ਚਪੁਤ੍ਤੋ ਗਾਮਿਯੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਗਾਮਮਜ੍ਝੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸਮਯੇ ਉਪਾਸਿਕਾ ਨਦਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤਾ ਧਾਤਿਗਣਪਰਿਵੁਤਾ ਗੇਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਦੂਰਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਆਗਨ੍ਤੁਕਮਾਤੁਗਾਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛ, ਭਣੇ ਜਾਨਾਹਿ, ਕਾ ਏਸਾ''ਤਿ ਪੁਰਿਸਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਤੋ, ''ਕਾ ਏਸਾ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਯਥਾਸਭਾਵਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਏਵਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਰਮ੍ਮਣਂ ਖੋਭੇਤਿ । ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਛਨ੍ਦੋ ਰੂਪਛਨ੍ਦੋ ਨਾਮ, ਤਦੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਰੂਪਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਨਾਮ, ਸਹਾਯੇ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸਨਂ ਰੂਪਪਰਿਯੇਸਨਾ ਨਾਮ, ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸਹ ਤਣ੍ਹਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਰੂਪਲਾਭੋ ਨਾਮ।

ਉਰੁਵਲ੍ਲਿਯਵਾਸੀ ਚੂਲ਼ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ – ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਗਵਤਾ ਫਸ੍ਸਵੇਦਨਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇ ਗਹਿਤਾ, ਪਾਲ਼ਿਂ ਪਨ ਪਰਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਞ੍ਞਾ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਰੂਪਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਛਨ੍ਦੋ ਰੂਪਚ੍ਛਨ੍ਦੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਰੂਪਪਰਿਲ਼ਾਹੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਯੇਸਨਾ ਰੂਪਪਰਿਯੇਸਨਾ, ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸਹ ਤਣ੍ਹਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਰੂਪਲਾਭੋ। ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੇ ਪਨ ਫੁਸਨਂ ਫਸ੍ਸੋ, ਅਨੁਭਵਨਂ ਵੇਦਨਾ। ਰੂਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਰੂਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ ਵੇਦਨਾਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ। ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਅਵਿਭੂਤਵਾਰਂ ਨਾਮ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣਞ੍ਹਿ ਸਾਣਿਪਾਕਾਰੇਹਿ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ''ਉਪਡ੍ਢਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਮੇ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਓਲੋਕਯਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਞ੍ਞਾ

ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਯੋ ਰੂਪਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਯੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਚ ਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਫਸ੍ਸਵੇਦਨਾਛਨ੍ਦਾ ਏਕਜਵਨਵਾਰੇਪਿ ਨਾਨਾਜਵਨਵਾਰੇਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਲ਼ਾਹਪਰਿਯੇਸਨਾਲਾਭਾ ਨਾਨਾਜਵਨਵਾਰੇਯੇਵਾਤਿ। ਦਸਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਨਵਮਦਸਮਾਨਿ।

ਨਾਨਤ੍ਤਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

੨. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਤ੍ਤਧਾਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੫. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਆਭਾਧਾਤੂ**ਤਿ ਆਲੋਕਧਾਤੁ। ਆਲੋਕਸ੍ਸਪਿ ਆਲੋਕਕਸਿਣੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸਾਪੀਤਿ ਸਹਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਏਤਂ ਨਾਮਂ। **ਸੁਭਧਾਤੂ**ਤਿ ਸੁਭਕਸਿਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਸਹਾਰਮ੍ਮਣਜ੍ਝਾਨਮੇਵ । ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਮੇਵ **ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਧਾਤੁ**। ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧੋਵ **ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧਧਾਤੁ**। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਕੁਸਲਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਓਕਾਸਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾਤਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਹਿ ਆਲੋਕੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਆਲੋਕੋਪਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇਨ। ਅਨ੍ਧਕਾਰੇਨ ਹਿ ਸੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ ਆਹ। **ਅਸੁਭਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਸੁਭਞ੍ਹਿ ਸੁਭੇਨ, ਸੁਭਞ੍ਚ ਅਸੁਭੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਅਸੁਭੇ ਸਤਿ ਸੁਭਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਰੂਪਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਸਤਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਰੂਪਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਧਾਤੁ**ਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨਿਰੋਧਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਖਨ੍ਧਨਿਰੋਧਞ੍ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਖਨ੍ਧਪਵਤ੍ਤਿਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਨਿਰੋਧੋਵ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਥਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਕਥਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਕੀਦਿਸਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ? **ਸਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇਨ ਸਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। **ਸਙ੍ਖਾਰਾਵਸੇਸਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਸੁਖੁਮਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠਤਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਾਵਸੇਸਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। **ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਨਿਰੋਧੋਵ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਠਮਂ।

੨. ਸਨਿਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੬. ਦੁਤਿਯੇ **ਸਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਮੇਤਂ, ਸਨਿਦਾਨੋ ਸਪਚ੍ਚਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਮਧਾਤੁਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋਪਿ ਕਾਮਧਾਤੁ ਕਾਮਾਵਚਰਧਮ੍ਮਾਪਿ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਮ੍ਪਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਕਾਮਧਾਤੁ? ਕਾਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਅਪ੍ਪਨਾ ਬ੍ਯਪ੍ਪਨਾ ਚੇਤਸੋ ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਾ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਧਾਤੁ। ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਅਵੀਚਿਨਿਰਯਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਤੋ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀ ਦੇਵੇ ਅਨ੍ਤੋਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਤ੍ਥਾਵਚਰਾ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਾ ਰੂਪਾ ਵੇਦਨਾ ਸਞ੍ਞਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਧਾਤੁ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਧਾਤੂ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੧੮੨)।

ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ? ਕਾਮਧਾਤੁਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹਿ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁਵਿਹਿਂਸਾਧਾਤੁਯੋ ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ। ਤਾਸਂ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਵਿਸੁਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਸੇਸਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਧਾਤੂਤਿ ਅਯਂ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਕਥਾ। ਅਯਮਿਧ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਇਮਂ ਕਾਮਧਾਤੁਂ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਕਾਮਸਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਕਾਮਸਞ੍ਞਂ ਪਨ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹੀ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਅਯਾਥਾਵਪਟਿਪਦਂ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ।

ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋਪਿ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁ ਬਜਾਪਾਦੋਪਿ। ਯਥਾਹ –

''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁ? ਬਜਾਪਾਦਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁ। ਦਸਸੁ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਘਾਤੋ ਪਟਿਵਿਰੋਧੋ ਕੋਪੋ ਪਕੋਪੋ...ਪੇ॰... ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੂ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੧੮੨)।

ਇਮਂ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁਂ ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚ ਬਜਾਪਾਦਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਵਿਹਿਂਸਾਧਾਤੁਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋਪਿ ਵਿਹਿਂਸਾਧਾਤੁ ਵਿਹਿਂਸਾਪਿ। ਯਥਾਹ –

''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਵਿਹਿਂਸਾਧਾਤੁ? ਵਿਹਿਂਸਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਹਿਂਸਾਧਾਤੁ। ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਾਣਿਨਾ ਵਾ ਲੇਡ੍ਡੁਨਾ ਵਾ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਤੇ ਵਿਹੇਠੇਤਿ। ਯਾ ਏਵਰੂਪਾ ਹੇਠਨਾ ਵਿਹੇਠਨਾ ਹਿਂਸਨਾ ਵਿਹਿਂਸਨਾ ਰੋਸਨਾ ਪਰੂਪਘਾਤੋ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਹਿਂਸਾਧਾਤੂ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੧੮੨)।

ਇਮਂ ਵਿਹਿਂਸਾਧਾਤੁਂ ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵਿਹਿਂਸਾਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਿਣਦਾਯੇਤਿ ਤਿਣਗਹਨੇ ਅਰਞ੍ਞੇ। **ਅਨਯਬਜਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਵੁਡ੍ਢਿਂ ਵਿਨਾਸਂ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਕ੍ਖਤਿਣਦਾਯੋ ਵਿਯ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਤਿਣੁਕ੍ਕਾ ਵਿਯ ਅਕੁਸਲਸਞ੍ਞਾ, ਤਿਣਕਟ੍ਠਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪਾਣਾ ਵਿਯ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਸੁਕ੍ਖਤਿਣਦਾਯੇ ਠਪਿਤਂ ਤਿਣੁਕ੍ਕਂ ਖਿਪ੍ਪਂ ਵਾਯਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਪਾਣਾ ਅਨਯਬਜਸਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਯੇ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਕੁਸਲਸਞ੍ਞਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤਦਙ੍ਗਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨੇਹਿ ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

ਵਿਸਮਗਤਨ੍ਤਿ ਰਾਗਵਿਸਮਾਦੀਨਿ ਅਨੁਗਤਂ ਅਕੁਸਲਸਞ੍ਞਂ। **ਨ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪਜਹਤੀ**ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸੀਘਂ ਨਪ੍ਪਜਹਤਿ। **ਨ ਵਿਨੋਦੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਨੀਹਰਤਿ। **ਨ ਬਜਨ੍ਤੀਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਭਙ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨਵਸੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨ ਵਿਗਤਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ। **ਨ ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਅਨੁਅਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਨ – ਕਾਰੋ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ।

ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕੋਪਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਯਥਾਹ –

''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁ? ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੂ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੧੮੨)।

ਇਧਾਪਿ ਦੁਵਿਧਾ ਕਥਾ। ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹਿ ਇਤਰਾਪਿ ਦ੍ਵੇ ਧਾਤੁਯੋ ਗਹਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਅਯੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ। ਤਾ ਪਨ ਧਾਤੁਯੋ ਵਿਸੁੰ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬਕੁਸਲਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੂਤਿ ਅਯੰ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ। ਇਮੰ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁੰ ਸਹਜਾਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਞ੍ਞਾਦੀਨਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ।

ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਧਾਤੁੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋਪਿ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਧਾਤੁ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੋਪਿ। ਯਥਾਹ –

''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਧਾਤੁ ? ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ...ਪੇ॰... ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਧਾਤੁ। ਯਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਯਨਾ ਮੇਤ੍ਤਾਯਿਤਤ੍ਤੰ ਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਧਾਤੂ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੧੮੨)।

ਇਮੰ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਧਾਤੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਅਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋਪਿ ਅਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁ ਕਰੁਣਾਪਿ। ਯਥਾਹ –

''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਅਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁ? ਅਵਿਹਿੰਸਾਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ...ਪੇ॰... ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁ। ਯਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਕਰੁਣਾ ਕਰੁਣਾਯਨਾ ਕਰੁਣਾਯਿਤਤ੍ਤੰ ਕਰੁਣਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੂ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੧੮੨)।

ਇਮੰ ਅਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਵਿਹਿੰਸਾਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੭. ਤਤਿਯੇ **ਧਾਤੁੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਧਾਤੂਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਇਧਾਪਿ ''ਕਚ੍ਚਾਨੋ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਓਕਾਸਦਾਨਤ੍ਥੰ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਵ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। **ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਸੂ**ਤਿ ਛਸੁ ਸਤ੍ਥਾਰੇਸੁ। **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਮਯਮਸ੍ਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਤਿ। **ਕਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਹੋਤੀਤਿ? ਸਤ੍ਥਾਰਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਤੇਤਿ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿਯੇਵ।

ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਧਾਤੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਧਾਤੁ ਚ ਨਾਮ ਮਹਤੀ ਧਾਤੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਤਿਂ ਧਾਤੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **ਮਹਤੀ ਖੋ ਏਸਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਹੀਨਂ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਧਾਤੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਹੀਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ। **ਪਣਿਧੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਟ੍ਠਪਨਂ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਵਾ ਮਕ੍ਕਟਾਦਿਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭਾਵਂ ਵਾ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਹੀਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਹੀਨਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਹੀਨੋ ਨਾਮ। **ਹੀਨਾ ਵਾਚਾ**ਤਿ ਯਾ ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਾ, ਸਾਪਿ ਹੀਨਾ। **ਹੀਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋਪਿ ਹੀਨਮੇਵ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਦੇਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਹੀਨਮੇਵ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਪਦਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਉਪਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਟਿਲਾਭੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਚ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੀਨਕੁਲਾਦਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਪਟਿਲਾਭੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਹੀਨਤ੍ਤਿਕਵਸੇਨ। ਕਥਂ? ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਨੀਚਕੁਲੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਹੀਨਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਕੁਲੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਾ, ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਪਣੀਤਾ। ਦ੍ਵਾਦਸਾਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਨਂ ਪਨ ਪਟਿਲਾਭਤੋ ਹੀਨੋ ਪਟਿਲਾਭੋ, ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮੋ, ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਤੋ ਪਣੀਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਹੀਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਸੰਸਨ੍ਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸਮੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨਿਰਨ੍ਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਹੀਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਾ। **ਕਲ੍ਯਾਣਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਜ੍ਝਾਸਯਾ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਚਙ੍ਕਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੯. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਪਸ੍ਸਥ ਨੋ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਥ ਨੁ। **ਸਬ੍ਬੇ ਖੋ ਏਤੇ**ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੯) ਮਹਾਪਞ੍ਞੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਇਤਿ ਨਂ ‘‘ਖਨ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਧਾਤ੍ਵਨ੍ਤਰਂ ਆਯਤਨਨ੍ਤਰਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰਂ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਵ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਸਂ ਪਥਵਿਂ ਪਤ੍ਥਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਿਨੇਰੁਪਾਦਤੋ ਵਾਲਿਕਂ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਿਨੇਰੁਂ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਆਕਾਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਕਥੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਖੋ ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ’’ਤਿ।

ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋਪਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ’’ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਇਤਿ ਨਂ ‘‘ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋਵ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਕਥੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਖੋ ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ’’ਤਿ।

ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋਪਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧੁਤਵਾਦਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ’’ਤਿ ਧੁਤਵਾਦੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਇਤਿ ਨਂ ‘‘ਧੁਤਙ੍ਗਪਰਿਹਾਰਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਸਮੋਧਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਭੇਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਧੁਤਵਾਦਾਵ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਸਂ ਤਥੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਖੋ ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਧੁਤਵਾਦਾ’’ਤਿ।

ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੨) ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਇਤਿ ਨਂ ‘‘ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਵ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਸਂ ਤਥੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਕਥੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਖੋ ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾ’’ਤਿ।

ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਪੁਣ੍ਣੋ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੬) ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਇਤਿ ਨਂ ‘‘ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਗਮ੍ਭੀਰੁਤ੍ਤਾਨਵਿਚਿਤ੍ਰਕਥਾਦੀਸੁ ਤਂ ਤਂ ਆਕਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਵ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਸਂ ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੇਨ ਨਾਮ ਆਦਿਤੋ ਪਰਿਸਂ ਵਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ, ਅਨ੍ਤੇ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਕੂਟਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਂ ਤਂ ਧਮ੍ਮਕਥਾਨਯਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਖੋ ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ’’ਤਿ।

ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਉਪਾਲੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੮) ਵਿਨਯਧਰੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਇਤਿ ਨਂ ‘‘ਗਰੁਕਲਹੁਕਂ ਸਤੇਕਿਚ੍ਛਅਤੇਕਿਚ੍ਛਂ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਵਿਨਯਧਰਾਵ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਸਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਤਥੇਵ ਕਥੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਖੋ ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਨਯਧਰਾ’’ਤਿ।

ਆਨਨ੍ਦੁਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਭਗਵਤਾ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਆਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੩) ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਇਤਿ ਨਂ ''ਦਸਵਿਧਂ ਬਜਵ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਵ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਸਂ ''ਇਦਂ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਏਵਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਕਥੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਬ੍ਬੇ ਖੋ ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ''ਤਿ।

ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਪਨ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ ਇਚ੍ਛਾਪਕਤੋ, ਤੇਨ ਨਂ ''ਕੁਲਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਪਰਿਹਾਰਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਕੋਹਞ੍ਞਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾਵ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਸਂ ਤਂ ਤਂ ਨਿਯਾਮਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਬ੍ਬੇ ਖੋ ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ''ਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤੇ ਅਵਿਦੂਰੇ ਚਙ੍ਕਮਿਂਸੂਤਿ। ''ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਅਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਉਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਆਰਕ੍ਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ। ਅਥ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਕਸ੍ਮਾ ਚਙ੍ਕਮੀਤਿ? ''ਅਕਾਰਕੋ ਅਯਂ, ਯਦਿ ਕਾਰਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਇਧ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਦੋਸਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਨਤ੍ਥਂ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ, ਭਗਵਤੋ ਵਾ ਆਰਕ੍ਖਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੂਪਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੪੧)। ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨ ਸਤ੍ਥਰਿ ਗਾਰਵੇਨ ਆਗਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਭਗਵਾ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਹਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਸਿ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਸਗਾਥਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੦. ਛਟ੍ਠੇ **ਗੂਥੋ ਗੂਥੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤੀ**ਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਰੇ ਜਨਪਦਨ੍ਤਰੇ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤੋਪਿ ਵਣ੍ਣੇਨਪਿ ਗਨ੍ਧੇਨਪਿ ਰਸੇਨਪਿ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤਿ, ਏਕਸਦਿਸੋਵ ਹੋਤਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਨਿਟ੍ਠਉਪਮਾ ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਾਨਂ ਹੀਨਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਸਰਿਕ੍ਖਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਆਹਟਾ, ਖੀਰਾਦਿਵਿਸਿਟ੍ਠੋਪਮਾ ਕਲ੍ਯਾਣਜ੍ਝਾਸਯਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਸਰਿਕ੍ਖਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ।

ਸਂਸਗ੍ਗਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕੇਨ ਤਣ੍ਹਾਸ੍ਨੇਹੇਨ। **ਵਨਥੋ ਜਾਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਨਂ ਜਾਤਂ । **ਅਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਛਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਅਦਸ੍ਸਨੇਨ ਛਿਜ੍ਜਤਿ। **ਸਾਧੁਜੀਵੀ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਜੀਵਿਤਂ ਜੀਵਮਾਨੋ। **ਸਹਾਵਸੇ**ਤਿ ਸਹਵਾਸਂ ਵਸੇਯ੍ਯ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਸਂਸਨ੍ਦਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੧. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੇਹੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਬੁਦ੍ਧੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਸਙ੍ਘੇ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਵਿਰਹਿਤਾ ਨਿਰੋਜਾ ਨਿਰਸਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਓਰਿਮਤੀਰੇ ਠਿਤਾ ਪਾਰਿਮਤੀਰੇਪਿ ਠਿਤੇਹਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਾਯ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਤਾਯ ਏਕਸਦਿਸਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਅਹਿਰਿਕਾ ਭਿਨ੍ਨਮਰਿਯਾਦਾ ਅਲਜ੍ਜਿਪੁਗ੍ਗਲਾ ਅਹਿਰਿਕੇਹਿ, ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪਿਨੋ ਪਾਪਕਿਰਿਯਾਯ ਅਭਾਯਮਾਨਾ ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪੀਹਿ, ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਾ ਸੁਤਵਿਰਹਿਤਾ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੇਹਿ, ਕੁਸੀਤਾ ਆਲਸਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਕੁਸੀਤੇਹਿ, ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਨੋ ਭਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਕਮਂਸਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਿਙ੍ਗਾਲਸਦਿਸਾ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀਹਿ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ ਖਨ੍ਧਾਦਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਿਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞਾ ਤਾਦਿਸੇਹੇਵ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੇਹਿ, ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਪਸੁਤਾ ਸਦ੍ਧੇਹਿ, ਹਿਰਿਮਨਾ ਲਜ੍ਜਿਪੁਗ੍ਗਲਾ ਹਿਰਿਮਨੇਹਿ, ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਿਨੋ ਪਾਪਭੀਰੁਕਾ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੀਹਿ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਸੁਤਧਰਾ ਆਗਮਧਰਾ ਤਨ੍ਤਿਪਾਲਕਾ ਵਂਸਾਨੁਰਕ੍ਖਕਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਹਿ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਰਕ੍ਕਮਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਹਿ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤੀ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤੀਹਿ, ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ ਮਹਾਪਞ੍ਞੇਹਿ ਵਜਿਰੂਪਮਞਾਣੇਹਿ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦੂਰੇ ਠਿਤਾਪਿ ਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਂਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਸਮੇਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮-੧੨. ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਮੂਲਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੨-੧੦੬. ਅਟ੍ਠਮਾਦੀਨਿ ਤੇਯੇਵ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਤਿਕਵਸੇਨ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਮੇ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦਿਮੂਲਕਾ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚ ਤਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨਵਮੇ ਅਹਿਰਿਕਮੂਲਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਦਸਮੇ ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪਮੂਲਕਾ ਤਯੋ, ਏਕਾਦਸਮੇ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਮੂਲਕਾ ਦ੍ਵੇ, ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ ਕੁਸੀਤਮੂਲਕੋ ਏਕੋ ਤਿਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਪਨ੍ਨਰਸ ਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਨ੍ਨਰਸ ਚੇਤੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਤਿਕਪੇਯ੍ਯਾਲੋ ਨਾਮ। ਅਟ੍ਠਮਾਦੀਨਿ।

ਦੁਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੩. ਕਮ੍ਮਪਥਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਅਸਮਾਹਿਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੭-੧੦੮. ਇਤੋ ਪਰੇਸੁ ਪਠਮਂ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦਿਪਞ੍ਚਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ। ਪਠਮੇ ਪਨ ਅਸਮਾਹਿਤਪਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ, ਦੁਤਿਯੇ ਦੁਸ੍ਸੀਲਪਦਂ। ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਬੁਜ੍ਝਨਕਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਹਿ ਏਤਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ **ਅਸਮਾਹਿਤਾ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਰਹਿਤਾ। **ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲਾ। ਪਠਮਦੁਤਿਯਾਨਿ।

੩-੫. ਪਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯-੧੧੧. ਤਤਿਯਂ ਪਞ੍ਚਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ ਬੁਜ੍ਝਨਕਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਸਤ੍ਤਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ, ਪਞ੍ਚਮਂ ਦਸਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਤਤਿਯੇ **ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪ੍ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਯਿਨੋ**ਤਿ ਸੁਰਾਮੇਰਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਜ੍ਜਂ ਯਾਯ ਪਮਾਦਚੇਤਨਾਯ ਪਿਵਨ੍ਤਿ, ਸਾ ''ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪ੍ਪਮਾਦੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪ੍ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਯਿਨੋ। ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਅਸਾਧਾਰਣਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਞ੍ਚਮੇ ਪਾਣਂ ਅਤਿਪਾਤੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਿਨੋ**, ਪਾਣਘਾਤਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯਿਨੋ,** ਪਰਸ੍ਸਹਾਰਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਿਨੋ**। ਮੁਸਾ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ **ਮੁਸਾਵਾਦਿਨੋ** , ਪਰੇਸਂ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਕਂ ਤੁਚ੍ਛਂ ਅਲਿਕਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ**। ਮਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਿਕਾ ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਫਰੁਸਵਾਚਾ**। ਸਮ੍ਫਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਵਚਨਂ ਪਲਪਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਿਨੋ**। ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁਨੋ,** ਪਰਭਣ੍ਡੇ ਲੁਬ੍ਭਨਸੀਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਂ ਪੂਤਿਭੂਤਂ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ**। ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਾਪਿਕਾ ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤਾ ਏਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ,** ਕਮ੍ਮਪਥਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਸੋਭਨਾ ਵਿਞ੍ਞੁਪਸਤ੍ਥਾ ਏਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ,** ਕਮ੍ਮਪਥਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ''ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਮਗ੍ਗਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾਮਤ੍ਤਂ।

ਯੋ ਪਨ ਤੇਸਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਦਸਵਿਧੋ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਣਸ੍ਸ ਅਤਿਪਾਤੋ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ**, ਪਾਣਵਧੋ ਪਾਣਘਾਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਾਣੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਵੋਹਾਰਤੋ ਸਤ੍ਤੋ, ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਪਾਣੇ ਪਾਣਸਞ੍ਞਿਨੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਕਉਪਕ੍ਕਮਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਧਕਚੇਤਨਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ। ਸੋ ਗੁਣਵਿਰਹਿਤੇਸੁ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਦੀਸੁ ਪਾਣੇਸੁ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਪਾਣੇ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਮਹਾਸਰੀਰੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਯੋਗਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ,

ਪਯੋਗਸਮਤ੍ਤੇਪਿ ਵਤ੍ਥੁਮਹਨ੍ਤਤਾਯ। ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਗੁਣੇ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਮਹਾਗੁਣੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਸਰੀਰਗੁਣਾਨਂ ਪਨ ਸਮਭਾਵੇ ਸਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਉਪਕ੍ਕਮਾਨਞ੍ਚ ਮੁਦੁਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਤਿਬ੍ਬਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ਪਾਣੋ, ਪਾਣਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਵਧਕਚਿਤ੍ਤਂ, ਉਪਕ੍ਕਮੋ, ਤੇਨ ਮਰਣਨ੍ਤਿ। ਛ ਪਯੋਗਾ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋ, ਆਣਤ੍ਤਿਕੋ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੋ, ਥਾਵਰੋ, ਵਿਜ੍ਜਾਮਯੋ, ਇਦ੍ਧਿਮਯੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਯਮਾਨੇ ਅਤਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਾਮ, ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਏਵਰੂਪਂ। ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਪਨ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਂ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੭੨) ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਦਾਨਂ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ,** ਪਰਸ੍ਸਹਰਣਂ ਥੇਯ੍ਯਂ ਚੋਰਿਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਯਤ੍ਥ ਪਰੋ ਯਥਾਕਾਮਕਾਰਿਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਦਣ੍ਡਾਰਹੋ ਅਨੁਪਵਜ੍ਜੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞਿਨੋ ਤਦਾਦਾਯਕਉਪਕ੍ਕਮਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਥੇਯ੍ਯਚੇਤਨਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ। ਤਂ ਹੀਨੇ ਪਰਸਨ੍ਤਕੇ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਂ, ਪਣੀਤੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਤ੍ਥੁਪਣੀਤਤਾਯ। ਵਤ੍ਥੁਸਮਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਗੁਣਾਧਿਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ, ਤਂ ਤਂ ਗੁਣਾਧਿਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਤਤੋ ਤਤੋ ਹੀਨਗੁਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਂ।

ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਂ, ਉਪਕ੍ਕਮੋ, ਤੇਨ ਹਰਣਨ੍ਤਿ। ਛ ਪਯੋਗਾ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਦਯੋਵ। ਤੇ ਚ ਖੋ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੋ, ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰੋ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵਹਾਰੋ, ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋ, ਕੁਸਾਵਹਾਰੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਅਵਹਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੨) ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਕਾਮੇਸੂ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਸਮਾਚਾਰੇਸੁ। **ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਨਿਨ੍ਦਿਤੋ ਲਾਮਕਾਚਾਰੋ। ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਪਨ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚੇਤਨਾ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ। ਤਤ੍ਥ **ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਤਾਵ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਭਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਭਗਿਨਿਰਕ੍ਖਿਤਾ ਞਾਤਿਰਕ੍ਖਿਤਾ ਗੋਤ੍ਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ ਸਾਰਕ੍ਖਾ ਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾਤਿ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦਯੋ ਦਸ, ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ ਛਨ੍ਦਵਾਸਿਨੀ ਭੋਗਵਾਸਿਨੀ ਪਟਵਾਸਿਨੀ ਓਦਪਤ੍ਤਕਿਨੀ ਓਭਤਚੁਮ੍ਬਟਾ ਦਾਸੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ ਕਮ੍ਮਕਾਰੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ ਧਜਾਹਟਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਏਤਾ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾਦਯੋ ਦਸਾਤਿ ਵੀਸਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋ। ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਾਰਕ੍ਖਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾਨਂ, ਦਸਨ੍ਨਞ੍ਚ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਅਞ੍ਞੇ ਪੁਰਿਸਾ। ਇਦਂ ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਸੋ ਪਨੇਸ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਰਹਿਤੇ ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨੇ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ – ਅਗਮਨੀਯਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਂ, ਸੇਵਨਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਮਗ੍ਗੇਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਧਿਵਾਸਨਨ੍ਤਿ। ਏਕੋ ਪਯੋਗੋ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋ ਏਵ।

ਮੁਸਾਤਿ ਵਿਸਂਵਾਦਨਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਨਕੋ ਵਚੀਪਯੋਗੋ ਕਾਯਪ੍ਪਯੋਗੋ ਵਾ, ਵਿਸਂਵਾਦਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਪਰਵਿਸਂਵਾਦਨਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ, ਮੁਸਾਵਾਦੋ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਮੁਸਾ**ਤਿ ਅਭੂਤਂ ਅਤਚ੍ਛਂ ਵਤ੍ਥੁ। **ਵਾਦੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭੂਤਤੋ ਤਚ੍ਛਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਂ। ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਪਨ ਅਤਥਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਤਥਤੋ ਪਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਤਥਾਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ ਮੁਸਾਵਾਦੋ। ਸੋ ਯਮਤ੍ਥਂ ਭਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਅਪਿ ਚ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਨਤ੍ਥੀਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਸਕ੍ਖਿਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਕਮ੍ਪਿ ਤੇਲਂ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਂ ਵਾ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਗਾਮੇ ਤੇਲਂ ਨਦੀ ਮਞ੍ਞੇ ਸਨ੍ਦਤੀ’’ਤਿ ਪੂਰਣਕਥਾਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਅਦਿਟ੍ਠਂਯੇਵ ਪਨ ‘‘ਦਿਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ਅਤਥਂ ਵਤ੍ਥੁ, ਵਿਸਂਵਾਦਨਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਜ੍ਜੋ ਵਾਯਾਮੋ, ਪਰਸ੍ਸ ਤਦਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨਨ੍ਤਿ। ਏਕੋ ਪਯੋਗੋ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋਵ। ਸੋ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਪਰਵਿਸਂਵਾਦਕਕਿਰਿਯਾਕਰਣੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਾਯ ਚੇ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਰੋ ਤਮਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਯਂ ਕਿਰਿਯਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਚੇਤਨਾਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਮੁਸਾਵਾਦਕਮ੍ਮੁਨਾ ਬਜ੍ਝਤਿ।

ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਤਿਆਦੀਸੁ ਯਾਯ ਵਾਚਾਯ, ਯਸ੍ਸ ਤਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਹਦਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਭਾਵਂ, ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਸੁਞ੍ਞਭਾਵਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਾ **ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ** । ਯਾਯ ਪਨ ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਮ੍ਪਿ ਫਰੁਸਂ ਕਰੋਤਿ, ਯਾ ਵਾਚਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਫਰੁਸਾ, ਨੇਵ ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ ਨ ਹਦਯਙ੍ਗਮਾ, ਅਯਂ **ਫਰੁਸਵਾਚਾ**। ਯੇਨ ਪਨ ਸਮ੍ਫਂ ਪਲਪਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ, ਸੋ **ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ**। ਤੇਸਂ ਮੂਲਭੂਤਾ ਚੇਤਨਾਪਿ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਦਿਨਾਮਮੇਵ ਲਭਤਿ। ਸਾ ਏਵ ਚ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਭੇਦਾਯ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਕਮਜਤਾਯ ਵਾ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ **ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ**। ਸਾ ਯਸ੍ਸ ਭੇਦਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਗੁਣਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਮਹਾਗੁਣਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ – ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ ਪਰੋ, ਇਤਿ ਇਮੇ ਨਾਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਭੇਦਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾ, ਇਤਿ ਅਹਂ ਪਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋਤਿ ਪਿਯਕਮਜਤਾ ਵਾ, ਤਜ੍ਜੋ ਵਾਯਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਦਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨਨ੍ਤਿ।

ਪਰਸ੍ਸ ਮਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਕਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਏਕਨ੍ਤਫਰੁਸਚੇਤਨਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥਮਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਦਾਰਕੋ ਮਾਤੁ ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਮਾਤਾ ਤਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ, ''ਚਣ੍ਡਾ ਤਂ ਮਹਿਂਸੀ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤੂ''ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਥੇਵ ਅਰਞ੍ਞੇ ਮਹਿਂਸੀ ਉਟ੍ਠਾਸਿ। ਦਾਰਕੋ, ''ਯਂ ਮਮ ਮਾਤਾ ਮੁਖੇਨ ਕਥੇਸਿ, ਤਂ ਮਾ ਹੋਤੁ, ਯਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਤਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਂ ਅਕਾਸਿ। ਮਹਿਂਸੀ ਤਤ੍ਥੇਵ ਬਦ੍ਧਾ ਵਿਯ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਵਂ ਮਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਕੋਪਿ ਪਯੋਗੋ ਚਿਤ੍ਤਸਣ੍ਹਤਾਯ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਹਿ ਕਦਾਚਿ ਪੁਤ੍ਤਕੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ – ''ਚੋਰਾ ਵੋ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ, ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚ ਨੇਸਂ ਉਪਰਿ ਪਤਨ੍ਤਂ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਚ ਕਦਾਚਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ – ''ਕਿਂ ਇਮੇ ਅਹਿਰਿਕਾ ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪਿਨੋ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਨਿਦ੍ਧਮਥ ਨੇ''ਤਿ। ਅਥ ਚ ਨੇਸਂ ਆਗਮਾਧਿਗਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਚਿਤ੍ਤਸਣ੍ਹਤਾਯ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਵਚਨਸਣ੍ਹਤਾਯ ਅਫਰੁਸਵਾਚਾਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਮਾਰਾਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ''ਇਮਂ ਸੁਖਂ ਸਯਾਪੇਥਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਫਰੁਸਵਾਚਾ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਫਰੁਸਤਾਯ ਪਨੇਸਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾਵ। ਸਾ ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਗੁਣਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਮਹਾਗੁਣਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਤਯੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ – ਅਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬੋ ਪਰੋ, ਕੁਪਿਤਚਿਤ੍ਤਂ, ਅਕ੍ਕੋਸਨਾਤਿ।

ਅਨਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਪਿਕਾ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਅਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ। ਸੋ ਆਸੇਵਨਮਨ੍ਦਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਆਸੇਵਨਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ – ਭਾਰਤਯੁਦ੍ਧ-ਸੀਤਾਹਰਣਾਦਿ-ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਥਾ-ਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾ, ਤਥਾਰੂਪੀਕਥਾਕਥਨਞ੍ਚਾਤਿ।

ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ **ਅਭਿਜ੍ਝਾ**। ਪਰਭਣ੍ਡਾਭਿਮੁਖੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾ ''ਅਹੋ ਵਤਿਦਂ ਮਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਭਣ੍ਡਾਭਿਜ੍ਝਾਯਨਲਕ੍ਖਣਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ ਚ। ਤਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਪਰਭਣ੍ਡਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨਞ੍ਚ। ਪਰਭਣ੍ਡਵਤ੍ਥੁਕੇ ਹਿ ਲੋਭੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਤਾਵ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ਨ ''ਅਹੋ ਵਤਿਦਂ ਮਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮੇਤੀਤਿ।

ਹਿਤਸੁਖਂ ਬਜਾਪਾਦਯਤੀਤਿ, **ਬਜਾਪਾਦੋ**। ਸੋ ਪਰਵਿਨਾਸਾਯ ਮਨੋਪਦੋਸਲਕ੍ਖਣੋ। ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਪਰਸਤ੍ਤੋ ਚ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਨਾਸਚਿਨ੍ਤਾ। ਪਰਸਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਕੇ ਹਿ ਕੋਧੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਤਾਵ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ਨ ''ਅਹੋ ਵਤਾਯਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜੇਯਜ ਵਿਨਸ੍ਸੇਯਜਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ।

ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗਹਣਾਭਾਵੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ**। ਸਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣਾ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ ਚ। ਅਪਿ ਚ ਅਨਿਯਤਾ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਨਿਯਤਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ – ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਚ ਗਹਿਤਾਕਾਰਵਿਪਰੀਤਤਾ ਯਥਾ ਚ ਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਥਾਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ।

ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵੇਦਨਾਤੋ ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਚੇਤਨਾਧਮ੍ਮਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ। **ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਮੂਲਾਨਿ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਬ੍ਯਾਪਾਦਾ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਚੇਵ ਮੂਲਾਨਿ ਚ। ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਹਿ ਮੂਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਲੋਭੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ ਹੋਤਿ, ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਦੋਸੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ।

ਆਰਮ੍ਮਣਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋਵ, ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ, ਤਥਾ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ। ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾਵ। ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ, ਤਥਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾ। ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋਵ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਾ।

ਵੇਦਨਾਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੋ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਰਾਜਾਨੋ ਚੋਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਸਮਾਨਾਪਿ ''ਗਚ੍ਛਥ ਨਂ ਘਾਤੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾ ਪਨ ਨੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਤਿਵੇਦਨਂ, ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਸੁਖਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਵੇਦਨੋ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਤਿਵੇਦਨੋ, ਤਥਾ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ, ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਤਿਵੇਦਨੋ, ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਸੁਖਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਾ, ਤਥਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੋ।

ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ, ਤਥਾ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਚ। ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ, ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਮੋਹਵਸੇਨ ਏਕਮੂਲਾ, ਤਥਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾਤਿ।

ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾਤਿਆਦੀਸੁ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾ ਏਵ। ਯਾਯ ਪਨ ਵਿਰਤਿਯਾ ਏਤੇ ਪਟਿਵਿਰਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਭੇਦਤੋ ਤਿਵਿਧਾ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤਿ ਸਮਾਦਾਨਵਿਰਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਰਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਵਯਬਾਹੁਸਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਵਰੂਪਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਵਿਰਤਿ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ **ਚਕ੍ਕਨਉਪਾਸਕਸ੍ਸ** ਵਿਯ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਦਹਰਕਾਲੇਯੇਵ ਮਾਤੁ ਰੋਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਵੇਜ੍ਜੇਨ ਚ ''ਅਲ੍ਲਸਸਕਮਂਸਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤੋ ਚਕ੍ਕਨਸ੍ਸ ਭਾਤਾ ''ਗਚ੍ਛ ਤਾਤ ਖੇਤ੍ਤਂ ਆਹਿਣ੍ਡਾਹੀ''ਤਿ ਚਕ੍ਕਨਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਏਕੋ ਸਸੋ ਤਰੁਣਸਸ੍ਸਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਆਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਧਾਵਨ੍ਤੋ ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਬਦ੍ਧੋ ''ਕਿਰਿ ਕਿਰੀ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ । ਚਕ੍ਕਨੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਮਾਤੁ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ। ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਨ ਮੇਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ, ਯ੍ਵਾਹਂ ਮਾਤੁ ਜੀਵਿਤਕਾਰਣਾ ਪਰਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ''ਗਚ੍ਛ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਿਣੋਦਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਭਾਤਰਾ ਚ ''ਕਿਂ ਤਾਤ ਸਸੋ ਲਦ੍ਧੋ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਭਾਤਾ ਪਰਿਭਾਸਿ। ਸੋ ਮਾਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਯਤੋਹਂ ਜਾਤੋ , ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਾ''ਤਿ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਚਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਅਰੋਗਾ ਅਹੋਸਿ।

ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਮਾਦਾਨੇ ਚ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਵਿਰਤਿ **ਸਮਾਦਾਨਵਿਰਤੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, **ਉਤ੍ਤਰਵਡ੍ਢਮਾਨਪਬ੍ਬਤਵਾਸੀਉਪਾਸਕਸ੍ਸ** ਵਿਯ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਮ੍ਬਰਿਯਵਿਹਾਰਵਾਸੀਪਿਙ੍ਗਲਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕਸਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਗੋਣੋ ਨਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਤਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਰਵਡ੍ਢਮਾਨਪਬ੍ਬਤਂ ਆਰੁਹਿ, ਤਤ੍ਰ ਨਂ ਮਹਾਸਪ੍ਪੋ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਾਯ ਤਿਖਿਣਾਯ ਵਾਸਿਯਾ ਸੀਸਂ

ਛਿਨ੍ਦਾਮੀ''ਤਿ। ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਨ ਮੇਤੰ ਪਤਿਰੂਪੰ, ਯ੍ਵਾਹੰ ਭਾਵਨੀਯਸ੍ਸ ਗਰੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਯਾਵਤਤਿਯੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ – ''ਜੀਵਿਤੰ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮਿ, ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਅੰਸੇ ਠਪਿਤੰ ਤਿਖਿਣਦਣ੍ਡਵਾਸਿੰ ਅਰਞ੍ਞੇ ਛਡ੍ਡੇਸਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਮਹਾਵਾਲ਼ੋ ਨੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸੀਤਿ।

ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਵਿਰਤਿ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਰਤੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਯਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਾਣੰ ਘਾਤੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ।

ਯਥਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾਨੰ, ਏਵੰ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਨੰ ਧਮ੍ਮਤੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵੇਦਨਾਤੋ ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਚੇਤਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ, ਅਨ੍ਤੇ ਤਯੋ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ।

ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਏਵ, ਨ ਮੂਲਾਨਿ, ਅਨ੍ਤੇ ਤਯੋ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਚੇਵ ਮੂਲਾਨਿ ਚ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਹਿ ਮੂਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਲੋਭੋ ਕੁਸਲਮੂਲੰ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਅਦੋਸੋ ਕੁਸਲਮੂਲੰ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਮੋਹੋ ਕੁਸਲਮੂਲੰ।

ਆਰਮ੍ਮਣਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨੰ। ਆਰਮ੍ਮਣਾਨੇਵ ਏਤੇਸੰ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ। ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਤੋਯੇਵ ਹਿ ਵਿਰਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਤਿ, ਏਵੰ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਪੇਤੇ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਾਨਿ ਪਜਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵੇਦਨਾਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸੁਖਵੇਦਨਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨਾ ਵਾ। ਕੁਸਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਲੋਭਅਦੋਸਅਮੋਹਵਸੇਨ ਤਿਮੂਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾ ਹੋਤਿ, ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਏਕਮੂਲਾ। ਅਲੋਭੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੂਲੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਲੋਭਅਦੋਸਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾਵਾਤਿ। ਤਤਿਯਾਦੀਨਿ।

੬. ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੨. ਛਟ੍ਠੰ ਅਟ੍ਠਮਗ੍ਗਙ੍ਗਵਸੇਨ ਬੁਜ੍ਝਨਕਾਨੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਦਸਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੩. ਸਤ੍ਤਮੰ ਦਸਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਸਮ੍ਮਤ੍ਤਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ **ਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣਿਨੋ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਨੋ**ਤਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਵਿਮੁਤ੍ਤਿਨੋ ਕੁਸਲਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। **ਸਮ੍ਮਾਞਾਣਿਨੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ। **ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਨੋ**ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾਯ ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ। ਸਤ੍ਤਮੰ।

ਕਮ੍ਮਪਥਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਵਗ੍ਗੋ

੧. ਚਤੁਧਾਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੪. ਚਤੁਤ੍ਥਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਪਥਵੀਧਾਤੂ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਧਾਤੁ। **ਆਪੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਆਬਨ੍ਧਨਧਾਤੁ। **ਤੇਜੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਪਰਿਪਾਚਨਧਾਤੁ। **ਵਾਯੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨਧਾਤੁ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਵੀਸਤਿਕੋਟ੍ਠਾਸਾਦਿਵਸੇਨ ਏਤਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਪਠਮੰ।

੨. ਪੁਬ੍ਬੇਸਮ੍ਬੋਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੫. ਦੁਤਿਯੇ **ਅਯੰ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਅਸ੍ਸਾਦੋ**ਤਿ ਅਯੰ ਪਥਵੀਧਾਤੁਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਸ੍ਸਾਦੋ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਕਾਯੰ ਅਬ੍ਭੁਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਉਦਰੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ, ''ਇਧ ਮੇ ਅਙ੍ਗੁਲੰ ਪਵੇਸਿਤੁੰ ਵਾਯਮਥਾ''ਤਿ ਵਾ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ, ''ਇਮੰ ਨਾਮੇਤੁੰ ਵਾਯਮਥਾ''ਤਿ ਵਾ ਵਦਤਿ, ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਨਿਚ੍ਚਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਾਕਾਰੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਾਕਾਰੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਸਭਾਵਵਿਗਮਾਕਾਰੇਨ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ। **ਅਯੰ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਆਦੀਨਵੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਸਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ, ਅਯਮਾਕਾਰੋ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਆਦੀਨਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਨਯੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਗਮ੍ਮ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਵਿਨੀਯਤਿ ਚੇਵ ਪਹੀਯਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਸ੍ਸਾ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ।

ਅਯੰ ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ ਅਸ੍ਸਾਦੋਤਿ ਅਯੰ ਆਪੋਧਾਤੁਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਸ੍ਸਾਦੋ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਅਞ੍ਞੰ ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ ਉਪਦ੍ਦੁਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਕਿੰ ਅਯੰ ਨਿਪਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ ਚੇਵ ਪਵਿਸਤਿ ਚ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੇਦਤਿਨ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੰ ਪੀਲ਼ੇਤਬ੍ਬਤਾਕਾਰੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਨੁਮੋਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਲਵਣ੍ਟੰ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਮਯੰ ਪਨ ਸਾਯੰ ਨਿਪਨ੍ਨਾ ਪਾਤੋਵ ਉਟ੍ਠਹਾਮ, ਮਾਸਪੁਣ੍ਣਘਟੋ ਵਿਯ ਨੋ ਸਰੀਰੰ, ਮਹਾਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਸੇਦਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਸਨਿਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨੰ ਸਰੀਰੇ ਉਸੁਮਾਕਾਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਯੰ ਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ ਅਸ੍ਸਾਦੋਤਿ ਅਯੰ ਤੇਜੋਧਾਤੁਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਸ੍ਸਾਦੋ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਸੀਤਗਹਣਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਕਿੰ ਇਮੇ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਖਜ੍ਜਮਤ੍ਤੰ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤ੍ਵਾ ਥਦ੍ਧਕੁਚ੍ਛਿਨੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਅਙ੍ਗਾਰਕਟਾਹੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ, ਫੁਸਿਤਮਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਸਰੀਰੇ ਪਤਿਤੇਸੁ ਅਙ੍ਗਾਰਕਟਾਹੰ ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾਵ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ? ਮਯੰ ਪਨ ਅਤਿਥਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਮੰਸੰ ਵਾ ਪੂਵੰ ਵਾ ਖਾਦਾਮ, ਕੁਚ੍ਛਿਪੂਰੰ ਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਾਮ, ਤਾਵਦੇਵ ਨੋ ਸਬ੍ਬੰ ਫੇਣਪਿਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਵਿਲੀਯਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਸਰੀਰੇ ਸੀਤਾਨੁਦਹਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਯੰ ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾ ਅਸ੍ਸਾਦੋਤਿ ਅਯੰ ਵਾਯੋਧਾਤੁਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਸ੍ਸਾਦੋ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾਤਭੀਰੁਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਇਮੇਸੰ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਮੋਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨੰ ਸਰੀਰੰ ਵਾਤੋ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਗਤਾਨੰ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ ਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਪਿਟ੍ਠਿ ਰੁਜ੍ਜਤਿ, ਕੁਚ੍ਛਿਵਾਤਸੀਸਵਾਤਕਣ੍ਣਵਾਤਾਦੀਹਿ ਨਿਚ੍ਚੁਪਦ੍ਦੁਤਾ ਤੇਲਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਵਾਤਭੇਸਜ੍ਜਾਨੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਨ ਮਹਾਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕਦਿਵਸੇਨੇਵ ਦਸ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਸੰਸੀਦਨਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਰੁਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ, ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾ ਹਿ ਏਤਾ ਧਾਤੁਯੋ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ।

ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣੇਨ ਅਞ੍ਞਾਸਿੰ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਵਿਰਹਿਤੰ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠੰ ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਬੋਧਿੰ, ਅਥ ਵਾ ਪਸਤ੍ਥੰ ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਬੋਧਿੰ। **ਬੋਧੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਮਗ੍ਗੋਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ। ''ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧; ਉਦਾ॰ ੧) ਚ ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਬੋਧਿੰ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਗਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫) ਚ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਹਿ ਰੁਕ੍ਖੋ ਬੋਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੧) ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਗ੍ਗੋ। ''ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਬੋਧਿੰ ਵਰਭੂਰਿਮੇਧਸੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੧੭) ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ। ''ਪਤ੍ਵਾਨ ਬੋਧਿੰ ਅਮਤੰ ਅਸਙ੍ਖਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਇਧ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਬੋਧਿ ਹੋਤਿ, ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸਬ੍ਬਗੁਣਦਾਯਕਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਮੇਵ ਦੇਤਿ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਮੇਵ ਦੇਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਤਿ ਅਭਿਸੇਕੋ ਵਿਯ ਰਞ੍ਞੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਸ੍ਸਰਿਯਭਾਵਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਬੋਧਿ ਨ ਹੋਤਿ।

ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਪਚ੍ਚਞ੍ਞਾਸਿਨ੍ਤਿ ''ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹਂ ਪਤ੍ਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਜਾਨਿਂ। **ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਅਧਿਗਤਗੁਣਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਞ੍ਚ ਮੇ ਉਦਪਾਦਿ। **ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਮੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਕਾਰਣਤੋ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ। ਸਾ ਹਿ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪੁਨ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਤਾਯ ਕਾਰਣਤੋਪਿ ਅਕੁਪ੍ਪਾ, ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋਪਿ ਅਕੁਪ੍ਪਾ। **ਅਨ੍ਤਿਮਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਾ। **ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞੋ ਭਵੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ। ਕਥਂ? ਚਤੂਸੁ ਹਿ ਧਾਤੂਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦੋ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਆਦੀਨਵੋ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ, ਨਿਰੋਧਪ੍ਪਜਾਨਨੋ ਮਗ੍ਗੋ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨਪਿ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਯਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੁਖਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ, ਅਯਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਅਸ੍ਸਾਦੋਤਿ ਪਹਾਨਪਟਿਵੇਧੋ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ। ਯਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ, ਅਯਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ, ਆਦੀਨਵੋਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੋ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ। ਯੋ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਨਯੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਇਦਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਨਿਸ੍ਸਰਣਨ੍ਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਟਿਵੇਧੋ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ। ਯਾ ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਵਾਚਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਆਜੀਵੋ ਵਾਯਾਮੋ ਸਤਿ ਸਮਾਧਿ, ਅਯਂ ਭਾਵਨਾਪਟਿਵੇਧੋ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਅਚਰਿਂਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬. ਤਤਿਯੇ **ਅਚਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਚਾਰੇਨ ਅਚਰਿਂ, ਅਨੁਭਵਨਚਾਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਾਵਤਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੋ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਨੋਚੇਦਂਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੭. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਨਿਸ੍ਸਟਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਸੇਧੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ''ਨ ਨਿਸ੍ਸਟਾ, ਨ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਵਿਮਰਿਯਾਦਿਕਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਿਂਸੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਦੁਤਿਯਨਯੇ **ਵਿਮਰਿਯਾਦਿਕਤੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਮ੍ਮਰਿਯਾਦਿਕਤੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧਾ ਮਰਿਯਾਦਾ ਕਿਲੇਸਮਰਿਯਾਦਾ ਵਟ੍ਟਮਰਿਯਾਦਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਾ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਨਾ, ਉਪਡ੍ਢਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ, ਵਟ੍ਟਂ ਵਾ ਪਨ ਉਪਡ੍ਢਂ ਪਹੀਨਂ, ਉਪਡ੍ਢਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੇ ਵਾ ਵਟ੍ਟਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਿਮਰਿਯਾਦਿਕਤਂ, ਅਪ੍ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੇ ਵਾ ਵਟ੍ਟਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨ ਵਿਮਰਿਯਾਦਿਕਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਉਭਯਸ੍ਸਾਪਿ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ''ਵਿਮਰਿਯਾਦਿਕਤੇਨ ਚੇਤਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਰਿਯਾਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਰਿਯਾਦੇਨ ਚੇਤਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਇਮੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚਤੁਸਚ੍ਚਮੇਵ ਕਥਿਤਂ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੮. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਤਕਾਰੋ ਵਿਯ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਾ। **ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਤਿਤਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਨੁਪਤਿਤਾ। **ਦੁਕ੍ਖਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਓਤਿਣ੍ਣਾ। **ਸੁਖਾ**ਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਂ ਕਥਿਤਂ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬-੧੦. ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯-੧੨੩. ਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮੇਸੁ ਵਿਵਟ੍ਟਂ, ਅਵਸਾਨੇ ਤੀਸੁ ਚਤੁਸਚ੍ਚਮੇਵਾਤਿ। ਛਟ੍ਠਾਦੀਨਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਵਗ੍ਗੋ।

ਧਾਤੁਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਨਮਤਗ੍ਗਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਤਿਣਕਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੪. ਅਨਮਤਗ੍ਗਸੰਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਅਨਮਤਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਅਨੁ ਅਮਤਗ੍ਗੋ, ਵਸ੍ਸਸਤੰ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸੰ ਞਾਣੇਨ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਅਮਤਗ੍ਗੋ ਅਵਿਦਿਤਗ੍ਗੋ, ਨਾਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾ ਇਤੋ ਵਾ ਏਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਗ੍ਗੰ ਜਾਨਿਤੁੰ, ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਾਪਰਕੋਟਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੰਸਾਰੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਦੀਨੰ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਟਿਪਾਟਿ। **ਪੁਬ੍ਬਾ ਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਮਰਿਯਾਦਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਚਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਾ ਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਾਪਿ ਤਦਗ੍ਗੇਨੇਵ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਵੇਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾ ਸੰਸਰਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਯਾਦਾਨੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਉਪਮਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਬਾਹਿਰਸਮਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਮਾ ਮਹਤੀ। ‘‘ਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ ਅਯੰ ਗੋਣੋ, ਗੋਣੋ ਵਿਯ ਸੂਕਰੋ, ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਤਲ਼ਾਕ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨ ਤੇਸੰ ਤਾਦਿਸੰ ਪਮਾਣੰ ਹੋਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਸਮਯੇ ਪਨ ਉਪਮਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਥੋ ਮਹਾ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ਏਕੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਗਹਿਤੋ, ਏਵਰੂਪਾਨੰ ਪਨ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਾਨੰ ਸਤੇਪਿ ਸਹਸ੍ਸੇਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਪਿ ਤਿਣਾਦੀਨਿ ਤੇਨ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਯਾਦਾਨੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁੰ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਾਤੁ ਮਾਤਰੋਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭੂਤੰ। **ਤਿਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। **ਬ੍ਯਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦਿਅਨੇਕਵਿਧੰ। **ਕਟਸੀ**ਤਿ ਸੁਸਾਨੰ, ਪਥਵੀਯੇਵ ਵਾ। ਸਾ ਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਮਰਨ੍ਤੇਹਿ ਸਰੀਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤਾ। **ਅਲਮੇਵਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਪਠਮੰ।

੨. ਪਥਵੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੫. ਦੁਤਿਯੇ **ਮਹਾਪਥਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਮਹਾਪਥਵਿੰ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤੰ ਪਥਵਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੰ ਗੁਲ਼ਿਕੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਪੇਯ੍ਯ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਅਸ੍ਸੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੬. ਤਤਿਯੇ **ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਸਦ੍ਦੰ ਰੁਦਮਾਨਾਨੰ। **ਪਸ੍ਸਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਦਿਤੰ ਪਵਤ੍ਤੰ। **ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਸੂ**ਤਿ ਸਿਨੇਰੁਰਸ੍ਮੀਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਸੁ। ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਹਿ ਪਾਚੀਨਪਸ੍ਸੰ ਰਜਤਮਯੰ, ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੰ ਮਣਿਮਯੰ, ਪਚ੍ਛਿਮਪਸ੍ਸੰ ਫਲਿਕਮਯੰ, ਉਤ੍ਤਰਪਸ੍ਸੰ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੰ। ਪੁਬ੍ਬਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਰਜਤਮਣਿਰਸ੍ਮਿਯੋ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਪਿਟ੍ਠੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੰ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਿਮਪਸ੍ਸੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਮਣਿਫਲਿਕਰਸ੍ਮਿਯੋ, ਪਚ੍ਛਿਮੁਤ੍ਤਰਪਸ੍ਸੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਫਲਿਕਸੁਵਣ੍ਣਰਸ੍ਮਿਯੋ, ਉਤ੍ਤਰਪਾਚੀਨਪਸ੍ਸੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਰਸ੍ਮਿਯੋ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਪਿਟ੍ਠੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੰ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤਾਸੰ ਰਸ੍ਮੀਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਸੂ’’ਤਿ। **ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਬ੍ਯਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਅਸਨੰ, ਵਿਨਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਾਤੀਨੰ ਬ੍ਯਸਨੰ **ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨੰ,** ਭੋਗਾਨੰ ਬ੍ਯਸਨੰ **ਭੋਗਬ੍ਯਸਨੰ**। ਰੋਗੋ ਪਨ ਸਯਮੇਵ ਆਰੋਗ੍ਯੰ ਵਿਯਸਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ ਬ੍ਯਸਨੰ, ਰੋਗੋਵ ਬ੍ਯਸਨੰ **ਰੋਗਬ੍ਯਸਨੰ**। ਤਤਿਯੰ।

੪. ਖੀਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੭. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਮਾਤੁਥਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਨਾਮਿਕਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਮਾਤੁ ਖੀਰੰ। ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਾਦੀਸੁ ਵਾ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾਦੀਸੁ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਜਾਤੇਸੁ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾਲੇ ਮਾਤੁਖੀਰਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਜਪਸੁਮਹਿੰਸਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾਲੇ ਖੀਰੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਅਜਾਦਿਕਾਲੇ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚਾਪਿ ‘‘ਦੇਵੀ ਸੁਮਨਾ ਤਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਨਾਨਾਨਾਮਿਕਾਨੰ ਕੁਚ੍ਛਿਯੰ

ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾਲੇ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਨਾਮਿਕਾਯ ਏਵ ਮਾਤੁ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪੀਤਂ ਥਞ੍ਞਂ ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਸੁ ਉਦਕਤੋ ਬਹੁਤਰਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਪਬ੍ਬਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੮. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਕ੍ਕਾ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਤ੍ਥਾ ਅਨਮਤਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਦੀਘਤਮਤ੍ਤਾ 'ਨ ਸੁਕਰਂ ਨ ਸੁਕਰ'ਨ੍ਤਿ ਕਥੇਤਿਯੇਵ , ਕਥਂ ਨਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ , ਸਕ੍ਕਾ ਨੁ ਖੋ ਉਪਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਕਾਸਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਤਯੋ ਕਪ੍ਪਾਸਂਸੂ ਏਕਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਨ੍ਤਿਤਸੁਤ੍ਤਮਯੇਨ ਅਤਿਸੁਖੁਮਵਤ੍ਥੇਨ। ਤੇਨ ਪਨ ਪਰਿਮਟ੍ਠੋ ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਖੀਯੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਂ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਸਾਸਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੯. ਛਟ੍ਠੇ **ਆਯਸਂ ਨਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਆਯਸੇਨ ਪਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਨਗਰਂ, ਨ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋ ਆਯਸੇਹਿ ਏਕਭੂਮਿਕਾਦਿਪਾਸਾਦੇਹਿ ਆਕਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਸਾਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੦. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਨ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੇ ਅਪਰੋ ਤਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ, ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯੁਂ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮-੯. ਗਙ੍ਗਾਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੧-੧੩੨. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਯਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਵਾਲਿਕਾ**ਤਿ ਯਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਆਯਾਮਤੋ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤਿਕੇ ਅਨ੍ਤਰੇ ਵਾਲਿਕਾ। ਨਵਮੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਾਨਿ।

੧੦. ਪੁਗ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੩. ਦਸਮੇ **ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲੋ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਤੀਣਿਪਿ ਰਾਸਿਵੇਵਚਨਾਨੇਵ। ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਅਟ੍ਠਿਕਾਲਤੋ ਅਨਟ੍ਠਿਕਾਲੋਵ ਬਹੁਤਰੋ। ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਕਾਦਿਪਾਣਭੂਤਾਨਞ੍ਹਿ ਏਤੇਸਂ ਅਟ੍ਠਿਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾਦਿਭੂਤਾਨਂ ਪਨ ਅਟ੍ਠਿਮੇਵ ਬਹੁਤਰਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਟ੍ਠਿਕਾਲਞ੍ਚ ਬਹੁਅਟ੍ਠਿਕਾਲਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮਟ੍ਠਿਕਾਲੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਉਤ੍ਤਰੋ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਪਸ੍ਸੇ ਠਿਤੋ। **ਮਗਧਾਨਂ ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ**ਤਿ ਮਗਧਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ, ਗਿਰਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਦਸਮਂ।

ਪਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੨. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਦੁਗ੍ਗਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੪. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਦੁਗ੍ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਲਿਦ੍ਦਂ ਕਪਣਂ। **ਦੁਰੂਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਾਨੇਹਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇਹਿ ਉਪੇਤਂ। ਪਠਮਂ।

੨. ਸੁਖਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੫. ਦੁਤਿਯੇ **ਸੁਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤੰ ਮਹਦ੍ਧਨੰ ਮਹਾਭੋਗੰ। **ਸੁਸਜ੍ਜਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੰ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਗਤੰ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰੰ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਤਿੰਸਮਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੬. ਤਤਿਯੇ **ਪਾਵੇਯ੍ਯਕਾ**ਤਿ ਪਾਵੇਯ੍ਯਦੇਸਵਾਸਿਨੋ। **ਸਬ੍ਬੇ ਆਰਞ੍ਞਿਕਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਧੁਤਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਤੇਸੰ ਆਰਞ੍ਞਿਕਾਦਿਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਬ੍ਬੇ ਸਸੰਯੋਜਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸਬਨ੍ਧਨਾ, ਕੇਚਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ, ਕੇਚਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ, ਕੇਚਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵਾ ਖੀਣਾਸਵੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। **ਗੁਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੇਤਕਾਲਾਦਿਵਣ੍ਣੇਸੁ ਏਕੇਕਵਣ੍ਣਕਾਲੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਪਾਰਿਪਨ੍ਥਿਕਾ**ਤਿ ਪਰਿਪਨ੍ਥੇ ਤਿਟ੍ਠਨਕਾ ਪਨ੍ਥਘਾਤਚੋਰਾ। **ਪਾਰਦਾਰਿਕਾ**ਤਿ ਪਰਦਾਰਚਾਰਿਤ੍ਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨਕਾ। ਤਤਿਯੰ।

੪-੯. ਮਾਤੁਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੭-੧੪੨. ਚਤੁਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗਨਿਯਮੇਨ ਚੇਵ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਨਿਯਮੇਨ ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪੁਰਿਸਾਨਞ੍ਹਿ ਮਾਤੁਗਾਮਕਾਲੋ, ਮਾਤੁਗਾਮਾਨਞ੍ਚ ਪੁਰਿਸਕਾਲੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਲਿਙ੍ਗਨਿਯਮੋ। ਇਮਮ੍ਹਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾ ਸਤ੍ਤਾ ਪਰਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੰ, ਪਰਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾ ਚ ਇਮੰ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੰ ਸੰਸਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਮਾਤੁਗਾਮਕਾਲੇ ਮਾਤੁਭੂਤਞ੍ਞੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਯੋ ਨਮਾਤਾਭੂਤਪੁਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਆਹ। **ਯੋ ਨਪਿਤਾਭੂਤਪੁਬ੍ਬੋ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਾਦੀਨਿ।

੧੦. ਵੇਪੁਲ੍ਲਪਬ੍ਬਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੩. ਦਸਮੇ **ਭੂਤਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੀਤਕਾਲੇ ਏਕੰ ਅਪਦਾਨੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਮਞ੍ਞਾ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਹੋਸਿ। **ਚਤੂਹੇਨ ਆਰੋਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੰ। **ਭਦ੍ਦਯੁਗ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਯੁਗਲੰ। **ਤੀਹੇਨ ਆਰੋਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਿਰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਯੋਜਨੰ ਪਥਵੀ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਤਿਯੋਜਨੁਬ੍ਬੇਧੋ ਜਾਤੋ।

ਅਪ੍ਪੰ ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋਤਿ ਵਸ੍ਸਸਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿੰ ਅਪ੍ਪੰ ਦਸ ਵਾ ਵੀਸੰ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਿ। ਪੁਨ ਵਸ੍ਸਸਤਮੇਵ ਜੀਵਨਕੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਤ੍ਤਮਕੋਟਿਯਾ ਪਨ ਸਟ੍ਠਿ ਵਾ ਅਸੀਤਿ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਜੀਵਨ੍ਤਿ। ਵਸ੍ਸਸਤੰ ਪਨ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਦਸਵਸ੍ਸਾਦਿਕਾਲੇ ਮੀਯਮਾਨਾਵ ਬਹੁਕਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਕੁਸਨ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਕਾਲੇ, ਕੋਣਾਗਮਨੋ ਤਿੰਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਕਾਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋਤਿ ਇਦੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਿਹੀਨਸਦਿਸੰ ਕਤੰ, ਨ ਪਨ ਏਵੰ ਪਰਿਹੀਨੰ, ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹੀਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਥੰ? ਕਕੁਸਨ੍ਧੋ ਤਾਵ ਭਗਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਕਪ੍ਪੇ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਕਾਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣੰ ਪਞ੍ਚ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਠਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਯੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। ਤੰ ਆਯੁ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨੰ ਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨੰ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨੰ ਤਿੰਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਕਾਲੇ ਠਿਤੰ, ਤਦਾ ਕੋਣਾਗਮਨੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਤੰ ਆਯੁ ਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨੰ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਕਾਲੇ ਠਿਤੰ, ਤਦਾ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਤੰ ਆਯੁ ਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨੰ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਸਤਕਾਲੰ ਪਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਏਵੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਿਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹੀਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਯੰ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਤਦੇਵ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਦਸਮੰ।

ਦੁਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ।

ਅਨਮਤਗ੍ਗਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਕਸ੍ਸਪਸਂਯੁਤ੍ਤਂ

੧. ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੪. ਕਸ੍ਸਪਸਂਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਅਯਂ। **ਇਤਰੀਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਨ ਥੂਲਸੁਖੁਮਲੂਖਪਣੀਤਥਿਰਜਿਣ੍ਣਾਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ, ਅਥ ਖੋ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚੀਵਰਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਤਯੋ ਸਨ੍ਤੋਸਾ ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤੇਸਂ ਅਯਂ ਪਭੇਦਸਂਵਣ੍ਣਨਾ – ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੀਵਰਂ ਲਭਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਾ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਯਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਅਥ ਪਨ ਪਕਤਿਦੁਬ੍ਬਲੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਆਬਾਧਜਰਾਭਿਭੂਤੋ ਵਾ, ਗਰੁਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੋ ਕਿਲਮਤਿ, ਸੋ ਸਭਾਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਲਹੁਕੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਅਪਰੋ ਪਣੀਤਪਚ੍ਚਯਲਾਭੀ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪਟ੍ਟਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਮਹਗ੍ਘਚੀਵਰਂ ਬਹੂਨਿ ਵਾ ਚੀਵਰਾਨਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ – ''ਇਦਂ ਥੇਰਾਨਂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ, ਇਦਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਅਨੁਰੂਪਂ, ਇਦਂ ਗਿਲਾਨਾਨਂ, ਇਦਂ ਅਪ੍ਪਲਾਭੀਨਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਂ ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾਦਿਤੋ ਵਾ ਪਨ ਨਨ੍ਤਕਾਨਿ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਲਭਤਿ ਲੂਖਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਯਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਯਥਾਲਾਭ ਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਾ ਬ੍ਯਾਧਿਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਲਭਤਿ, ਯੇਨਸ੍ਸ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇਨ ਅਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਸਪ੍ਪਾਯਭੋਜਨਂ ਭੁਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਅਪਰੋ ਬਹੁਂ ਪਣੀਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਵਿਯ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤ-ਬਹੁਸ੍ਸੁਤ-ਅਪ੍ਪਲਾਭਗਿਲਾਨਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ , ਤੇਸਂ ਵਾ ਸੇਸਕਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਾ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਮਿਸ੍ਸਕਾਹਾਰਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਨਾਸਨਂ ਲਭਤਿ ਮਨਾਪਂ ਵਾ ਅਮਨਾਪਂ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨ ਨੇਵ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਨ ਪਟਿਘਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੇਨਾਪਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧੇਨੇਵ ਤੁਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਾ ਬ੍ਯਾਧਿਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਲਭਤਿ, ਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਸਤੋ ਅਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇ ਸਪ੍ਪਾਯਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਅਪਰੋ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞੋ ਲੇਣਮਣ੍ਡਪਕੂਟਾਗਾਰਾਦੀਨਿ ਬਹੂਨਿ ਪਣੀਤਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਬਹੁਸ੍ਸੁਤਅਪ੍ਪਲਾਭਗਿਲਾਨਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਯੋਪਿ ''ਉਤ੍ਤਮਸੇਨਾਸਨਂ ਨਾਮ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਨਿਦ੍ਦਾਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤੋ ਪਾਪਵਿਤਕ੍ਕਾ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁ ਵਸਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਲਭਤਿ ਲੂਖਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ ਵਾ, ਸੋ ਯਂ ਲਭਤਿ ਤੇਨੇਵ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਯੋ ਪਨ ਤੇਲੇਨਤ੍ਥਿਕੋ ਫਾਣਿਤਂ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਤੇਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਦੇਵ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਅਪਰੋ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞੋ ਬਹੁਂ ਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦਿਪਣੀਤਭੇਸਜ੍ਜਂ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਵਿਯ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤ-

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤ-ਅਪ੍ਪਲਾਭਗਿਲਾਨਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਆਭਤੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਮਧੁਰਂ ''ਗਣ੍ਹ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਸਚਸ੍ਸ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਪਿ ਰੋਗੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਅਥ ''ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕਂ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਮਧੁਰਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਰਮਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਇਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਸਨ੍ਤੋਸੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਚੀਵਰੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਣ੍ਣਵਾਦੀਤਿ ਏਕੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਨ ਕਥੇਤਿ। ਏਕੋ ਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਤਿ। ਏਕੋ ਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਤਿ। ਏਕੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਤਿ। ਅਯਂ ਤਾਦਿਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਇਤਰੀਤਰਚੀਵਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨੇਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੂਤੇਯ੍ਯਪਹਿਣਗਮਨਾਨੁਯੋਗਪ੍ਪਭੇਦਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਅਨੇਸਨਂ। **ਅਲਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ। ਯਥਾ ਚ ਏਕਚ੍ਚੋ ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਚੀਵਰਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੋਹਞ੍ਞਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਸਤਿ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਂ ਏਵਂ ਅਲਦ੍ਧਾ ਚ ਚੀਵਰਂ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤਿ। **ਲਦ੍ਧਾ ਚਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਅਗਧਿਤੋ**ਤਿ ਵਿਗਤਲੋਭਗੇਧੋ। **ਅਮੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾਯ ਮੁਚ੍ਛਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨੋ। **ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਨੋਤ੍ਥਟੋ ਅਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ। **ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ**ਤਿ ਅਨੇਸਨਾਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਗਧਿਤਪਰਿਭੋਗੇ ਚ ਆਦੀਨਵਂ ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ। **ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ, ''ਯਾਵਦੇਵ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਰਣਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ, ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸੇਨਾਸਨੇਨ, ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਕਸ੍ਸਪੇਨ ਵਾ ਹਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਵਦਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਤੀਹਿ ਸਨ੍ਤੋਸੇਹਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਤਥਾਰੂਪਾ ਭਵਥਾਤਿ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪੇਨ ਓਵਦਤਿ ਨਾਮ। **ਯੋ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਪਸਦਿਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਯੋ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞੋਪਿ ਕਸ੍ਸਪਸਦਿਸੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਤੀਹਿ ਸਨ੍ਤੋਸੇਹਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਤਥਾਰੂਪਾ ਭਵਥਾਤਿ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸਦਿਸੇਨ ਓਵਦਤਿ ਨਾਮ। **ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਇਮਾਯ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਸਲ੍ਲੇਖਾਚਾਰਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਥਨਂ ਨਾਮ ਭਾਰੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਇਮਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਪੂਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੂਰਣਂ ਭਾਰੋਯੇਵ, ਆਗਤੋ ਖੋ ਪਨ ਭਾਰੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਮਯਾ ਕਥਿਤਂ, ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਤਥਾਭਾਵਾਯ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿਪਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਪਠਮਂ।

੨. ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੫. ਦੁਤਿਯੇ **ਅਨਾਤਾਪੀ**ਤਿ ਯਂ ਵੀਰਿਯਂ ਕਿਲੇਸੇ ਆਤਪਤਿ, ਤੇਨ ਰਹਿਤੋ। **ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਭਯੋ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਕੁਸਲਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਭਯਰਹਿਤੋ। **ਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਞ੍ਹਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਞ੍ਚੇਵ ਚਤੂਹਿ ਚ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਂ।

ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿਆਦੀਸੁ ਯੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬਂ ਚੀਵਰਾਦਿਂ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕ-ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਤੋ ਮਨੁਞ੍ਞਵਤ੍ਥੁਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸੁਭਂ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਅਯੋਨਿਸੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਪਨ ਅਨਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲੋਭਾਦਯੋ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਹਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਪਾਪਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਚ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਪਕਤਿਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਨਵਕਮ੍ਮਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਤਾਦਿਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਹਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਇਮੇਪਿ ''ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਪਨ ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਪ੍ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਤੇ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ

ਅਪ੍ਪਹੀਯਮਾਨਾ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭੇਦੋ ਚ ਪਹਾਨਪ੍ਪਹਾਨਵਿਧਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਕਥਿਤੰ।

ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਪਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਮਗ੍ਗਫਲਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਤੇਯੇਵ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾ। **ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨਾ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਨਿਵਸੇਨ ਪੁਨ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨਾ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਲੋਕਿਯਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨੰ ਪਰਿਹਾਨਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਯੰ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾ। ਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗੋ ਵਾ ਸੀਘੰ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਪਠਮਮਗ੍ਗੋ ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੋ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਕਥਿਤਾਤਿ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਚਨ੍ਦੂਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੬. ਤਤਿਯੇ **ਚਨ੍ਦੂਪਮਾ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਸਦਿਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਕਿੰ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤਾਯ? ਨੋ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਯਥਾ ਚਨ੍ਦੋ ਗਗਨਤਲੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਮਾਨੋ ਨ ਕੇਨਚਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਨ੍ਥਵੰ ਵਾ ਸਿਨੇਹੰ ਵਾ ਆਲਯੰ ਵਾ ਨਿਕਨ੍ਤਿੰ ਵਾ ਪਤ੍ਥਨੰ ਵਾ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੰ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਚ ਨ ਹੋਤਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਏਵੰ ਕੇਨਚਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਨ੍ਥਵਾਦੀਨੰ ਅਕਰਣੇਨ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ ਚਨ੍ਦੂਪਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਯਥਾ ਚਨ੍ਦੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰੰ ਵਿਧਮਤਿ, ਆਲੋਕੰ ਫਰਤਿ, ਏਵੰ ਕਿਲੇਸਨ੍ਧਕਾਰਵਿਧਮਨੇਨ ਞਾਣਾਲੋਕਫਰਣੇਨ ਚਾਪਿ ਚਨ੍ਦੂਪਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿਪਿ ਨਯੇਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਪਕਸ੍ਸੇਵ ਕਾਯੰ ਅਪਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਸਨ੍ਥਵਾਦੀਨੰ ਅਕਰਣੇਨ ਕਾਯਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਪਕਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ, ਅਪਨੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਞ੍ਞੇਪਿ ਨ ਵਸਤਿ, ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋਪਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਅਯੰ ਨੇਵ ਕਾਯੰ ਅਪਕਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਚਿਤ੍ਤੰ। ਯੋ ਹਿ ਅਰਞ੍ਞੇਪਿ ਖੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਪਨ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਅਯੰ ਕਾਯਮੇਵ ਅਪਕਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਚਿਤ੍ਤੰ। ਯੋ ਗਾਮਨ੍ਤੇ ਵਸਤਿ , ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋਪਿ ਖੋ ਨ ਚ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਅਯੰ ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਅਪਕਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਕਾਯੰ। ਯੋ ਪਨ ਅਰਞ੍ਞੇ ਚੇਵ ਵਸਤਿ, ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਚ ਨ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਅਯੰ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਪਕਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਰੂਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਥਾਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ''ਅਪਕਸ੍ਸੇਵ ਕਾਯੰ ਅਪਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਨਿਚ੍ਚਨਵਕਾਤਿ ਨਿਚ੍ਚੰ ਨਵਕਾਵ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸਦਿਸਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਹਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗੇਹੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਨੰ ਘਰਸਾਮਿਕਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪੁਤ੍ਤਭਾਤਰੋ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੰ ਗਤਾ ਏਵੰ ਵਿਚਰਿੰਸੂ''ਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨਾ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਭੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੋਯੇਵ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਭਾਜਨੰ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਨ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਨ੍ਥਵੰ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯਾਨਿ ਵਾ ਸੰਵਿਦਹਤਿ, ਏਵੰ ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਘਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯੰ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਪਸਨ੍ਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਸਨ੍ਥਵਾ, ਤੇਸੰ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇ ਅਬ੍ਯਾਵਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਥਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਨਵਕਭਾਵਸ੍ਸ ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥੰ ਦ੍ਵੇਭਾਤਿਕਵਤ੍ਥੁ ਕਥੇਤਬ੍ਬੰ – ਵਸਾਲ਼ਨਗਰਗਾਮਤੋ ਕਿਰ ਦ੍ਵੇ ਭਾਤਿਕਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਤੇ ਚੂਲ਼ਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਮਹਾਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿੰਸੁ। ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤੇ ਤਿੰਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਾ ''ਮਾਤਰੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਾਲ਼ਨਗਰਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿੰਸੁ। ਮਾਤਾਪਿ ਤੇਸੰ ਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕੇਨ ਯਾਗੁੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਆਕਿਰਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਤੰ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾਯ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਅਥ ਨੰ ਆਹ – ''ਤ੍ਵੰ, ਤਾਤ, ਮਯ੍ਹੰ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਨਾਗੋ''ਤਿ। ਥੇਰੋ ''ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਥੇਰੰ ਪੁਚ੍ਛ ਉਪਾਸਿਕੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਥੇਰਸ੍ਸਪਿ ਯਾਗੁੰ ਦਤ੍ਵਾ, ''ਤਾਤ, ਤ੍ਵੰ ਮਯ੍ਹੰ ਪੁਤ੍ਤੋ ਚੂਲ਼ਨਾਗੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ? ਥੇਰੋ ''ਕਿੰ, ਉਪਾਸਿਕੇ, ਪੁਰਿਮੰ ਥੇਰੰ ਨ ਪੁਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ? ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਏਵੰ ਮਾਤਰਾਪਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਛਿਨ੍ਨਸਨ੍ਥਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਚ੍ਚਨਵਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਅਪ੍ਪਗਬ੍ਭਾਤਿ ਨ ਪਗਬ੍ਭਾ, ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇਨ ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ, ਚਤੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਚੀਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ, ਅਨੇਕਟ੍ਠਾਨੇਨ ਮਨੋਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ ਚ ਵਿਰਹਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲ-ਭੋਜਨਸਾਲਾ-ਜਨ੍ਤਾਘਰਨਹਾਨਤਿਤ੍ਥ-ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗ-ਅਨ੍ਤਰਘਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇਸੁ ਕਾਯੇਨ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਰਣਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ ਪਾਦੇ ਪਾਦਂ ਆਧਾਯਿਤ੍ਵਾ ਵਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੬੫)। ਤਥਾ ਗਣਮਜ੍ਝੇ। **ਗਣਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਚਤੁਪਰਿਸਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਗਣਾਦਿਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਵਾ। ਤਥਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। ਭੋਜਨਸਾਲਾਯ ਪਨ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਆਸਨਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਨਵਾਨਂ ਆਸਨਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ। ਤਥਾ ਜਨ੍ਤਾਘਰੇ। ਵੁਡ੍ਢੇ ਚੇਤ੍ਥ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਅਗ੍ਗਿਜਲਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਤਿ। ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇ ਚ ਯਦਿਦਂ ''ਦਹਰੋ ਵੁਡ੍ਢੋਤਿ ਪਮਾਣਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢੇ ਚ ਨਵੇ ਚ ਬਾਧਤਿ। ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗੇ ਪਨ ਅਗ੍ਗਾਸਨਅਗ੍ਗੋਦਕਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਬਾਹਾਯ ਬਾਹਂ ਪਹਰਨ੍ਤੋ। ਅਨ੍ਤਰਘਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਵੁਡ੍ਢੇਹਿ ਪਠਮਤਰਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਦਹਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਾਯਕੀਲ਼ਨਕਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿ।

ਚਤੁਟ੍ਠਾਨਂ ਵਚੀਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਅਨ੍ਤਰਘਰੇਸੁ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਵਾਚਾਨਿਚ੍ਛਾਰਣਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਤਿ। ਤਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਗਣਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਪਨ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇ ਕਿਂ ਅਤ੍ਥਿ? ਕਿਂ ਯਾਗੁ, ਉਦਾਹੁ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ? ਕਿਂ ਮੇ ਦਸ੍ਸਸਿ? ਕਿਂ ਅਜ੍ਜ ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮ? ਕਿਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮ? ਕਿਂ ਪਿਵਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਭਾਸਤਿ।

ਅਨੇਕਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨੋਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ ਨਾਮ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਮਨਸਾਵ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਵਿਤਕ੍ਕਨਂ। ਅਪਿਚ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ''ਸੀਲਵਾਤਿ ਮਂ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾਪਿ ਮਨੋਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਇਮੇਸਂ ਪਾਗਬ੍ਭਿਯਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪਗਬ੍ਭਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਥਾਤਿ ਵਦਤਿ।

ਜਰੁਦਪਾਨਨ੍ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਕੂਪਂ। **ਪਬ੍ਬਤਵਿਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤੇ ਵਿਸਮਂ ਪਪਾਤਟ੍ਠਾਨਂ। **ਨਦੀਵਿਦੁਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਨਦਿਯਾ ਵਿਦੁਗ੍ਗਂ ਛਿਨ੍ਨਤਟਟ੍ਠਾਨਂ। **ਅਪਕਸ੍ਸੇਵ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਠਾਨਾਨਿ ਯੋ ਖਿਡ੍ਡਾਦਿਪਸੁਤੋ ਕਾਯਂ ਅਨਪਕਸ੍ਸ ਏਕਤੋਭਾਰਿਯਂ ਅਕਤ੍ਵਾਵ ਵਾਯੁਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਂ ਅਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨਪਕਸ੍ਸ ''ਏਤ੍ਥ ਪਤਿਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਦਭਞ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵਿਤਾਯ ਅਨੁਬ੍ਬੇਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯਮਾਨੋ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਸੋ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਭਞ੍ਜਨਾਦਿਅਨਤ੍ਥਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਉਦਕਤ੍ਥਿਕੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਕਿਚ੍ਚੇਨ ਓਲੋਕੇਤੁਕਾਮੋ ਕਾਯਂ ਅਪਕਸ੍ਸ ਏਕਤੋ ਭਾਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਯੁਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਕਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਂਵੇਜੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਸੋ ਨ ਪਤਤਿ, ਯਥਾਰੁਚਿਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖੀ ਯੇਨਕਾਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਜਰੁਦਪਾਨਾਦਯੋ ਵਿਯ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕੁਲਾਨਿ, ਓਲੋਕਨਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਯਥਾ ਅਨਪਕਟ੍ਠਕਾਯਚਿਤ੍ਤੋ ਤਾਨਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਤ੍ਥ ਪਤਤਿ, ਏਵਂ ਅਰਕ੍ਖਿਤੇਹਿ ਕਾਯਾਦੀਹਿ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਲੇਸੁ ਬਜ੍ਝਤਿ, ਤਤੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸੀਲਪਾਦਭਞ੍ਜਨਾਦਿਅਨਤ੍ਥਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਅਪਕਟ੍ਠਕਾਯਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਤ੍ਥ ਨ ਪਤਤਿ, ਏਵਂ ਰਕ੍ਖਿਤੇਨੇਵ ਕਾਯੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤਾਯ ਵਾਚਾਯ ਸੁਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਅਪਕਟ੍ਠਕਾਯਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਲੇਸੁ ਨ ਬਜ੍ਝਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਅਪਤਿਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ, ਨ ਪਾਦਾ ਭਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸੀਲਪਾਦੋ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਹਤ੍ਥਾ ਨ ਭਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਦ੍ਧਾਹਤ੍ਥੋ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਕੁਚ੍ਛਿ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਸਮਾਧਿਕੁਚ੍ਛਿ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਸੀਸਂ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਞਾਣਸੀਸਂ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਤਂ ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾਦਯੋ ਨ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਏਵਮਿਮਂ ਰਾਗਕਣ੍ਟਕਾਦਯੋ ਨ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਸੋ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵੋ ਯਥਾਰੁਚਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖੀ ਯੇਨਕਾਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਲਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚੀਵਰਾਦਯੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤੋ ਯੇਨਕਾਮਂ ਅਗਤਪੁਬ੍ਬਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਸਂ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਹੀਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕੋ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ 'ਤਿਵਿਧਂ ਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ ਪਹਾਯ ਨਿਚ੍ਚਨਵਕਤ੍ਤੇਨ ਚਨ੍ਦੂਪਮਾ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਥਾ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤਿ, ਅਸਯ੍ਹਂ ਭਾਰਂ ਆਰੋਪੇਤਿ, ਯਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਂ ਤਂ ਕਾਰੇਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਾਦਪਥਂ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਸਕ੍ਕਾ ਏਵਂ ਕਾਤੁਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਏਵਰੂਪੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਕਸ੍ਸਪੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਆਕਾਸੇ ਪਾਣਿਂ ਚਾਲੇਸੀਤਿ ਨੀਲੇ ਗਗਨਨ੍ਤਰੇ ਯਮਕਵਿਜ੍ਜੁਤਂ ਚਾਰਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗਂ ਉਪਰਿਭਾਗਂ ਉਭਤੋਪਸ੍ਸੇਸੁ ਪਾਣਿਂ ਸਞ੍ਚਾਰੇਸਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਨ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਪਦਂ ਨਾਮ। **ਅਤ੍ਤਮਨੋ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਸਕਮਨੋ, ਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਮਨੋ। **ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਪਰਵਾਦਂ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ ਏਵਰੂਪੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਾਦਯੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਦੇਯ੍ਯੁਂ। **ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੀਲਂ ਪੂਰਯਮਾਨਾ, ਸਮਾਧਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਮ੍ਪਾਦਯਮਾਨਾ ਤਥਾਭਾਵਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ। **ਅਨੁਦਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਣਭਾਵਂ। **ਅਨੁਕਮ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤਤਂ। ਉਭਯਞ੍ਚੇਤਂ ਕਾਰੁਞ੍ਞਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਕਸ੍ਸਪੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਪਰਵਾਦਂ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ ਏਵਰੂਪੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਸ੍ਸਪੇਨ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਨ੍ਦੋਪਮਾਦਿਵਸੇਨ ਯੋਜਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਕੁਲੂਪਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੭. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਕੁਲੂਪਕੋ**ਤਿ ਕੁਲਘਰਾਨਂ ਉਪਗਨ੍ਤਾ। **ਦੇਨ੍ਤੁਯੇਵ ਮੇ**ਤਿ ਦਦਨ੍ਤੁਯੇਵ ਮਯ੍ਹਂ। **ਸਨ੍ਦੀਯਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਟੀਯਤਿ ਪੀਲ਼ਿਯਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਜਿਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੮. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਜਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਥੇਰੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ। **ਗਰੁਕਾਨੀ**ਤਿ ਤਂ ਸਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਤ੍ਤਸਂਸਿਬ੍ਬਨੇਨ ਚੇਵ ਅਗ੍ਗਲ਼ਦਾਨੇਨ ਚ ਅਨੇਕਾਨਿ ਪਟਲਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ। **ਨਿਬ੍ਬਸਨਾਨੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਗਵਤਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਪਨੀਤਤਾਯ ਏਵਂਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਜਿਣ੍ਣੋ ਚੇਵ ਗਰੁਪਂਸੁਕੂਲੋ ਚ। **ਗਹਪਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਗਹਪਤੀਹਿ ਦਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਨਿ ਧਾਰੇਹੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਨਿਮਨ੍ਤਨਾਨੀ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਙ੍ਗਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਾਹੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਮਮ ਚ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇਯੇਵ ਵਸਾਹੀਤਿ ਵਦਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਯਥਾ ਰਾਜਾ ਸੇਨਾਪਤਿਂ ਸੇਨਾਪਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰਾਜੂਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਆਰਾਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਦਮਾਨੋ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਤਿਗਾਵੁਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸ ਚ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਬਹੁਪੁਤ੍ਤਕਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤੀਹਿ ਓਵਾਦੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਜਾਤਿਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਞ੍ਚੇਵ ਜਾਤਿਪਂਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਞ੍ਚ ਅਕਾਸਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਤ੍ਥੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਂਸੁਕੂਲਾਦੀਨਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦੀਸੁ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕਰੋਤੀਤਿ। ਨ ਕਰੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਸਤ੍ਥਾ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁਕਾਮੋ, ਯਥਾ ਪਨ ਅਘਟ੍ਟਿਤਾ ਭੇਰਿਆਦਯੋ ਸਦ੍ਦਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਘਟ੍ਟਿਤਾ ਏਵਰੂਪਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਨ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੀਤਿ ਨਦਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਸੀਹਨਾਦਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਏਵਮਾਹ। ਥੇਰੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪੇਨੇਵ ''ਅਹਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਚੇਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ।

ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨੋ ਗਾਮਨ੍ਤਵਾਸਿਨੋ। ਗਾਮਨ੍ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਵਸਨ੍ਤੋ ਦਾਰਕਸਦ੍ਦੰ ਸੁਣਾਤਿ, ਅਸਪ੍ਪਾਯਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਸਪ੍ਪਾਯੇ ਸਦ੍ਦੇ ਸੁਣਾਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਅਨਭਿਰਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਪਨ ਗਾਵੁਤੰ ਵਾ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨੰ ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੋ ਦੀਪਿਬ੍ਯਗ੍ਘਸੀਹਾਦੀਨੰ ਸਦ੍ਦੇ ਸੁਣਾਤਿ, ਯੇਸੰ ਸਵਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਮਾਨੁਸਿਕਾਸਵਨਰਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ –

‘‘ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਅਮਾਨੁਸੀ ਰਤੀ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ॥

‘‘ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਉਦਯਬ੍ਬਯੰ।
ਲਭਤੀ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੰ, ਅਮਤੰ ਤੰ ਵਿਜਾਨਤੰ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੩-੩੭੪)।

‘‘ਪੁਰਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾਪਿ, ਅਪਰੋ ਚੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਤਤ੍ਥੇਵ ਫਾਸੁ ਭਵਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਰਮਤੋ ਵਨੇ’’ਤਿ॥

ਤਥਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨੋ ਅਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸ। ਅਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ ਹਿ ਅਕਾਲਚਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਤੁਰਿਤਚਾਰੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਬਹੁਸੰਸਯੋ ਹੋਤਿ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ ਪਨ ਨ ਅਕਾਲਚਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਨ ਤੁਰਿਤਚਾਰੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਨ ਬਹੁਸੰਸਯੋ ਹੋਤਿ।

ਕਥੰ? ਅਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ ਹਿ ਗਾਮਤੋ ਦੂਰਵਿਹਾਰੇ ਵਸਮਾਨੋ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ‘‘ਯਾਗੁੰ ਵਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਤ੍ਤੰ ਵਾ ਲਚ੍ਛਾਮਿ, ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਵਾ ਪਨ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਮਯ੍ਹੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਕ੍ਕਟਕਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਸਯਿਤਗੋਰੂਪਾਨਿ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਪਾਤੋਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਕਾਲਚਾਰੀ ਹੋਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਖੇਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗੇਹਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਯੇਵ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਤੰ ਮਿਗੰ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵੇਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤੁਰਿਤਚਾਰੀ ਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਸੁਕਉਪਾਸਕੋ ਵਾ ਅਸੁਕਉਪਾਸਿਕਾ ਵਾ ਗੇਹੇ, ਨੋ ਗੇਹੇ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ‘‘ਨੋ ਗੇਹੇ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਕੁਤੋ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ? ਅਗ੍ਗਿਦਡ੍ਢੋ ਵਿਯ ਪਵੇਧਤਿ, ਸਯੰ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸੰ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਪਾਚੀਨਦਿਸਾਯ ਸਲਾਕੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯ ਲਦ੍ਧਸਲਾਕੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਅਹੰ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਮ ਸਲਾਕੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਗਣ੍ਹਥ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਲਾਕੰ ਮਯ੍ਹੰ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਸਲਾਕੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਏਕੰ ਵਾ ਪਨ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਪਰਸ੍ਸਾਪਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ, ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤ੍ਤੰ ਦੇਥ, ਅਹੰ ਮਯ੍ਹੰ ਪਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤੇ ਆਹਟੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਪਟਿਦੇਨ੍ਤੋ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ ਨਾਮ। ਵਿਹਾਰੇ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦਯੋ ਮਹਾਦਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ਦੂਰਗਾਮੇ ਸਲਾਕਾ ਲਦ੍ਧਾ, ਤਤ੍ਥ ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਸਲਾਕੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਅਲਾਭਭਯੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਚੇਸ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦਿਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ‘‘ਤੰ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਮੇ, ਉਦਾਹੁ ਨ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਣੀਤੰ ਨੁ ਖੋ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਲੂਖੰ, ਥੋਕੰ ਨੁ ਖੋ, ਉਦਾਹੁ ਬਹੁਕੰ, ਸੀਤਲੰ ਨੁ ਖੋ, ਉਦਾਹੁ ਉਣ੍ਹ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਤਤ੍ਥ ਚ ਬਹੁਸੰਸਯੋ ਹੋਤਿ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ ਪਨ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰੰ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿਕਤ੍ਵਾ ਕਾਲੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਉਲੁਙ੍ਕਭਿਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਦਾਤੁੰ ਪਹੋਨਕਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਨ ਅਕਾਲਚਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਏਕੇਕੰ ਪਦਵਾਰੰ ਛ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਨ ਤੁਰਿਤਚਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਰੁਭਾਵੇਨ ‘‘ਅਸੁਕੋ ਗੇਹੇ, ਨ ਗੇਹੇ’’ਤਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿਯੇਵ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਕਿੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤਿ? ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤਿ , ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਯਥਾਰੁਚਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਤਰੋ ਵਿਯ ਨ ਬਹੁਸੰਸਯੋ ਹੋਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਵਾ ਵੀਥਿਯਾ ਵਾ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ

ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਚਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਚਰਨ੍ਤੋ ਮਿਸ੍ਸਕੋਦਨਂ ਸਙ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਅਮਤਂ ਵਿਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਸ੍ਸੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨੋ ਅਪਂਸੁਕੂਲਿਕਸ੍ਸ। ਅਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਹਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਚਰਤਿ, ਨ ਸੇਨਾਸਨਸਪ੍ਪਾਯਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ। ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਪਨ ਨ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਚਰਤਿ, ਸੇਨਾਸਨਸਪ੍ਪਾਯਮੇਵ ਪਰਿਯੇਸਤਿ। ਤੇਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਇਤਰਸ੍ਸ। ਅਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ਹਿ ਬਹੁਭਣ੍ਡੋ ਬਹੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾਦੀਨਞ੍ਞੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਇਤਰੇਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ''ਤਿ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਓਵਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੯. ਛਟ੍ਠੇ **ਅਹਂ** ਵਾਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਹ? ਥੇਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਾਨੇ ਠਪਨਤ੍ਥਂ। ਕਿਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਅਤ੍ਥਿ। ਏਵਂ ਪਨਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਇਮੇ ਨ ਚਿਰਂ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਪਨ ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਤਾਯੁਕੋ, ਸੋ ਮਯਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਸਤ੍ਤਪਣ੍ਣਿਗੁਹਾਯਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਮ ਸਾਸਨਂ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਕਾਲਪਵਤ੍ਤਨਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਂ ਠਾਨੇ ਠਪੇਮਿ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਸੁਸ੍ਸੂਸਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਦੁਬ੍ਬਚਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। **ਦੋਵਚਸ੍ਸਕਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਚਭਾਵਕਰਣੇਹਿ। **ਅਪ੍ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹਿਨੋ**ਤਿ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਵਾਮਗਾਹਿਨੋ ਨਾਮ ਜਾਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਚ੍ਚਾਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਵਦਨ੍ਤੇ, ਸੁਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤਿਵਿਯ ਵਾਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੋ ਬਹੁਤਰਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਕੋ ਬਹੁਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਂ ਤ੍ਵਂ, ਉਦਾਹੁ ਅਹਨ੍ਤਿ? **ਕੋ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰ**ਨ੍ਤਿ, ਏਕੋ ਬਹੁਂ ਭਾਸਨ੍ਤੋ ਅਸਹਿਤਂ ਅਮਧੁਰਂ ਭਾਸਤਿ, ਏਕੋ ਸਹਿਤਂ ਮਧੁਰਂ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਕੋ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰ''ਨ੍ਤਿ? ਏਕੋ ਪਨ ਬਹੁਞ੍ਚ ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਚਿਰਂ ਨ ਭਾਸਤਿ, ਲਹੁਞ੍ਞੇਵ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਏਕੋ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਪਾਪੇਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਕੋ ਚਿਰਤਰ''ਨ੍ਤਿ? ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਦੁਤਿਯਓਵਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੦. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ। **ਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਂ ਵੀਰਿਯਂ। **ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ। **ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਓਵਾਦਕਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਓਵਾਦਕਾ ਅਨੁਸਾਸਕਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਰਿਹਾਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਤਤਿਯਓਵਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੧. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਤਥਾ ਹਿ ਪਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾਯ, ਏਤਰਹਿ ਚ ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾਯ ਕਾਰਣਪਟ੍ਠਪਨੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਥੇਰੇਸੁ। **ਕੋ ਨਾਮਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਕੋ ਨਾਮੋ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ? ਕਿਂ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਕਿਂ ਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋਤਿ? **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਵਂ ਸਕ੍ਕਾਰੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ। **ਤਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਥਾਭਾਵਾਯ, ਆਰਞ੍ਞਿਕਾਦਿਭਾਵਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਕਾਮੋ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਮਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਕਾਮੇਤਿ ਇਚ੍ਛਤਿ ਪਤ੍ਥੇਤੀਤਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਕਾਮੋ। **ਤਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੁਪਦ੍ਦਵੇਨਾ**ਤਿ ਯੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਉਪਦ੍ਦਵੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਨ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ। **ਅਭਿਪਤ੍ਥਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਪਤ੍ਥਨਾ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਅਭਿਪਤ੍ਥਨੇਨਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤਪਤ੍ਥਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੨. ਨਵਮੇ **ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਙ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਯਾਵਦੇਵ ਇਚ੍ਛਾਮਿ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਇਤੋ ਪਰਂ **ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਿ, **ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ, **ਸਬ੍ਬਸੋ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ, **ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚ ਲੋਕਿਕਾਭਿਞ੍ਞਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨੁਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯ ਚੇਵ ਭਾਵਨਾਵਿਧਾਨੇਨ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੬੯) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ। ਛਲਭਿਞ੍ਞਾਯ ਪਨ **ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ**ਤਿ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੇਨ। **ਅਨਾਸਵ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਵਾਨਂ ਅਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ। **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿਂ। **ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਂ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਉਪਸ੍ਸਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. ਦਸਮੇ **ਆਯਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਉਪਸ੍ਸਯਗਮਨਂ ਯਾਚਤਿ? ਨ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਹੇਤੁ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਿਕਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਾ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਯਾਚਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਸੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤੇਪਿਟਕੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਕਿਂ ਸਯਂ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਭਾਗਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਕਥਂ ਸਦ੍ਧਾਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਯਾਚਤਿ। **ਬਹੁਕਿਚ੍ਚੋ ਤ੍ਵਂ ਬਹੁਕਰਣੀਯੋ**ਤਿ ਕਿਂ ਥੇਰੋ ਨਵਕਮ੍ਮਾਦਿਪਸੁਤੋ, ਯੇਨ ਨਂ ਏਵਮਾਹਾਤਿ? ਨੋ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਇਦਾਨਿ ਕਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਰਥ, ਕਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਣਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਥ, ਕਸ੍ਸ ਮੁਖੋਦਕਂ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਰੋਦਨ੍ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋ ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਵੁਦ੍ਧਸਰੀਰੇਪਿ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜੋਵ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਾ ਪਹਰਿ। ਏਸਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤਾ, ਮਾ ਸੋਚਿਤ੍ਥ, ਮਾ ਪਰਿਦੇਵਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਪਰਿਸਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। ਇਦਮਸ੍ਸ ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਂ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੇਰੋ ਏਵਮਾਹ। **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸੀ**ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਗੁਣਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। **ਸਮਾਦਪੇਸੀ**ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਪੇਸਿ। **ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸੀ**ਤਿ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹੇਸਿ। **ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਸੀ**ਤਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣੇਨ ਮੋਦਾਪੇਸਿ।

ਥੁਲ੍ਲਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਸਰੀਰੇਨ ਥੂਲਾ, ਨਾਮੇਨ ਤਿਸ੍ਸਾ। **ਵੇਦੇਹਮੁਨਿਨੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਮੁਨਿਨੋ। ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਹਿ ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵੇਦੇਨ ਈਹਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਵੇਦੇਹੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੇਦੇਹੋ ਚ ਸੋ ਮੁਨਿ ਚਾਤਿ, ਵੇਦੇਹਮੁਨਿ। **ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਤਿਪਿਟਕਧਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਸਯਂ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੀ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਸਮਾਨੋ ‘‘ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਅਹ’’ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਇਦਂ ਕਿਂ ਪਨ, ਕਥਂ ਪਨਾਤਿ? ਅਵਜਾਨਮਾਨਾ ਭਣਤਿ। **ਅਸ੍ਸੋਸੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਿਤਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸੋਸਿ। **ਆਗਮੇਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਤਿਟ੍ਠ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ। **ਮਾ ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਤਿਰੇਕਓਕਾਸੇ ਤਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖੀਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ‘‘ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਭਾਗੋ ਸਾਵਕੋ ਵਾਰਿਤੋ, ਏਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨ ਵਾਰਿਤਾ, ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਨ੍ਥਵੋ ਵਾ ਸਿਨੇਹੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਾ ਤਂ ਸਙ੍ਘੋ ਏਵਂ ਅਮਞ੍ਞੀਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਭਾਗਭਾਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ? **ਸਤ੍ਤਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ। **ਨਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਂ। **ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਰਤਨਂ** ਵਾਤਿ ਅਡ੍ਢਰਤਨੇਨ ਊਨਅਟ੍ਠਰਤਨਂ, ਪੁਰਿਮਪਾਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਕੁਮ੍ਭਾ ਵਿਦਤ੍ਥਾਧਿਕਸਤ੍ਤਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾਲਪਤ੍ਤਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਤਰੁਣਤਾਲਪਣ੍ਣੇਨ। **ਚਵਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਚੁਤਾ, ਨ ਮਤਾ ਵਾ ਨਟ੍ਠਾ ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਭਾਗਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਉਪਵਾਦਂ ਵਤ੍ਵਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੇ ਛਹਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਹਿ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸਾ ਕਾਸਾਵਾਨਿ ਕਣ੍ਟਕਸਾਖਾ ਵਿਯ ਕਚ੍ਛੁਸਾਖਾ ਵਿਯ ਚ ਸਰੀਰਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸੇਤਕਾਨਿ ਨਿਵਤ੍ਥਕ੍ਖਣੇਯੇਵਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦੋ ਉਦਪਾਦੀਤਿ। ਦਸਮਂ।

੧੧. ਚੀਵਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੪. ਏਕਾਦਸਮੇ **ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਗਹਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਗਿਰਿਨੋ ਦਕ੍ਖਿਣਭਾਗੇ ਜਨਪਦੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਾਰਿਕਾ ਚ ਨਾਮ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ ਚ ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਏਕਚ੍ਚੋ ਏਕਂ ਕਾਸਾਵਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਅਂਸੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤਂ ਆਦਾਯ ਸਰੀਰਤੋ ਸੇਦੇਹਿ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੇਹਿ ਦਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਯੋਜਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਂ ਵਾ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਜਸਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਖਣੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਸਾ **ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ** ਨਾਮ। ਦੇਵਸਿਕਂ ਪਨ ਗਾਵੁਤਂ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਂ ਤਿਗਾਵੁਤਂ ਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਅਜ੍ਜਤਨਾਯ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਅਧਿਵਾਸਯਤੋ ਜਨਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਤੋ ਗਮਨਂ, ਏਸਾ **ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ** ਨਾਮ। ਅਯਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਨਨੁ ਚ ਥੇਰੋ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਛਾਯਾ ਵਿਯ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਵ ਅਹੋਸਿ, ''ਕਹਂ ਆਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਓਕਾਸਮੇਵ ਨ ਅਦਾਸਿ, ਸੋ ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਿਤੁਂ ਓਕਾਸਂ ਲਭਤੀਤਿ? ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਂਵਚ੍ਛਰੇ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਕਿਰ ਸਤ੍ਥਰਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਙ੍ਗਾਯਨਤ੍ਥਂ ਪਞ੍ਚਸਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ, ''ਆਵੁਸੋ, ਮਯਂ ਰਾਜਗਹੇ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਨ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਸਙ੍ਗਾਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪੁਰੇ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਲਿਬੋਧਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਰਾਜਗਹਂ ਗਤੋ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਮਹਾਜਨਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਰਾਜਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿਂ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕੁਮਾਰਭੂਤਾਤਿ ਯੇ ਤੇ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਾ ਨਾਮ, ਤੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕੁਮਾਰਕਾ ਦਹਰਾ ਤਰੁਣਾ ਏਕਵਸ੍ਸਿਕਦ੍ਵੇਵਸ੍ਸਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚੇਵ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਮਾਰਕਾ ਚ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਕਸ੍ਮਾ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਾਤਿ? ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ – ''ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ ਅਟ੍ਠ ਵਰੇ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਤਿ, ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਾਰਕੇ ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਮ, ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਗਤੇ ਮਯਂ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਤਾਵ ਕਾਰਣੇਨ ਨੇਸਂ ਞਾਤਕਾ ਤੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁਂ। ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਤੇਸਂ ਸਾ ਪਤ੍ਥਨਾ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਅਥ ਤੇ ਏਕਦਿਵਸੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁਂ।

ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯਥਾਰੁਚਿਯਾ ਯਥਾਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ। **ਤਿਕਭੋਜਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ, ਇਦਂ ''ਗਣਭੋਜਨੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੧੧)। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਜਨਾਨਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਸਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਿਕਭੋਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੁਮ੍ਮਙ੍ਕੂਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹਾਯਾਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਂ। **ਪੇਸਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਦੁਮ੍ਮਙ੍ਕੂਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਨੇਵ ਪੇਸਲਾਨਂ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਸਮਗ੍ਗਵਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ। **ਮਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਖਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਪਰਿਸੋ ਕੁਲੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਾਪਿਚ੍ਛੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਿ, ਏਵਂ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ ਗਣਬਨ੍ਧੇਨ ਕੁਲੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਗਣਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਕ੍ਖਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਲਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਚਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਪਰਾਯਣਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਇਮਾਯ ਕੁਲਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਸ੍ਸਘਾਤਂ ਮਞ੍ਞੇ ਚਰਸੀਤਿ ਸਸ੍ਸਂ ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਆਹਿਣ੍ਡਸਿ। **ਕੁਲੂਪਘਾਤਂ ਮਞ੍ਞੇ ਚਰਸੀ**ਤਿ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਘਾਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹਨਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਆਹਿਣ੍ਡਸਿ। **ਓਲੁਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਪਲੁਜ੍ਜਤਿ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। **ਪਲੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਖੋ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਨਵਪ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ,

ਆਵੁਸੋ, ਏਤੇ ਤੁਯ੍ਹੰ ਪਾਯੇਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨਵਕਾ ਏਕਵਸ੍ਸਿਕਦੁਵਸ੍ਸਿਕਾ ਦਹਰਾ ਚੇਵ ਸਾਮਣੇਰਾ ਚ ਪਲੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਨ ਵਾਯੰ ਕੁਮਾਰਕੋ ਮਤ੍ਤਮਞ੍ਞਾਸੀ**ਤਿ ਅਯੰ ਕੁਮਾਰਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣੰ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਥੇਰੰ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ।

ਕੁਮਾਰਕਵਾਦਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਾਮਾਤਿ ਕੁਮਾਰਕਵਾਦਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਾਮ । **ਤਥਾ ਹਿ ਪਨ ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮਸ੍ਸ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ਕਾਰਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵੰ ਇਮੇਹਿ ਨਵੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਰਹਿਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਿਚਰਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਮਾਰਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਕੁਮਾਰਕੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਸੀਤਿ।

ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਸਮਾਨੋਤਿ ਇਦੰ ਯਸ੍ਮਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਨੇਵ ਆਚਰਿਯੋ ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸਯੰ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਾਯ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਤੰ ਆਰੋਪਯਮਾਨਾ ਆਹ।

ਸਹਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਾਗਮੋਹਚਾਰੋਪਿ ਸਹਸਾਚਾਰੋ, ਇਦੰ ਪਨ ਦੋਸਚਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ **ਯਤ੍ਵਾਹੰ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਞ੍ਞੰ ਮਯ੍ਹੰ ਸਤ੍ਥਾਤਿ ਏਵੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ। **ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਚੇਪਿ ਸਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥੇ ਘਰੇ ਯੋਜਨਸਤਨ੍ਤਰੇਪਿ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਤੇਸੰ ਸਕਿਞ੍ਚਨਸਪਲਿਬੋਧਟ੍ਠੇਨ ਘਰਾਵਾਸੋ ਸਮ੍ਬਾਧੋਯੇਵ। **ਰਜਾਪਥੋ**ਤਿ ਰਾਗਰਜਾਦੀਨੰ ਉਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਆਗਮਨਪਥੋ''ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਲਗ੍ਗਨਟ੍ਠੇਨ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ**। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹਿ ਕੂਟਾਗਾਰਰਤਨਮਯਪਾਸਾਦਦੇਵਵਿਮਾਨਾਦੀਸੁ ਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨੇਸੁ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਨੇਵ ਲਗ੍ਗਤਿ ਨ ਸਜ੍ਜਤਿ ਨ ਬਜ੍ਝਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ''ਤਿ। ਅਪਿਚ **ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ** ਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਯ ਓਕਾਸਾਭਾਵਤੋ **ਰਜਾਪਥੋ** ਅਸੰਵੁਤਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਯ ਰਜਾਨੰ, ਕਿਲੇਸਰਜਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਤੋ, **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ** ਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਯ ਯਥਾ ਸੁਖੰ ਓਕਾਸਸਬ੍ਭਾਵਤੋ।

ਨਯਿਦੰ ਸੁਕਰੰ…ਪੇ॰… ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਕਥਾ – ਯਦੇਤੰ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਏਕਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸੰ ਅਖਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ** ਚਰਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਚ ਕਿਲੇਸਮਲੇਨ ਅਮਲੀਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ, ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤੰ** ਲਿਖਿਤਸਙ੍ਖਸਦਿਸੰ ਧੋਤਸਙ੍ਖਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ ਚਰਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਦੰ ਨ ਸੁਕਰੰ ਅਗਾਰੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ…ਪੇ॰… ਚਰਿਤੁੰ, ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਸਾਯਰਸਪੀਤਤਾਯ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਅਗਾਰਸ੍ਸ ਹਿਤੰ ਕਸਿਵਣਿਜ੍ਜਾਦਿਕਮ੍ਮੰ **ਅਗਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਨਗਾਰਿਯਾਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਾ, ਤੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ। **ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੰ।

ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਪਿਲੋਤਿਕਾਨੰ ਤੇਰਸਹਤ੍ਥੋਪਿ ਹਿ ਨਵਸਾਟਕੋ ਦਸਾਨੰ ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਿਲੋਤਿਕਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਤਿ ਮਹਾਰਹਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਾਨੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਗ੍ਗੋ ਅਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਦੀਘਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਏਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਯਥਾ ਚ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥੰ ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ – ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਾ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਹੰਸਵਤੀਨਗਰੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖੇਮੇ ਮਿਗਦਾਯੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਵੇਦੇਹੋ ਨਾਮ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਧਨਵਿਭਵੋ ਪਾਤੋਵ ਸੁਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਸਤ੍ਥਾ ਮਹਾਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰੰ ਨਾਮ ਤਤਿਯਸਾਵਕੰ ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧੁਤਵਾਦਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਨਿਸਭੋ''ਤਿ

ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮਕਥਾਵਸਾਨੇ ਮਹਾਜਨੇ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਸ੍ਵੇ ਮਯ੍ਹਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਅਧਿਵਾਸੇਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਮਹਾ ਖੋ, ਉਪਾਸਕ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਤਿ। ਕਿਤ੍ਤਕੋ ਭਗਵਾਤਿ। ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਂ ਸਾਮਣੇਰਮ੍ਪਿ ਵਿਹਾਰੇ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਂ ਅਧਿਵਾਸੇਥਾਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਸਤ੍ਥੁ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਗੇਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਸਤ੍ਥੁ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚਾਪੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਾਵਸਾਨੇ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਭਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗਂ ਅਕਾਸਿ। ਉਪਾਸਕੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਮਹਾਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਤਮੇਵ ਵੀਥਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਤ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨੋ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ਪਤ੍ਤਂ ਅਦਾਸਿ। ਭਨ੍ਤੇ, ਇਧੇਵ ਪਵਿਸਥ, ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਗੇਹੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਤਿ। ਨ ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ ਉਪਾਸਕਾਤਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਤਤੋ ਥੇਰਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਮਹਾਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰੋ ‘ਸਤ੍ਥਾ ਗੇਹੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਏਤਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗੁਣੇਹਿ ਅਤਿਰੇਕੋ ਗੁਣੋ’’ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਮਚ੍ਛੇਰਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਮਾਹ – ‘‘ਉਪਾਸਕ, ਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਆਗਮਯਮਾਨਾ ਗੇਹੇ ਨਿਸੀਦਾਮ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਏਵਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਂ ਉਦਿਕ੍ਖਤਿ। ਮਯਂ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਾਮ, ਸੋ ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਸਤਿ। ਮਯਂ ਛਨ੍ਨੇ ਵਸਾਮ, ਸੋ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਮ੍ਹਿਯੇਵ ਵਸਤਿ। ਇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਯਞ੍ਚ ਅਯਞ੍ਚ ਗੁਣੋ’’ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪੂਰਯਮਾਨੋਵ ਕਥੇਸਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਜਲਮਾਨਦੀਪੋ ਤੇਲੇਨ ਆਸਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਪਸਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਕਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਅਨਾਗਤੇ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧੁਤਵਾਦਾਨਂ ਅਗ੍ਗਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ?

ਸੋ ਪੁਨਪਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਨਿਯਾਮੇਨ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸਾਨਿ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – ‘‘ਯਂ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸਾਨਿ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ, ਇਮਿਨਾਹਂ ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਦੇਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਪਤ੍ਥੇਮਿ, ਇਦਂ ਪਨ ਮੇ ਕਮ੍ਮਂ ਅਨਾਗਤੇ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਮਹਾਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰੇਨ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਾਪੁਣਨਤ੍ਥਾਯ ਤੇਰਸਧੁਤਙ੍ਗਧਰਾਨਂ ਅਗ੍ਗਭਾਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੂ’’ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਮਹਨ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਇਮਿਨਾ ਪਤ੍ਥਿਤਂ, ਸਮਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ ਨੁ ਖੋ’’ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਮਿਜ੍ਝਨਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਹ – ‘‘ਮਨਾਪਂ ਤੇ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਥਿਤਂ, ਅਨਾਗਤੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਮਤ੍ਥਕੇ ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ ਤਤਿਯਸਾਵਕੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕੋ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਿਯ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥ। ਸੋ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਏਕਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪੇ ਵਿਪਸ੍ਸਿਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤੀਨਗਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖੇਮੇ ਮਿਗਦਾਯੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਜਿਣ੍ਣੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਕਾਲੇ ‘‘ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਸਤ੍ਤਮੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤੀ’’ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕੋਲਾਹਲਂ ਹੋਤਿ। ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਦੇਵਤਾ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਂ ਸਾਸਨਂ ਅਸ੍ਸੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਿਵਾਸਨਸਾਟਕੋ ਏਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ, ਪਾਰੁਪਨਂ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਏਕਮੇਵ। ਸਕਲਨਗਰੇ ‘‘ਏਕਸਾਟਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’’ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਿਚ੍ਚੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਸਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਗੇਹੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ , ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਸਤਿ ਸਯਂ ਗੇਹੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਦਿਵਸੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਆਹ – ‘‘ਭੋਤਿ, ਕਿਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਸੁਣਿਸ੍ਸਸਿ ਦਿਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਮਯਂ ਮਾਤੁਗਾਮਜਾਤਿਕਾ ਨਾਮ ਰਤ੍ਤਿਂ ਸੋਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮ, ਦਿਵਾ ਸੋਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਗੇਹੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਿਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿਯੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਗੇਹੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੋ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਚ ਸਮਯੇ ਸਤ੍ਥਾ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਅਲਙ੍ਕਤਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਚਿਤ੍ਤਬੀਜਨਿਂ ਆਦਾਯ ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਂ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਿਨੇਰੁਂ ਮਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਗਰਂ ਨਿਮ੍ਮਥੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਿਸਨ੍ਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਯਾਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਪੂਰਯਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਪਾਰੁਤਵਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ''ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਸਹਸ੍ਸਂ ਦਸ੍ਸਯਮਾਨਂ ਮਚ੍ਛੇਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਸੋ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਚ ਮਯ੍ਹਞ੍ਚ ਏਕਮੇਵ ਵਤ੍ਥਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਰੁਪਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਨਾਮ ਬਹਿ ਚਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਠਮਯਾਮੇ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇਪਿ ਤਥੇਵ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਸੋ ਤਥੇਵ ਚ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇਪਿ ਤਥੇਵ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਸੋ ''ਤਰਣਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਮਰਣਂ ਵਾ, ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਵਾਮਹਤ੍ਥਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ''ਜਿਤਂ ਮੇ ਜਿਤਂ ਮੇ''ਤਿ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਨਦਿ।

ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਬਨ੍ਧੁਮਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮਾਸਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਅਨ੍ਤੋਸਾਣਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਨਾਮ ''ਜਿਤਂ ਮੇ''ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਅਮਨਾਪੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਪੁਰਿਸਂ ਪੇਸੇਸਿ ''ਗਚ੍ਛ ਏਤਂ ਪੁਚ੍ਛ ਕਿਂ ਵਦੇਸੀ''ਤਿ? ਸੋ ਤੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਆਹ – ''ਅਵਸੇਸਾ ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਾਦੀਨਿ ਆਰੁਯ੍ਹ ਅਸਿਚਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸੇਨਂ ਜਿਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਅਹਂ ਪਨ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੂਟਗੋਣਸ੍ਸ ਮੁਗ੍ਗਰੇਨ ਸੀਸਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਲਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਮਚ੍ਛੇਰਚਿਤ੍ਤਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਤਵਤ੍ਥਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿਂ, ਤਂ ਮੇ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਜਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਪੁਰਿਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਆਹ – ''ਅਮ੍ਹੇ ਭਣੇ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਨ ਜਾਨਿਮ੍ਹਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਨ ਜਾਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਥਯੁਗਮ੍ਪਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥਯੁਗਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸੇਵ ਅਦਾਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਕਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ, ''ਤਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਵਤ੍ਥਯੁਗਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਵਤ੍ਥਯੁਗਾਨਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਤਾਨਿਪਿ ਅਦਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀਤਿ ਏਵਂ ਯਾਵ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ ਵਤ੍ਥਯੁਗਾਨਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਇਦਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਏਕਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਏਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਤ੍ਥਯੁਗਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਂਸ ਯੁਗਾਨਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਅਦਾਸਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਸਤ੍ਥੁ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ ਜਾਤੋ।

ਅਥ ਨਂ ਰਾਜਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸੀਤਸਮਯੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਰੁਤਂ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਇਦਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ''ਕਿਂ ਮੇ ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਬਲੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪੂਤਿਕਾਯੇ ਉਪਨੀਤੇਨਾ''ਤਿ? ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਅਨ੍ਤੋਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਤਥਾਗਤਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਵਿਤਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਏਕਦਿਵਸਂ ਰਾਜਾ ਪਾਤੋਵ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਕਮ੍ਬਲਂ ਪਟਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਬਲੋ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਰਾਜਾ ਉਦ੍ਧਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਸ ਕਮ੍ਬਲੋ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਏਕਸਾਟਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੂਜਿਤੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਅਹਂ ਪੂਜਿਤੋਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯੁਤ੍ਤਕਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਨ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਕਾਰਭੂਤਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਕਂ ਨਾਮ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸੋਪਿ ''ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਕਂ ਨਾਮ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਨਿ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਪੁਨ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪੇ ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਯਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਵੁਦ੍ਧਿਮਨ੍ਵਾਯ ਘਰਾਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਜਙ੍ਘਵਿਹਾਰਂ ਚਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਨਦੀਤੀਰੇ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨੁਵਾਤੇ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਕਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਥਾ''ਤਿ? ਆਹ। ਅਨੁਵਾਤੋ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀਤਿ। ''ਇਮਿਨਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਸਾਟਕਂ ਦਤ੍ਵਾ,

''ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮੇ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਹਾਨਿ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਘਰੇਪਿਸ੍ਸ ਭਗਿਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਰਿਯਾਯ ਕਲਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ।

ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਿਨੀ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਏਵਰੂਪਂ ਬਾਲਂ ਯੋਜਨਸਤੇਨ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤਾ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭਤ੍ਤਂ ਏਸ ਮਾ ਭੁਞ੍ਜਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਕਲਲਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਇਤਰਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਬਾਲੇ ਮਂ ਤਾਵ ਅਕ੍ਕੋਸ ਵਾ ਪਹਰ ਵਾ। ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮਿਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਤੋ ਭਤ੍ਤਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਕਲਲਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾਯ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸਾ ''ਤਿਟ੍ਠਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਕਲਲਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣੇਨ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਵਰਸ੍ਸ ਚਤੁਮਧੁਰਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਆਸਿਤ੍ਤੇਨ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭਵਣ੍ਣੇਨ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਯਥਾ ਅਯਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਓਭਾਸਜਾਤੋ, ਏਵਂ ਓਭਾਸਜਾਤਂ ਮੇ ਸਰੀਰਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿ। ਤੇਪਿ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕੋ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਵਿਭਵਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਇਤਰਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸੇਵ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਰਂ ਆਨਯਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਦਿਨ੍ਨਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਪਤਿਕੁਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਾਯ ਉਮ੍ਮਾਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਉਗ੍ਘਾਟਿਤਵਚ੍ਚਕੁਟਿ ਵਿਯ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਜਾਤਂ। ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਮਾਰੋ ''ਕਸ੍ਸਾਯਂ ਗਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਸੇਟ੍ਠਿਕਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਨੀਹਰਥ ਨੀਹਰਥਾ''ਤਿ ਆਭਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਕੁਲਘਰਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਸਾ ਏਤੇਨੇਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਾ। ਕਿਂ ਮੇ ਜੀਵਿਤੇਨਾ''ਤਿ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਭਰਣਭਣ੍ਡਂ ਭਞ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਿਟ੍ਠਕਂ ਕਾਰੇਸਿ ਰਤਨਾਯਤਂ ਵਿਦਤ੍ਥਿਵਿਤ੍ਥਤਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੁਬ੍ਬੇਧਂ। ਤਤੋ ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਪਿਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਉਪ੍ਪਲਹਤ੍ਥਕੇ ਆਦਾਯ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਚੇਤਿਯਕਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤਾ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖਣੇ ਏਕਾ ਇਟ੍ਠਕਪਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਘਟਨਿਟ੍ਠਕਾਯ ਊਨਾ ਹੋਤਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਵਡ੍ਢਕਿਂ ਆਹ – ''ਇਮਂ ਇਟ੍ਠਕਂ ਏਤ੍ਥ ਠਪੇਥਾ''ਤਿ। ਅਮ੍ਮ, ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਾਲੇ ਆਗਤਾਸਿ, ਸਯਮੇਵ ਠਪੇਹੀਤਿ। ਸਾ ਆਰੁਯ੍ਹ ਤੇਲੇਨ ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਇਟ੍ਠਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਉਪ੍ਪਲਹਤ੍ਥਕੇਹਿ ਪੂਜਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮੇ ਕਾਯਤੋ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤੁ, ਮੁਖਤੋ ਉਪ੍ਪਲਗਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ।

ਅਥ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਯਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਗੇਹਂ ਨੀਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਸਤਿ ਉਦਪਾਦਿ । ਨਗਰੇਪਿ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇ ਆਹ – ''ਤਦਾ ਇਧ ਆਨੀਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਹਂ ਸਾ''ਤਿ? ''ਕੁਲਗੇਹੇ ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਆਨੇਥ ਨਂ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ''ਕਿਂ, ਤਾਤਾ, ਆਗਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ? ਤਾਯ ਪੁਟ੍ਠਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਂਸੁ। ''ਤਾਤਾ, ਮਯਾ ਆਭਰਣਭਣ੍ਡੇਨ ਚੇਤਿਯਂ ਪੂਜਿਤਂ, ਆਭਰਣਂ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ''ਆਨੇਥ ਨਂ, ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਆਨਯਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਸਾ ਸਹ ਘਰਪ੍ਪਵੇਸੇਨ ਸਕਲਗੇਹਂ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਵਾਯਿ।

ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਪਠਮਂ ਤਵ ਸਰੀਰਤੋ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਿ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤੇ ਸਰੀਰਤੋ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧੋ, ਮੁਖਤੋ ਉਪ੍ਪਲਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤਿ। ਕਿਂ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ? ਸਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ''ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ ਵਤ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਿਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯਂ ਕਮ੍ਬਲਕਞ੍ਚੁਕੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਰਥਚਕ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣੇਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਪਦੁਮੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿ। ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਾ ਓਲਮ੍ਬਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਤੋ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਮਚ੍ਚਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਕਞ੍ਞਾ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਕੁਲੇ ਜੇਟ੍ਠਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਤੇਸੁ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਵਸਨਗਾਮੇ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਸੰਘੁਟ੍ਠੰ, ਸੋ ਮਾਤਰੰ ਆਹ – ‘‘ਸਾਟਕੰ ਮੇ ਅਮ੍ਮ ਦੇਹਿ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਸਾ ਧੋਤਵਤ੍ਥੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ‘‘ਅਮ੍ਮ ਥੂਲ਼ੰ ਇਦ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਅਞ੍ਞੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਅਥ ਨੰ ਮਾਤਾ ਆਹ – ‘‘ਤਾਤ, ਯਾਦਿਸੇ ਗੇਹੇ ਮਯੰ ਜਾਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਨੋ ਇਤੋ ਸੁਖੁਮਤਰਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਪੁਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਲਭਨਟ੍ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਪੁਤ੍ਤ ਅਹੰ ਅਜ੍ਜੇਵ ਤੁਯ੍ਹੰ ਬਾਰਾਣਸਿਨਗਰੇ ਰਜ੍ਜਪਟਿਲਾਭਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਮਾਤਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ‘‘ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਗਚ੍ਛ, ਤਾਤਾ’’ਤਿ। ਏਵੰ ਕਿਰਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਕਹੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਧ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਵਾ ਗੇਹੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ? ਸੋ ਪਨ ਪੁਞ੍ਞਨਿਯਾਮੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਮਙ੍ਗਲਸਿਲਾਪਟ੍ਟੇ ਸਸੀਸੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਚ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਮੋ ਦਿਵਸੋ ਹੋਤਿ।

ਅਮਚ੍ਚਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤਯਿੰਸੁ – ‘‘ਰਞ੍ਞੋ ਏਕਾ ਧੀਤਾਵ ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਰਾਜਕੰ ਰਜ੍ਜੰ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਕੋ ਰਾਜਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਤ੍ਵੰ ਹੋਹਿ, ਤ੍ਵੰ ਹੋਹੀ’’ਤਿ। ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਆਹ – ‘‘ਬਹੁੰ ਓਲੋਕੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਫੁਸ੍ਸਰਥੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਮਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਕੁਮੁਦਵਣ੍ਣੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਿਨ੍ਧਵੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਚਵਿਧੰ ਰਾਜਕਕੁਧਭਣ੍ਡੰ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਞ੍ਚ ਰਥਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਥੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਤੂਰਿਯਾਨਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਸੁੰ। ਰਥੋ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਾਭਿਮੁਖੋ ਅਹੋਸਿ, ‘‘ਪਰਿਚਯੇਨ ਉਯ੍ਯਾਨਾਭਿਮੁਖੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਿਵਤ੍ਤੇਮਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਆਹੰਸੁ। ਪੁਰੋਹਿਤੋ ‘‘ਮਾ ਨਿਵਤ੍ਤਯਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਰਥੋ ਕੁਮਾਰੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਰੋਹਨਸਜ੍ਜੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਪਾਰੁਪਨਕਣ੍ਣੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਤਲਾਨਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਅਯੰ ਦੀਪੋ, ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਦੀਪਪਰਿਵਾਰੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਏਸ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ‘‘ਪੁਨਪਿ ਤੂਰਿਯਾਨਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਥ ਪੁਨਪਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਥਾ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਤੂਰਿਯਾਨਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਸਿ।

ਅਥ ਕੁਮਾਰੋ ਮੁਖੰ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਆਗਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ? ਆਹ। ‘‘ਦੇਵ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਰਜ੍ਜੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਰਾਜਾ ਕਹ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਦੇਵਤ੍ਤੰ ਗਤੋ ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਕਤਿ ਦਿਵਸਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ’’ਤਿ? ‘‘ਅਜ੍ਜ ਸਤ੍ਤਮੋ ਦਿਵਸੋ’’ਤਿ। ‘‘ਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਧੀਤਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ। ‘‘ਧੀਤਾ ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇਨ ਹਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਰਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਾਵਦੇਵ ਅਭਿਸੇਕਮਣ੍ਡਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜਧੀਤਰੰ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਅਭਿਸੇਕੰ ਅਕੰਸੁ।

ਅਥਸ੍ਸ ਕਤਾਭਿਸੇਕਸ੍ਸ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕੰ ਵਤ੍ਥੰ ਉਪਹਰਿੰਸੁ। ਸੋ ‘‘ਕਿਮਿਦੰ, ਤਾਤਾ’’ਤਿ? ਆਹ। ‘‘ਨਿਵਾਸਨਵਤ੍ਥੰ ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਨਨੁ, ਤਾਤਾ, ਥੂਲ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਰਿਭੋਗਵਤ੍ਥੇਸੁ ਇਤੋ ਸੁਖੁਮਤਰੰ ਨਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਰਾਜਾ ਏਵਰੂਪੰ ਨਿਵਾਸੇਸੀ’’ਤਿ? ‘‘ਆਮ, ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਨ ਮਞ੍ਞੇ ਪੁਞ੍ਞਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਰਾਜਾ, ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਙ੍ਗਾਰੰ ਆਹਰਥ, ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ ਵਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਙ੍ਗਾਰੰ ਆਹਰਿੰਸੁ। ਸੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਹਤ੍ਥੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ, ਮੁਖੰ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਉਦਕੰ ਆਦਾਯ, ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯ ਅਬ੍ਭੁਕ੍ਕਿਰਿ, ਘਨਪਥਵਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਾ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਪੁਨ ਉਦਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੰ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ ਅਬ੍ਭੁਕ੍ਕਿਰਿ, ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਅਟ੍ਠ ਅਟ੍ਠ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਾ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਸੋ ਏਕੰ ਦਿਬ੍ਬਦੁਸ੍ਸੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਨ੍ਦਰਞ੍ਞੋ ਵਿਜਿਤੇ ਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿਕਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਮਾ ਸੁਤ੍ਤੰ ਕਨ੍ਤਿੰਸੂਤਿ ਏਵੰ ਭੇਰਿੰ ਚਾਰਾਪੇਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ਛਤ੍ਤੰ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਵਰਗਤੋ ਨਗਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਪਾਸਾਦੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਿ।

ਏਵੰ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਏਕਦਿਵਸੰ ਦੇਵੀ ਰਞ੍ਞੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਅਹੋ ਤਪਸ੍ਸੀ’’ਤਿ ਕਾਰੁਞ੍ਞਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ‘‘ਕਿਮਿਦੰ ਦੇਵੀ’’ਤਿ? ਚ ਪੁਟ੍ਠਾ, ‘‘ਅਤਿਮਹਤੀ, ਦੇਵ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਅਤੀਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣੰ ਅਕਤ੍ਥ, ਇਦਾਨਿ ਅਨਾਗਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੰ ਕੁਸਲੰ ਨ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ? ਆਹ। ‘‘ਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮਿ? ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ। ‘‘ਅਸੁਞ੍ਞੋ, ਦੇਵ, ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਦਾਨਮੇਵ ਸਜ੍ਜੇਥ, ਅਹੰ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਲਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇ ਦਾਨੰ ਸਜ੍ਜਾਪੇਸਿ। ਦੇਵੀ ਪਾਤੋਵ

ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦੇ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖਾ ਉਰੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ – ‘‘ਸਚੇ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਦਿਸਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਿਕ੍ਖੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸੰ ਦਿਸਾਯੰ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਨਾਹੇਸੁੰ। ਤੰ ਸਕ੍ਕਾਰੰ ਕਪਣਦ੍ਧਿਕਯਾਚਕਾਨੰ ਅਦੰਸੁ।

ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰੇ ਦਾਨੰ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਅਕਾਸਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਵਾਰੇ। ਉਤ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰੇ ਸਜ੍ਜਿਤਦਿਵਸੇ ਪਨ ਦੇਵਿਯਾ ਤਥੇਵ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿਯਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨੰ ਪਦੁਮਵਤਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਮਹਾਪਦੁਮਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਭਾਤਿਕੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਮਾਰਿਸਾ, ਨਨ੍ਦਰਾਜਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਅਧਿਵਾਸੇਥ ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹੇ ਮੁਖੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰੇ ਓਤਰਿੰਸੁ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਞ੍ਚਸਤਾ, ਦੇਵ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਆਗਤਾ’’ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਰਾਜਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦੇਵਿਯਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਪਾਸਾਦੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਰਾਜਾ ਸਙ੍ਘਥੇਰਸ੍ਸ, ਦੇਵੀ ਸਙ੍ਘਨਵਕਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਅਯ੍ਯਾ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਨ ਹਾਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਯਾਵਜੀਵੰ ਇਧ ਨਿਵਾਸਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਪਞ੍ਚ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਸਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਚਙ੍ਕਮਨਸਤਾਨੀਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਸਾਪੇਸੁੰ।

ਏਵੰ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਰਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਕੁਪਿਤੋ। ‘‘ਅਹੰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਤ੍ਵੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਮਾ ਪਮਜ੍ਜੀ’’ਤਿ ਦੇਵਿੰ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨਾਗਤੇਯੇਵ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਾ ਖੀਣਾ। ਮਹਾਪਦੁਮਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿੰ ਝਾਨਕੀਲ਼ੰ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਆਲਮ੍ਬਨਫਲਕੰ ਆਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕੋਵ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ, ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸੇਸਾਪੀਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ। ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਦੇਵੀ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨਿਸੀਦਨਟ੍ਠਾਨੰ ਹਰਿਤੂਪਲਿਤ੍ਤੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਧੂਪੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਆਗਮਨੰ ਓਲੋਕਯਨ੍ਤੀ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਆਗਮਨੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਪੁਰਿਸੰ ਪੇਸੇਸਿ – ‘‘ਗਚ੍ਛ, ਤਾਤ, ਜਾਨਾਹਿ, ਕਿੰ ਅਯ੍ਯਾਨੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਫਾਸੁਕ’’ਨ੍ਤਿ? ਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਦੁਮਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਦ੍ਵਾਰੰ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚਙ੍ਕਮਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਲਮ੍ਬਨਫਲਕੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਕਾਲੋ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਆਹ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸਰੀਰੰ ਕਿੰ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ? ਸੋ ‘‘ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿ ਮਞ੍ਞੇ’’ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੇ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਾਮਸਿ। ਪਾਦਾਨੰ ਸੀਤਲਤਾਯ ਚੇਵ ਥਦ੍ਧਤਾਯ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਅਗਮਾਸਿ, ਏਵੰ ਤਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਰਾਜਕੁਲੰ ਗਤੋ। ‘‘ਕਹੰ, ਤਾਤ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ’’ਤਿ? ਪੁਟ੍ਠੋ ‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ, ਦੇਵੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਦੇਵੀ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੀ ਰੋਦਨ੍ਤੀ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਨਾਗਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕੀਲ਼ਿਤੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਤੁਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਰਾਜਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨੰ ਆਗਤੰ ਦੇਵਿੰ ਪੁਚ੍ਛਿ ‘‘ਕਿੰ, ਭਦ੍ਦੇ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਿ, ਨਿਰੋਗਾ ਅਯ੍ਯਾ’’ਤਿ? ‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਏਵਰੂਪਾਨਮ੍ਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਮਰਣੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਕੁਤੋ ਮੋਕ੍ਖੋ’’ਤਿ? ਸੋ ਨਗਰੰ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਮੇਵ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੰ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜੰ ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਸਮਣਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਦੇਵੀਪਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਅਹੰ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ? ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਝਾਨੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰਸੁ।

ਤੇਸੁ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਨ੍ਤੇਸੁ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਰਾਜਗਹੰ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਯੰ ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵੋ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਮਹਾਤਿਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੇ ਕਪਿਲਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਅਯੰ ਭਦ੍ਦਾ ਕਾਪਿਲਾਨੀ ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠੇ ਸਾਗਲਨਗਰੇ ਕੋਸਿਯਗੋਤ੍ਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤੇਸੰ ਖੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨਾਨੰ ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਭਦ੍ਦਾਯ ਸੋਲ਼ਸਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪੁਤ੍ਤੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਤਾਤ, ਤ੍ਵੰ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕੁਲਵੰਸੋ ਨਾਮ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਯਿੰਸੁ। ਮਾਣਵੋ ਆਹ – ‘‘ਮਯ੍ਹੰ ਸੋਤਪਥੇ ਏਵਰੂਪੰ ਕਥੰ ਮਾ ਕਥੇਥ। ਅਹੰ

ਯਾਵ ਤੁਮ੍ਹੇ ਧਰਥ, ਤਾਵ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਚ੍ਛਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤੇ ਕਤਿਪਾਹਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਥਯਿਂਸੁ, ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਪੁਨ ਕਥਯਿਂਸੁ, ਪੁਨਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਾਤਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਕਥੇਤਿਯੇਵ।

ਮਾਣਵੋ ''ਮਮ ਮਾਤਰਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰੇਹਿ ਏਕਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਜਨਘਟ੍ਟਨਾਦਿਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਤਂ ਰਤ੍ਤਵਤ੍ਥਂ ਨਿਵਾਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਚੇਵ ਨਾਨਾਅਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਚ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤਰਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਅਮ੍ਮ ਏਵਰੂਪਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਲਭਨ੍ਤੋ ਗੇਹੇ ਵਸਾਮਿ, ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਨ ਵਸਾਮੀ''ਤਿ। ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਵਾ ਦਿਨ੍ਨਦਾਨੋ ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰੋ, ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨ ਏਕਕੋਵ ਅਕਾਸਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਏਤੇਨ ਸਹ ਕਤਪੁਞ੍ਞਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਪਟਿਭਾਗਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਾਮੇਹਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਂ ਰਥਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਗਚ੍ਛਥ, ਤਾਤਾ, ਯਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਭੋਗੇਹਿ ਸਮਾਨਕੁਲੇ ਏਵਰੂਪਂ ਦਾਰਿਕਂ ਪਸ੍ਸਥ, ਇਮਮੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਂ, ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ।

ਤੇ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨਾਮ ਏਤਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ, ''ਕਤ੍ਥ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ? ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ''ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਇਤ੍ਥਾਕਰੋ, ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠੇ ਸਾਗਲਨਗਰਂ ਅਗਮਿਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਂ ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਅਥ ਭਦ੍ਦਾਯ ਧਾਤੀ ਭਦ੍ਦਂ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਿਰਿਗਬ੍ਭੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਤਂ ਰੂਪਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਯ੍ਯਧੀਤਾ ਮੇ ਇਧਾਗਤਾ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ''ਦੁਬ੍ਬਿਨਿਤੇ, ਕਿਂ ਤ੍ਵਂ ਇਧਾਗਤਾ''ਤਿ? ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਂ ਉਗ੍ਗਿਰਿਤ੍ਵਾ, ''ਗਚ੍ਛ ਸੀਘ''ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਡਪਸ੍ਸੇ ਪਹਰਿ। ਹਤ੍ਥੋ ਪਾਸਾਣੇ ਪਟਿਹਤੋ ਵਿਯ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਸਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਏਵਂ ਥਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਮਹਾਗੀਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, 'ਅਯ੍ਯਧੀਤਾ ਮੇ'ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿਂ, ਅਯ੍ਯਧੀਤਾਯ ਹਿ ਮੇ ਅਯਂ ਨਿਵਾਸਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾਪਿ ਅਯੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਨਂ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ''ਏਵਰੂਪਾ ਤੇ ਸਾਮਿਧੀਤਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ''ਕਿਂ ਏਸਾ, ਇਮਾਯ ਸਤਗੁਣੇਨ ਸਹਸ੍ਸਗੁਣੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਅਯ੍ਯਾ ਅਭਿਰੂਪਤਰਾ, ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਗਬ੍ਭੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਪਦੀਪਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਰੀਰੋਭਾਸੇਨੇਵ ਤਮਂ ਵਿਧਮਤੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ ਆਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਤਂ ਖੁਜ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਂ ਰਥਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕੋਸਿਯਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਗਮਨਂ ਨਿਵੇਦਯਿਂਸੁ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ, ''ਕੁਤੋ ਆਗਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਮਹਾਤਿਤ੍ਥਗਾਮੇ ਕਪਿਲਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਘਰਤੋ''ਤਿ। ''ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਆਗਤਾ''ਤਿ। ''ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਕਾਰਣੇਨਾ''ਤਿ। ''ਕਲ੍ਯਾਣਂ, ਤਾਤਾ, ਸਮਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਵਿਭਵੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਦਸ੍ਸਾਮਿ ਦਾਰਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤੇ ਕਪਿਲਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ ਪਹਿਣਿਂਸੁ – ''ਲਦ੍ਧਾ ਦਾਰਿਕਾ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤਂ ਸਾਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵਸ੍ਸ ਆਰੋਚਯਿਂਸੁ – ''ਲਦ੍ਧਾ ਕਿਰ ਦਾਰਿਕਾ''ਤਿ। ਮਾਣਵੋ ''ਅਹਂ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ਇਮੇ ਲਦ੍ਧਾਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਂ ਪੇਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਰਹੋਗਤੋ ਪਣ੍ਣਂ ਲਿਖਿ, ''ਭਦ੍ਦਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਭੋਗਾਨੁਰੂਪਂ ਘਰਾਵਾਸਂ ਲਭਤੁ, ਅਹਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੀ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਭਦ੍ਦਾਪਿ ''ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਕਿਰ ਮਂ ਦਾਤੁਕਾਮਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਹੋਗਤਾ ਪਣ੍ਣਂ ਲਿਖਿ, ''ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਭੋਗਾਨੁਰੂਪਂ ਘਰਾਵਾਸਂ ਲਭਤੁ। ਅਹਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਮਾਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ''ਇਦਂ ਕਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ? ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵੇਨ ਭਦ੍ਦਾਯ ਪਹਿਤਨ੍ਤਿ। ''ਇਦਂ ਕਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ? ਭਦ੍ਦਾਯ ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵਸ੍ਸ ਪਹਿਤਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਾਚੇਤ੍ਵਾ, ''ਪਸ੍ਸਥ ਦਾਰਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਨਪਣ੍ਣਂ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚ ਏਤ੍ਤੋ ਚ ਪੇਸੇਸੁਂ। ਇਤਿ ਤੇਸਂ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨਾਨਂਯੇਵ ਸਮਾਗਮੋ ਅਹੋਸਿ।

ਤਂਦਿਵਸਂਯੇਵ ਚ ਮਾਣਵੋਪਿ ਏਕਂ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਂ ਗਨ੍ਥਾਪੇਸਿ, ਭਦ੍ਦਾਪਿ ਏਕਂ ਗਨ੍ਥਾਪੇਸਿ। ਤਾਨਿ ਆਸਨਮਜ੍ਝੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਸਾਯਮਾਸਾ ਉਭੋਪਿ ''ਸਯਨਂ ਆਰੁਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਾਣਵੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਨਂ ਆਰੁਹਿ। ਭਦ੍ਦਾ ਵਾਮਪਸ੍ਸੇਨ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਯਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਮਿਲਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵਿਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ, ਇਮਂ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਂ ਨ

ਅਲ੍ਲੀਯਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਭਯੇਨ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਂ ਅਨੋਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਦਿਵਾ ਪਨ ਹਸਿਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਲੋਕਾਮਿਸੇਨ ਅਸਂਸਟ੍ਠਾ ਯਾਵ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਧਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇਸੁ ਵਿਚਾਰਯਿਂਸੁ। ਮਹਤੀ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਰੀਰਂ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਂ ਸੁਵਣ੍ਣਚੁਣ੍ਣਮੇਵ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਯਾ ਦ੍ਵਾਦਸਨਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਨ੍ਤਬਦ੍ਧਾਨਿ ਸਟ੍ਠਿ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕਾਨਿ, ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਿਕੋ, ਅਨੁਰਾਧਪੁਰਪ੍ਪਮਾਣਾ ਚੁਦ੍ਦਸ ਦਾਸਗਾਮਾ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਹਤ੍ਥਾਨੀਕਾ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਅਸ੍ਸਾਨੀਕਾ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਰਥਾਨੀਕਾ।

ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਲਙ੍ਕਤਂ ਅਸ੍ਸਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਮਹਾਜਨਪਰਿਵੁਤੋ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਕੋਟਿਯਂ ਠਿਤੋ ਨਙ੍ਗਲੇਹਿ ਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਕਾਕਾਦਯੋ ਸਕੁਣੇ ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਕਾਦਿਪਾਣੇ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਤਾਤਾ, ਇਮੇ ਕਿਂ ਖਾਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ? ''ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਕੇ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ''ਏਤੇਹਿ ਕਤਂ ਪਾਪਂ ਕਸ੍ਸ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ, ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚੇ ਏਤੇਹਿ ਕਤਂ ਪਾਪਂ ਮਯ੍ਹਂ ਹੋਤਿ, ਕਿਂ ਮੇ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਅਸੀਤਿਕੋਟਿਧਨਂ? ਕਿਂ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨੋ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਕਿਂ ਯਨ੍ਤਬਦ੍ਧਾਨਿ ਸਟ੍ਠਿ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕਾਨਿ, ਕਿਂ ਚੁਦ੍ਦਸ ਗਾਮਾ? ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਭਦ੍ਦਾਯ ਕਾਪਿਲਾਨਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਭਦ੍ਦਾਪਿ ਕਾਪਿਲਾਨੀ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਤਯੋ ਤਿਲਕੁਮ੍ਭੇ ਪਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਧਾਤੀਹਿ ਪਰਿਵੁਤਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਕਾਕੇ ਤਿਲਪਾਣਕੇ ਖਾਦਮਾਨੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਮਾ ਕਿਂ ਇਮੇ ਖਾਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਪਾਣਕੇ ਅਯ੍ਯੇ''ਤਿ। ''ਅਕੁਸਲਂ ਕਸ੍ਸ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਯ੍ਯੇ''ਤਿ। ਸਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯ੍ਹਂ ਚਤੁਹਤ੍ਥਵਤ੍ਥਂ ਨਾਲ਼ਿਕੋਦਨਮਤ੍ਤਞ੍ਚ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਯਦਿ ਚ ਪਨੇਤਂ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਜਨੇਨ ਕਤਂ ਅਕੁਸਲਂ ਮਯ੍ਹਂ ਹੋਤਿ, ਭਵਸਹਸ੍ਸੇਨਪਿ ਵਟ੍ਟਤੋ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ , ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਤਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਮਾਣਵੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਮਹਾਰਹੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਭੋਜਨਂ ਸਜ੍ਜਯਿਂਸੁ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਜਨੇ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਰਹੋਗਤਾ ਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਮਾਣਵੋ ਭਦ੍ਦਂ ਆਹ – ''ਭਦ੍ਦੇ, ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਘਰਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਧਨਂ ਆਹਰੀ''ਤਿ? ''ਪਞ੍ਚਪਣ੍ਣਾਸ ਸਕਟਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ''ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਯਾ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਘਰੇ ਸਤ੍ਤਅਸੀਤਿਕੋਟਿਯੋ, ਯਨ੍ਤਬਦ੍ਧਾ ਸਟ੍ਠਿਤਲ਼ਾਕਾਦਿਭੇਦਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤੁਯ੍ਹਂਯੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਮੀ''ਤਿ। ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ''ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਅਯ੍ਯਾ ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂਯੇਵ ਆਗਮਨਂ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤੇਸਂ ਆਦਿਤ੍ਤਪਣ੍ਣਕੁਟਿ ਵਿਯ ਤਯੋ ਭਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਤੇ ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਣਤੋ ਕਸਾਯਰਸਪੀਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤੇ ਚ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕੇਸੇ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ, ''ਯੇ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਤੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਥਵਿਕਾਸੁ ਪਤ੍ਤੇ ਓਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਂਸੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਤੋ ਓਤਰਿਂਸੁ। ਗੇਹੇ ਦਾਸੇਸੁ ਚ ਕਮ੍ਮਕਾਰੇਸੁ ਚ ਨ ਕੋਚਿ ਸਞ੍ਜਾਨਿ।

ਅਥ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਦਾਸਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਆਕਪ੍ਪਕੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦਾਸਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਸਞ੍ਜਾਨਿਂਸੁ। ਤੇ ਰੁਦਨ੍ਤਾ ਪਾਦੇਸੁ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਅਮ੍ਹੇ ਅਨਾਥੇ ਕਰੋਥ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ਆਹਂਸੁ। ''ਮਯਂ, ਭਣੇ 'ਆਦਿਤ੍ਤਪਣ੍ਣਸਾਲਾ ਵਿਯ ਤਯੋ ਭਵਾ'ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਮ੍ਹਾ, ਸਚੇ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਏਕੇਕਂ ਭੁਜਿਸ੍ਸਂ ਕਰੋਮ, ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸੀਸਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜੀਵਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਰੋਦਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਭਦ੍ਦਾ ਕਾਪਿਲਾਨੀ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਗ੍ਘਨਿਕਾ ਇਤ੍ਥੀ ਮਯ੍ਹਂ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਠਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਯਂ ਕੋਚਿਦੇਵ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯ 'ਇਮੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਿਨਾ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਕੋਚਿ ਵਾ ਪਨ ਮਨਂ ਪਦੂਸੇਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯਪੂਰਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਇਮਂ ਪਹਾਯ ਮਯਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ।

ਸੋ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇਧਾਪਥਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਦ੍ਦਾਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਆਹ – ''ਭਦ੍ਦੇ, ਤਾਦਿਸਿਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਮਮ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, 'ਇਮੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਿਨਾ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਪਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਮਹਾਜਨੋ ਅਪਾਯਪੂਰਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵੇਧਾਪਥੇ ਤ੍ਵਂ ਏਕਂ ਗਣ੍ਹ, ਅਹਂ ਏਕੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਆਮ, ਅਯ੍ਯ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਮਲਂ, 'ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਿਨਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੋਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸਨਖਸਮੋਧਾਨਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ, ''ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਪ੍ਪਮਾਣੇ ਅਦ੍ਧਾਨੇ ਕਤੋ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵੋ ਅਜ੍ਜ ਭਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਦਕ੍ਖਿਣਜਾਤਿਕਾ ਨਾਮ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਕ੍ਖਿਣਮਗ੍ਗੋ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਯਂ ਮਾਤੁਗਾਮਾ ਨਾਮ ਵਾਮਜਾਤਿਕਾ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾਮਮਗ੍ਗੋ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ। ਤੇਸਂ ਦ੍ਵੇਧਾਭੂਤਕਾਲੇ ਅਯਂ ਮਹਾਪਥਵੀ ''ਅਹਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਗਿਰਿਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤੇ ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗੁਣੇ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਵਿਰਵਮਾਨਾ ਅਕਮ੍ਪਿ, ਆਕਾਸੇ ਅਸਨਿਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਿ, ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੋ ਉਨ੍ਨਦਿ।

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵੇਲ਼ੁਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਨਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਪਥਵੀ ਕਮ੍ਪਤੀ''ਤਿ? ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ''ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵੋ ਚ ਭਦ੍ਦਾ ਚ ਕਾਪਿਲਾਨੀ ਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਤੇਸਂ ਵਿਯੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਗੁਣਬਲੇਨ ਅਯਂ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪੋ ਜਾਤੋ, ਮਯਾਪਿ ਏਤੇਸਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਸਯਮੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ, ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰੇਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਿਗਾਵੁਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸ ਚ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਬਹੁਪੁਤ੍ਤਕਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋ ਪਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਵਿਯ ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਵੇਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਾ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪਣ੍ਣਛਤ੍ਤਸਕਟਚਕ੍ਕਕੂਟਾਗਾਰਾਦਿਪ੍ਪਮਾਣਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨ੍ਤਿਯੋ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤਿਯੋ ਚਨ੍ਦਿਮਸਹਸ੍ਸਸੂਰਿਯਸਹਸ੍ਸਉਗ੍ਗਮਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਤਂ ਵਨਨ੍ਤਰਂ ਏਕੋਭਾਸਂ ਅਕਂਸੁ। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਸਿਰਿਯਾ ਸਮੁਜ੍ਜਲਿਤਤਾਰਾਗਣਂ ਵਿਯ ਗਗਨਂ, ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਕਮਲਕੁਵਲਯਂ ਵਿਯ ਸਲਿਲਂ, ਵਨਨ੍ਤਰਂ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਾਮ ਖਨ੍ਧੋ ਸੇਤੋ ਹੋਤਿ, ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਨੀਲਾਨਿ ਪਕ੍ਕਾਨਿ ਰਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਦਿਵਸੇ ਸਤਸਾਖੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਅਹੋਸਿ।

ਇਤਿ ਯਾ ਸਾ **ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਵਾ, ''ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਏਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਯਥਾ ਚ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਰਾਜਗਹਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸ ਚ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ। **ਸਤ੍ਥਾਰਞ੍ਚ ਵਤਾਹਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਅਹਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ, ਇਮਂਯੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ। ਨ ਹਿ ਮੇ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਭਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ। **ਸੁਗਤਞ੍ਚ ਵਤਾਹਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਅਹਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤਂ ਨਾਮ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ, ਇਮਂਯੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ। ਨ ਹਿ ਮੇ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸੁਗਤੇਨ ਭਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਵਤਾਹਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਅਹਂ ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ, ਇਮਂਯੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ। ਨ ਹਿ ਮੇ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਂ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ''ਭਗਵਤਿ 'ਅਯਂ ਸਤ੍ਥਾ, ਅਯਂ ਸੁਗਤੋ, ਅਯਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ'ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੋ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਅਹੋਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਤ੍ਥਾ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਆਗਤਂ, ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਸੋ ''ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਾਵਕਤ੍ਤਂ ਸਾਵੇਸਿਂ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਅਜਾਨਞ੍ਞੇਵਾਤਿ ਅਜਾਨਮਾਨੋਵ। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਮੁਦ੍ਧਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਤੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ''ਅਜਾਨਂਯੇਵ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬਾਹਿਰਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਚੇਤਸਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸਾਵਕੋ ਏਵਰੂਪਂ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਟਛਿਨ੍ਨਤਾਲਪਕ੍ਕਂ ਵਿਯ ਗੀਵਤੋ ਮੁਦ੍ਧਾਪਿ ਵਿਪਤੇਯ੍ਯ, ਸਤ੍ਤਧਾ ਪਨ ਫਲੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਂ

ਵਾ ਏਤੇਨ, ਸਚੇ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਇਮਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਇਮਂ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਤ੍ਤਕਪਾਲੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਵਿਲਯਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਸਚੇ ਚਕ੍ਕਵਾਲਸ੍ਸ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਥੁਸਮੁਟ੍ਠਿ ਵਿਯ ਵਿਕਿਰੇਯ੍ਯ। ਸਚੇ ਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਕਾਕਤੁਣ੍ਡੇਨ ਪਹਟਪਿਟ੍ਠਮੁਟ੍ਠਿ ਵਿਯ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਯ੍ਯ । ਸਚੇ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਵਾਤਾਹਤਭਸ੍ਮਪੁਞ੍ਜੋ ਵਿਯ ਵਿਕਿਰੇਯ੍ਯ। ਏਵਰੂਪੋਪਿ ਪਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਿਪਚ੍ਚਾਕਾਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੇ ਪਾਦਪਿਟ੍ਠੇ ਲੋਮਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਚ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸਦਿਸਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਨਿਪਚ੍ਚਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨੇਵ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਦਪਿਟ੍ਠੇ ਲੋਮਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰੇ ਵਾ ਅਂਸੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਾਲੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਹਿ ਸਤ੍ਥਾ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤੇ ਕਸ੍ਸਪਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਵ ''ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਏਵ ਚ ''ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਤਸ੍ਮਾ, ਕਸ੍ਸਪ, ਤਯਾ ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਿਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਲਂ ਮਹਨ੍ਤਂ। **ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਰੀ ਚ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਞ੍ਚ। **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਤਰਮੇਵ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਥੇਰਾਦੀਸੁ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ ਥੇਰਾਦਯੋਪਿ ਤਂ ਸਹਿਰਿਕਾ ਸਓਤ੍ਤਪ੍ਪਾ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਆਨਿਸਂਸੋ। **ਕੁਸਲੂਪਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। **ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਟ੍ਠਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ''ਏਸ ਮਯ੍ਹਂ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਚੇਤਸਾ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥੋਕਮ੍ਪਿ ਬਹਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਦੇਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਓਹਿਤਸੋਤੋ**ਤਿ ਠਪਿਤਸੋਤੋ, ਞਾਣਸੋਤਞ੍ਚ ਪਸਾਦਸੋਤਞ੍ਚ ਓਦਹਿਤ੍ਵਾ ਮਯਾ ਦੇਸਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਮੇਵ ਸੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਾਤਸਹਗਤਾ ਚ ਮੇ ਕਾਯਗਤਾਸਤੀ**ਤਿ ਅਸੁਭੇਸੁ ਚੇਵ ਆਨਾਪਾਨੇ ਚ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਸੁਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿ। ਯੋ ਚ ਪਨਾਯਂ ਤਿਵਿਧੋ ਓਵਾਦੋ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਯਮੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਅਹੋਸਿ।

ਸਰਣੋਤਿ ਸਕਿਲੇਸੋ ਸਇਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਂ ਭੁਞ੍ਜਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਂ ਭੁਞ੍ਜਿਂ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹਿ ਪਰਿਭੋਗਾ ਥੇਯ੍ਯਪਰਿਭੋਗੋ ਇਣਪਰਿਭੋਗੋ ਦਾਯਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗੋ ਸਾਮਿਪਰਿਭੋਗੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਰਿਭੋਗੋ **ਥੇਯ੍ਯਪਰਿਭੋਗੋ** ਨਾਮ। ਕਸ੍ਮਾ? ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਨਿਸ੍ਸਰਤਾਯ। ਸੀਲਵਤੋ ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਪਰਿਭੋਗੋ **ਇਣਪਰਿਭੋਗੋ** ਨਾਮ। ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸੇਖਾਨਂ ਪਰਿਭੋਗੋ **ਦਾਯਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗੋ** ਨਾਮ। ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ **ਸਾਮਿਪਰਿਭੋਗੋ** ਨਾਮ। ਇਤਿ ਖੀਣਾਸਵੋਵ ਸਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨਣੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਂ ਇਣਪਰਿਭੋਗਂਯੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। **ਅਟ੍ਠਮਿਯਾ ਅਞ੍ਞਾ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਮੇ ਦਿਵਸੇ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਅਥ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਗਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮਾਤਿ ਮਗ੍ਗਤੋ ਓਕ੍ਕਮਨਂ ਪਠਮਤਰਂ ਤਂਦਿਵਸੇਯੇਵ ਅਹੋਸਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮੋ ਪਚ੍ਛਾ। ਦੇਸਨਾਵਾਰਸ੍ਸ ਪਨ ਏਵਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮੋ ਪਠਮਂ ਦੀਪਿਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ? ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਇਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਜਾਤਿਆਰਞ੍ਞਿਕਂ ਜਾਤਿਪਂਸੁਕੂਲਿਕਂ ਜਾਤਿਏਕਾਸਨਿਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਓਕ੍ਕਮਿ।

ਮੁਦੁਕਾ ਖੋ ਤ੍ਯਾਯਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਕਾ ਖੋ ਤੇ ਅਯਂ। ਇਮਞ੍ਚ ਪਨ ਵਾਚਂ ਭਗਵਾ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣੇਨ ਪਾਣਿਨਾ ਅਨੁਨ੍ਨੇਨ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹਾਤਿ? ਥੇਰੇਨ ਸਹ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਕਾਮਤਾਯ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਕਾਮੋ ਜਾਤੋਤਿ? ਥੇਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਣ੍ਣੇ ਕਥਿਤੇ ''ਇਮਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿਵਚਨਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ''ਤਿ ਆਹ। **ਧਾਰੇਸ੍ਸਸਿ ਪਨ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਕਸ੍ਸਪ, ਸਾਣਾਨਿ ਪਂਸੁਕੂਲਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਸਨਾਨੀ**ਤਿ, ਕਸ੍ਸਪ, ਤ੍ਵਂ ਇਮਾਨਿ ਪਰਿਭੋਗਜਿਣ੍ਣਾਨਿ ਪਂਸੁਕੂਲਾਨਿ ਪਾਰੁਪਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਨ ਕਾਯਬਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਣਂ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਮਾਹ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਅਹਂ ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਪੁਣ੍ਣਂ ਨਾਮ ਦਾਸਿਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਆਮਕਸੁਸਾਨੇ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਤਂ ਸੁਸਾਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਬਮਤ੍ਤੇਹਿ ਪਾਣਕੇਹਿ ਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਂ ਤੇ ਪਾਣਕੇ ਵਿਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਅਰਿਯਵਂਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿਂ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਗਹਿਤਦਿਵਸੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇ ਮਹਾਪਥਵੀ ਮਹਾਵਿਰਵਂ

ਵਿਰਵਮਾਨਾ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਆਕਾਸੋ ਤਟਤਟਾਯਿ, ਚਕ੍ਕਵਾਲਦੇਵਤਾ ਸਾਧੁਕਾਰਮਦੰਸੁ, ''ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਜਾਤਿਪੰਸੁਕੂਲਿਕੇਨ ਜਾਤਿਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਜਾਤਿਏਕਾਸਨਿਕੇਨ ਜਾਤਿਸਪਦਾਨਚਾਰਿਕੇਨ ਭਵਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤ੍ਵੰ ਇਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ ਕਾਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਹਤ੍ਥੀਨੰ ਬਲੰ ਧਾਰੇਤਿ, ਸੋ ਤੰ ਅਤਕ੍ਕਯਿਤ੍ਵਾ ''ਅਹਮੇਤੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਸੁਗਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ''ਧਾਰੇਸ੍ਸਾਮਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਆਹ। **ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਸ੍ਮਿ। ਏਵੰ ਪਨ ਚੀਵਰਪਰਿਵਤ੍ਤਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚ ਥੇਰੇਨ ਪਾਰੁਤਚੀਵਰੰ ਭਗਵਾ ਪਾਰੁਪਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਚੀਵਰੰ ਥੇਰੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਮਹਾਪਥਵੀ ਉਦਕਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਨ੍ਨਦਨ੍ਤੀ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ।

ਭਗਵਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿਆਦੀਸੁ ਥੇਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਉਰੇਨ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਓਵਾਦਵਸੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਚੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਓਰਸੋ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤੋ**। ਓਵਾਦਧਮ੍ਮਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਓਵਾਦਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਨਿਮ੍ਮਿਤਤ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮਜੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ**। ਓਵਾਦਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦੰ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਮੇਵ ਵਾ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦੋ । ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਸਾਣਾਨਿ ਪੰਸੁਕੂਲਾਨੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਪਾਰੁਤੰ ਪੰਸੁਕੂਲਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ।

ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ''ਭਗਵਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਮਮੰ ਤੰ ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਅਹੰ ਏਵਰੂਪੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਥੇਰੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਪਰਿਸੋਧਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਆਵੁਸੋ, ਯਸ੍ਸ ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਆਚਰਿਯੋ, ਕਿੰ ਸੋ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਨਾਚਰਿਯੋ ਨ੍ਹਾਪਿਤਮੁਣ੍ਡਕੋ ਸਯੰਗਹਿਤਕਾਸਾਵੋ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਗਤੋ ਏਵੰ ਤਿਗਾਵੁਤੰ ਮਗ੍ਗੰ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨੰ ਲਭਤਿ, ਤੀਹਿ ਓਵਾਦੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਵਾ ਲਭਤਿ, ਕਾਯੇਨ ਕਾਯੰ ਚੀਵਰਪਰਿਵਤ੍ਤਨੰ ਲਭਤਿ? ਪਸ੍ਸ ਯਾਵ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤੰ ਵਚਨੰ ਥੁਲ੍ਲਨਨ੍ਦਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਤਿ। ਏਵੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਛਹਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਹਿ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਿਤੁੰ **ਅਹੰ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸੇਸੰ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਕਾਦਸਮੰ।

੧੨. ਪਰੰਮਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੫. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ **ਤਥਾਗਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੋ। **ਨ ਹੇਤੰ, ਆਵੁਸੋ, ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਏਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੰ ਅਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਨ ਹੋਤਿ। **ਨਾਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। **ਏਤਞ੍ਹਿ, ਆਵੁਸੋ, ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਏਤੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਅਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ। **ਏਤੰ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ। ਦ੍ਵਾਦਸਮੰ।

੧੩. ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੬. ਤੇਰਸਮੇ **ਅਞ੍ਞਾਯ ਸਣ੍ਠਹਿੰਸੂ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਾਨਿ ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਞ੍ਚ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ –

> ''ਓਭਾਸੇ ਚੇਵ ਞਾਣੇ ਚ, ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਕਮ੍ਪਤਿ।
> ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸੁਖੇ ਚੇਵ, ਯੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਵੇਧਤਿ॥
>
> ''ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੇ ਚ ਪਗ੍ਗਾਹੇ, ਉਪਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਕਮ੍ਪਤਿ।
> ਉਪੇਕ੍ਖਾਵਜ੍ਜਨਾਯ ਚੇਵ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਯ ਚ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ॥
>
> ''ਇਮਾਨਿ ਦਸ ਠਾਨਾਨਿ, ਪਞ੍ਞਾ ਯਸ੍ਸ ਪਰਿਚਿਤਾ।

ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਧਚ੍ਚੁਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਸਮ੍ਮੋਹ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ॥ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੭)। –

ਇਦਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਜਾਤਂ **ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਂ** ਨਾਮ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਅਨਾਰੁਲ੍ਹਂ ਧਾਤੁਕਥਾ ਆਰਮ੍ਮਣਕਥਾ ਅਸੁਭਕਥਾ ਞਾਣਵਤ੍ਥੁਕਥਾ ਵਿਜ੍ਜਾਕਰਣ੍ਡਕੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰਂ ਗੁਲ੍ਹਵਿਨਯਂ ਗੁਲ੍ਹਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਂ ਗੁਲ੍ਹਮਹੋਸਧਂ ਵਣ੍ਣਪਿਟਕਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਪਿਟਕਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਗਜ੍ਜਿਤਂ ਆਲਵਕਗਜ੍ਜਿਤਂ ਵੇਦਲ੍ਲਪਿਟਕਨ੍ਤਿ ਅਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਂ** ਨਾਮ।

ਜਾਤਰੂਪਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਵਿਧਾਨਂ ਆਰਕੂਟਮਯਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਆਭਰਣਜਾਤਂ। ਛਣਕਾਲੇਸੁ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਆਭਰਣਭਣ੍ਡਕਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਪਣਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨੇ ਆਪਣਿਕਾ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਸਚੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਭਰਣਤ੍ਥਿਕਾ, ਇਮਾਨਿ ਗਣ੍ਹਥ। ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਘਨਾਨਿ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤਾਨਿ ਚ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘਾਨਿ ਚਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤੇਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਕਾਰਣਂ ਇਮੇ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਇਮਾਨਿ ਪਿਲਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲ਼ਿਤੁਂ, ਸੋਭਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘਾਨਿ ਚਾ''ਤਿ ਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੁਵਣ੍ਣਭਣ੍ਡਂ ਅਵਿਕ੍ਕਿਯਮਾਨਂ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਤਂ ਜਾਤਰੂਪਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ ਨਾਮ।

ਅਥ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਤਿਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਪਠਮਬੋਧਿਯਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਂਸੁ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਇਦਾਨਿ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਮਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨੇਸਂ ਯਦਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਇਮੇਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਾ ਆਰਦ੍ਧਮਤ੍ਤਾਵ ਠਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਪਠਮਬੋਧਿਯਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰਯਿਂਸੁ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਤਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਛਨ੍ਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਨਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਵਿਜ੍ਜਾਨਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਮਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਨ ਕਾਲੇ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ , ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਸ੍ਸ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸ੍ਸ। ਯਦਾ ਪਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸ੍ਸਪਿ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪੂਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਸੀਲਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਮਤ੍ਤੇਵ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਯਾਵ ਪਨ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਤਾਵ ਸਾਸਨਂ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਤੀਣਿ ਵਾ, ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਇਤਰੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇਸੁ ਵਿਨਯਪਿਟਕਮਤ੍ਤੇ ਠਿਤੇਪਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇਸੁ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਮਤ੍ਤੇ, ਮਹਾਵਿਨਯੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁਪਿ ਸਾਸਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਮੇਵ। ਯਦਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਸਾਸਨਂ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਅਧਿਗਮੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਅਧਿਗਮਸ੍ਸ। ਇਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋਪਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮੇਵ ਪਮਾਣਂ।

ਨਨੁ ਚ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਕਪਿਲੋ ਨਾਮ ਅਨਾਰਾਧਕਭਿਕ੍ਖੁ ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਬੀਜਨਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ''ਅਤ੍ਥਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਅਥ ਤਸ੍ਸ ਭਯੇਨ ਯੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੇਪਿ ''ਮਯਂ ਵਤ੍ਤਾਮਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਨ ਵਤ੍ਤਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਿਂਸੁ, ਸੋ ਬੀਜਨਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਗਤੋ, ਤਦਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ ਓਸਕ੍ਕਿਤਨ੍ਤਿ?

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਓਸਕ੍ਕਿਤਂ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਨ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਪਮਾਣਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਮਹਤੋ ਤਲ਼ਾਕਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਥਿਰਾਯ ਉਦਕਂ ਨ ਠਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਉਦਕੇ ਸਤਿ ਪਦੁਮਾਦੀਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਨ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਮੇਵ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕਸ੍ਸ ਥਿਰਪਾਲ਼ਿਸਦਿਸੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਸਤਿ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕੇ ਉਦਕਸਦਿਸਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਕਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਤੇਸੁ ਸਤਿ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕੇ ਪਦੁਮਾਦੀਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵ◌ਿਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਵ◌ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯੇਵ ਪਮਾਣਂ।

ਪਥਵ◌ੀਧਾਤੂਤਿ ਦ੍ਵ◌ੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਨਹੁਤਾਨਿ ਬਹਲਾ ਮਹਾਪਥਵ◌ੀ। **ਆਪੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਪਥਵ◌ਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਉਗ੍ਗਤਂ ਕਪ੍ਪਵ◌ਿਨਾਸਕਂ ਉਦਕਂ। **ਤੇਜੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਪਥਵ◌ਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਆਭਸ੍ਸਰਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਉਗ੍ਗਤੋ ਕਪ੍ਪਵ◌ਿਨਾਸਕੋ ਅਗ੍ਗਿ। **ਵ◌ਾਯੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਪਥਵ◌ਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਵ◌ੇਹਪ੍ਫਲਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਉਗ੍ਗਤੋ ਕਪ੍ਪਵ◌ਿਨਾਸਕੋ ਵ◌ਾਯੁ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਏਕਧਮ੍ਮੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਇਧੇਵ ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਲੋਹਤੋ ਲੋਹਖਾਦਕਂ ਮਲਂ ਵ◌ਿਯ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਯ੍ਹਂਯੇਵ ਸਾਸਨੇ ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਤੁਚ੍ਛਪੁਰਿਸਾ।

ਆਦਿਕੇਨੇਵ ਓਪਿਲਵਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਆਦਾਨੇਨ ਗਹਣੇਨ। **ਓਪਿਲਵਤੀ**ਤਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਤਿ। ਇਦਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਉਦਕਚਰਾ ਨਾਵ◌ਾ ਭਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ ਨਿਮੁਜ੍ਜਤਿ, ਏਵ◌ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਪੂਰਣੇਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਹਾਯਮਾਨਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਹਾਯਤਿ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹਾਯਮਾਨਾਯ ਅਧਿਗਮੋ ਹਾਯਤਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਪੂਰਯਮਾਨਾਯ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਰਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਕਾ ਅਧਿਗਮਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਨਵਚਨ੍ਦੋ ਵ◌ਿਯ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾਦੀਸੁ ਵਡ੍ਢਮਾਨਾਸੁ ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਸਨਂ ਵਡ੍ਢਤਿ ਯੇਵ◌ਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਞ੍ਚੇਵ ਠਿਤਿ ਚ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਪਞ੍ਚ ਖੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਓਕ੍ਕਮਨੀਯਾ**ਤਿ ਅਵਕ੍ਕਮਨੀਯਾ, ਹੇਟ੍ਠਾਗਮਨੀਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਗਾਰਵ◌ਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਅਗਾਰਵ◌ਾ**ਤਿ ਗਾਰਵਰਹਿਤਾ। **ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਯਾ ਅਨੀਚਵ◌ੁਤ੍ਤਿਕਾ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਆਰੋਹਨ੍ਤੋ ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਉਪਾਹਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਤੋ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ **ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਗਾਰਵ◌ੋ** ਨਾਮ।

ਯੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠੇ ਦਹਰਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਪਰਿਵ◌ਾਰਿਤੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਵ◌ਾ ਨਵਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਗ੍ਗੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿ, ਵ◌ਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਅਯਂ **ਧਮ੍ਮੇ ਅਗਾਰਵ◌ੋ** ਨਾਮ।

ਯੋ ਥੇਰੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ, ਅਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਂ ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਵ◌ਾ ਪਨ ਹਤ੍ਥਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ, ਵ◌ੁਡ੍ਢਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਨਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ ਕਥੇਤਿ, ਅਯਂ **ਸਙ੍ਘੇ ਅਗਾਰਵ◌ੋ** ਨਾਮ।

ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾ ਅਪੂਰੇਨ੍ਤੋਵ **ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਗਾਰਵ◌ੋ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਤਾਸਂ ਵ◌ਾ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਪਯੋਗਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿਂ ਅਗਾਰਵ◌ੋ** ਨਾਮ। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਤੇਰਸਮਂ।

ਕਸ੍ਸਪਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਦਾਰੁਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੭. ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਦਾਰੁਣੋ**ਤਿ ਥਦ੍ਧੋ। **ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਲਾਭੋ** ਨਾਮ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਲਾਭੋ। **ਸਕ੍ਕਾਰੋ**ਤਿ ਤੇਸੰਯੇਵ ਸੁਕਤਾਨੰ ਸੁਸਙ੍ਖਤਾਨੰ ਲਾਭੋ। **ਸਿਲੋਕੋ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਘੋਸੋ। **ਕਟੁਕੋ**ਤਿ ਤਿਖਿਣੋ। **ਫਰੁਸੋ**ਤਿ ਖਰੋ। **ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੋ। ਪਠਮੰ।

੨. ਬਲ਼ਿਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੮. ਦੁਤਿਯੇ **ਬਾਲ਼ਿਸਿਕੋ**ਤਿ ਬਲ਼ਿਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਰਮਾਨੋ ਮਚ੍ਛਘਾਤਕੋ। **ਆਮਿਸਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਮਿਸਮਕ੍ਖਿਤੰ। **ਆਮਿਸਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਆਮਿਸੇ ਚਕ੍ਖੁ ਦਸ੍ਸਨੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਆਮਿਸਚਕ੍ਖੁ। **ਗਿਲਬਲ਼ਿਸੋ**ਤਿ ਗਿਲਿਤਬਲ਼ਿਸੋ। **ਅਨਯੰ ਆਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਤ੍ਤੋ। **ਬ੍ਯਸਨੰ ਆਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਵਿਨਾਸੰ ਪਤ੍ਤੋ। **ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯੋ**ਤਿ ਯਥਾਕਾਮੇਨ ਯਥਾਰੁਚਿਯਾ ਯਥੇਵ ਨੰ ਬਾਲ਼ਿਸਿਕੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਥੇਵਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯੋ ਪਾਪਿਮਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਕਿਲੇਸਮਾਰਸ੍ਸ ਕਾਮੋ, ਏਵੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਨਿਰਯੰ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿੰ ਵਾ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੰ ਵਾ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩-੪. ਕੁਮ੍ਮਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੯-੧੬੦. ਤਤਿਯੇ **ਮਹਾਕੁਮ੍ਮਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਿਕਚ੍ਛਪਕੁਲੰ। **ਅਗਮਾਸੀ**ਤਿ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਅਦ੍ਧਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤੋ ਮੰ ਏਸ ਨਿਵਾਰੇਤੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਗਮਾਸਿ। **ਪਪਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਪਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੀਘਰਜ੍ਜੁਕਬਦ੍ਧੋ ਅਯਕਨ੍ਤਕੋਸਕੇ ਦਣ੍ਡਕੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੋ ਕਣ੍ਣਿਕਸਲ੍ਲਸਣ੍ਠਾਨੋ, ਅਯਕਨ੍ਤਕੋ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਵੇਗੇਨ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਕਟਾਹੇ ਲਗ੍ਗਮਤ੍ਤੇ ਦਣ੍ਡਕੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਰਜ੍ਜੁਕੋ ਏਕਾਬਦ੍ਧੋ ਗਚ੍ਛਤੇਵ। **ਸੋ ਕੁਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸੋ ਵਿਦ੍ਧਕੁਮ੍ਮੋ। **ਯੇਨ ਸੋ ਕੁਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਉਦਕਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸੋ ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ ਕੁਮ੍ਮੋ। **ਨ ਦਾਨਿ ਤ੍ਵੰ ਅਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਤ੍ਵੰ ਅਮਿਤ੍ਤਹਤ੍ਥੰ ਗਤੋ, ਨ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵੰ ਸਲ੍ਲਪਨ੍ਤਾਨੰਯੇਵ ਚ ਨੇਸੰ ਨਾਵਾਯ ਠਿਤੋ ਲੁਦ੍ਦੋ ਰਜ੍ਜੁਕੰ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਕੁਮ੍ਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਕਾਮੰ ਅਕਾਸਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਇਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਚ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ।

੫. ਮੀਲ਼੍ਹਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੧. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਮੀਲ਼੍ਹਕਾ**ਤਿ ਗੂਥਪਾਣਕਾ। **ਗੂਥਾਦੀ**ਤਿ ਗੂਥਭਕ੍ਖਾ। **ਗੂਥਪੂਰਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਗੂਥੇਨ ਭਰਿਤਾ। **ਪੁਣ੍ਣਾ ਗੂਥਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਦੀਪਨੰ। **ਅਤਿਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਦੇ ਭੂਮਿਯੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਪਾਦੇ ਗੂਥਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ‘‘ਅਹਮ੍ਹਿ ਗੂਥਾਦੀ’’ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੀ ਅਤਿਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਚਸ੍ਸ ਪੂਰੋ**ਤਿ ਅਪਰੋਪਿਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਪੂਰੋ ਪਣੀਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਅਸਨਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੨. ਛਟ੍ਠੇ **ਕੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸਨਿਵਿਚਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਮਤ੍ਥਕੇ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਮਾਨੰ ਸੁਕ੍ਕਾਸਨਿਚਕ੍ਕੰ ਆਗਚ੍ਛਤੁ । **ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮਾਨਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਧਿਗਤਾਰਹਤ੍ਤੰ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਦੁਕ੍ਖਕਾਮਤਾਯ, ਆਦੀਨਵੰ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਏਵਮਾਹ।

ਅਸਨਿਚਕ੍ਕਞ੍ਹਿ ਮਤ੍ਥਕੇ ਪਤਿਤੰ ਏਕਮੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਨਾਸੇਤਿ, ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕੇਨ ਪਰਿਯਾਦਿਣ੍ਣਚਿਤ੍ਤੋ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਅਨਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭੋਤਿ। ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਦਿਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੩. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਦਿਦ੍ਧਗਤੇਨਾ**ਤਿ ਗਤਦਿਦ੍ਧੇਨ। **ਵਿਸਲ੍ਲੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਸਮਕ੍ਖਿਤੇਨ। **ਸਲ੍ਲੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ତਿਯਾ। ਸਤ੍ਤਮੰ।

੮. ਸਿਙ੍ਗਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ**ਤਿ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਪਿ ਕਾਯੋ ਪੂਤਿਕਾਯੋ ਤ੍ਵੇਵ, ਤੰਖਣੰ ਗਲਿਤਮ੍ਪਿ ਚ ਮੁਤ੍ਤੰ ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰ ਤਦਹੁਜਾਤੋਪਿ ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੋਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਕ੍ਕਣ੍ਣਕੇਨ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੇਨ ਰੋਗੇਨ। ਸੋ ਕਿਰ ਸੀਤਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਕਲਸਰੀਰਤੋ ਲੋਮਾਨਿ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਸਕਲਸਰੀਰੰ ਨਿਲ੍ਲੋਮੰ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਫੁਟਤਿ, ਵਾਤਬ੍ਭਾਹਤਾ ਵਣਾ ਰੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸੁਨਖੇਨ ਦਟ੍ਠੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤੋਵ ਭਮਤਿ, ਏਵੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭਮਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਸੋਤ੍ਥਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਟ੍ਠਮੰ।

੯. ਵੇਰਮ੍ਭਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੫. ਨਵਮੇ **ਵੇਰਮ੍ਭਵਾਤਾ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕਾ ਮਹਾਵਾਤਾ। ਕੀਦਿਸੇ ਪਨ ਠਾਨੇ ਤੇ ਵਾਤਾ ਵਾਯਨ੍ਤੀਤਿ? ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦੀਪਾ ਉਪ੍ਪਲਿਨਿਪਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ। **ਯੋ ਪਕ੍ਖੀ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਨਵਵੁਟ੍ਠੇ ਦੇਵੇ ਵਿਰਵਨ੍ਤੋ ਵਾਤਸਕੁਣੋ ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਰਕ੍ਖਿਤੇਨੇਵ ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਕੀਲ਼ਾਪੇਨ੍ਤੋ ਖਨ੍ਧਟ੍ਠਿੰ ਵਾ ਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਕਾਯੰ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮ, ਨਾਨਾਵਿਧੰ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਵਾਚੰ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮ, ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। **ਅਨੁਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿੰ ਅਨੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਨਵਮੰ।

੧੦. ਸਗਾਥਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੬. ਦਸਮੇ **ਅਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਚੂਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਚ ਉਭਯੇਨ। **ਸਮਾਧੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿ। ਸੋ ਹਿ ਤੇਨ ਨ ਵਿਕਮ੍ਪਤਿ। **ਅਪ੍ਪਮਾਣਵਿਹਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਾਤਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਤਕਾਰਿੰ। **ਸੁਖੁਮੰਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਸ੍ਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਖੁਮਦਿਟ੍ਠਿਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਕੰ। **ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਾਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਰਤੰ। **ਆਹੁ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਇਤੀ**ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤੀਤਿ। ਦਸਮੰ।

ਪਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੨. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੭-੧੬੮. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾ ਭਾਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੇਵ ਮੁਸਾ ਭਾਸਨ੍ਤੰ। ''ਸੀਲੰ ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੰਵਿਹਿਤਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸਿਨੇਰੁਮਤ੍ਤੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯਰਾਸਿ ਚਾਲੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਸੀਲੰ ਪਹਾਯ

ਸਕ੍ਕਾਰਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਕੁਣ੍ਡਕਮੁਟ੍ਠਿਹੇਤੁਪਿ ਮੁਸਾ ਭਾਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਅਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ। ਦੁਤਿਯਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਪਠਮਦੁਤਿਯਾਨਿ।

੩-੧੦. ਸੁਵਣ੍ਣਨਿਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੯. ਤਤਿਯਾਦੀਸੁ **ਸੁਵਣ੍ਣਨਿਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਕਞ੍ਚਨਨਿਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਸਿਙ੍ਗੀਨਿਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਿਙ੍ਗੀਸੁਵਣ੍ਣਨਿਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਪਥਵਿਯਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਯ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ। **ਆਮਿਸਕਿਞ੍ਚਿਕ੍ਖਹੇਤੂ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿਦੇਵ ਆਮਿਸਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੁਣ੍ਡਕਮੁਟ੍ਠਿਨੋਪਿ। **ਜੀਵਿਤਹੇਤੂ**ਤਿ ਅਟਵਿਯਂ ਚੋਰੇਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤੇ ਵੋਰੋਪਿਯਮਾਨੇ ਤਸ੍ਸਪਿ ਹੇਤੁ। **ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾ**ਤਿ ਜਨਪਦੇ ਉਤ੍ਤਮਿਤ੍ਥਿਯਾ। ਤਤਿਯਾਦੀਨਿ।

ਦੁਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੩. ਤਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧-੨. ਮਾਤੁਗਾਮਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੦-੧੭੧. ਤਤਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਨ ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਤੁਗਾਮੋ**ਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਰਹੋ ਏਕਕਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋਪਿ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ, ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਤਿਯਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਪਠਮਦੁਤਿਯਾਨਿ।

੩-੬. ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੨-੧੭੫. ਤਤਿਯੇ **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਪਞ੍ਚਮੇ ਛਟ੍ਠੇ ਚ। ਤਤਿਯਾਦੀਨਿ।

੭. ਤਤਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੬. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਸਮੁਦਯ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਹ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਕੋਲਪੁਤ੍ਤਿਯਂ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣਤਾ ਧੁਤਗੁਣਾਵੀਕਰਣਂ ਚੀਵਰਧਾਰਣਂ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਨਾਮ, ਤਂ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ, ਨਿਰੋਧੋ ਚ ਪਟਿਪਦਾ ਚ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਛਵਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੭. ਅਟ੍ਠਮੇ ਯਸ੍ਮਾ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕੋ ਨਰਕਾਦੀਸੁ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਇਮਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਨਾਸੇਤਿ, ਇਧਾਪਿ ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਮਰਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਆਵਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਛਵਿਂ ਛਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਰਜ੍ਜੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੮. ਨਵਮੇ **ਵਾਲ਼ਰਜ੍ਜੁਯਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਮਯਾ ਰਜ੍ਜੁ ਮੁਦੁਕਾ ਹੋਤਿ ਵਾਲ਼ਰਜ੍ਜੁ ਖਰਾ ਫਰੁਸਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮੇਵ ਗਹਿਤਾ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਭਿਕ੍ਖੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੯. ਦਸਮੇ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਵਿਹਾਰਾ। **ਤੇਸਾਹਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਹਂ ਅਸ੍ਸ । ਖੀਣਾਸਵੋ ਹਿ ਲਾਭੀ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾਗਤਾਨਂ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਓਕਾਸਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਦਸਮਂ।

ਤਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਵਗ੍ਗੋ

੧-੪. ਭਿਨ੍ਦਿਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੦-੧੮੩. ਚਤੁਤ੍ਥਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ **ਕੁਸਲਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਲੋਭਾਦਿਤਿਵਿਧਕੁਸਲਧਮ੍ਮੋ। **ਸੁਕ੍ਕੋ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਾ । ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਸ ਕੁਸਲਮੂਲਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਗ੍ਗੇ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਵਾ ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਮਗਮਾ** ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਵਿਨਟ੍ਠੋ। ਪਠਮਾਦੀਨਿ।

੫. ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੪. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਪਰਾਭਵਾਯਾ**ਤਿ ਅਵਡ੍ਢਿਯਾ ਵਿਨਾਸਾਯ। **ਅਸ੍ਸਤਰੀ**ਤਿ ਵਲਵਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਗਦ੍ਰਭਸ੍ਸ ਜਾਤਾ। **ਅਤ੍ਤਵਧਾਯ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਅਸ੍ਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵਿਜਾਯਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਪਾਦੇਹਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਹਰਨ੍ਤੀ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਥਸ੍ਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਦੇ ਚਤੂਸੁ ਖਾਣੁਕੇਸੁ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪੋਤਂ ਨੀਹਰਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਰਤਿ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਪਞ੍ਚਰਥਸਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੫. ਛਟ੍ਠੇ **ਭਤ੍ਤਾਭਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਅਭਿਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਪਞ੍ਚ ਚ ਥਾਲਿਪਾਕਸਤਾਨੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੋ ਥਾਲਿਪਾਕੋ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਨਾਸਾਯ ਪਿਤ੍ਤਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਪਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਮਚ੍ਛਪਿਤ੍ਤਂ ਵਾਸ੍ਸ ਨਾਸਪੁਟੇ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭-੧੩. ਮਾਤੁਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੬-੧੮੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਮਾਤੁਪਿ ਹੇਤੂ**ਤਿ ''ਸਚੇ ਮੁਸਾ ਭਣਸਿ, ਮਾਤਰਂ ਤੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮ। ਨੋ ਚੇ ਭਣਸਿ, ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਚੋਰੇਹਿ ਅਟਵਿਯਂ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਤਸ੍ਸਾ ਚੋਰਹਤ੍ਥਗਤਾਯ ਮਾਤੁਯਾਪਿ ਹੇਤੁ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾ ਨ ਭਾਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ। ਸਤ੍ਤਮਾਦੀਨਿ।

ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਰਾਹੁਲਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ

੧-੮. ਚਕ੍ਖੁਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੮-੧੯੫. ਰਾਹੁਲਸੰਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਏਕੋ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਏਕਵਿਹਾਰੀ। **ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠੋ ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦੋ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਸਨ੍ਤੋ। **ਆਤਾਪੀ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੰ। **ਅਨਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਾਕਾਰੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚੰ। ਅਥ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਵਨ੍ਤਤਾਯ ਤਾਵਕਾਲਿਕਤਾਯ ਵਿਪਰਿਣਾਮਕੋਟਿਯਾ ਨਿਚ੍ਚਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋਤਿ ਇਮੇਹਿਪਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਨਿਚ੍ਚੰ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੰ ਦੁਕ੍ਖਮਨਟ੍ਠੇਨ ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਕਟ੍ਠੇਨ ਸਤਤਸਮ੍ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੇਨ ਸੁਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨਾਤਿ। **ਕਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤੰ। **ਏਤੰ ਮਮਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਗਾਹੋ। **ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਮਾਨਗਾਹੋ। **ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹੋ। ਤਣ੍ਹਾਗਾਹੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਵਸੇਨ, ਮਾਨਗਾਹੋ ਨਵਵਿਧਮਾਨਵਸੇਨ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹੋ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦੰ ਵਿਰਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਰਾਗਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਕਥਿਤਾ, **ਵਿਰਾਗਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਞ੍ਚਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪਸਾਦਾਵ ਗਹਿਤਾ, **ਮਨੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਭੂਮਕੰ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰਚਿਤ੍ਤੰ। ਦੁਤਿਯੇ ਪਞ੍ਚਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣਮੇਵ। ਤਤਿਯੇ ਪਞ੍ਚਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪਸਾਦਵਤ੍ਥੁਕਚਿਤ੍ਤਮੇਵ, ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਤੇਭੂਮਕੰ ਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰਚਿਤ੍ਤੰ ਗਹਿਤੰ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਛਟ੍ਠੇ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ। ਅਟ੍ਠਮੇ ਪਨ **ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦ੍ਵਾਰੇ ਜਵਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਪਠਮਾਦੀਨਿ।

੯. ਧਾਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੬. ਨਵਮੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਵਸੇਨ ਨਾਮੰ, ਸੇਸਾਹਿ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਨਾਮਰੂਪੰ ਕਥਿਤੰ। ਨਵਮੰ।

੧੦. ਖਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੭. ਦਸਮੇ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਕਾਮਾਵਚਰੋ, ਸੇਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤੁਭੂਮਕਾ। ਇਧ ਪਨ ਤੇਭੂਮਕਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਦਸਮੰ।

ਪਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੨. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧-੧੦. ਚਕ੍ਖੁਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੮-੧੯੯. ਦੁਤਿਯੇ ਦਸ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ। ਪਠਮਾਦੀਨਿ।

੧੧. ਅਨੁਸਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੦. ਏਕਾਦਸਮੇ **ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੇ ਕਾਯੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਕਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚਾ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੰ ਵਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕੰ ਵਾ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ

ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਰੂਪਂ। **ਅਹਙ੍ਕਾਰਮਮਙ੍ਕਾਰਮਾਨਾਨੁਸਯਾ**ਤਿ ਅਹਂਕਾਰਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਮਮਂਕਾਰਤਣ੍ਹਾ ਚ ਮਾਨਾਨੁਸਯਾ ਚ। **ਨ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤੇ ਕਿਲੇਸਾ ਕਥਂ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤੇਸੁ ᩅਤ੍ਥੂਸੁ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਹ ᩅਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਕਾਦਸਮਂ।

੧੨. ਅਪਗਤਸੁਤ੍ਤᩅਣ੍ਣਨਾ

੨੦੧. ਦ੍ᩅਾਦਸਮੇ **ਅਹਙ੍ਕਾਰਮਮਙ੍ਕਾਰਮਾਨਾਪਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂਕਾਰਤੋ ਚ ਮਮਂਕਾਰਤੋ ਚ ਮਾਨਤੋ ਚ ਅਪਗਤਂ। **ᩅਿਧਾ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਨਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਤਂ ਸੁᩅਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸᩅੂਪਸਮੇਨ ਸਨ੍ਤਂ, ਕਿਲੇਸੇਹੇᩅ ਸੁਟ੍ਠੁ ᩅਿਮੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇᩅਾਤਿ। ਦ੍ᩅਾਦਸਮਂ।

ਦੁਤਿਯੋ ᩅਗ੍ਗੋ।

ਦ੍ᩅੀਸੁਪਿ ਅਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿ ਕਥਿਤਾ। ਪਠਮੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਯਾਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੇਸਿਤੋ, ਦੁਤਿਯੋ ਅਨਾਯਾਚਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਸਕਲੇਪਿ ਪਨ ਰਾਹੁਲਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ᩅਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਧਮ੍ਮਾᩅ ਕਥਿਤਾਤਿ।

ਰਾਹੁਲਸਂਯੁਤ੍ਤᩅਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਲਕ੍ਖਣਸਂਯੁਤ੍ਤਂ

੧. ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੨. ਲਕ੍ਖਣਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ਯ੍ਵਾਯਂ **ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਲਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਥੇਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਸ ਜਟਿਲਸਹਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਾਵਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕੋ ਮਹਾਸਾਵਕੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੂਰੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਲਕ੍ਖਣੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੋ। ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯੋ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ।

ਸਿਤਂ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸੀਤਿ ਮਨ੍ਦਹਸਿਤਂ ਪਾਤੁਅਕਾਸਿ, ਪਕਾਸਯਿ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਸਿਤਂ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸੀਤਿ? ਉਪਰਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਂ ਅਟ੍ਠਿਕਸਙ੍ਖਲਿਕਂ ਏਕਂ ਪੇਤਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ, ਨ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁਨਾ। ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਹਿ ਏਤੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਨ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਕਸ੍ਮਾ ਸਿਤਂ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸੀਤਿ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਨੁਸ੍ਸਰਣਤੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ''ਅਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚੇਨ ਨਾਮ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਾ ਏਵਰੂਪਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਮੁਤ੍ਤੋ ਅਹਂ, ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ – ''ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, 'ਯੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਦੇਸੇਸਿ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਵਤ ਕਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਧਮ੍ਮਧਾਤੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਸਿਤਂ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸੀਤਿ।

ਅਥ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਥੇਰੋ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਅਦ੍ਦਸ, ਕਿਮਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਨੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਪਨ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ, ਇਤਰੋ ਪਨ ਅਨਾਵਜ੍ਜਨੇਨ ਨ ਅਦ੍ਦਸ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਖੀਣਾਸਵਾ ਨਾਮ ਨ ਅਕਾਰਣਾ ਸਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਥੇਰੋ ਪੁਚ੍ਛਿ **ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਿਤਸ੍ਸ ਪਾਤੁਕਮ੍ਮਾਯਾ**ਤਿ? ਥੇਰੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਯੇਹਿ ਅਯਂ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਸਾਮਂ ਅਦਿਟ੍ਠਾ, ਤੇ ਦੁਸ੍ਸਦ੍ਧਾਪਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਕ੍ਖਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਤੁਕਾਮਤਾਯ **ਅਕਾਲੋ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪੁਟ੍ਠੋ **ਇਧਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਿਕਸਙ੍ਖਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਤਂ ਨਿਮ੍ਮਂਸਲੋਹਿਤਂ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤਂ। **ਗਿਜ੍ਝਾਪਿ ਕਾਕਾਪਿ ਕੁਲਲਾਪੀ**ਤਿ ਏਤੇਪਿ ਯਕ੍ਖਗਿਜ੍ਝਾ ਚੇਵ ਯਕ੍ਖਕਾਕਾ ਚ ਯਕ੍ਖਕੁਲਲਾ ਚ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਾ। ਪਾਕਤਿਕਾਨਂ ਪਨ ਗਿਜ੍ਝਾਦੀਨਂ ਆਪਾਥਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਰੂਪਂ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਤੁਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਸਿਧਾਰੂਪਮੇਹਿ ਤਿਖਿਣੇਹਿ ਲੋਹਤੁਣ੍ਡਕੇਹਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਚਰਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਸਾ ਸੁਦਂ ਅਟ੍ਟਸ੍ਸਰਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੁਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਸਾ ਅਟ੍ਠਿਕਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਅਟ੍ਟਸ੍ਸਰਂ ਆਤੁਰਸ੍ਸਰਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕਾਨੁਭਵਨਤ੍ਥਂ ਕਿਰ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਾਪਿ ਤਾਦਿਸਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਪਸਾਦੁਸ੍ਸਦਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕਗਣ੍ਡਸਦਿਸਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਅਟ੍ਠਿਕਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਬਲਵਵੇਦਨਾਤੁਰਾ ਤਾਦਿਸਂ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸੀਤਿ।

ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ''ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਸਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਏਤਦਹੋਸਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ** ਵਤ **ਭੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **ਚਕ੍ਖੁਭੂਤਾ ਵਤ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਸਾਵਕਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁ ਭੂਤਂ ਜਾਤਂ

ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਚਕ੍ਖੁਭੂਤਾ,** ਭੂਤਚਕ੍ਖੁਕਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਕ੍ਖੁਕਾ ਚਕ੍ਖੁਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ – ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਮ ਸਾਵਕੋਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਞਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਦਕ੍ਖਤਿ ਵਾ ਸਕ੍ਖਿਂ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵੋਚੁਮ੍ਹ – ''ਚਕ੍ਖੁਭੂਤਾ ਵਤ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਵਕਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਞਾਣਭੂਤਾ ਵਤ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਵਕਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਮੇ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪਟਿਵੇਧੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਸੁ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ ਭਵਗਤਿਯੋਨਿਠਿਤਿਨਿਵਾਸੇ ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਮਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸੋ ਸਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਵਦਤਿ।

ਗੋਘਾਤਕੋਤਿ ਗਾਵੋ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਿਤੋ ਮਂਸਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪਨਕਸਤ੍ਤੋ। **ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਚੇਤਨਾਹਿ ਆਯੂਹਿਤਸ੍ਸ ਅਪਰਾਪਰਿਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਯਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਨਰਕੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਜਨਿਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਪਾਕੇ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇ ਅਵਸੇਸਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪੇਤਾਦੀਸੁ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਕਮ੍ਮਸਭਾਗਤਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਸਭਾਗਤਾਯ ਵਾ ''ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤੋ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਤੇਨਾਹ – ''ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨਾ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਨਰਕਾ ਚਵਨਕਾਲੇ ਨਿਮ੍ਮਂਸਕਤਾਨਂ ਗੁਨ੍ਨਂ ਅਟ੍ਠਿਰਾਸਿਯੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਾਕਟਂ ਵਿਯ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਲਿਕਪੇਤੋ ਜਾਤੋ। ਪਠਮਂ।

੨. ਪੇਸਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੩. ਮਂਸਪੇਸਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਗੋਘਾਤਕੋ**ਤਿ ਗੋਮਂਸਪੇਸਿਯੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਲ੍ਲੂਰਵਿਕ੍ਕਯੇਨ ਅਨੇਕਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਨਰਕਾ ਚਵਨਕਾਲੇ ਮਂਸਪੇਸਿਯੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਮਂਸਪੇਸਿਪੇਤੋ ਜਾਤੋ। ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਪਿਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੪. ਮਂਸਪਿਣ੍ਡਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਸਾਕੁਣਿਕੋ**ਤਿ ਸਕੁਣੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਕਿਣਨਕਾਲੇ ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਖਚਮ੍ਮੇ ਮਂਸਪਿਣ੍ਡਮਤ੍ਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਕਿਣਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਨਰਕਾ ਚਵਨਕਾਲੇ ਮਂਸਪਿਣ੍ਡੋਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਮਂਸਪਿਣ੍ਡਪੇਤੋ ਜਾਤੋ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਨਿਚ੍ਛਵਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੫. ਨਿਚ੍ਛਵਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਸ ਓਰਬ੍ਭਿਕਸ੍ਸ ਏਲ਼ਕੇ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਮੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਤਜੀਵਿਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਮਂ ਏਲ਼ਕਸਰੀਰਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਨਿਚ੍ਛਵਿਪੇਤੋ ਜਾਤੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਅਸਿਲੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੬. ਅਸਿਲੋਮਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸੋ ਸੂਕਰਿਕੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਨਿਵਾਪਪੁਟ੍ਠੇ ਸੂਕਰੇ ਅਸਿਨਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸਿਕਭਾਵੋਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਿਲੋਮਪੇਤੋ ਜਾਤੋ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਸਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੭. ਸਤ੍ਤਿਲੋਮਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸੋ ਮਾਗਵਿਕੋ ਏਕਂ ਮਿਗਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਿਗਸ੍ਸ ਸਮੀਪਂ ਆਗਤਾਗਤੇ ਮਿਗੇ ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਜ੍ਝਨਕਭਾਵੋਯੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਿਲੋਮਪੇਤੋ ਜਾਤੋ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਉਸੁਲੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੮. ਉਸੁਲੋਮਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਕਾਰਣਿਕੋ**ਤਿ ਰਾਜਾਪਰਾਧਿਕੇ ਅਨੇਕਾਹਿ ਕਾਰਣਾਹਿ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸਾਨੇ ਕਣ੍ਡੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰਣਕਪੁਰਿਸੋ। ਸੋ ਕਿਰ ‘‘ਅਮੁਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਵਿਦ੍ਧੋ ਮਰਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾਵ ਵਿਜ੍ਝਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਰਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਤੋ ਪਕ੍ਕਾਵਸੇਸੇਨ ਇਧੂਪਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਉਸੁਨਾ ਵਿਜ੍ਝਨਭਾਵੋਯੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਸੁਲੋਮਪੇਤੋ ਜਾਤੋ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਸੂਚਿਲੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੯. ਸੂਚਿਲੋਮਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਸੂਤੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਦਮਕੋ। ਗੋਦਮਕੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਸ ਪਤੋਦਸੂਚਿਯਾ ਵਿਜ੍ਝਨਭਾਵੋਯੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੂਚਿਲੋਮਪੇਤੋ ਜਾਤੋ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਦੁਤਿਯਸੂਚਿਲੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੦. ਦੁਤਿਯੇ ਸੂਚਿਲੋਮਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਸੂਚਕੋ**ਤਿ ਪੇਸੁਞ੍ਞਕਾਰਕੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਞ੍ਚ ਭਿਨ੍ਦਿ, ਰਾਜਕੁਲੇ ਚ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਇਮਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਮਿਨਾ ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸੂਚੇਤ੍ਵਾ ਸੂਚੇਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਤੇਨ ਸੂਚੇਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਨ੍ਨਾ, ਤਥਾ ਸੂਚੀਹਿ ਭੇਦਨਦੁਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤ੍ਤੁਂ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਲੋਮਪੇਤੋ ਜਾਤੋ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੧. ਅਣ੍ਡਭਾਰਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਗਾਮਕੂਟਕੋ**ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਮਚ੍ਚੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸਭਾਗਤਾਯ ਕੁਮ੍ਭਮਤ੍ਤਾ ਮਹਾਘਟਪ੍ਪਮਾਣਾ ਅਣ੍ਡਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਸੋ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਰਹੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਠਾਨੇ ਲਞ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੂਟਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਪਾਕਟਂ ਦੋਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਾਮਿਕੇ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕੇ ਅਕਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਰਹਸ੍ਸਂ ਅਙ੍ਗਂ ਪਾਕਟਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਦਣ੍ਡਂ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਪਰੇਸਂ ਅਸਯ੍ਹਂ ਭਾਰਂ ਆਰੋਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਰਹਸ੍ਸਂ ਅਙ੍ਗਂ ਅਸਯ੍ਹਭਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਿਤੇਨ ਸਮੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਸਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਰਹਸ੍ਸਙ੍ਗੇ ਵਿਸਮਾ ਨਿਸਜ੍ਜਾਵ ਅਹੋਸੀਤਿ। ਦਸਮਂ।

ਪਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੨. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਸੀਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੨. ਪਾਰਦਾਰਿਕਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸੋ ਸਤ੍ਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਂ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਫਸ੍ਸਂ ਫੁਸਨ੍ਤੋ ਮੀਲ਼੍ਹਸੁਖੇਨ ਕਾਮਸੁਖੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਰਮਯਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਸਭਾਗਤਾਯ ਗੂਥਫਸ੍ਸਂ ਫੁਸਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਮਨੁਭਵਿਤੁਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਪਠਮਂ।

੨. ਗੂਥਖਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੩. ਦੁਟ੍ਠਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਤ੍ਥੁ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਨਿਚ੍ਛਵਿਤ੍ਥਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੪. ਨਿਚ੍ਛਵਿਤ੍ਥਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਯਸ੍ਮਾ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਸ੍ਸੇ ਅਨਿਸ੍ਸਰੋ, ਸਾ ਚ ਤਂ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਫਸ੍ਸਂ ਥੇਨੇਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਅਭਿਰਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਸਭਾਗਤਾਯ ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ ਵਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ ਅਨੁਭਵਿਤੁਂ

ਨਿਚ੍ਛਵਿੱਤ੍ਥੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤਤਿਯਂ।

੪. ਮਙ੍ਗੁਲਿਤ੍ਥਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੫. ਮਙ੍ਗੁਲਿਤ੍ਥਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਮਙ੍ਗੁਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰੂਪਂ ਦੁਦ੍ਦਸਿਕਂ ਬੀਭਚ੍ਛਂ। ਸਾ ਕਿਰ ਯਕ੍ਖਦਾਸਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ''ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਏਵਂ ਬਲਿਕਮ੍ਮੇ ਕਤੇ ਅਯਂ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਡ੍ਢਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਿ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਂ ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਯ ਕਮ੍ਮਸਭਾਗਤਾਯ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਂ ਥੇਨਿਤਤ੍ਤਾ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾ, ਦੁਦ੍ਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਗਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਦੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਵਿਰੂਪਾ ਬੀਭਚ੍ਛਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਓਕਿਲਿਨੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੬. ਓਕਿਲਿਨੀਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਉਪ੍ਪਕ੍ਕਂ ਓਕਿਲਿਨਿਂ ਓਕਿਰਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਾ ਕਿਰ ਅਙ੍ਗਾਰਚਿਤਕੇ ਨਿਪਨ੍ਨਾ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨਾ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਪਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਕ੍ਕਾ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਉਣ੍ਹੇਨ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਪਕ੍ਕਸਰੀਰਾ, ਓਕਿਲਿਨੀ ਚ ਕਿਲਿਨ੍ਨਸਰੀਰਾ, ਬਿਨ੍ਦੂਨਿਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਤੋ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਿ, ਓਕਿਰਿਨੀ ਚ ਅਙ੍ਗਾਰਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਹਿ ਹੇਟ੍ਠਤੋਪਿ ਕਿਂਸੁਕਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਾ ਅਙ੍ਗਾਰਾ, ਉਭਯਪਸ੍ਸੇਸੁਪਿ, ਆਕਾਸਤੋਪਿਸ੍ਸਾ ਉਪਰਿ ਪਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਉਪ੍ਪਕ੍ਕਂ ਓਕਿਲਿਨਿਂ ਓਕਿਰਿਨਿ''ਨ੍ਤਿ। **ਸਾ ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਾ ਸਪਤ੍ਤਿਂ ਅਙ੍ਗਾਰਕਟਾਹੇਨ ਓਕਿਰੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਰਞ੍ਞੋ ਏਕਾ ਨਾਟਕਿਨੀ ਅਙ੍ਗਾਰਕਟਾਹਂ ਸਮੀਪੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਤ੍ਤਤੋ ਉਦਕਂ ਪੁਞ੍ਛਤਿ, ਪਾਣਿਨਾ ਚ ਸੇਦਂ ਕਰੋਤਿ। ਰਾਜਾਪਿ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਪਰਿਤੁਟ੍ਠਾਕਾਰਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਤਂ ਅਸਹਮਾਨਾ ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਤਂ ਅਙ੍ਗਾਰਕਟਾਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਰਿ ਅਙ੍ਗਾਰੇ ਓਕਿਰਿ। ਸਾ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਂਯੇਵ ਵਿਪਾਕਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਿਤੁਂ ਪੇਤਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਅਸੀਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੭. ਚੋਰਘਾਤਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਆਣਾਯ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਚੋਰਾਨਂ ਸੀਸਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੇਤਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਅਸੀਸਕਂ ਕਬਨ੍ਧਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭-੧੧. ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੮-੨੨੨. ਭਿਕ੍ਖੁਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ **ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਲਾਮਕਭਿਕ੍ਖੁ। ਸੋ ਕਿਰ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਅਸਂਯਤੋ ਭਿਨ੍ਨਾਜੀਵੋ ਚਿਤ੍ਤਕੇਲ੍ਹਿਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਿ। ਤਤੋ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪੇਤਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਦਿਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਸਾਮਣੇਰਸਾਮਣੇਰੀਵਤ੍ਥੂਸੁਪਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਸਤ੍ਤਮਾਦੀਨਿ।

ਲਕ੍ਖਣਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਓਪਮ੍ਮਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਕੂਟਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੩. ਓਪਮ੍ਮਸੰਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਕੂਟੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਕੂਟਙ੍ਗਮਾ**। ਕੂਟੰ ਸਮੋਸਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਕੂਟਸਮੋਸਰਣਾ। ਕੂਟਸਮੁਗ੍ਘਾਤਾ**ਤਿ ਕੂਟਸ੍ਸ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਨ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਗ੍ਘਾਤਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਨ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ ਠਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਪਠਮੰ।

੨. ਨਖਸਿਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੪. ਦੁਤਿਯੇ **ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਪਚ੍ਚਾਜਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਤੋ ਚੁਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਕਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹੀ**ਤਿ ਯੇ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਤੋ ਚੁਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੰ ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਪਚ੍ਚਾਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਮਹਾਪਥਵਿਯੰ ਪੰਸੁ ਵਿਯ ਬਹੁਤਰਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤੇ ਦੇਵਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਜਾਯਨ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਕਾ, ਏਵੰ ਦੇਵੇਸੁਪੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਕੁਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੫. ਤਤਿਯੇ **ਸੁਪ੍ਪਧੰਸਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਵਿਹੇਠਿਯਾਨਿ। **ਕੁਮ੍ਭਤ੍ਥੇਨਕੇਹੀ**ਤਿ ਯੇ ਪਰਘਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦੀਪਾਲੋਕੇਨ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਰਭਣ੍ਡੰ ਹਰਿਤੁਕਾਮਾ ਘਟੇ ਦੀਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਕੁਮ੍ਭਤ੍ਥੇਨਕਾ ਨਾਮ, ਤੇਹਿ ਕੁਮ੍ਭਤ੍ਥੇਨਕੇਹਿ। **ਸੁਪ੍ਪਧੰਸਿਯੋ ਹੋਤਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹੀ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਰਹਿਤੰ ਪੰਸੁਪਿਸਾਚਕਾ ਵਿਧੰਸਯਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਉਲ਼ਾਰਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ। **ਭਾਵਿਤਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤਾ। **ਬਹੁਲੀਕਤਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਕਤਾ। **ਯਾਨੀਕਤਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਯਾਨੰ ਵਿਯ ਕਤਾ। **ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਕਤਾ। **ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ । **ਪਰਿਚਿਤਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚਿਤਾ ਸੁਵਡ੍ਢਿਤਾ। **ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਰਦ੍ਧਾ। ਤਤਿਯੰ।

੪. ਓਕ੍ਖਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੬. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਓਕ੍ਖਾਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਮੁਖਉਕ੍ਖਲੀਨੰ ਸਤੰ। **ਦਾਨੰ ਦਦੇਯਜਾ**ਤਿ ਪਣੀਤਭੋਜਨਭਰਿਤਾਨੰ ਮਹਾਉਕ੍ਖਲੀਨੰ ਸਤੰ ਦਾਨੰ ਦਦੇਯ੍ਯ। ''ਉਕ੍ਕਾਸਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ , ਤਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਸਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਾਯ ਪਨ ਦੀਪਿਕਾਯ ਯਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਆਲੋਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਸਤਗੁਣੰ ਠਾਨੰ ਸਤ੍ਤਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨੰ ਦਦੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਦ੍ਦੂਹਨਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਦੁਹਨਮਤ੍ਤੰ, ਗਾਵਿਯਾ ਏਕਵਾਰੰ ਅਗ੍ਗਥਨਾਕਡ੍ਢਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਨ੍ਧਊਹਨਮਤ੍ਤੰ ਵਾ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਗਨ੍ਧਪਿਣ੍ਡੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਵਾਰੰ ਘਾਯਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕਾਲੰ ਯੋ ਪਨ ਗਬ੍ਭਪਰਿਵੇਣਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਾ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿਤਫਰਣੰ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਇਦੰ ਤਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਦਿਨ੍ਨਦਾਨਤੋ ਮਹਪ੍ਫਲਤਰੰ। ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੫. ਸਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੭. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਪਟਿਲੇਣਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਗ੍ਗੇ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਾਸਵਟ੍ਟਿੰ ਵਿਯ ਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਨਿਯਜਾਸਵਟ੍ਟਿੰ ਵਿਯ ਚ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਅਲ੍ਲਿਯਾਪੇਨ੍ਤੋ **ਪਟਿਲੇਣੇਤਿ** ਨਾਮ। ਮਜ੍ਝੇ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਧਾਰਾਯ ਵਾ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਧਾਰਾ ਏਕਤੋ

ਅਲ੍ਲਿਯਾਪੇਨ੍ਤੋ **ਪਟਿਕੋਟ੍ਟੇਤਿ** ਨਾਮ। ਕਪ੍ਪਾਸਵਟ੍ਟਨਕਰਣੀਯਂ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਚਿਰਕਾਲਂ ਸਂਵੇਲ੍ਲਿਤਕਿਲਞ੍ਜਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਂਵੇਲ੍ਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ **ਪਟਿਵਟ੍ਟੇਤਿ** ਨਾਮ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਧਨੁਗ੍ਗਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੮. ਛਟ੍ਠੇ **ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾ ਧਨੁਗ੍ਗਹਾ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਧਨੁਨੋ ਇਸ੍ਸਾਸਾ। ਦਲ੍ਹਧਨੁ ਨਾਮ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਥਾਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਥਾਮਂ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਆਰੋਪਿਤਸ੍ਸ ਜਿਯਾਬਦ੍ਧੋ ਲੋਹਸੀਸਾਦੀਨਂ ਭਾਰੋ ਦਣ੍ਡੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਕਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਾ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਵਿਤੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਦਸਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾਨਿ ਆਚਰਿਯਕੁਲੇ ਉਗ੍ਗਹਿਤਸਿਪ੍ਪਾ। **ਕਤਹਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯੋ ਸਿਪ੍ਪਮੇਵ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਕਤਹਤ੍ਥੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਮੇ ਪਨ ਕਤਹਤ੍ਥਾ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀਭਾਵਾ। **ਕਤੂਪਾਸਨਾ**ਤਿ ਰਾਜਕੁਲਾਦੀਸੁ ਦਸ੍ਸਿਤਸਿਪ੍ਪਾ।

ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਜਵੋਤਿ ਏਵਰੂਪੋ ਅਞ੍ਞੋ ਪੁਰਿਸੋ ਨਾਮ ਨ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੋ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਜਵਨਹਂਸਕਾਲੋ ਨਾਮ ਆਸਿ। ਤਦਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਣ੍ਡਾਨਿ ਆਹਰਿ। ਤਦਾ ਕਿਰਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਰੋ ''ਮਯਂ, ਭਾਤਿਕ, ਸੂਰਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਵਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਸੂਰਿਯੋ ਸੀਘਜਵੋ, ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਵਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਦੁਤਿਯਂ ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ''ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਯੁਗਨ੍ਧਰਪਬ੍ਬਤਂ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ''ਕਹਂ ਮੇ ਭਾਤਰੋ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ, ''ਸੂਰਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਵਿਤੁਂ ਗਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤਪਸ੍ਸਿਨੋ''ਤਿ ਤੇ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਸੂਰਿਯੇ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਭਾਤਰੋ ਸੂਰਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਆਕਾਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋਪਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ। ਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਅਪਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਭਤ੍ਤਸਮਯੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰੇਸੁ ਅਗ੍ਗਿ ਉਟ੍ਠਹਿ, ਸੋ ਭਾਤਰਂ ਪਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ ''ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਮੇਨਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ''ਮਾ ਭਾਯੀ''ਤਿ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਪਞ੍ਜਰੇਨ ਪਲਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਦਰਥਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਪੇਸੇਸਿ।

ਦੁਤਿਯੋ ਯਾਵ ਅਨ੍ਤਰਭਤ੍ਤਾ ਜਵਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰੇਸੁ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤੇ ਤਥੇਵਾਹ। ਤਮ੍ਪਿ ਸੋ ਤਥੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਸਯਂ ਪਨ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾ ਜਵਿਤ੍ਵਾ, ''ਏਤੇ ਬਾਲਾਤਿ ਮਯਾਪਿ ਬਾਲੇਨ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ – ''ਅਦਿਟ੍ਠਸਹਾਯਕਂ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰਮਤ੍ਥਕੇ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤੇ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਂ ਨਗਰਂ ਪਤ੍ਤਕਟਾਹੇਨ ਓਤ੍ਥਟਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਛਿਦ੍ਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਂਸੁ। ਸਯਮ੍ਪਿ ਅਨੇਕਹਂਸਸਹਸ੍ਸਸਦਿਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਿ। ਸੋ ਵੇਗਂ ਪਟਿਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗੇਹਾਭਿਮੁਖੋ ਅਹੋਸਿ। ਰਾਜਾ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ – ''ਆਗਤੋ ਕਿਰ ਮੇ ਪਿਯਸਹਾਯੋ ਜਵਨਹਂਸੋ''ਤਿ ਵਾਤਪਾਨਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਰਤਨਪੀਠਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਰਤਨਪੀਠੇ ਨਿਸੀਦਿ।

ਅਥਸ੍ਸ ਰਾਜਾ ਸਹਸ੍ਸਪਾਕੇਨ ਤੇਲੇਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰਾਨਿ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ, ਮਧੁਲਾਜੇ ਚੇਵ ਮਧੁਰਪਾਨਕਞ੍ਚ ਅਦਾਸਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਕਤਪਰਿਭੋਗਂ ''ਸਮ੍ਮ, ਕਹਂ ਅਗਮਾਸੀ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ''ਅਥਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾ ਜਵਿਤ੍ਵਾ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਜਵਿਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ'ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਆਹ – ''ਅਹਂ, ਸਾਮਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸੂਰਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਵਨਵੇਗਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ । ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤਯਾ ਪਸ੍ਸਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਸਾਮਿ, ਸਰਿਕ੍ਖਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਹੀਤਿ। ਆਮ, ਮਹਾਰਾਜ, ਧਨੁਗ੍ਗਹੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਹੀਤਿ। ਰਾਜਾ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਸਿ। ਹਂਸੋ ਤਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਤੋਰਣਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੀਵਾਯ ਘਣ੍ਡਂ ਪਿਲਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੋਰਣਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ – ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਜਨਾ ਤੋਰਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚਤੁਦਿਸਾਭਿਮੁਖਾ ਏਕੇਕਂ ਕਣ੍ਡਂ ਖਿਪਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ਸਯਂ ਪਠਮਕਣ੍ਡੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਕਣ੍ਡਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ, ਦਕ੍ਖਿਣਾਭਿਮੁਖਂ ਗਤਕਣ੍ਡਂ ਧਨੁਤੋ ਰਤਨਮਤ੍ਤਾਪਗਤਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਦੁਤਿਯਂ ਦ੍ਵਿਰਤਨਮਤ੍ਤਾਪਗਤਂ, ਤਤਿਯਂ ਤਿਰਤਨਮਤ੍ਤਾਪਗਤਂ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਭੂਮਿਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵ ਗਣ੍ਹਿ। ਅਥ ਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਣ੍ਡਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੋਰਣੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇਵ ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ। ਸੋ ਰਾਜਾਨਂ ਆਹ – ''ਪਸ੍ਸ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵਂਸੀਘੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਜਵੋ''ਤਿ। ਏਵਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨੇਵ ਜਵਨਹਂਸਕਾਲੇ ਤਾਨਿ ਕਣ੍ਡਾਨਿ ਆਹਰਿਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਪੁਰਤੋ ਧਾਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਗ੍ਗਤੋ ਜਵਨ੍ਤਿ। ਨ ਪਨੇਤਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਪੁਰਤੋਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਪੁਰਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਆਕਾਸਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨੇਸੁ ਹਿ ਉਯ੍ਯਾਨਾਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯੋਪਿ, ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਨਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਉਦਕਕੀਲ਼ਂ ਕੀਲ਼ਮਾਨਾ ਪਚ੍ਛਤੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵੇਗੇਨ ਪਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪੁਰਤੋਵ ਧਾਵਨ੍ਤਿ। **ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਤੋ ਸੀਘਤਰਂ ਖੀਯਤਿ। ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਨ ਭੇਦੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਆਣਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੯. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਦਸਾਰਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਾਨਂ ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ। ਤੇ ਕਿਰ ਸਤਤੋ ਦਸਭਾਗਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਦਸਾਰਹਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਂਸੁ। **ਆਨਕੋ**ਤਿ ਏਵਂਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਮੁਦਿਙ੍ਗੋ। ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਕਿਰ ਮਹਾਕੁਲ਼ੀਰਦਹੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਹਨ੍ਤੋ ਕੁਲ਼ੀਰੋ ਓਤਿਣ੍ਣੋਤਿਣ੍ਣਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਖਾਦਤਿ। ਅਥ ਹਤ੍ਥੀ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਏਕਂ ਕਰੇਣੁਂ ਸਕ੍ਕਰਿਂਸੁ ''ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੋਤ੍ਥਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਸਾਪਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਤੇ ਤਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕਰਿਂਸੁ। ਸੋ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਮਾਤਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ''ਕਸ੍ਮਾ ਮਂ ਏਤੇ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ਸਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਮਾਚਿਕ੍ਖਿ। ਸੋ ''ਕਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਕੁਲ਼ੀਰੋ ਪਹੋਤਿ? ਏਥ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਪਰਿਵਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਠਮਮੇਵ ਓਤਰਿ। ਕੁਲ਼ੀਰੋ ਉਦਕਸਦ੍ਦੇਨੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਮਹਨ੍ਤੋ ਕੁਲ਼ੀਰਸ੍ਸ ਅਲ਼ੋ, ਸੋ ਤਂ ਇਤੋ ਵਾ ਏਤ੍ਤੋ ਵਾ ਚਾਲੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮੁਖੇ ਸੋਣ੍ਡਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਰਵਿ। ਹਤ੍ਥਿਨੋ ''ਯਂਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਯਂ 'ਸੋਤ੍ਥਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਅਮਞ੍ਞਿਮ੍ਹਾ, ਸੋ ਪਠਮਤਰਂ ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਪਲਾਯਿਂਸੁ।

ਅਥਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਮਯਂ ਥਲਨਾਗਾ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਦਕਨਾਗਾ ਨਾਮ, ਨਾਗੇਹਿ ਨਾਗੋ ਨ ਵਿਹੇਠੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਕੁਲ਼ੀਰਂ ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ –

''ਯੇ ਕੁਲ਼ੀਰਾ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਮਿਂ, ਗਙ੍ਗਾਯ ਯਮੁਨਾਯ ਚ।
ਤੇਸਂ ਤ੍ਵਂ ਵਾਰਿਜੋ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਮੁਞ੍ਚ ਰੋਦਨ੍ਤਿਯਾ ਪਜ''ਨ੍ਤਿ॥

ਮਾਤੁਗਾਮਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੇ ਖੋਭੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਗਹਣਂ ਸਿਥਿਲਮਕਾਸਿ। ਹਤ੍ਥਿਪੋਤੋ ਵੇਗੇਨ ਉਭੋ ਪਾਦੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਅਕ੍ਕਮਿ। ਸਹ ਅਕ੍ਕਮਨਾ ਪਿਟ੍ਠਿ ਮਤ੍ਤਿਕਭਾਜਨਂ ਵਿਯ ਭਿਜ੍ਜਿ। ਅਥ ਨਂ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਥਲੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਰਵਂ ਰਵਿ। ਅਥ ਨਂ ਹਤ੍ਥੀ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਸ ਏਕੋ ਅਲ਼ੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿ, ਤਂ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ।

ਇਤਰੋ ਪਨ ਅਲ਼ੋ ਵਾਤਾਤਪੇਨ ਸੁਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਲਾਖਾਰਸਵਣ੍ਣੋ ਅਹੋਸਿ, ਸੋ ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇ ਉਦਕੋਘੇਨ ਵੁਯ੍ਹਨ੍ਤੋ ਦਸਭਾਤਿਕਾਨਂ ਰਾਜੂਨਂ ਉਪਰਿਸੋਤੇ ਜਾਲਂ ਪਸਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਙ੍ਗਾਯ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਾਲੇ ਲਗ੍ਗਿ। ਤੇ ਕੀਲ਼ਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਜਾਲਮ੍ਹਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਯਮਾਨੇ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ ''ਕਿਂ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ? ''ਕੁਲ਼ੀਰਅਲ਼ੋ ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਏਸ ਆਭਰਣਤ੍ਥਾਯ ਉਪਨੇਤੁਂ, ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੇਰਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ? ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਹਰਿਂਸੁ। ਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਂ ਨਗਰਂ ਅਵਤ੍ਥਰਿ। ਤਤੋ ਆਹਂਸੁ – ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਦਂ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਵਾਦੇਤੁਂ, ਛਣਦਿਵਸਤ੍ਥਾਯ ਮਙ੍ਗਲਭੇਰੀ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਮਙ੍ਗਲਭੇਰਿਂ ਅਕਂਸੁ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦਿਤੇ ਮਹਾਜਨੋ ਅਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਪਿਲ਼ਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਾਦੀਨਿ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸੀਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਮਹਾਜਨਂ ਪਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਆਨੇਤੀਤਿ **ਆਨਕੋ** ਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ।

ਅਞ੍ਞਂ ਆਣਿਂ ਓਦਹਿਂਸੂਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਮਯਂ ਆਣਿਂ ਘਟਯਿਂਸੁ। **ਆਣਿਸਙ੍ਘਾਟੋਵ ਅਵਸਿਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯਾਨਂ ਆਣੀਨਂ ਸਙ੍ਘਾਟਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਵਸੇਸਂ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੋ ਸਦ੍ਦੋ ਅਨ੍ਤੋਸਾਲਾਯਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸੁਯ੍ਯਤਿ।

ਗਮ੍ਭੀਰਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਸਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ। **ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੯ ਆਦਯੋ)। **ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਅਤ੍ਥਦੀਪਕਾ। **ਸੁਞ੍ਞਤਪ੍ਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਤਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਕਾਸਕਾ ਸੰਖਿਤ੍ਤਸੰਯੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ। **ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੇ ਚ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬੇ ਚ। **ਕਵਿਕਤਾ**ਤਿ ਕਵੀਹਿ ਕਤਾ। ਇਤਰਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਰਾ**ਤਿ ਵਿਚਿਤ੍ਰਅਕ੍ਖਰਾ। ਇਤਰਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਬਾਹਿਰਕਾ**ਤਿ ਸਾਸਨਤੋ ਬਹਿਭੂਤਾ। **ਸਾਵਕਭਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਾਵਕੇਹਿ ਭਾਸਿਤਾ। **ਸੁਸ੍ਸੂਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਚੇਵ ਸਵਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਮਾਤੁਗਾਮਮਹਾਗਹਪਤਿਕਾਦਯੋ ''ਏਸ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤਭਾਸਿਤਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ ਅਨੁਗ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਕਲਿਙ੍ਗਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੦. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਧਾਨਾ**ਤਿ ਕਲਿਙ੍ਗਰਘਟਿਕਂ ਸੀਸੂਪਧਾਨਞ੍ਚੇਵ ਪਾਦੂਪਧਾਨਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਿਪ੍ਪੁਗ੍ਗਹਣੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ। **ਆਤਾਪਿਨੋ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਨਵੀਰਿਯਾਤਾਪੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। **ਉਪਾਸਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਪ੍ਪਾਨਂ ਅਭਿਯੋਗੇ ਆਚਰਿਯਾਨਞ੍ਚ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨੇ। ਤੇ ਕਿਰ ਤਦਾ ਪਾਤੋਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਿਪ੍ਪਸਾਲਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਾਦੀਹਿ ਅਭਿਯੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਪਾਨਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਿਪ੍ਪਸਾਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਪ੍ਪਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਪਾਤਰਾਸਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਕਤਪਾਤਰਾਸਾ ਸਮਾਨਾ ''ਮਾ ਪਮਾਦੇਨ ਚਿਰਂ ਨਿਦ੍ਦੋਕ੍ਕਮਨਂ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਖਦਿਰਘਟਿਕਾਸੁ ਸੀਸੇ ਚ ਪਾਦੇ ਚ ਉਪਦਹਿਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਿਪ੍ਪਸਾਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਪ੍ਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ। ਸਾਯਂ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਚ ਗੇਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਸਾਯਮਾਸਾ ਪਠਮਯਾਮਂ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਯਨਕਾਲੇ ਤਥੇਵ ਕਲਿਙ੍ਗਰਂ ਉਪਧਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਯਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਅਕ੍ਖਣਵੇਧਿਨੋ ਵਾਲਵੇਧਿਨੋ ਚ ਅਹੇਸੁਂ। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਓਤਾਰਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਂ। **ਆਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਂ। **ਪਧਾਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਭੂਮਿਯਂ ਵੀਰਿਯਂ ਕੁਰੁਮਾਨਾ। ਪਠਮਬੋਧਿਯਂ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਸੂਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਙ੍ਕਮਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਠਮਯਾਮਂ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ''ਮਾ ਚਿਰਂ ਨਿਦ੍ਦਾਯਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਸਰੀਰਦਰਥਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਕਟ੍ਠਖਣ੍ਡਂ ਉਪਦਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪੁਨ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਚਙ੍ਕਮਂ ਓਤਰਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਦੀਪੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਰਾਜੂਨਂ ਕਾਲੇ ਏਕਘਣ੍ਟਿਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਏਕਪਧਾਨਭੂਮਿ ਅਹੋਸਿ। ਨਾਨਾਮੁਖੇ ਪਹਟਘਣ੍ਟਿ ਪਿਲਿਚ੍ਛਿਕੋਲਿਯਂ ਓਸਰਤਿ, ਕਲ੍ਯਾਣਿਯਂ ਪਹਟਘਣ੍ਟਿ ਨਾਗਦੀਪੇ ਓਸਰਤਿ । ''ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ, ਅਯਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ''ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬੋ ਅਹੋਸਿ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਬ੍ਬੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋਵ ਅਹੇਸੁਂ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਧਾਨਾਨਂ ਮਾਰੋ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਨਾਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੧. ਨਵਮੇ **ਅਤਿਵੇਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵੇਲਂ ਕਾਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਂ ਕਾਲਂ। **ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ ਪਨ ਕਿਂਕਾਰਣਾ ਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਿ? **ਭਿਸਮੁਲ਼ਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਸਞ੍ਚੇਵ ਮੁਲ਼ਾਲਞ੍ਚ। **ਅਬ੍ਬੁਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। **ਭਿਙ੍ਕਚ੍ਛਾਪਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪੋਤਕਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਭਿਙ੍ਕਾਰਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਙ੍ਕਚ੍ਛਾਪਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਸਨ੍ਨੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਜਾਤਕਾਨਿ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੇਨ ਸਰੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। **ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਪਸਨ੍ਨਾ ਗਿਹੀ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਨੇਵ ਵਣ੍ਣਾਯ ਹੋਤਿ ਨ ਬਲਾਯਾ**ਤਿ ਨੇਵ ਗੁਣਵਣ੍ਣਾਯ, ਨ ਞਾਣਬਲਾਯ ਹੋਤਿ, ਗੁਣਵਣ੍ਣੇ ਪਨ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੇ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੋਪਿ ਸਰੀਰਬਲਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਨੇਵ ਵਣ੍ਣਾਯ ਨ ਬਲਾਯ ਹੋਤਿ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਬਿਲ਼ਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੨. ਦਸਮੇ **ਸਨ੍ਧਿਸਮਲਸਂਕਟੀਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਧੀ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਘਰਾਨਂ ਸਨ੍ਧਿ, **ਸਮਲੋ**ਤਿ ਗਾਮਤੋ ਗੂਥਨਿਕ੍ਖਮਨਮਗ੍ਗੋ, **ਸਂਕਟੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨਂ। **ਮੁਦੁਮੂਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਕਂ ਮੂਸਿਕਂ। ਵੁ**ਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵ੍ਵਾਯਤੀ**ਤਿ ਦੇਸਨਾ ਪਵ੍ਵਾਯਤਿ। ਦਸਮਂ।

੧੧. ਸਿਙ੍ਗਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੩. ਏਕਾਦਸਮੇ **ਯੇਨ ਯੇਨ ਇਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਇਰਿਯਾਪਥਕਪ੍ਪਨੇਨ ਸੀਤਵਾਤੂਪਵਾਯਨੇਨ ਚ ਅਨੁਰਨੁਰਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦਮ੍ਪਿ ਲਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਕਜਪੁਤ੍ਤਿਯਪਟਿਵ੍ਵੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਦੇਵਦਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਹਿ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦਂ ਅਨਾਗਤੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਏਕਾਦਸਮਂ।

੧੨. ਦੁਤਿਯਸਿਙ੍ਗਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੪. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ **ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ**ਤਿ ਕਤਜਾਨਨਂ। **ਕਤਵੇਦਿਤਾ**ਤਿ ਕਤਵਿਸੇਸਜਾਨਨਂ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲਸ੍ਸ ਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਵਤ੍ਥੁ – ਸਤ੍ਤ ਕਿਰ ਭਾਤਰੋ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਕਨਿਟ੍ਠੋ ਖੇਤ੍ਤਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਗਾਵੋ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਅਥੇਕਂ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲਂ ਅਜਗਰੋ ਗਣ੍ਹਿ, ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਟ੍ਠਿਯਾ ਪੋਥੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਸਿ। ਅਜਗਰੋ ਸਿਙ੍ਗਾਲਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਗਣ੍ਹਿ। ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯ੍ਹਂ ਇਮਿਨਾ ਜੀਵਿਤਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਯਾਗੁਘਟਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਠਪਿਤਂ ਵਾਸਿਂ ਮੁਖੇਨ ਡਂਸਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਇਤਰੇ ਭਾਤਰੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਵਾਸਿਂ ਹਰਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਂਸੁ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਵਾਸਿਂ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿ। ਇਤਰੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਨਿਟ੍ਠਂ ਅਜਗਰੇਨ ਗਹਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾਸਿਯਾ ਅਜਗਰਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਂਸੁ। ਏਵਂ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੇ ਸਿਯਾ ਯਾ ਕਾਚਿ ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ ਕਤਵੇਦਿਤਾ। **ਸਕਜਪੁਤ੍ਤਿਯਪਟਿਵ੍ਵੇ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਚਾਰਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵਾਦਸਮਂ।

ਓਪਮ੍ਮਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਭਿਕ੍ਖੁਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਕੋਲਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੫. ਭਿਕ੍ਖੁਸੰਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇ, **ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਸਾਵਕਾਨੰ ਆਲਾਪੋ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਸਾਵਕੇ ਆਲਪਨ੍ਤਾ, ''ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ ਆਲਪਨ੍ਤਿ, ਸਾਵਕਾ ਪਨ ''ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸਦਿਸਾ ਮਾ ਹੋਮਾ''ਤਿ, ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਪਠਮੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ, ''ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਚ ਆਲਪਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ, ''ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਟਿਵਚਨੰ ਦੇਤਿ ਸਾਵਕੇਹਿ, ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ। **ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨੇ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਯੇਸੰ ਨਿਰੋਧਾ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦੇਤੰ ਦੁਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਨਾਮ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਅਰਿਯਾਨੰ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ''ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ। ''ਧਮ੍ਮੀ ਵਾ ਕਥਾ ਅਰਿਯੋ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰੋਪਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿਪਿ ਅਰਿਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਗਤਾਨਿ।

ਵਿਤਕ੍ਕਸਹਗਤਾਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਾਰਮ੍ਮਣਾ। **ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਚ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਚ। **ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨੰ ਨ ਪਗੁਣੰ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾ ਨ ਸਨ੍ਤਤੋ ਉਪਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾਪਿ ਹਾਨਭਾਗਿਯਾਵ ਅਹੇਸੁੰ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। **ਸਣ੍ਠਪੇਹੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਠਪੇਹਿ। **ਏਕੋਦਿਭਾਵੰ ਕਰੋਹੀ**ਤਿ ਏਕਗ੍ਗੰ ਕਰੋਹਿ। **ਸਮਾਦਹਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਹ ਆਰੋਪੇਹਿ। **ਮਹਾਭਿਞ੍ਞਤ**ਨ੍ਤਿ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਤੰ। ਸਤ੍ਥਾ ਕਿਰ ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਾਨਭਾਗਿਯੰ ਸਮਾਧਿੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਤੰ ਪਾਪੇਸਿ। ਪਠਮੰ।

੨. ਉਪਤਿਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੬. ਦੁਤਿਯੇ **ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਤੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਅਤਿਉਲ਼ਾਰਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤੰ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੰ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਤ੍ਥੁਪਿ ਖੋ**ਤਿ ਇਦੰ ਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਛਨ੍ਦੋ ਚ ਪੇਮਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਨਪਿ ਸੋਕਾਦਯੋ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? **ਦੀਘਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਕਰਖਤਲੇਣਦ੍ਵਾਰੇ ਦੀਘਨਖਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਹਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਦੇਸਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਕਾਲੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਦਿਵਸੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਇਮੇ ਵਟ੍ਟਾਨੁਗਤਕਿਲੇਸਾ ਸਮੂਹਤਾਤਿ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਘਟਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੭. ਤਤਿਯੇ **ਏਕਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਗਬ੍ਭੇ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਬਹੂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿੰਸੁ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਰਿਵੇਣਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਵਿਹਾਰਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਅਪਾਪੁਣਨ੍ਤੇਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਥੇਰਾਨੰ ਏਕੋ ਗਬ੍ਭੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤੇ ਦਿਵਾ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤਿੰ ਪਨ ਨੇਸੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਚੀਵਰਸਾਣਿੰ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਏਕਵਿਹਾਰੇ''ਤਿ। **ਓਲ਼ਾਰਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਰਮ੍ਮਣਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਵਿਹਾਰੇਨ ਹਿ ਸੋ ਵਿਹਾਸਿ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਰੂਪਾਯਤਨਸਦ੍ਦਾਯਤਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਓਲ਼ਾਰਿਕੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ। ਇਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਚ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸੁਤਤ੍ਤਾ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ। **ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੁਜ੍ਝੀ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧੰ ਅਹੋਸਿ। **ਦਿਬ੍ਬਾ ਚ ਸੋਤਧਾਤੂ**ਤਿ ਸਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਸਦ੍ਦਸੁਣਨਤ੍ਥੰ ਵਿਸੁਜ੍ਝਿ । ਭਗਵਤੋਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸਦ੍ਦਸੁਣਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਤਦੁਭਯੰ ਵਿਸੁਜ੍ਝਿ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਥੇਰੋ ''ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ ਏਤਰਹਿ ਸਤ੍ਥਾ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਆਲੋਕੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਾਰੇ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਣਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਤਥੇਵ ਅਕਾਸਿ। ਏਵੰ ਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਪਸ੍ਸਿੰਸੁ ਚੇਵ, ਸਦ੍ਦਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸੋਸੁੰ।

ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਰਿਯੋ ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੋ। **ਯਾਵਦੇਵ ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਨਮਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਵਿਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਹਿਮਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਪਿਤਾ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਾ ਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰਾ ''ਹਿਮਵਾ ਨੁ ਖੋ ਮਹਾ, ਅਯੰ ਨੁ ਖੋ ਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਯਾਵ ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪਰਤੋਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਆਯੁਕਪ੍ਪੰ। **ਲੋਣਘਟਾਯਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਆਧਾਰਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੰ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤਾਯ ਲੋਣਚਾਟਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਮੇ ਪਨ ਥੇਰਾ ਉਪਮੰ ਆਹਰਨ੍ਤਾ ਸਰਿਕ੍ਖਕੇਨੇਵ ਚ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣੇਨ ਚ ਆਹਰਿੰਸੁ। ਕਥੰ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਇਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਚੇਵ ਵਿਪੁਲਟ੍ਠੇਨ ਚ ਹਿਮਵਨ੍ਤਸਦਿਸਾ, ਪਞ੍ਞਾ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਟ੍ਠੇਨ ਸਬ੍ਬਬਯਞ੍ਜਨੇਸੁ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਲੋਣਰਸਸਦਿਸਾ। ਏਵੰ ਤਾਵ ਸਰਿਕ੍ਖਕਟ੍ਠੇਨ ਆਹਰਿੰਸੁ। ਸਮਾਧਿਲਕ੍ਖਣੰ ਪਨ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਭੂਤੰ ਪਾਕਟੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਇਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਗਵਤਾ ਪਨ ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ''ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣੰ ਪਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਭੂਤੰ ਪਾਕਟੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਭਗਵਤਾ ਪਨ ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੯) ਅਯਮੇਵ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਏਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਧੁਰੰ ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣੇਨ ਆਹਰਿੰਸੁ। ਸਮਾਧਿਲਕ੍ਖਣਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿੰ ਗਤੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ, ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਏਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ। ਤਤਿਯੰ।

੪. ਨਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਨਿਰੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ। **ਸਙ੍ਕਸਾਯਤੀ**ਤਿ ਵਿਹਰਤਿ। **ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੰ। **ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਚਿਤ੍ਤੰ ਉਤ੍ਤਮਚਿਤ੍ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨੰ। **ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ। **ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ**ਤਿ ਝਾਨਪਾਰਿਪਨ੍ਥਿਕੇ ਸੁਖੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਅਦੁਕ੍ਖਲਾਭੀ। **ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ**ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਵਿਪੁਲਲਾਭੀ, ਪਗੁਣਜ੍ਝਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਿਥਿਲਮਾਰਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਸਿਥਿਲਵੀਰਿਯੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੫. ਸੁਜਾਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੯. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਅਭਿਰੂਪੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਰੂਪੋ। **ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ**ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੋ। **ਪਾਸਾਦਿਕੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ। **ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯਾ**ਤਿ ਛਵਿਵਣ੍ਣਸੁਨ੍ਦਰਤਾਯ। ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੦. ਛਟ੍ਠੇ **ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰੂਪਸਰੀਰਵਣ੍ਣੰ। **ਓਕੋਟਿਮਕ**ਨ੍ਤਿ ਰਸ੍ਸੰ। **ਪਰਿਭੂਤਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਵਸੇਨ ਪਰਿਭੂਤਜਾਤਿਕੰ। ਤੰ ਕਿਰ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ''ਆਵੁਸੋ ਭਦ੍ਦਿਯ, ਆਵੁਸੋ, ਭਦ੍ਦਿਯਾ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਕੀਲਨ੍ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਰਿਭੂਤਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸ ਏਵਰੂਪੋ ਜਾਤੋ? ਅਯੰ ਕਿਰ ਅਤੀਤੇ ਏਕੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਮਹਲ੍ਲਕਾ ਚ ਮਹਲ੍ਲਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਚ ਪਟਿਕੂਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਸਚੇ ਮਹਲ੍ਲਕੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਸੰ ਚੂਲੰ ਠਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਚ੍ਛੰ ਬਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਕੀਲ਼ਾਪੇਤਿ। ਮਹਲ੍ਲਕਿਤ੍ਥਿਯੋਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤੰ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਕੀਲ਼ਾਪੇਤਿ। ਤੇਸੰ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਾਦੀਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਮਹਾਸਾਰਜ੍ਜੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਕਿਰਿਯਾ ਪਥਵਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਛਦੇਵਲੋਕੇ ਏਕਕੋਲਾਹਲੰ ਅਕਾਸਿ।

ਅਥ ਸਕ੍ਕੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਅਯਂ ਅਨ੍ਧਬਾਲੋ ਮਹਾਜਨਂ ਵਿਹੇਠੇਤਿ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਮਹਲ੍ਲਕਗਾਮਿਯਵਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਨਕੇ ਏਕਂ ਤਕ੍ਕਚਾਟਿਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਨਂ ਪੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਰਾਜਾਪਿ ਹਤ੍ਥਿਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਨਗਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ – ‘‘ਅਯਂ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਤਕ੍ਕਯਾਨਕੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਭਿਮੁਖੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਾਰੇਥ ਵਾਰੇਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਹਿ ‘‘ਰਾਜਾਵ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੁ, ਮਾ ਅਞ੍ਞੇ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿ। ਅਥ ਤੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ‘‘ਕਹਂ, ਦੇਵ, ਕਹਂ ਦੇਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਸੁ ਏਵ ਰਾਜਾ ਸਹ ਹਤ੍ਥਿਨਾ ਵਚ੍ਛੋ ਵਿਯ ਧੇਨੁਯਾ ਯਾਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਵਿਸਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਤਕ੍ਕਚਾਟਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿ।

ਰਾਜਾ ਸੀਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਕ੍ਕੇਨ ਕਿਲਿਨ੍ਨਸਰੀਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਸਰੀਰਂ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਤਸਰੀਰੋ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਸੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਮਹਲ੍ਲਕੋ ਪੁਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਵਾਰੇਥ ਵਾਰੇਥ ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ‘‘ਕਹਂ, ਦੇਵ, ਕਹਂ, ਦੇਵਾ’’ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਧਾਵਿਂਸੁ। ਸੋ ਪਠਮਵਿਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ ਪੁਨ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸਕ੍ਕੋ ਗੋਣੇ ਚ ਯਾਨਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਹ, ‘‘ਅਨ੍ਧਬਾਲ, ਤ੍ਵਂ ਮਯਿ ਤਕ੍ਕਵਾਣਿਜਕੋ ਏਸੋ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਕਰੋਸਿ, ਸਕ੍ਕੋਹਂ ਦੇਵਰਾਜਾ, ‘‘ਤਵੇਤਂ ਪਾਪਕਿਰਿਯਂ ਨਿਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਗਤੋ, ‘‘ਮਾ ਪੁਨ ਏਵਰੂਪਂ ਅਕਾਸੀ’’ਤਿ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੋ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਅਹੋਸਿ।

ਵਿਪਸ੍ਸੀਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਪਨੇਸ ਚਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕੋਕਿਲੋ ਨਾਮ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖੇਮੇ ਮਿਗਦਾਯੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਹਿਮਵਨ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਧੁਰਂ ਅਮ੍ਬਫਲਂ ਤੁਣ੍ਡੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਅਹਂ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਰਿਤ੍ਤਕੋ ਤਥਾਗਤਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਜ੍ਜ ਪਨ ਮੇ ਇਮਂ ਅਮ੍ਬਪਕ੍ਕਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਤਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਚਰਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਸੋ ਪਤ੍ਤਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਸਿ। ਕੋਕਿਲੋ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਅਮ੍ਬਪਕ੍ਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ। ਕੋਕਿਲੋ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲਾਵਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨੇਵ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਰੋ ਮਧੁਰੋ ਅਹੋਸਿ।

ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਪਨ ਚੇਤਿਯੇ ਆਰਦ੍ਧੇ ‘‘ਕਿਂਪਮਾਣਂ ਕਰੋਮ? ਸਤ੍ਤਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ ਏਤਂ, ਛਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਕਰੋਮ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ, ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਂ ਕਰੋਮ, ਚਤੁਯੋਜਨਂ, ਤਿਯੋਜਨਂ, ਦ੍ਵਿਯੋਜਨ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਤਦਾ ਜੇਟ੍ਠਕਵਡ੍ਢਕੀ ਹੁਤ੍ਵਾ, ‘‘ਏਵਂ, ਭੋ, ਅਨਾਗਤੇ ਸੁਖਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਂ ਆਦਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤਕੇ ਠਤ੍ਵਾ, ‘‘ਏਕੇਕਂ ਮੁਖਂ ਗਾਵੁਤਂ ਹੋਤੁ, ਚੇਤਿਯਂ ਯੋਜਨਾਵਟ੍ਟਂ ਯੋਜਨੁਬ੍ਬੇਧਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਚੇਤਿਯਂ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਸਤ੍ਤਮਾਸਾਧਿਕੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇਹਿ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਇਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਅਕਾਸੀਤਿ। ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਓਕੋਟਿਮਕੋ ਜਾਤੋ।

ਹਤ੍ਥਯੋ ਪਸਦਾ ਮਿਗਾਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਚ ਪਸਦਮਿਗਾ ਚ। **ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਤੁਲਜਤਾ**ਤਿ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਪਮਾਣਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਕਾਰਣਂ ਕਾਯਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਵਿਸਾਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੧. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਪੋਰਿਯਾ ਵਾਚਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਰਵਾਸੀਨਂ ਨਗਰਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਾਚਾਸਦਿਸਾਯ ਅਪਰਿਹੀਨਕ੍ਖਰਪਦਾਯ ਮਧੁਰਵਾਚਾਯ। **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਦਿਦ੍ਧਾਯ ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾਯ, ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹੇਹਿ ਅਨੁਪਹਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੇਲਗਲਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਦਨ੍ਧਮਨੁਸ੍ਸਾ ਮੁਖੇਨ ਖੇਲਂ ਗਲਨ੍ਤੇਨ ਵਾਚਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਵਰੂਪਾਯ, ਅਥ ਖੋ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾਯ ਵਿਸਦਵਾਚਾਯ। **ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਾਯ। **ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਕਥਿਤਾਯ। **ਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਇਸਿਨਂ ਧਜੋ**ਤਿ ਨਵਵਿਧਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ ਇਸੀਨਂ ਧਜੋ ਨਾਮਾਤਿ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੨. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਆਕੋਟਿਤਪਚ੍ਚਾਕੋਟਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਸ੍ਸੇ ਪਾਣਿਨਾ ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਰੇਨ ਵਾ ਆਕੋਟਨੇਨ ਆਕੋਟਿਤਾਨਿ, ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਕੋਟਨੇਨ ਪਚ੍ਚਾਕੋਟਿਤਾਨਿ। **ਅਞ੍ਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਜਨੇਨ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ। **ਅਚ੍ਛਂ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਵਣ੍ਣਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਥੇਰੋ ਏਵਮਕਾਸੀਤਿ? ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਜਾਨਨਤ੍ਥਂ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਸਚੇ ਸਤ੍ਥਾ 'ਸੋਭਤਿ ਵਤ ਮੇ ਅਯਂ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਿਕੋ'ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਇਮਿਨਾ ਵਾਕਾਰੇਨ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਸਚੇ ਏਤ੍ਥ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਇਮਂ ਆਕਾਰਂ ਪਹਾਯ ਸਙ੍ਕਾਰਚੋਲ਼ਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। **ਅਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ।

ਅਞ੍ਞਾਤੁਞ੍ਛੇਨਾਤਿ ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਇਸ੍ਸਰਜਨਗੇਹੇਸੁ ਕਟੁਕਭਣ੍ਡਸਮ੍ਭਾਰਂ ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਭੋਜਨਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਞ੍ਛੋ ਞਾਤੁਞ੍ਛੋ ਨਾਮ। ਘਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਮਿਸ੍ਸਕਭੋਜਨਂ ਅਞ੍ਞਾਤੁਞ੍ਛੋ ਨਾਮ। ਅਯਮਿਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਕਾਮੇਸੁ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਂ। **ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਚਾ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਾਮੇਸੁ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦੇਵਲੋਕੇ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇਨ ਅਪਰਭਾਗੇ ਕਥਿਤਂ। ਇਮਸ੍ਸ ਕਥਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਥੇਰੋ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਜਾਤੋ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਤਿਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੩. ਨਵਮੇ **ਦੁਮ੍ਮਨੋ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੋਮਨਸ੍ਸੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖੀ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਜਾਤੋਤਿ? ਖਤ੍ਤਿਯਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੇਸ, ਤੇਨ ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਦੁਪਟ੍ਟਸਾਟਕਂ ਨਿਵਾਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਰਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਅਞ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਨੋਸਿਲਾਤੇਲੇਨ ਸੀਸਂ ਮਕ੍ਖੇਸੁਂ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤੇਸੁ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਾਮ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਭੋਜਨਸਾਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪੀਠਂ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਦਿਸਾਵਚਰਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਿਨਾਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਰਜੋਕਿਣ੍ਣੇਹਿ ਗਤ੍ਤੇਹਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਦਸਬਲਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ। ਭਣ੍ਡਕਂ ਤਾਵ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਭੋਜਨਸਾਲਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਸੋ ਤੇਸੁ ਮਹਾਥੇਰੇਸੁ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਨਿਸੀਦਿਯੇਵ। ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਪਾਦਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਮ, ਤਾਲਵਣ੍ਟੇਨ ਬੀਜਾਮਾ''ਤਿ ਆਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕੋਵ ''ਕਤਿਵਸ੍ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ, ''ਮਯਂ ਅਵਸ੍ਸਿਕਾ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਕਤਿਵਸ੍ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ? ਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਮਯਂ ਅਜ੍ਜ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂ, ''ਆਵੁਸੋ, ਅਧੁਨਾ ਛਿਨ੍ਨਚੂਲ਼ੋਸਿ, ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਤੇ ਸੀਸਮੂਲੇ ਊਕਾਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤਿਯੇਵ, ਤ੍ਵਂ ਨਾਮ ਏਤ੍ਤਕੇਸੁ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਸੁ ਵਤ੍ਤਂ ਆਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਅਪਚਿਤਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਸੀ''ਤਿ? ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਾਚਾਸਤ੍ਤੀਹਿ ਪਹਰਨ੍ਤਾ ''ਕਿਂ ਤ੍ਵਂ ਇਣਟ੍ਟੋ ਵਾ ਭਯਟ੍ਟੋ ਵਾ ਜੀਵਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ? ਆਹਂਸੁ। ਸੋ ਏਕਮ੍ਪਿ ਥੇਰਂ ਓਲੋਕੇਸਿ, ਤੇਨ ''ਕਿਂ ਮਂ ਓਲੋਕੇਸਿ ਮਹਲ੍ਲਕਾ''ਤਿ? ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਂ ਓਲੋਕੇਸਿ, ਤੇਨਪਿ ਤਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਥਸ੍ਸ ''ਇਮੇ ਮਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਅਕ੍ਖੀਸੁ ਮਣਿਵਣ੍ਣਾਨਿ ਅਸ੍ਸੂਨਿ ਸਞ੍ਚਰਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਨੇ ਆਹ – ''ਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ''ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ 'ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਤਾ'ਤਿ? ਅਮ੍ਹੇ ਮਞ੍ਞਸਿ ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਭਟ੍ਟਕਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ''ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਤਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸੋ ''ਮਯ੍ਹਂ ਭਾਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਗਤਾ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਯਦਿ ਏਵਂ ਇਦਾਨਿ ਵੋ ਆਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਗਮਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਗਤੇ ਸਤ੍ਥਾ ਏਤੇ ਨ ਨੀਹਰਾਪੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੀ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਅਸ੍ਸੂਨਿ ਪਵਤ੍ਤਯਮਾਨੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਏਸ ਏਵਂ ਜਾਤੋਤਿ।

ਵਾਚਾਸਨ੍ਨਿਤੋਦਕੇਨਾਤਿ ਵਚਨਪਤੋਦੇਨ। **ਸਞ੍ਜਮ੍ਭਰਿਮਕਂਸੂ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਮ੍ਭਰਿਤਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਫੁਟਂ ਅਕਂਸੁ, ਉਪਰਿ ਵਿਜ੍ਝਿਂਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਰੇ ਯਦਿਚ੍ਛਕਂ ਵਦਤਿਯੇਵ। **ਨੋ ਚ ਵਚਨਕ੍ਖਮੋ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਵਚਨਂ ਖਮਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਾਵ ਤ੍ਵਂ ਇਮਿਨਾ ਕੋਪੇਨ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਵਾਚਾਸਨ੍ਨਿਤੋਦਕੇਨ ਵਿਦ੍ਧੋ। ਅਤੀਤੇ ਪਨ ਰਟ੍ਠਤੋ ਚ ਪਬ੍ਬਾਜਿਤੋਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਭਗਵਾ''ਤਿ? ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਯਾਚਿਂਸੁ।

ਸਤ੍ਥਾ ਆਹ – ਅਤੀਤੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿ। ਅਥੇਕੋ ਜਾਤਿਮਾ, ਏਕੋ ਮਾਤਙ੍ਗੋਤਿ ਦ੍ਵੇ ਇਸਯੋ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤੇਸੁ ਜਾਤਿਮਾ ਪੁਰੇਤਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸਾਲਾਯਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਮਾਤਙ੍ਗੋ ਤਾਪਸੋ ਪਚ੍ਛਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਓਕਾਸਂ ਯਾਚਿ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ''ਅਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਪਠਮਤਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਲਾਯ ਦ੍ਵਾਰਮੂਲੇ ਠਤ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਆਚਰਿਯ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸਾਯ ਓਕਾਸਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਪਵਿਸ, ਭੋ''ਤਿ। ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ, ''ਭੋ, ਕਿਂ ਗੋਤ੍ਤੋਸੀ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਚਣ੍ਡਾਲਗੋਤ੍ਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ। ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ, ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ। ਸੋ ਚ ਤਤ੍ਥੇਵ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ, ਜਾਤਿਮਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਇਤਰੋ ਪਸ੍ਸਾਵਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਤਂ ਉਰਸ੍ਮਿਂ ਅਕ੍ਕਮਿ। ''ਕੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ? ''ਅਹਂ ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਰੇ ਚਣ੍ਡਾਲ, ਕਿਂ ਅਵ੍ਵਤੋ ਮਗ੍ਗਂ ਨ ਪਸ੍ਸਸਿ? ਅਥ ਮੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕਮਸੀ''ਤਿ। ''ਆਚਰਿਯ, ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਮੇ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤੋਸਿ, ਖਮ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਮਹਾਪੁਰਿਸੇ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਇਤੋਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋਪਿ ''ਆਚਰਿਯੋ ਇਤੋ ਸੀਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ, ਪਾਦਸਮੀਪੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ਉਰਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਕ੍ਕਮਿ। ''ਕੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ? ''ਅਹਂ ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਤੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਕਤਂ, ਇਦਾਨਿ ਮਂ ਘਟੇਨ੍ਤੋਵ ਅਕਾਸਿ, ਸੂਰਿਯੇ ਤੇ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਧਾ ਮੁਦ੍ਧਾ ਫਲਤੂ''ਤਿ ਸਪਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪੁਰੇਅਰੁਣੇਯੇਵ ਸੂਰਿਯਂ ਗਣ੍ਹਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਦਾਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਯੋ ਚ ਪਬੁਜ੍ਝਿਂਸੁ।

ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਰਾਜਕੁਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਦੇਵ, ਸਕਲਨਗਰੇ ਅਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਨ ਚ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਂ ਪਵ੍ਵਾਯਤਿ, ਕਿਨ੍ਨੁ ਖੋ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ? ਤੇਨ ਹਿ ਨਗਰਂ ਪਰਿਵੀਮਂਸਥਾਤਿ। ਤੇ ਪਰਿਵੀਮਂਸਨ੍ਤਾ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸਾਲਾਯਂ ਦ੍ਵੇ ਤਾਪਸੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਇਮੇਸਂ ਏਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਵ੍ਵੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਰਵ੍ਵਾ ਚ ''ਪੁਚ੍ਛਥ ਨੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਮਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ – ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਨ ਮਯਾ ਕਤਂ, ਏਸ ਪਨ ਕੂਟਜਟਿਲੋ ਛਵੋ ਅਨਨ੍ਤਮਾਯੋ, ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ – ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਆਮ ਅਯਂ ਆਚਰਿਯੋ ਮਂ ਅਭਿਸਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਯਾ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਵ੍ਵੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਰਾਜਾਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਕਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਆਮ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ? ''ਇਮਿਨਾ ਅਭਿਸਪਿਤੋਮ੍ਹਿ, ਸਚੇ ਮਂ ਏਸੋ ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਸੂਰਿਯਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਖਮਾਪੇਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਇਤਰੋ ''ਮਾਦਿਸੋ ਜਾਤਿਮਾ ਕਿਂ ਏਵਰੂਪਂ ਚਣ੍ਡਾਲਂ ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਤਿ? ਨ ਖਮਾਪੇਮੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਨ ਕਿਂ ਤ੍ਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ? ਵਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਪਾਦੇਸੁ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਖਮਾਪੇਹੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸੋ ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਪੁਨਪਿ ਨਂ ''ਖਮਾਪੇਹੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਤੋ ''ਖਮ ਮਯ੍ਹਂ, ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ ਆਹ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ''ਅਹਂ ਤਾਵ ਤੁਯ੍ਹਂ ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸੂਰਿਯਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੂਰਿਯੇ ਪਨ ਉਗ੍ਗਤੇ ਤਵ ਸੀਸਂ ਸਤ੍ਤਧਾ ਫਲਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਸ੍ਸ ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਤਂ ਨਦਿਯਾ ਗਲਪ੍ਪਮਾਣੇ ਉਦਕੇ ਠਪੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਰਟ੍ਠਕਂ ਰਾਜਬਲਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਸੂਰਿਯਂ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡਂ ਪਹਰਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਤਧਾ ਭਿਜ੍ਜਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਸੋ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਤਿਤ੍ਥੇਨ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਇਮਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ, ''ਇਦਾਨਿ ਤਾਵ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਰਿਭਾਸਂ ਲਭਸਿ, ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਇਮਂ ਕੋਧਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਰਟ੍ਠਤੋ ਪਬ੍ਬਾਜਿਤੋ''ਤਿ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਅਥ ਨਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ **ਨ ਖੋ ਤੇ ਤਂ ਤਿਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਥੇਰਨਾਮਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੪. ਦਸਮੇ **ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ**ਤਿ ਆਨਿਸਂਸਵਾਦੀ। **ਯਂ ਅਤੀਤਂ ਤਂ ਪਹੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੀਤੇ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਤਂ ਪਹੀਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਅਨਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ । **ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਯੋ ਚ ਤਯੋ ਭਵੇ ਚ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ। **ਸਬ੍ਬਵਿਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਦਿਤਂ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ। **ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਲੇਪੇਹਿ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਞ੍ਜਹ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਤਤ੍ਥ

ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ। **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ। ਦਸਮਂ।

੧੧. ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੫. ਏਕਾਦਸਮੇ **ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਮਹਾਥੇਰੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਕੁਕ੍ਕੁਟਵਤੀਨਗਰੇ ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕਂ ਰਜ੍ਜਂ ਅਕਾਸਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਂ ਸਾਸਨਂ ਸੋਤੁਂ ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਅਮਚ੍ਚਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵੁਤੋ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਦਾ ਚ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਤੋ ਜਙ੍ਘਵਾਣਿਜਾ ਤਂ ਨਗਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਭਣ੍ਡਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ, ''ਰਾਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਹਤ੍ਥਾ ਰਾਜਕੁਲਦ੍ਵਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਰਾਜਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਤੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤਾ, ਪਟਿਹਾਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚਯਿਂਸੁ। ਅਥ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਵੇਦਿਤੇ ਰਾਜਾ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿਤਪਣ੍ਣਾਕਾਰੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ, ''ਤਾਤਾ, ਕੁਤੋ ਆਗਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਦੇਵਾ''ਤਿ। ''ਕਚ੍ਚਿ ਵੋ ਰਟ੍ਠਂ ਸੁਭਿਕ੍ਖਂ, ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਰਾਜਾ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਦੇਵਾ''ਤਿ। ''ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦੇਸੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ? ''ਅਤ੍ਥਿ, ਦੇਵ, ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਮੁਖੇਹਿ ਕਥੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਙ੍ਗਾਰੇਨ ਉਦਕਂ ਦਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਾਭਿਮੁਖਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ, ''ਦੇਵ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੇਸੇ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਂ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਰਞ੍ਞੋ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਚਨੇ ਸੁਤਮਤ੍ਤੇ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਫਰਮਾਨਾ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤਤੋ ''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਤਾਤਾ, ਵਦਥਾ''ਤਿ? ਆਹ। ''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਦੇਵ ਵਦਾਮਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਦਾਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਪਦਂ ਅਪਰਿਮਾਣਂ, ਨਾਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾ ਪਰਿਮਾਣਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਸਨ੍ਨੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਂ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਦੇਵ ਧਮ੍ਮਰਤਨਂ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਂ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਸਙ੍ਘਰਤਨਂ ਦੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵਂ ਪਣ੍ਣੇ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ, ''ਤਾਤਾ, ਦੇਵਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਤੇਸੁ ਗਤੇਸੁ ਅਮਚ੍ਚੇ ਪੁਚ੍ਛਿ, ''ਤਾਤਾ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ? ''ਦੇਵ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਿਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ''ਤਿ? ''ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਮਯਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਘਰਂ ਵਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਵਾ ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਯੇ ਅਸ੍ਸੇ ਆਰੁਯ੍ਹ ਗਤਾ, ਤੇਹੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ।

ਵਾਣਿਜਾ ਅਨੋਜਾਦੇਵਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਂ ਦਸ੍ਸੇਸੁਂ। ਸਾ ਵਾਚੇਤ੍ਵਾ ''ਰਞ੍ਞਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਬਹੂ ਕਹਾਪਣਾ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਕਤਂ, ਤਾਤਾ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਪਿਯਸਾਸਨਂ ਦੇਵਿ ਆਨੀਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਮ੍ਹੇਪਿ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਾਤਾ, ਸੁਣਾਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਸਕ੍ਕਾ ਦੇਵਿ, ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਮੁਖੇਹਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ। ਸਾ ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਙ੍ਗਾਰੇਨ ਉਦਕਂ ਦਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚਿਤਨਯੇਨੇਵ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸਾਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਾਮੋਜ੍ਜਾ ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾਗਣਨਾਯ ਤੀਣਿ ਤੀਣਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਵਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਦਾਸਿ। ਵਾਣਿਜਾ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਲਭਿਂਸੁ। ਅਥ ਨੇ ''ਰਾਜਾ ਕਹਂ, ਤਾਤਾ''ਤਿ, ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਦੇਵੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਤਾਤਾ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਤੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਤਾਨਂ ਅਮਚ੍ਚਾਨਂ ਮਾਤੁਗਾਮੇ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਗਤਟ੍ਠਾਨਂ ਜਾਨਾਥ ਅਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਜਾਨਾਮ ਅਯ੍ਯੇ, ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਿਕਂ ਗਤਾ''ਤਿ। ਆਮ ਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਧਮ੍ਮੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਙ੍ਘੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਗਤਾ। ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ? ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਅਯ੍ਯੇ ਕਿਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ''ਤਿ? ''ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਤੇਹਿ ਵਨ੍ਤਵਮਨਂ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗੇ ਠਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ''ਯਦਿ ਏਵਂ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਰਥੇ ਯੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ।

ਰਾਜਾਪਿ ਅਮਚ੍ਚਸਹਸ੍ਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਗਙ੍ਗਾ ਪੂਰਾ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਯਂ ਗਙ੍ਗਾ ਪੂਰਾ ਚਣ੍ਡਮਚ੍ਛਾਕਿਣ੍ਣਾ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਤਾ ਦਾਸਾ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੇ ਨੋ ਨਾਵਂ ਵਾ ਉਲ਼ੁਮ੍ਪਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ

ਦਦੇਯ੍ਯੁੰ, ਏਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣਾ ਨਾਮ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਵੀਚਿਤੋ ਉਪਰਿ ਯਾਵ ਭਵਗ੍ਗਾ ਪਤ੍ਥਟਾ, ਸਚੇ ਏਸ ਸਤ੍ਥਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਇਮੇਸੰ ਅਸ੍ਸਾਨੰ ਖੁਰਪਿਟ੍ਠਾਨਿ ਮਾ ਤੇਮੇਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇਨ ਅਸ੍ਸੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾਪੇਸੁੰ । ਏਕਅਸ੍ਸਸ੍ਸਾਪਿ ਖੁਰਪਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੰ ਨ ਤੇਮਿ, ਰਾਜਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਪਰਤੀਰੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਮਹਾਨਦਿੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਯ ਏਵ ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ ਤਮ੍ਪਿ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਵਿਤ੍ਥਾਰੰ ਨਦਿੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਅਥ ਤਤਿਯੰ ਚਨ੍ਦਭਾਗੰ ਨਾਮ ਮਹਾਨਦਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਤਮ੍ਪਿ ਤਾਯ ਏਵ ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿੰਸੁ।

ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਤੰਦਿਵਸੰ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਲੋਕੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਅਜ੍ਜ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕੰ ਰਜ੍ਜੰ ਪਹਾਯ ਅਮਚ੍ਚਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁੰ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਮਯਾ ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨੰ ਕਾਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਤੋਵ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਸਯਮੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਤੇਸੰ ਉਤ੍ਤਰਣਤਿਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਭਿਮੁਖੇ ਠਾਨੇ ਮਹਾਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਮੁਖੰ ਸਤਿੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਤੇ ਤੇਨ ਤਿਤ੍ਥੇਨ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਾ ਚ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤਿਯੋ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦਸਸ੍ਸਿਰਿਕੰ ਮੁਖੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਯੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਮਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਦ੍ਧਾ ਸੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਨਤਾ ਵਨ੍ਦਮਾਨਾ ਆਗਮ੍ਮ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਵਨ੍ਦਿੰਸੁ। ਰਾਜਾ ਗੋਪ੍ਫਕੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਮਚ੍ਚਸਹਸ੍ਸੇਨ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿੰਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਮੇ ਚੀਵਰਦਾਨਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੀਵਰਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਆਗਤਾ''ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੰ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ, ''ਏਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਰਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾਵ ਤੇਸੰ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਅਹੋਸਿ, ਵਸ੍ਸਸਟ੍ਠਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ਵਿਯ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਰਿਵਾਰਯਿੰਸੁ।

ਅਨੋਜਾਪਿ ਦੇਵੀ ਰਥਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਾ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੰ ਪਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਆਭਤੰ ਨਾਵਂ ਵਾ ਉਲ਼ੁਮ੍ਪੰ ਵਾ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬ੍ਯਤ੍ਤਤਾਯ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਰਾਜਾ ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਸਤ੍ਥਾ ਨ ਕੇਵਲੰ ਤੇਸੰਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਸਚੇ ਸੋ ਸਤ੍ਥਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਰਥਾ ਮਾ ਉਦਕੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿੰਸੂ''ਤਿ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇ ਰਥੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾਪੇਸਿ। ਰਥਾਨੰ ਨੇਮਿਵਟ੍ਟਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਤੇਮਿ। ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਨਦੀਪਿ ਤੇਨੇਵ ਸਚ੍ਚਕਾਰੇਨ ਉਤ੍ਤਰਮਾਨਾਯੇਵ ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਅਦ੍ਦਸ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਇਮਾਸੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਕੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਨੰ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਏਵਂ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਿਤ੍ਥਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਾਸੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਸਿ, ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇ ਪਸ੍ਸਿੰਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾ ਆਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਥੇਰੀ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਉਪਸ੍ਸਯੰ ਗਤਾ। ਸਤ੍ਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਜੇਤਵਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਇਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਕੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕਾਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਮਹਾਥੇਰੋ''ਤਿ।

ਜਨੇਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਜਨਿਤੇ ਪਜਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇ ਗੋਤ੍ਤਪਟਿਸਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਯੇ ''ਮਯੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠਾ ਗੋਤਮਾ''ਤਿ ਗੋਤ੍ਤੰ ਪਟਿਸਰਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ ਚੇਵ ਪਨ੍ਨਰਸਧਮ੍ਮਭੇਦੇਨ ਚਰਣੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਤਪਤੀ**ਤਿ ਵਿਰੋਚਤਿ। **ਝਾਯੀ ਤਪਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਦੁਵਿਧੇਨ ਝਾਨੇਨ ਝਾਯਮਾਨੋ ਤਪਤਿ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਖਣੇ ਕਾਲ਼ੁਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰੋ ਦੁਵਿਧੇਨ ਝਾਨੇਨ ਝਾਯਮਾਨੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਬੁਦ੍ਧੋ ਤਪਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਸਬ੍ਬਮਙ੍ਗਲਗਾਥਾ ਕਿਰੇਸਾ। ਭਾਤਿਕਰਾਜਾ ਕਿਰ ਏਕੰ ਪੂਜੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯਕੰ ਆਹ – ''ਤੀਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਅਮੁਤ੍ਤੰ ਏਕੰ ਜਯਮਙ੍ਗਲੰ ਵਦਥਾ''ਤਿ। ਸੋ ਤੇਪਿਟਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਦਿਵਾ ਤਪਤਿ ਆਦਿਚ੍ਚੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। ''ਰਤ੍ਤਿਮਾਭਾਤਿ ਚਨ੍ਦਿਮਾ''ਤਿ, ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। ''ਸਨ੍ਨਦ੍ਧੋ

ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਤਪਤੀ''ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। ''ਝਾਯੀ ਤਪਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਤਪਤਿ ਤੇਜਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਨ ਮਹਾਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। ਅਥ ਨਂ ਰਾਜਾ ''ਮਾ ਹਤ੍ਥਂ ਓਤਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਹਤ੍ਥੇ ਸਹਸ੍ਸਂ ਠਪੇਸਿ। ਏਕਾਦਸਮਂ।

੧੨. ਸਹਾਯਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੬. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ **ਚਿਰਰਤ੍ਤਂਸਮੇਤਿਕਾ**ਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਲਦ੍ਧਿਨੋ। ਤੇ ਕਿਰ ਪਞ੍ਚਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਏਕਤੋਵ ਵਿਚਰਿਂਸੁ। **ਸਮੇਤਿ ਨੇਸਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਇਮੇਸਂ ਅਯਂ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮੋ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਵੇਦਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਏਤੇਸਂ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮੋ ਸੋਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਵਿਨੀਤਾ ਕਪ੍ਪਿਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਅਰਿਯਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਨੀਤਾ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਦ੍ਵਾਦਸਮਂ।

ਭਿਕ੍ਖੁਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਨਿਦਾਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।